

NATIONALE BANK
VAN BELGIË

DIENST
voor

Economische Studiën

TIJDSCHRIFT

voor Inlichting en Documentatie

Verschijnt maandelijks

XVe Jaar, I^e Band, N° 1

Januari 1940

Dit tijdschrift wordt als objectieve documentatie uitgegeven.

De artikels geven de opvatting van de schrijvers weer, onafhankelijk van de meening der Bank.

INHOUD : Economische en sociale leerstelsels van onzen tijd, door den heer Maurice Ansiaux. — Economische toestand van België (December 1939). — Balans van de Nationale Bank van België, per 25 December 1939. — Kwartaalstaat van de Rijksschuld en van het bezit der Nationale Bank van België aan overheidsfondsen. — Economische wetgeving. — Statistieken.

ECONOMISCHE EN SOCIALE LEERSTELSELS VAN ONZEN TIJD

door den heer Maurice ANSIAUX,

hoogleraar aan de Universiteit te Brussel.

De loop der gebeurtenissen en de heerschende gedachtenstromingen geven aan elk tijdvak zijn eigen doctrines. Dit wil hoegenaamd niet zeggen, dat deze denkbeelden dan heelemaal nieuw zijn, noch, dat ze het bij de weerspiegeling van de openbare opinie laten. Integendeel, in ieder tijdvak bestaan vaak verschillende leerstelsels naast elkaar, vooral in tijden van onrust en beroering, met hun hoopvolle en vinnige polemieken. De geest staat onafhankelijk ten aanzien van de losbarstende hartstochten en afkeerig van het onbenullig geredeneer van den man in de straat. Deze onafhankelijkheid des geestes beteekent evenwel niet, dat er heelemaal geen verband ligt tusschen de grondig beredeneerde opvattingen der theoretici en de oppervlakkige en ordeloze geestgesteldheid der massa. Hoe verrassend het op het eerste gezicht ook moge schijnen, dit verband is niet ongelijk aan de verhouding van den geneesheer tot zijn patiënt. Door den band, inderdaad, maakt zich deze laatste een vage, zooniet verkeerde, voorstelling van zijn kwaal, evenals van de remedies waarvan hij de genezing verwacht. Waar de geneesheer zich niet laat beïnvloeden, ziet men dit wel gebeuren met de theoretici bij sociale kwalen, en dit is te begrijpen, daar theoretici een integreerend deel uitmaken van het beroerde milieu dat tot bedaren diende gebracht.

De thans aan de orde zijnde leerstelsels, waarover wij hier zullen handelen, hebben hun ontstaan te danken aan het vernuft van ingenieurs en scheikundigen, soms ook wel aan niet gediplomeerde, doch schrandere uitvinders, die hoor hun geniale vondsten de productieve krachten zoodanig hebben opgevoerd, dat ze voorheen nooit voorziene afmetingen hebben aangenomen.

Deze buitengewoon snelle vooruitgang, heeft iets weg van den vulkaan en men weet hoe vulkanen soms woest kunnen zijn. T.a.v. van de aan te wenden middelen om deze overweldigende en verontrustende snelle vlucht te keer te gaan, zijn vanzelfsprekend de opvattingen verdeeld. Dient deze ontwikkeling ingedijkt, getemperd of geleid te worden, of, indien deze — niets steeds onbedenkelijke — middelen ontoereikend bleken, ware het dan niet mogelijk de gevolgen ervan rationeel te beheerschen of de voor- of nadeelige resultaten billijkerwijze over al de landen en individuën te verdeelen? Onderzoeken wij even wat, t.a.v. van deze essentiele punten, de huidige drie meest vooraanstaande leerstelsels inhouden, leerstelsels die we, met Gaëtan Pirou, betitelen, neo-liberalisme, neo-corporatisme en neo-socialisme waaraan wij nog enkele afgeleide en tusschendoctrines toevoegen.

De baanbreker van deze uit Amerika afkomstige richting is Walter Lippmann (1), een vooraanstaand figuur die reeds in Europa volgelingen telt, nl. Louis Rougier in Frankrijk en von Mises, een naar Zwitserland uitgeweken Oostenrijker. Andere, vooral Fransche, economen houden er denkbeelden op na, die ofschoon zij niet direct op deze van Lippmann zijn voortgebouwd, toch deze laatste min of meer benaderen. Zij blijven de liberale principes getrouw, doch aanvaarden dat hun handhaving zekere wettelijke maatregelen noodzakelijk maakt.

In Augustus 1938, hadden te Parijs tusschen de voorstanders der nieuwe richting, de neo-liberalen, gedachtenwisselingen plaats teneinde de baan vrij te maken voor de hernieuwing van het liberalisme. Onder den titel *Colloque Walter Lippmann*, werd een samenvatting van de debatten gepubliceerd. Het kan niet worden gezegd, dat onder de zes en twintig beraadslagenden, op alle punten, éénstemmigheid werd bereikt. De bezorgdheid om de vrijheid op de toonaangevende markten te verzekeren, was het *leitmotiv* van hun beraadslagingen. Lippmann's begrip « vrije markt » heeft evenwel niet meer het abstracte karakter van de klassiekers en met name van Ricardo; het begrip moet realistisch opgevat worden, stoutmoedige juridische hervormingen moeten de vrijheid waarborgen.

Opmerkelijk is het loslaten van sommige theoretische stellingen door de deelnemers aan de *Colloque*.

Het eerste en essentieele principe dat werd prijsgegeven is, dat het liberale stelsel niet enkel als het uitvloeisel is te beschouwen van een natuurlijke orde, doch ook van een juridische, die de tusschenkomst van den wetgever vooronderstelt. Het economische gebeuren speelt zich af in een juridisch kader, derhalve staat het geenszins vast, dat de huidige instellingen en wetten onherroepelijk als de best geschikte voor de vrijheid van het handelsverkeer, te beschouwen zijn. Dergelijke verklaring leidt tot betekenisvolle vaststellingen; vooreerst de breuk tusschen natuurrecht en liberalisme; zoolang beide vereenigd waren, kon men zich onmogelijk indenken, dat het wettelijke kader van het liberalisme, in de toekomst anders zou zijn dan het bij den aanvang der economische vrijheid was. Vervolgens dringt zich de herziening van de interventiewetten op, ditmaal niet om het zoogenaamde *laisser faire* in eer te herstellen, doch om aan den Staat de meest geschikte middelen aan de hand te doen, ten einde aan onze huidige economische bedrijvigheid — zoo verschillend

(1) Walter Lippmann's hoofdwerk, *The good Society*, werd in het Fransch vertaald onder den titel *La Cité libre*. Parijs, Librairie de Médecis, 1931. Dezelfde firma heeft het verslag der zittingen van de *Colloque Walter Lippmann*, 26-30 Augustus 1930, 111 blz., uitgegeven. Cfr. verder GAËTAN PIROU, *Néo-libéralisme, néo-corporatisme, néo-socialisme* (Parijs, Gallimard, 1939). Dit werk van den heer Pirou, professor aan de Rechtsgeleerde Faculteit te Parijs, en waarvan de Universiteit te Brussel het eerst kennis kreeg onder vorm van drie voordrachten, dient aanbevolen wegens zijn rijke documentatie, zijn objectiviteit en scherpzinnig oordeel.

van deze van het begin der XIXe eeuw — een reële en niet louter theoretische vrijheid te verzekeren.

Ook de vrijhandel is niet langer onmisbaar en wordt prijsgegeven. Douaneheffingen, wordt ons gezegd, verstoren niet het evenwicht in de betalingsbalans van het internationaal ruilverkeer. Dit is echter niet het geval met contingenteringen en wisselcontrôle.

Ook wordt afgezien van het begrip *homo oeconomicus*, deze geabstraheerde persoon die steeds gedreven wordt door het nimmer falende instinct van zijn welbegrepen eigenbelang. Daartegenover dient geplaatst « de reële mensch van vleesch en bloed, met zijn hartstochten, zijn bekrompen door de massa medegesleepten geest, zijn mystieken aanleg, de mensch die zich nooit rekenschap geeft van de draagwijdte zijner daden ».

Tenslotte, hebben de neo-liberalen de onverschilligheid der oude school t.a.v. werkloosheid en crisis verzaakt; zij hebben afgedaan met het eindeloos afwachten van de resorbeering der depressieverschijnselen. Dit laatste liberaal principe werd prijsgegeven op grond van het feit, dat de massa het recht op een vitaal minimum voor zich opeischt. Volgens M. Rougier is het bedriegelijke geloof, dat de totale Staten door hun planeconomie dit minimum kunnen waarborgen, oorzaak van het succes dezer regeeringsvormen bij de massa. Ergo, aan afschaffing van de sociale verzekeringen valt niet te denken. Terloops zij aangestipt, dat nog diepere redenen de handhaving en de verbetering dezer laatste rechtvaardigen.

Hét, — soms luidruchtige — verzet van den heer Lippmann, is dus vooral gericht tegen het *laisser faire*. Of de deelnemers aan het *Colloque*, geheel of ten deele deze meening onderschrijven, valt te betwijfelen. Toch waren allen het eens, om te verklaren, dat het neo-liberalisme opbouwend werk moet verrichten. Hoe dit zal geschieden, zou dan later wel worden besproken.

Daar wij hierover tot dusver niets meer hebben vernomen, moeten wij ons beperken tot een bondig onderzoek van de zienswijze der leidende persoonlijkheid van de *Colloque*, in zake liberale tusschenkomst die, handelt en niet langer negatief is.

Critiseeren is evenwel het eerste wat hij doet en vooral op de concentratie der ondernemingen heeft hij het gemunt. Hierin ziet hij, niet een uitvloeisel van de technologische ontwikkeling, doch een gevolg van de positieve wetgeving en wel van deze omtrent de naamlooze vennootschappen. De wetgever is dus oorzaak van de concentratie van de « contrôle » (volgens de Engelsche beteekenis) over de hedendaagse industrie. Illustratief hiervoor zijn de openbare diensten die het voorrecht van een monopolie genieten, alsook de hieraan analoge nijverheden, aldus M. Lippmann (2).

(2) *T.a.p.*, blz. 33.

Laten wij deze beweringen even kritisch beschouwen. Het kan volstaan den auteur op te werpen, dat de wetgever wellicht nooit de naamlooze vennootschappen zou ingesteld hebben, zoo zij niet aan een economische noodwendigheid hadden beantwoord, t.w. het bijeenbrengen van aanzienlijke kapitalen teneinde het hoofd te kunnen bieden aan den voortgang met zijn toenemende kosten voor de mechanische outilleering, zoomede aan de geleidelijke uitbreiding der afzetgebieden.

Enkele uitzonderingen daargelaten, waren de éénmanszaken of familiale ondernemingen niet opgewassen tegen de steeds groeiende eischen van den economischen opgang, daar ze niet voldoende kapitalen tot zich konden trekken om de vereischte uitbreiding te nemen. Vooral van beteekenis was de inperking van de verantwoordelijkheid der aandeelhouders tot het bedrag van hun inleg, en de verwijdering van het gevaar voor onbepaalde aansprakelijkheid der kapitalisten, die deelgenoot in een onderneming wenschen te worden zonder evenwel aan dezer beheer deel te nemen.

Door de instelling van de vennootschappen op aandeelen, hebben de Staten zich dus geenszins door zuiver politieke overwegingen laten leiden, doch eenvoudig de naar concentratie gerichte economische ontwikkeling in de hand gewerkt.

Wij kunnen niet instemmen met Walter Lippmann waar hij beweert : « Er zijn goede gronden om aan te nemen, dat de voor concentratie bevorderlijke wetten, reactionnair zijn ten aanzien van den technologischen vooruitgang, dien zij veeleer belemmeren dan aanmoedigen (3). »

Wij zijn het eens waar het gaat om het treffen van maatregelen, zoo mogelijk, tegen misbruiken die de vernietiging van de kleine onderneming beoogen; tegen *underselling* b.v. of verkoop beneden den kostprijs, totdat vóórnoemde ondernemingen bezwijken, om dan naderhand de prijzen op te drijven. Doch het gaat niet op, de concentratie als zoodanig zoo maar te veroordeelen, omdat zij tot zekere misbruiken aanleiding heeft gegeven. Over de bewering van den heer Lippmann als zou zij ook een eventueele etatisatie in de hand werken, zullen wij het verder hebben en wel bij de behandeling van het neo-socialisme.

Voorts dient, aldus Lippmann, de kleine onderneming gesteund en aangemoedigd te worden, daar z.i. de technologische vooruitgang te danken is aan proefnemingen op kleine schaal. Doch ook in de groote ondernemingen hebben onafgebroken navor- schingen plaats, door een elite van techniekers, in speciaal daartoe uitgeruste laboratoria. Hier kan

evenmin het overwicht der groote onderneming worden ontkend.

Stellig, zij vertoont méér dan één zwak punt : soms routine, soms al te groote uitbreiding. Doch dergelijke gebreken blijven niet ongestraft aanhouden; trouwens, de vitaliteit van een zeer groot aantal naamlooze vennootschappen is er op zichzelf een afdoend bewijs van, dat zij met deze gebreken niet behept zijn, anders waren zij stellig in verval geraakt. Uit de ervaring blijkt dus wel, dat de concentratie het pleit zou gewonnen hebben. Het eenige goede dat de wetgever zou kunnen doen is haar macht beperken waar het mogelijk is, zonder hierdoor al te veel haar productiviteit te schaden.

Teekenend voor Walter Lippmann's denkbeelden is nog de volgende critiek op de *holdings*, t.w. dat het niet mogelijk is een duidelijk inzicht te krijgen in de binnen het rijk der holding geldende prijzen. De aangesloten ondernemingen onderling, leveren elkaar de goederen tegen de door de opperste leiding vastgestelde prijzen (4).

Dit is z.i. een zijdelingsch uitvloeisel van de wetgeving op de naamlooze vennootschappen. Ergo, de *holdings* dienen afgeschaft; ja, zelfs aan de thans zoo verspreide integratie zou paal en perk moeten worden gesteld.

Teekenend voor de uitersten waartoe het logisch doortrekken van zijn liberaal interventionisme hem leidt, zijn de volgende twee citaten :

« Er dient op gelet, aldus Lippmann, dat de reële besparingen de reële beleggingen evenaren. Aan de ontwikkeling van de onmisbare, sociale contrôle-middelen hiertoe, werd, tot op onze dagen, door de economen en de liberale Staatslieden, niet de minste aandacht geschonken (5). »

Voorts verklaart hij : « Er bestaat geen enkele reden om niet een deel van de geproduceerde rijkdommen, door middel van belastingheffingen, te besteden aan verzekering en schadeloosstelling van de door den industrieelen vooruitgang persoonlijk geleden verliezen (6). » En zoo men daarbij bedenkt, dat Lippmann de afschaffing voorstaat van de « niet verdiende inkomens », en ervan overtuigd is, dat de door hem voorgestelde hervormingen « de mogelijkheden tot rijk worden door uitbuiting en uitoefening van wettelijke privilegiën, aanzienlijk zou verminderen », dan wordt meteen duidelijk, dat Lippmann's neo-liberalisme, waar het stelselmatig gelijke vrijheid voor alle Staatsburgers nastreeft, niet zoo zeer van het democratische interventionisme verschilt, zoo niet in zijn drijfkracht, dan toch in zijn conclusies en actieprogramma. Het valt evenwel te zien, of de *Colloque*-mensen hun promotor zóóver zullen volgen als hij ze wil brengen. Het is, integendeel,

(3) *T.a.p.*, blz. 34. Dit beteekent evenwel niet dat de naamlooze vennootschappen geen enkel verwijt zou treffen. Zie o.m. : E. JAMES, *Les formes d'entreprise*, IIIe boekdeel uit de *Traité d'économie politique* gepubliceerd onder leiding van H. TRUCKY, Parijs, 1935, blz. 200 en volg.

(4) *T.a.p.*, blz. 262.

(5) *T.a.p.*, blz. 255.

(6) *T.a.p.*, blz. 270.

waarschijnlijk, dat hij voor meerdere zijner conclusies aanhangers zal vinden die de premissen van zijn redeneering van de hand wijzen.

HET NEO-CORPORATISME.

In tegenstelling met het neo-liberalisme, komt het neo-corporatisme niet uit het Nieuwē werelddeel. Het is ook niet van zoo jongen datum, want zijn grondlegger, aan het einde der XIXe eeuw, was markies de la Tour du Pin (7).

Beide hernieuwde leerstelsels hebben evenwel iets gemeens en met name dit : ze zijn ietwat los, in dien zin, dat zij noch het strenge karakter van de klassieke theorie der economische vrijheid hebben, noch de starre en gewilde engheid van het oude corporatieve stelsel. Derhalve is het tweede al even moeilijk om omschrijven als het eerste. Een op het congres der Franschtalige economen (zittijd 1936) uitgebracht rapport samenvattend, liet prof. De Leener zich in volgende bewoordingen uit : « Het corporatisme is bepaald interessant en des te meer, wegens zijn groote vaagheid; het begrip corporatisme is zeker een der minst omljnde van onzen tijd (8). »

De heer Hornborstel ging verder en bestempelde het als « een vage ideologie ten dienste van particuliere belangen » (9).

Zijnerzijds gaf van het corporatisme, de heer François Perroux twee definities, de eene in ruimen, de andere in engen zin. In ruimen zin, omschrijft hij het corporatisme aldus : « Stelsel opgericht in den schoot van een kapitalistisch regime en bedoeld om de ontstane fouten en misbruiken te keer te gaan door middel van georganiseerde samenwerking tusschen werkgever en werknemer. »

En in engen zin : « Een paritaire groepeerings van werkgevers en werknemers met een openbaar of semi-openbaar karakter, waarin, bij gebeurlijk conflict, de Staat beslissend optreedt en van overheidswege de prijzen van goederen en diensten vaststelt in plaats van ze door de vrije markt te laten vormen (10). »

We kunnen het hier bij laten wat de definities betreft, daar de bovenaangehaalde duidelijk de dualiteit in de doelstellingen van deze bakzeil halende doctrine doen uitschijnen : aan den eenen kant, de arbeidersproblemen oplossen door verplichte arbitrage en niet langer naar ieders vrije goeddunken; aan den anderen kant, het economische getij beheerschen door opruiming van de vrije mededinging, en oprichting van beroepslichamen met recht

(7) Zijn voornaamste werk heet : *Vers un ordre social chrétien*. Beauchesne, 1907.

(8) Zie : *Travaux du Congrès des économistes de langue française*, 1936. *L'autarcie, la corporation devant la doctrine et devant les faits*. Paris, Domat-Montchrestien, 1936.

(9) *T.a.p.*, blz. 199.

(10) PIROU, *Essais sur le corporatisme*. Paris, Sirey, 1938, blz. 115.

tot bepaling van de prijzen en andere algemeene voorwaarden, in verband met de industrieele productie.

Over de modaliteiten in zake vaststelling der loonen, zijn de corporatisten het allesbehalve eens. M. Pirou doet terecht opmerken, dat de Fransche *catholiques sociaux* als norm aanvaarden : « Het vrije syndicaat in het georganiseerde bedrijf » (11). Werkgevers en werknemers zouden hun syndicaat mogen kiezen (12). Doch zeldzaam zijn de corporatisten die voorstanders zijn van het stakingsrecht. Dus blijft, in geval van oneenigheid tusschen afgevaardigden van werkgevers en werknemers, arbitrage de eenige oplossing, zoodat, ten slotte, dan ook met tusschenkomst van een beslissend Staatsgedelegeerde moet worden gerekend. De tegenstanders van het corporatisme leggen den nadruk op het gevaar van dergelijke rechtstreeksche Staatsinmenging, en in dit opzicht wijzen zij op den knellenden invloed van den Staat in het Italiaansche corporatisme. Wij zullen zien, dat deze vrees ook berust op de wijze waarop de corporaties van het voorrecht om productie en prijzen te regelen, zullen gebruik maken. Het is, trouwens van den Staat, dat ze deze macht, die tot het publieke recht behoort, hebben gekregen : weshalve het moeilijk zou zijn (zooniet in rechte dan toch in feite) aan de regeering recht van toezicht te weigeren op een reglementeering die aan de beroepsgroepeerings, via de prijsvaststelling, toelaat de kosten van levensonderhoud en de verdeling der rijkdommen te beheerschen.

Moest er nu niet spontaan aan de regeering worden toegegeven, wat zou er dan den wetgever beletten tusschenbeide te komen?

Ten aanzien van bovenstaande opmerkingen, gaat men zich natuurlijk afvragen hoe de voorstanders van deze heropgerichte corporaties de rechten en plichten van dezelve opvatten.

Twee gevallen zijn te onderscheiden :

1. Een groepeerings bestaat uit industrieele ondernemingen van een zelfden bedrijfstak (b.v. schoenfabrieken). In beginsel is deze groepeerings slechts een syndicaat van producenten zooals veel andere ten huidige dage. Doch de nieuwigheid is de volgende : zij heeft het recht beslissingen over beroepsaangelegenheden te nemen, met name productieinkrimping of -schorsing, zoomede prijsvaststelling, die ook voor de producenten niet-leden bindend zijn. Het is duidelijk, dat dergelijke rechten aan een voortbrengerssyndicaat enkel onder bepaalde voorwaarden mogen toegekend worden, en met name in verband met de belangrijkheid van het productievermogen der aangesloten leden;

2. Het tweede geval betreft het verplichte syndicaat voor alle ondernemingen van denzelfden bedrijfstak.

(11) *T.a.p.*, blz. 117.

(12) *T.a.p.*, blz. 87.

Het gaat hier dus werkelijk om een corporatie naar den ouden stijl. Hier zit een dubbel gevolg aan vast, waarvan de ernst niet kan worden ontkend: zonder instemming van de corporatie, kan geen nieuwe onderneming opgericht worden, noch een reeds bestaande onderneming, lid van de corporatie, uitbreiding nemen. De reglementaire macht van de corporatie, is natuurlijk dezelfde als in het eerste geval.

Deze hervormings- en op de vrijheid inbreukmakende plannen worden gerechtvaardigd door de noodzakelijkheid de orde te doen heerschen. De vrije mededinging is rijk geweest aan productiebuiten-sporigheden en laakbare praktijken. Hieraan kan alleen een einde worden gesteld door bedrijfsorganisatie. Alle individuen hebben zich aan een collectieve gedragslijn te onderwerpen, want de afzijdigheid van enkele weerspannigen zal volstaan om zelfs dezen regel ondoeltreffend te maken (13).

De ervaring leert, zoo wordt wel eens gezegd, dat zonder een vrijwillig aanvaarde of opgelegde tucht, alle beteugeling van de overproductie uitgesloten is en er geen sprake kan zijn van voldoende loonnende prijzen, van een eenvormig loonniveau, noch van indijking van den al te vluggen en natuurlijk met versnelde afschrijvingen gepaard gaanden technologischen vooruitgang. Zonder economische ordening, zouden de meeste ondernemingen van een bepaalden bedrijfstak niet in staat zijn een doorlopende bedrijvigheid te onderhouden, los van de wisselende periodes van overvloed aan bestellingen en van stagnatie derzelve.

Dergelijke rechtvaardiging van de afschaffing der vrijheid, is kennelijk voor allerlei critiek vatbaar. Het schijnt trouwens buiten kijf te staan, dat de verwezenlijking van de denkbeelden der aanhangers van het corporatisme, op volkomen stopzetting van allen technologischen vooruitgang moet uitloopen. Tijdens een debat in de Fransche Kamer, wees de heer Spinasse op het gevaar der routine, dat de corporatieve reglementeering insluit. Hij verklaart, ja, dat de technologische vooruitgang zelve zich als een oneerlijke concurrent zal ontpoppen (14). Zeker is, alleszins, dat, in geval van uitvinding, de ons voorgestelde mooie ordening van de bedrijven, vrijwel elke belangrijke inkrimping der productiekosten uitsluit, daar, in ons rechtsstelsel, een uitvinding, tijdelijk eigendom van den uitvinder moet blijven. Werd nu de wetgeving op de brevetten afgeschaft, dan ware meteen een einde gesteld aan den vooruitgang, want de zoekende geesten, behalve de belanglooze wetenschapsmensen, die, laten wij het maar bekennen,

veeleer uitzondering zijn, zouden er den moed bij verliezen. Het corporatisme leidt ons dus lijnrecht naar de cristallisatie der bedrijven. De remedie ware dus oneindig veel schadelijker dan de kwaal zelve.

Zoo, aan den anderen kant, de Staat aan de corporaties het recht toekent de prijzen eenzijdig vast te stellen, dan zouden zij moeilijk aan de bekoring kunnen weerstaan deze te verhoogen. Mag er, inderdaad, redelijkerwijze gesproken, worden gehoopt, dat de corporaties hun prijzen in evenredigheid zullen verlagen, zoo, begunstigd door de omstandigheden, de ondernemingen van een bepaalden bedrijfstak zich de grondstoffen of arbeidskrachten goedkooper kunnen aanschaffen? Met één woord, het zou leiden tot een reeks van monopolies welker hoofdzorg zeker niet zou bestaan in een geleidelijk streven naar kostprijzvermindering.

Wat is ten slotte, het corporatieve stelsel, dat ons onder zoo mooie kleuren wordt voorgeschilderd, anders dan de instelling van een reeks monopolies?

Stellig, hebben de kartels hiervoor de baan klaar gemaakt, zonder dat evenwel de concurrentie heelemaal werd uitgeschakeld. En daar kwam nog bij, dat de vrees voor een groeiend aantal losse ondernemingen, de kartels er toe aanzette — met name in Duitschland vóór de invoering van de huidige reglementeering — de prijzen niet bovenmatig op te voeren. Rekening houdend met een mogelijk grootere mededinging, kwam dit, wegens zijn matigenden invloed, den verbruiker ten goede. En deze reguleerende factor zou, door het besproken corporatisme, worden uitgeschakeld! Is dit wenschelijk? Stellig niet, ten ware een andere matigende factor optreedt, die, *in casu*, niemand anders kan zijn dan de Staat. Het staat buiten kijf, dat de overheid moet ingrijpen telkens er nieuwe monopolies opduiken. Moeten wij dit toejuichen of betreuren? Deze kwestie zal onder de loupe worden genomen, bij de behandeling van het neo-socialisme.

Doch eerst moet een ander aspect van het corporatieve stelsel worden beschouwd en met name dit der veelvuldigheid der monopolies die er in besloten liggen, b.v. de successieve monopolies der mijnen, der hoogovens, der staalfabrieken, der mechanische constructie, of deze van den textielvezelhandel, van de spinnerijen, de weverijen, van het confectiebedrijf e.d.m. Daarbij stelt zich het probleem of de integratie zou duldbaar zijn.

Bij successieve horizontale monopolies zijn conflicten niet te vermijden. Immer dringt de sterke zijn wil op aan den zwakke. Edoch, in de economie hebben macht en zwakheid een heel andere beteekenis dan in de man-tegen-man-worstelingen. Economisch gesproken, is hij de sterkste die tegen het wachten kan, b.v. bij verdraagden afzet zijner producten. In dergelijk geval, heeft hij geen dringende behoefte, zelfs weinig of geen behoefte, aan grondstoffen of

(13) Cf. PIROU, *Essais*, reeds genoteerd blz. 3 en ROGER PICARD, *Les ententes professionnelles*, overdruk van de *Revue politique et parlementaire*, 10 Juni-10 Juli 1939, blz. 4.

(14) ROGER PICARD, *op. cit.*, blz. 31. De heer Picard laat eveneens opmerken (blz. 21), dat het gezag van den Staat beteekent douanebescherming, uitschakeling van alle concurrentie, zegespraak van de mediotriteit.

aan af te werken halffabrikaten. De zwakste is hij die genoodzaakt is zijn producten snel af te zetten, om zich de noodige contanten te verschaffen die hij op korten termijn nodig heeft voor zijn loopende uitgaven en andere lasten, als daar zijn uitbetaling van loonen en aankoop van productiemiddelen. Natuurlijk, is ook het omgekeerde niet uitgesloten: de nood kan grooter zijn voor den koper dan voor den verkoper. Wat er ook van zij, de sterkste is hij, die het haalt bij het loven en bieden en deze superioriteit zal de prijschommelingen bepalen. In de markt der eindproducten, zullen deze schommelingen een belangrijken invloed uitoefenen. Maar de prijsvorming zal zeer verschillen van wat ze onder het stelsel der vrijheid-in-al-de-productiephases zou geweest zijn.

Verticale integratie — wij beschouwen eerst het geval van totale integratie, t.t.z. gaande van de eerste bewerking tot het eindproduct — veronderstelt belangrijke concentraties van kapitaal en productiekrachten, die aan de afnemers van afgewerkte producten hun wil weten op te dringen. Deze laatsten kunnen natuurlijk het juk van de verkopers afschudden, hetzij door vrijwillige beperking van hun welvaartspeil of, wanneer ze dit kunnen, door geduldig het oogenblik te verbeiden waarop de monopoliehouder tot toegevingen bereid zal worden gevonden. Zoo evenwel hun behoeften van dringenden aard zijn, dan zijn zij aan de willekeur van de integreerende onderneming overgeleverd. Hun toestand is dezelfde als deze van den eenigen koper die groote haast heeft om te koopen van een eenigen verkoper die kan wachten. Onvermijdelijk wordt de eene door den anderen uitgebuit: het is a.h.w. de wet van de dualistische economie. Deze wet is stellig onrechtvaardig. Ze behoort zooveel als het kan in haar werking te worden ontzenuwd.

In de gedeeltelijke integratie, loopen de vorige twee gevallen ineen. We zullen er niet over uitweiden en willen alleen de aandacht vestigen op het feit, dat de gehaaste koper alleszins het slachtoffer zal zijn, ten ware de behoeften van de meeste consumenten geen dringend karakter hadden.

Tot hertoe hebben wij *in abstracto* geredeneerd. Laten we nu even zien wat de ervaring ons leert (15). In feite, veel te vernemen is hier niet, want proeven van neo-corporatisme komen in democratische landen slechts sporadisch voor. En in de totalitaire Staten, zijn ze volledig ondergeschikt aan den wil van hoogerhand, zoodat hier voor een studie van het eigenlijk gezegde corporatisme geen plaats is.

In Frankrijk en België, zijn enkele feiten en wetteksten over de toepassing van deze doctrine te vinden.

(15) Hier zij er op gewezen, dat het oude corporatisme rijk is aan ervaringen, voor het meerendeel onzaliger gedachtenis. Tal van auteurs hebben de ernstige gebreken ervan in het licht gesteld. (Zie met name LAURENT DUCHESNE, *L'expérience historique et l'économie dirigée*, 1ste deel. Luik, Thone, 1938.)

Naar de heer Pirou (16) schrijft, zou in Frankrijk deze doctrine slechts toepassing hebben verkregen in het suiker- en schoenbedrijf, in de cichoreiteelt en in het cichoreidrogen, alsmede in de zeevisscherij: wat de eerste toepassing betreft, blijft de hervorming bij de beperking van het recht tot oprichting van nieuwe fabrieken. Krachtens een wetsdecreet van 1935, moet daarvoor bij de overheid vooraf om vergunning worden verzocht, vergunning die, in feite, zelden wordt ingewilligd. In het schoenbedrijf, is, 19 Februari 1936, tusschen de vier vijfden der fabrikanten en schoenhandelaars van Frankrijk, een overeenkomst geteekend, die bij de wet van 22 Maart 1936 voor het geheele bedrijf verplicht werd gemaakt. Bij aanvullende wet van 7 April van hetzelfde jaar, werd aan degenen die den dag waarop de wet werd afgekondigd, gevestigd waren, het monopolie der herstelwerken toegezegd voor den duur van vijf jaar!

Op het stuk der cichoreiteelt, werd de op Franschen bodem voort te brengen hoeveelheid bij decreet vastgesteld. Het geheele contingent wordt verdeeld over de producenten mits lidmaatschap bij het Verbond der aanplanters of bij dit der cichoreidrogers. Ten aanzien van de zeevisscherij werd een afspraak tusschen belanghebbenden, door den Staat, bij wetsdecreet van 24 Mei 1938, bekrachtigd, met het gevolg, dat de sterk achteruitgelopen haringprijs is verdubbeld. Deze maatregel was eigenlijk gericht tegen de visschers, « die met hun massale aanbrengsten de markt overvoerden ». Voortaan zal dit bedrijf moeten staken telkens het haringcomité het zal eischen. Er wordt verzekerd, dat alleman tevreden is, tot de kleinverkoopers toe, die nochtans hun kleinhandelsprijzen niet hebben verhoogd; het schijnt, dat zij er niets bij verloren hebben, vermits, wegens stabilisatie der prijzen, zij regelmatig hebben kunnen inkoopen.

Dit voorbeeld doet er ons onwillekeurig aan denken, wat er zou gebeurd zijn in de XIXe eeuw, zoo de spinners, die mechanische getouwen bezaten, zich verplicht hadden gezien hun productie te beperken om hun spinnewiel te redden. Men zou, hooren wij opmerken, een pijnlijke crisis vermeden hebben, waarop wij, op onze beurt, antwoorden, dat men den vooruitgang der techniek zou hebben gestuit en verouderde werkmethodes in stand gehouden. Overigens, men had de slachtoffers kunnen tegemoetkomen in een ruimere mate dan de toenmalige Staat het heeft gedaan in dezen tijd van *laissez faire*.

In België, is het neo-corporatisme vooral gekenmerkt door een wetgeving, waarvan het zeker voorbarig zou zijn thans reeds te zeggen, dat ze niet geslaagd is. Het hier bedoelde wetsbesluit dagteekent van 13 Januari 1935. Het beoogt het invoeren van een economische reglementeering van voortbrenging en verdeling. In artikel 1 (eerste lid) wordt haar doel-

(16) Cf. reeds vermelde *Essais*, blz. 155: *Néo-libéralisme, néo-corporatisme*, enz.; eveneens reeds vermeld blz. 117 à 119.

stelling nauw omschreven : « Elke beroepsgroepering van voortbrengers of verdeelers, bekleed met de burgerlijke rechtspersoonlijkheid, kan de uitbreiding vragen over al de andere voortbrengers of verdeelers, behorende tot denzelfde tak van nijverheid of handel, van een door haar vrijwillig opgenomen verplichting in zake voortbrenging, verdeling, verkoop, uitvoer of invoer. »

De details der te volgen procedure, in geval van verzet vanwege de alleenstaanden, tegen het verzoek der meerderheid, laten wij buiten bespreking. Het volsta te zeggen, dat deze procedure met een arbitragepoging begint. Bij mislukking van deze poging, komt een nieuw lichaam tusschenbeide, nl. de Raad voor Economische Geschillen. Valt dezès uitspraak ten gunste van de verzoekende groepeerings uit, dan nog kan de Regeering verzet beteekenen. In tegengesteld geval, wordt de bedrijfsregeling voor al de ondernemers verplicht, of ze nu al dan niet bij de groepeerings zijn aangesloten. Zoo nu deze regeling de productie of den buitenlandschen handel beperkt, dan mag er zonder machtiging van de regeering geen nieuwe onderneming worden opgericht. Alwie handelt in strijd met de regeling, wordt gestraft met verbeurdverklaring van de goederen die van de overtreding het voorwerp of het provenu waren.

't Is dit nieuwe stelsel dat, niet zonder eenige cpgeschroefdheid, economische ordening of coördinatie wordt genoemd. Een veel radicaler wetsontwerp werd, 15 November 1938, bij den Senaat ingediend, dat evenwel vervallen is, wegens Parlementsontbinding. Wij zullen er hier niet verder over uitweiden, al schijnt, principieel, de Regeering te zijnen opzichte gunstig gestemd (17).

Kortom, rijk aan ervaringen op het gebied van vrij corporatisme, zijn we niet. Dit belet evenwel niet, dat méér dan één auteur in de geleidelijke ontwikkeling en in de eindzegepraal van deze doctrine — beschouwd als middel tot economische reorganisatie — gelooft. Er zou sprake zijn van een tweevoudige zegepraal, vermits tegelijkertijd en het liberalisme en het socialisme het onderspit zouden delven. Echter niet het kapitalisme, dat overeind zou blijven. Alleen aan de wanorde willen de corporatisten een einde stellen, en dit niet alleen in een afzonderlijk land, maar zelfs volgens Michelis, « in het Europeesche kader, en naderhand op het wereldplan ». Weliswaar, denkt hij daarbij « aan het corporatieve beginsel, voorgestaan en verwezenlijkt door de grondleggers van het fascisme ». Zijnerzijds, heeft de heer Manoïlesco een boek geschreven over wat hij noemt : *Le Siècle du Corporatisme* (18). Laten we niet

overdrijven en ten hoogste spreken van een vrij sterke en nog wassende gedachtenstrooming.

Naar het ons wil voorkomen, is het weinig waarschijnlijk, dat het — stellig niet te ontkennen — verlangen naar economische stabiliteit, ooit sterk genoeg kunne worden om de geleidelijke evolutie van industrie, landbouw, vervoerwezen, bank- en financie-wezen, te kunnen stuiten. Ten hoogste genomen, zouden de zakenmensen matigende maatregelen dulden, maar tegen verstikking zouden zij zich met alle geweld weren. En niet alleen degenen die er een onmiddellijk belang bij hebben zouden zich te weer stellen, maar ook degenen die nadenken en vooral degenen die gewoon zijn aan een geleidelijk voortschrijdende nationale bedrijvigheid, zooals men deze in de Vereenigde Staten kent. In al deze kringen — en hun invloed is doorslaggevend — zal stellig het oordeel overwegen, dat er nog iets hooger staat dan de orde : het leven. En moest dan toch, ten slotte, hoe weinig waarschijnlijk dit ook zij, het neo-corporatisme op een vrij breede schaal worden uitgewerkt, zouden wij dan niet, zooals hooger aangetoond, het conflict onder monopolies andermaal zien opduiken, conflict dat de herhaling zou zijn van de oude veeten in het vroegere stelsel? Zoo wij, ten slotte, bedreigd worden door opkomende nieuwe crises die de campagne van de voorstanders der stabilisatie-ondanksalles, in de hand zou werken, weten wij dan niet, dat alleen ordening van het giraalgeld den economischen vooruitgang kan regelen, zonder hem lam te leggen.

NEO-SOCIALISME EN TUSSCHENDOCTRINES.

Zeer ruim genomen, kan bezwaarlijk worden voor gehouden, dat het hedendaagsche socialisme — in den zin eener recente duidelijk van het socialisme der XIXe eeuw afwijkende opvatting — zeer nieuw is, al heeft het met dit laatste nog steeds belangrijke aanknoopingspunten.

Stellig, hebben sedert Karl Marx en Proudhon de socialistische denkbeelden heel wat weegs afgelegd, doch het beslissende keerpunt — dat reeds vrij ver achter ons ligt — was de geboorte van een doctrine, die ofschoon nieuw, voldoende egalitair en proletarisch is, om gerust neo-socialisme te kunnen worden genoemd.

Het socialisme van den nieuwsten tijd — dit begrip had trouwens reeds zijn baanbrekers vóór de XIXe eeuw — heeft drie duidelijk afgeteekende periodes doorgemaakt. De eerste is de utopiëntijd, die ver in het verleden teruggrijpt en waarvan het — door Sombart zoo juist geziene — hoofdkenmerk was : de meening bij de resp. auteurs, dat zij op het stuk der sociale waarheid, de verlichte geesten waren. Zij hadden dan, niets anders meer te doen dan ze af te kondigen om iedereen te overtuigen, en van de massa de geestdrift op te wekken, om de utopie, die van de wereld een aardsch paradijs moest

(17) Cf. een bijdrage van Mej. ANTONOPOULO onder het hoofd : *Le projet de loi belge sur l'organisation des professions et la réglementation économique* in *Revue de l'Institut de Sociologie*, X^e jaargang, nr 3.

(18) *Rapport*, aangehaald door den heer De Leener, blz. 120-122. Aangestipt zij eveneens (blz. 125), dat Manoïlesco van het opleven der corporaties het einde der politieke partijen verwacht. Deze onthulling stemt tot nadenken.

maken, terstond te doen inslaan en te verwezenlijken. Periode voorwaar even merkwaardig als rijk aan ontgoochelingen.

De tweede phase is deze van het Marxisme, een sterk critische school met, wonder genoeg, tal van aanknoopingspunten met de klassieke, maar die een evolutie voorspelt welke zal uitloopen op de ineensstorting van het kapitalistische regime en op de onteigening, door het steeds toenemende proletariaat, — dat voortaan zelf over zijn lotsbestemming zal beslissen, — van een op den duur gering geworden aantal onteigenaars. Andere socialiseerende stelsels, als b.v. dit van Proud'hon, zijn onbeduidend naast de machtige dialectiek van Marx. Doch op haar beurt verliest deze laatste een van haar hoeksteen: de Ricardiaansche waardeleer, die vooral door de ervaring wordt weerlegd. Daarop slaat het socialisme een nieuwe richting in en treedt hiermede in de derde phase van zijn ontwikkeling, deze van het revisionisme, met Bernstein als promotor. Bernstein legt niet langer het accent op een starre, gecristalliseerde theorie, maar op de beweging. Deze stelling scheen aanvankelijk duister en zonderling. In den grond, is ze eenvoudig en zelfs voorzichtig. Met het utopisme van Marx en Engels, neergelegd in het Communistisch Manifest van 1847, wordt volledig opgeruimd. Deze apotheose wordt geschrapt. Het socialisme wordt voortaan een vechtmachine waarmede zonder verpoezen zal worden gestreden voor lotsverbetering van het proletariaat en voor steeds verder doorgedreven verdeeling der rijkdommen. Dit socialisme zal in West-Europa en zelfs in Centraal Europa niet langer revolutionnair zijn, behalve op politiek gebied, waar het strijdt voor het verkrijgen van het algemeen stemrecht. Deze veroveringstocht gaat met des te minder moeilijkheden gepaard, daar onderweg vaak onverwachte partijgangers worden aangetroffen, zooals prins von Bismarck. Van toen af, wordt de sociale wetgeving, doel van deze omvormde doctrine, waaraan voortaan de beweging, het dynamisme zou men thans zeggen, ten grondslag ligt.

Het ware overbodig hier de omvormingen op te sommen welke in de democratische landen, in medewerking met andere politieke partijen, langs parlementairen weg, tot stand konden worden gebracht. Een der voornaamste is, stellig, de invoering van den acht-uren-arbeid. Het is evenmin noodig, hier uit te weiden over de extra-parlementaire bedrijvigheid van de socialisten, als daar is de syndicale beweging, of de verwerkelijking van de in ons land zoo ruim verspreide en vruchtbare coöperatie, deze zoo vreedzame vorm van economische democratie. In leerstellig opzicht, ligt het centraal punt elders en wel in het programma van economische politiek of, zooals men thans zegt, in het planisme. Indien men nu nagaat welke afstand er ligt tusschen planisme en utopie, dan moet worden toegegeven, dat de socia-

listische theorie en praktijk een reuzenweg hebben afgelegd. Moet dit beteekenen, dat de kern der psychologie van het huidige socialisme (*), tenslotte, niets anders is dan een opvatting van een volledig evenwichtige en duurzame sociale structuur en, dat het planisme, in alle opzichten, de neo-liberale en corporatieve opvattingen zou overvleugelen?

Ons antwoord op deze vraag luidt, dat het alternatief te eng opgevat is. Benevens de drie doctrines waarvan we zoo even de strekking hebben belicht, zijn er inderdaad andere, die er tusschenin liggen en, minder exclusief als de vorige, uiteenloopende elementen hebben samengebracht. De meest karakteristieke onder deze doctrines zijn het interventionisme en de geleide economie, die evenwel uit mekaar moeten worden gehouden. Deze laatste is thans in de mode en wordt tegelijk afgekamd. De economie geleid door den Staat kan, in den geest harer voorstanders, ruime toepassing vinden. De Staat heeft als taak het algemeen welzijn te bevorderen. Langen tijd heeft hij de meening gehuldigd, dat het zijn plicht was zich daarvan te onthouden en dan nog was deze onthouding niet absoluut, getuige daarvan het protectionisme en de voorrechten der circulatiebanken. Wat er ook van zij, thans moet het roer worden gewend en dient de economie in al hare geleidingen onder de voogdij der overheid geplaatst, met onthouding als uitzondering.

Hier vertoont de geleide economie onloochenbaar verwantschap met het corporatisme, doch ook met het syndicalisme, inzonderheid wat betreft de medezeggenschap van de arbeiders in het beleid der ondernemingen. De geleide economie vinden we terug in de autarkie en, derhalve, tot in de kleinste details van de reglementeering van den buitenlandschen handel. De geleide economie wordt het meest intensief toegepast in tijden van oorlog. Dan wordt alles door den Staat geregeld, incl. de consumptie. Aldus begrepen en toegepast, vindt zij de gunstigste atmosfeer in de totalitaire landen. Dit had ze reeds ondervonden in vreedstijd. Het geld, waarover de macht van den Staat zich reeds sedert eeuwen uitstrekke, krachtens een regaliënrecht, wordt het voorwerp van allerhande manipulaties, die scherp afsteken tegen het monometallisme, dat tot in 1914 op ruime schaal en krachtig werd toegepast. Wij zullen niet verder ingaan op deze geleide economie, die verontrustend is wegens het feit, dat een te groot aantal oppervlakkige opvattingen aan de staatspolitiek een beslissende richting geven. Er moet dus beslist worden opgetreden tegen de aldus begrepen geleide economie.

Het interventionisme dat reeds veel ouder is, legt juist daarom heel wat meer omzichtigheid aan den dag. Langen tijd bepaalde het zich bij de bescherming

(*) De oorspronkelijke Fransche tekst van professor Dr Ansiaux luidt: « au delà du marxisme, comme dit M. De Man », een zinspeling op den titel van de Fransche vertaling van Dr H. de Man's *Psychologie des Sozialismus*. (Nota van den vertaler.)

van hand- en geestesarbeiders. Baas spelen over alles en nog wat, was het verste van zijn begeerte. Wat evenwel niet belet, dat het voor uitbreiding van zijn arbeidsveld niet terugdeinst, wanneer het de noodzakelijkheid er van inziet. De bankcontrôle, tellen wij zonder aarzelen onder deze prijzenswaardige uitbreidingen. Daartegenover ware het wenschelijk, dat en wetgever en Regeering zich minder met den buitenlandschen handel inlieten, behalve op het stuk van documentatie, onderhandelingen en voorlichting. Het interventionisme komt nader tot het planisme waar het gaat om het beheer van sommige monopolies. Hier zouden wij de voorkeur geven aan de formule van de gemengde economie, half-kapitalistisch, half-etatistisch. Men kan zich zelfs afvragen of het niet beter ware den Staat een ruime en doelmatige deelneming te verzekeren in het beheer der private monopolies en monopolioleden, die, zooals hooger gezegd, opgericht werden dank zij de vrijheid, doch ook tegen haar. Deze super-concentratie — die de voorstanders van het neo-liberalisme terecht verontrust — is nochtans niet door een regressieve wetgeving neer te halen. De Vereenigde Staten leveren het bewijs, dat wettelijke ontbinding der trusts niet de gehoopte resultaten oplevert. En we zien niet goed in hoe het den heer Walter Lippman en zijn geestesgenooten zullen aan boord leggen om de private monopolies te doen verdwijnen. Er wordt, trouwens, onvoldoende rekening gehouden met de handigheid waarmede trusts, *concerns* of *holdings* de hun toebedachte slagen ontwijken. De leiders van de super-concentratie weten zich te hullen in een geheimzinnigheid die bijna aan het wonderlijke grenst. Alleen de aanwezigheid van Staatsvertegenwoordigers gewapend met vrij uitgebreide machten, in den schoot der occulte Raden dezer lichamen, ware bij machte deze laatste tot nationaliseerende ondernemingen om te vormen, ten einde de betrokken bevoegdheden met administratieve contrôle en het rendement der kapitalen met den openbaren dienst (19) te doen samengaan. Opgemerkt zij, dat deze combinatie, waarmede o.m. de heer Emile Vandervelde instemde, de half-nationaliseerde ondernemingen behoeden zou tegen het euvel van alleenbeheer door ambtenaren die vaak de bevoegdheid, de ervaring en den ijver van den bedrijfsleider missen. Dergelijke oplossing zou al stellig dit voordeel hebben, dat ze de inmenging van politiekers in de leiding der groote ondernemingen zou in den weg staan. Onder deze voorwaarden, zou, zonder hinder, de concentratie den weg kunnen openen aan een nationalisatie die trouwens gemengd en renderend zou zijn.

Het wil ons voorkomen, dat deze opmerkingen klaar en duidelijk aantonen hoe het planisme, waarop wij thans terugkomen, moet worden opgevat. Wij denken daarbij niet aan de methode van Sovjet-Rusland —

door Duitschland gecopieerd — met haar economische programma's voor verschillende jaren, zooals het *piatiletka* of vijfjarenplan. Het plan der Belgische socialistten beoogde veeleer het duurzaam nationaliseeren van bepaalde takken van bedrijf. Verzekering tegen brand b.v., kwam er dan ook niet in voor. Tal van andere evenmin. Er was dus geen sprake, zooals in de U.S.S.R., van fabrieksbouw, noch van outilleeringsfabricage. Wat beoogd werd, was alleen de aankoop, door den Staat, van de ondernemingen die bestonden in de in het plan genoemde industrietakken. Anders gezegd, het ging er niet om de oprichting, te onzent, van nieuwe bedrijven, maar alleen om de vervanging van privaten eigendom en beheer, door publieken eigendom en publieke onderneming. De daarbij betrokken financieele operatie, zou reusachtige afmetingen aannemen en van uiterst kieschen aard zijn.

Een gemengde economie zou, alles bijeen genomen, minder kosten en duurzamer zijn. Uit leerstellig oogpunt, zou de onteigening door den Staat een wijziging aan de economische oriëntatie beteekenen, die meer dan één ernstig bezwaar zou opleveren, zooals we trouwens hooger hebben gezegd. En dit des te meer, daar een eerste stap in deze richting een precedent zou scheppen van een niet te overziene draagwijdte. Moest nu de eerste stap op een mislukking uitloopen, dan zou de Staat niet meer bij machte zijn naderhand nog zelfs maar een gewone contrôle in te voeren, omdat deze door de opinie als een gevaar zou worden beschouwd. Kortom, planisme is niets anders dan collectivisme, dat trapsgewijze wordt tot stand gebracht. Met dit gevaarlijk verschil, dat een gedeeltelijk welslagen van dien aard zou zijn, dat ze de tegenstanders van een gevaarvolle algemeene invoering, de wapens uit de hand zou nemen. Wij zeggen gevaarvolle, daar — en hiermede kunnen wij besluiten — een universeele etatisatie van de voortbrenging in tal van gevallen, met de afschaffing van alle vrijheid, een onoverkomelijke hinderpaal voor verderen technologischen vooruitgang zou beteekenen. Belangelooze uitvinding is, stellig, in alle opzichten prijzenswaardig; doch een reden is het niet om met alle baatzuchtige vorschingen naar practische verbeteringen tot vermindering van de productiekosten alsmede van de kosten van levensonderhoud op te ruimen. Deze critiek op een algemeen doorgevoerde nationalisatie, moet op denzelfden voet worden geplaatst als de veroordeeling van het algemeen doorgevoerde corporatisme. Het is dus zaak een ruimen sector van vrijheid te bewaren, waarin plaats is voor industrieën met ruime technische outilleering, vooral in zake machinebouw en chemie: partieel, maar, waardevol liberalisme (20).

(Uit het Fransch vertaald.)

(20) Ik ben zoo vrij eraan te herinneren, dat deze oplossing door mij reeds werd aangeprezen in mijn *Traité d'Economie politique*, deel III, blz. 690.

(19) Cf. JAMES, *op. cit.*, blz. 461-512.

ECONOMISCHE TOESTAND VAN BELGIË

(December 1939.)

I. — ALGEMEEN OVERZICHT.

Sedert September jl., besteedt de Regeering hoofdzakelijk haar aandacht aan de doelmatige organisatie van 's Lands weerbaarheid, waarvoor al de andere door de omstandigheden aangebrachte problemen van economischen of financieelen aard, hebben moeten zwichten.

Dat op het stuk van handel en nijverheid, het bedrijfsleven door de mobilisatie van ettelijke honderdduizendtallen manschappen, door de zeescheepvaartmoeilijkheden en de lastige voorziening, fel werd geschokt, laat zich allicht begrijpen.

Edoch, niet zonder beteekenis en tevens bemoedigend is het te kunnen vaststellen, dat, tijdens deze laatste maanden, het verloop van onzen buitenlandschen handel de allerwegen gekoesterde vrees nopens onze ruilmogelijkheden met het buitenland gedurende de vijandelijkheden, voor een goed deel is komen logenstraffen.

Van September op December, laat onze handelsbalans nog een flink batig uitvoersaldo en het gezamenlijke volume van onzen ruilhandel, schoon lager dan vóór het conflict, is uitermate bevredigend. Tijdens de eerste helft van Januari, werd lichte teruggang genoteerd, wat, trouwens, elk jaar, rond dezen tijd, het geval is. De teruggang is ietwat meer afgeteekend voor onze uitvoeren dan voor onze invoeren :

	Invoer	Uitvoer
<i>Eerste helft van de maand :</i>		
<i>(In millioenen tallen franken)</i>		
November	718	741
December	715	732
Januari	709	672

De teruggang in de invoeren, tijdens deze maandhelft, moet, trouwens, voor een goed deel op het uitscheiden met de Deutsche kolenleveringen worden teruggevoerd. Bij de uitvoeren, ligt de voornaamste oorzaak van onzen teruggang aan de inkrimping onzer leveringen van metallieke producten aan Groot-Brittannië. Beide oorzaken zijn slechts momentaneel, zoodat de algemeene tendentie zoo gunstig is als op dit oogenblik maar eenigszins kan worden verwacht.

Deze toestand kan evenwel maar worden gehandhaafd, als de prijsverhoudingen niet in ons nadeel omkeeren zooals ze het, ongelukkig, sedert eenigen tijd, schijnen te willen doen. Verderen teruggang van onze uitvoeren kunnen wij ons evenwel niet permitteeren en juist daarom mag aan onze concurrentiecapaciteit op de buitenlandsche markten niet worden getornd. Ons potentiaal aldaar kunnen wij maar hooghouden, zoolang onze prijzen niet al te vlug oploopen; ergo, hoofdzaak is, hun hausse remmen, overal waar het maar eenigszins mogelijk is, zegge daar, waar wij het minst den hinder der buitenlandsche invloeden gewaarworden. Op dezen spijker kan niet genoeg worden gehamerd.

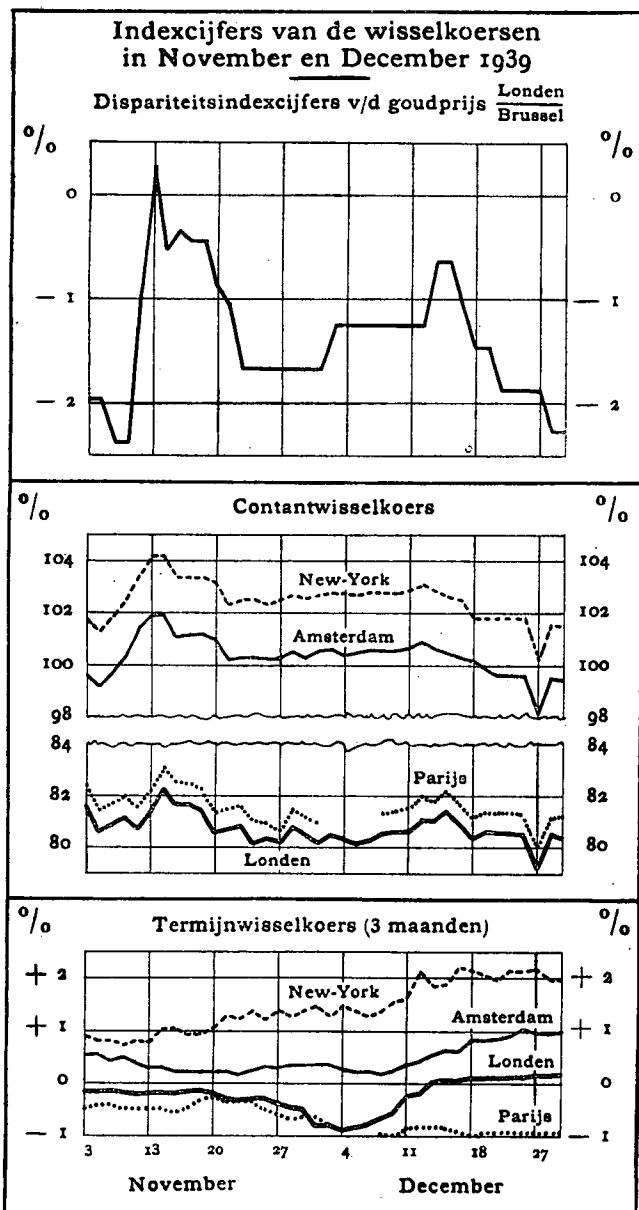
Onder de economische problemen van den meest dringenden aard, staat dit der aanmerkelijke verhooging van onze steenkolenproductie op het allereerste plan. Het kreeg een eerste oplossing, althans een gedeeltelijke, na vrij lang onderhandelen. Doordat de arbeidsduur is kunnen verlengd worden en de Flénumijnen hun exploitatie terug hebben opgenomen, zal, zoo wordt althans gehoopt, de kolenwinning die, op den voet der huidige leveringen, een tekort van ca. 3 millioen laat, tot ongeveer dit cijfer kunnen worden verhoogd. Het ligt voor de hand, dat dit slechts een eerste stap is en kan zijn. Wenschelijk is, dat de productie nog aanmerkelijk kunne worden opgevoerd. Men vergete, trouwens niet, dat onze steenkolen ons beste — zooniet ons eenig — ruilmiddel zijn.

Op het stuk der openbare financiën, is als de voornaamste gebeurtenis te beschouwen de uitgifte van Schatkistcertificaten, waarvan het provenu moet dienen om de mobilisatiekosten van het leger te helpen bestrijden, alsmede de uitgaven voor de organisatie van 's lands weerbaarheid. De intekenmodaliteiten zijn van zulkdanigen aard, dat ze de meest achterdochtige spaarders die, tot dusver en sedert lang, hun bankbiljetten aan het oppotten waren, moeten verleiden. De ruime mobielmakingsmogelijkheden welke de Nationale Bank aan de houders van zulke certificaten heeft opengesteld, verhoogden nog de voordeelen die aan de hier overwogen belegging verbonden zijn.

II. — FINANCIËLE MARKTEN.

DE WISSELMARKT.

Contant. — De stemming blijft doorgaans bevredigend. In den loop van de tweede helft van December, is er ietwat aan deviezen afgevloeid, doch veel betekenis is daar niet aan te hechten; naderhand hebben vraag en aanbod hun evenwicht teruggevonden, en het sindsdien niet meer verloren.

(1) Het dagelijksch dispariteitsindexcijfer van den goudprijs te Londen en te Brussel wordt berekend met behulp van onderstaande formule :

$$\frac{\text{Sterlingprijs van één kg. fijn goud te Londen} \times \text{Pondenkoers te Brussel}}{\text{fr. 33.193,50}}$$

De indexcijfers van den contantwisselkoers worden op willekeurige basis berekend.

De indexcijfers der termijnwisselkoersen op drie maanden worden berekend in procenten van den contantwisselkoers.

Deze stemming weerspiegelt zich duidelijk in den dollarkoers. Eerst teruggelopen van *bg* 6,05 tot *bg* 6,01, daarna, zonder overgang, gevallen op *bg* 5,915, kon hij naderhand ietwat van het verloren terrein terugwinnen, waar hij opnieuw steeg tot *bg* 5,99, om, ten slotte, op *bg* 5,94 3/8 te gaan liggen, positie waarop hij stand hield.

Op den teruggang van de Amerikaansche valuta, volgde een gelijktijdige daling van al de koersen.

Van de eene maand op de andere, is het pond sterling teruggelopen van *bg* 23,8025 tot *bg* 23,475, en de Fransche franc van *bg* 13,49 tot *bg* 13,3075.

De Nederlandsche gulden die eerst eenig terrein had verloren, waar hij van *bg* 321,15 tot *bg* 314,40 was teruggelopen, wist nadien weer *bg* 320,20 te halen, doch werd daarna toch weer achteruitgeworpen tot in de buurt van *bg* 317,50. Parallel met de Nederlandsche valuta, liep de Zwitsersche frank dezelfde richting uit. Vertrokken van *bg* 135,60, wijkt hij tot *bg* 132,55, keert terug tot *bg* 134,40 en gaat, ten slotte, op *bg* 133,275 liggen.

Volgende opstelling geeft een cijferbeeld van de evolutie dezer valuta's van 15 December 1939 tot 12 Januari 1940 :

	Koers per 15 Dec. 1939	Koers per 12 Januari 1940	Hoogste	Laagste
	tusschen beide data			
Dollar	6,05	5,94375	5,995	5,915
Pond sterling	23,8025	23,475	23,7175	23,33
Fransche franc	13,49	13,3075	13,44	13,225
Gulden	321,15	317,50	320,70	314,40
Zwitsersche frank	135,60	133,275	134,975	132,55

Reichsmark begeeft eerst van *bg* 243,50 tot *bg* 238,90, doch weet zich even weer op te richten tot *bg* 240,75 om naderhand dan toch weer terug te loopen tot *bg* 238,90.

De Italiaansche lira moet van de eene maand op de andere eenig terrein afstaan, waar ze van *bg* 30,5717 zakt tot *bg* 30,012.

De Skandinavische kronen hebben hun terugtocht voortgezet. Stockholm brokkelt af van *bg* 144,10 tot *bg* 141,625, Oslo van *bg* 137,55 tot *bg* 135,25 en Kopenhagen van *bg* 116,90 tot *bg* 115.

De Canadeesche dollar, die eerst vooruit loopt van *bg* 5,28 tot *bg* 5,305, moet het veroverde terrein weer prijsgeven tot *bg* 5,21.

Lissabon zakte trapsgewijze af van *bg* 22,15 tot *bg* 21,70.

Termijn. — De ontspanning in de contantmarkt is naar de termijnmarkt overgewaaid. Dollaragio wordt kleiner en krimpt van *fr* 0,275 tot *fr* 0,15 voor dollars op één maand, en van *fr* 0,65 tot *fr* 0,45 voor

dollars op drie maanden. Voor dezelfde perioden, is het agio op den gulden resp. met *fr* 0,06 tot *fr* 0,04 en met *fr* 0,18 op *fr* 0,15 gedaald. Pond sterling dat *fr* 0,125 opgeld deed op één maand en *fr* 0,25 op drie maanden, moet nu zelf een kleinigheid bijpassen. De Fransche franc doet nog steeds *fr* 0,05 disagio op één maand en *fr* 0,60 op drie maanden.

**Agio en disagio van de voornaamste deviezen
op termijn genoteerd**
(in pCt. per jaar van den contantkoers).

	LONDEN		PARIJS		AMSTERDAM		NEW-YORK	
	1 mnd	3 mnd	1 mnd	3 mnd	1 mnd	3 mnd	1 mnd	3 mnd
1939 Maand-gemiddelde.								
September...	-1,54	-1,77	-0,84	pari	+0,58	+0,19	+4,35	+4,52
October.....	-0,17	-0,85	-0,52	-0,97	+1,64	+1,38	+3,43	+4,37
November...	-1,84	-0,96	-1,03	-1,71	+1,55	+1,40	+4,29	+4,40
December....	-0,91	+0,70	-1,90	-3,50	+3,33	+2,49	+8,55	+7,35
1939								
11 December.	-0,96	-0,84	-3,60	-3,28	+3,-	+1,48	+6,96	+6,60
18 »	+0,48	+0,44	-1,80	-3,88	+4,44	+3,36	+11,04	+8,64
27 »	+1,32	+0,68	-0,96	-3,64	+4,56	+4,08	+10,20	+8,80
1940								
2 Januari...	+1,08	+0,60	-0,96	-3,60	+4,56	+4,32	+10,08	+8,08
8 »	+0,48	+0,24	-2,76	-3,32	+3,-	+4,28	+7,08	+7,04

DE GELDMARKT.

Onderstaande vergelijkende balansen van de Nationale Bank per 25 December 1939 en 1938, stellen duidelijk de aanzienlijke in den loop der jongste maanden voorgekomen uitzetting der fiduciaire circulatie in het licht.

Op één jaar afstand, liep de bankbiljettencirculatie met *fr* 5.880 miljoen op, zegge met 26,7 pCt. Met uitzondering van de particuliere rekeningen-courant, die met *fr* 84 miljoen toenamen, zijn al de andere teruggelopen en met name: 's Rijks Schatkist met *fr* 533 miljoen, de onder extra-wet staande instellingen, met *fr* 663 miljoen, de banken, met *fr* 529 miljoen. Hieruit volgt, dat de gezamenlijke terstond opvraagbare verbintenissen slechts met *fr* 4.198 miljoen toenamen, of met 17 pCt.

Van het eene jaar op het andere, belooft de teruggang van de goud- en deviezendekking, slechts *fr* 583 miljoen. Bij het beoordeelen dezer uitkomst, moet rekening worden gehouden met hetgeen door de Schatkist werd afgestaan en teruggehaald, resp. ad *fr* 1.380 miljoen en *fr* 600 miljoen. Netto werd voor *fr* 1.159 miljoen afgestaan aan de markt, wat bijster weinig is, in verhouding tot de grootscheepsche bewegingen in den wissel, tijdens het jaar 1939, alsmede tot de internationale politieke onveiligheid.

De binnenlandsche wisselportefeuille is gestegen van *fr* 1.021 miljoen tot *fr* 4.829 miljoen, zegge een verhooging met *fr* 3.808 miljoen. De portefeuille met de

statutair verworven effecten is aan den anderen kant met *fr* 254 miljoen toegenomen, rekening gehouden met de *fr* 64 miljoen afschrijvingen.

De weekstaat per 31 December 1939, waarop de bezittingen der Bank aan overheidsfondsen voorkomen, geeft van deze portefeuilles nauwkeurig de samenstelling aan.

Op dezen datum, hield de binnenlandsche portefeuille voor *fr* 3.307 miljoen aan Schatkistcertificaten in en voor *fr* 420 miljoen aan ermede gelijkgesteld papier. Anderdeels, was er in de portefeuille der overheidsfondsen voor *fr* 862 miljoen papier aanwezig, afgeteld een bedrag ad *fr* 550 miljoen aan papier dat er in was gekomen krachtens de wet van 19 Juli 1932. Het gezamenlijk bedrag aan openbare fondsen beliep aldus *fr* 4.589 miljoen, waar het bij de artikels 13 en 14 van de organieke wet geautoriseerde bedrag *fr* 5.686 miljoen is.

Nationale Bank van België.

*Stand der bezittingen aan overheidsfondsen
per 31 December 1939.*

AARD	Waarde op 31 December 1939
Op ten hoogste 120 dagen:	
Schatkistcertificaten	3.306.624.479,15 (2)
Gelijkgesteld papier (1)	419.732.881,95 (2)
Op meer dan 120 dagen	862.397.458,75 (3)
TOTAAL...	4.588.754.819,85
Geautoriseerd bedrag (4)	5.685.995.010,65

(1) Papier onder Staatswaarborg, papier behoorende tot de emissies van de Kolonie of van het Groothertogdom Luxemburg of door hen gewaarborgd; papier behoorende tot de emissies van instellingen, welke verbintenissen de Staat heeft gewaarborgd.

(2) Heidisconto afgeteld.

(3) Saldo der « Overheidsfondsen » van de Bank, ad *fr* 1 milliard 412.387.378,25, na aftelling van het bedrag aan papier verworven krachtens de wet van 19 Juli 1932, zegge *fr* 549.989.919,50.

(4) Het bedrag aan Overheidsfondsen, dat de Bank zich mag aanschaffen, is bepaald bij de artikelen 13 en 14 van de organieke wet. In bedoeld bedrag zijn begrepen: 1° een vast bedrag ad *fr* 5 milliard (art. 13); 2° een bedrag even groot als de vermindering op de bons, de annuïteiten en obligatiestukken van de Schatkist, welke krachtens de wetten van 27 December 1930 en 19 Juli 1932, de Bank onder zich houdt, bedrag dat voorkomt op de balans per 25 Juni 1937 en in dato 25 December 1939, *fr* 65.492.194,21 bedroeg (art. 14, lid 1); 3° een bedrag even groot als haar kapitaal, haar reserves en haar afschrijvingsrekeningen, dat, in dato 25 December 1939, *fr* 620.502.816,44 bedroeg (kapitaal: *fr* 200.000.000; reserves: *fr* 417.983.967,30; overboeking op de reserve: *fr* 2.518.849,14) (art. 14, lid 2).

Op één jaar afstand, zijn de voorschotten tegen verpanding van overheidsfondsen, met *fr* 848 miljoen toegenomen.

Uit deze enkele cijfers vloeit voort, dat in strijd met wat tijdens het dienstjaar 1938 het geval is geweest, de veranderingen in de situatie van de Bank tijdens het jaar 1939, in hoofdzaak terug te voeren zijn op de uitzetting van het door de Emissiebank verstrekte crediet. Van het eene jaar op het andere, is dit crediet, onder vorm van disconto en voorschotten, met *fr* 4.662 miljoen toegenomen.

De voorstelling van de balans der Nationale Bank per 25 December 1939, verschilt van de vorige voorstellingen hierin, dat voortaan goud en deviezen onder een enkele rubriek voorkomen met name « goud en deviezen » onderverdeeld in twee onder-posten, die

Vergelijkende balansen per 25 December 1938 en 1939

(in duizendtallen franken).

ACTIVA	25-12-1938	25-12-1939	Vershil in + of in -
Goud en deviezen	21.714.027	21.131.539	- 582.488
Pasmunt en postchecks	276.406	208.548	- 67.858
Wissels op België	1.021.477	4.829.142	+ 3.807.665
Wissels op het buitenland	10.431	18.497	+ 8.066
Voorschotten op overheidsfondsen	194.541	1.042.130	+ 847.589
Vorderingen op den Staat :			
Bon van de Belgische Schatkist (wet van 27 December 1930)	500.000	500.000	-
Schuldbrief van de Belgische Schatkist (wet van 19 Juli 1932)	222.036	195.317	- 26.719
Overheidsfondsen :			
a) Verworven krachtens de overeenkomst van 27 Juli 1932 getroffen ter uitvoering van de wet van 19 Juli 1932)	549.990	549.990	-
b) Verworven krachtens de statuten	602.257	856.481	+ 254.224
Gebouwen, materieel en meubelen.	160.000	160.000	-
Afgeschreven en te verzilveren waarden	pro memor.	pro memor.	-
Overgangsrekeningen	51.600	34.996	- 16.604
	25.302.765	29.526.640	+ 4.223.875

PASSIVA	25-12-1938	25-12-1939	Vershil in + of in -
Bankbiljetten in omloop	22.017.822	27.897.867	+ 5.880.045
Rekening-courant :			
Schatkist	572.618	19.784	- 552.834
Instellingen onder speciale wet	902.995	240.308	- 662.687
Banken	906.972	377.637	- 529.335
Clearings	115.333	94.172	- 21.161
Particulieren	149.914	234.080	+ 84.166
Totaal der terstond opvraagbare verbintenissen	24.665.654	28.863.848	+ 4.198.194
Kapitaal :			
Reserves :			
Statutaire reserve	103.727	107.129	+ 3.402
Voorzieningsfonds en afschrijvingsrekeningen	303.247	310.855	+ 7.608
Overgangsrekeningen	8.126	18.746	+ 10.620
Te verdeelen netto-winst	22.011	26.062	+ 4.051
	25.302.765	29.526.640	+ 4.223.875

Vergelijkende staat van de Nationale Bank van België

in December 1939.

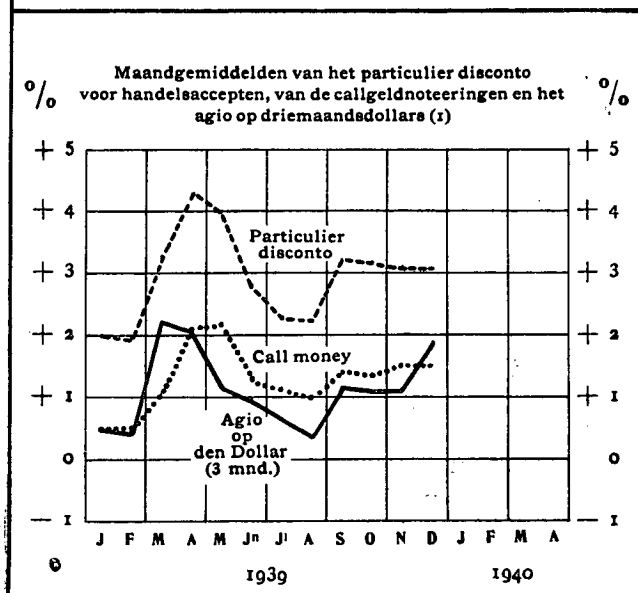
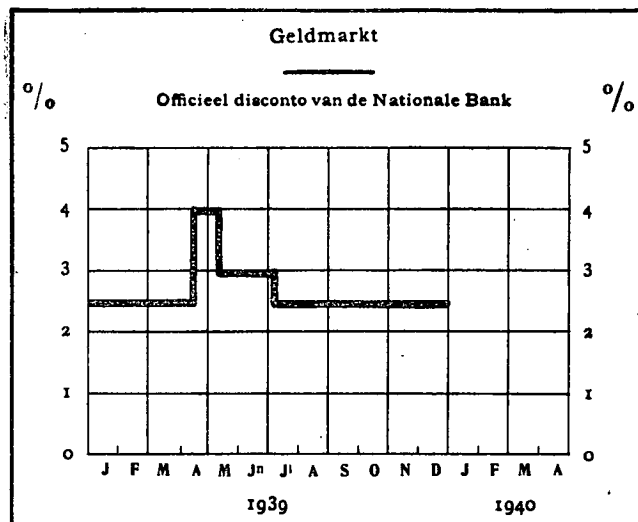
(Maandgemiddelden, in millioenen franken.)

	T. o. v. November 1939	T. o. v. December 1938
ACTIVA.		
Goudvoorraad	- 31	+ 755
Buitenlandse deviezen en goudwaarden	- 469	- 1.348
Binnenlandse wissels	+ 1.178	+ 3.615
Beleeningen op Belgische overheidsfondsen	+ 57	+ 773
PASSIVA.		
Bankbiljetten in omloop	+ 476	+ 5.802
Rekeningcourantsaldi :		
Schatkist	+ 57	- 576
Diversen	+ 90	- 1.223
Totaal	+ 147	- 1.799
Onmiddellijk opvraagbare verbintenissen	+ 623	+ 4.003

Aanbestedingen van Schatkistcertificaten
op drie maanden voor rekening van den Staat

(in millioenen franken).

DATA	Aan- geboden bedragen	Verhouding van de gevraagde tot de aangeboden bedragen	GEMIDDELTE RENTESTANDEN		In omloop zijnde bedrag
			van de inschrij- vingen	van de toe- wijzingen	
3 November.	40	1,125	2,7444	2,74	500
10 —	40	1,—	2,75	2,75	500
17 —	40	1,—	2,75	2,75	500
24 —	50	1,14	2,748772	2,7475	500
1 December.	40	1,125	2,74888	2,74875	500
8 —	40	1,—	2,75	2,75	500
15 —	40	1,325	2,5592	2,50	500
22 —	40	1,25	2,498	2,4975	500
29 —	40	1,375	2,497	2,49625	500

(1) De agio's zijn uitgedrukt in procenten van den contantkoers op basis van drie maanden.

zijn : « wettelijke minimumvoorraad » die noodzakerwijze verandert al naar gelang de wijzigingen in de terstond opvraagbare verbintenissen van de Bank, en « overschot » wat het verschil vertegenwoordigt tusschen het totaal bedrag van den goud- en deviezenvoorraad van de Bank en den wettelijken minimumvoorraad.

Sinds 18 Januari 1940, worden de weekstaten op een zelfde wijze voorgesteld.

Behalve de seizoensbewegingen eigen aan het einde van het jaar en een vrij aanzienlijke progressie van de binnenlandsche portefeuille, hebben, in den loop van December, de weekstaten van de Nationale Bank geen meldenswaarde veranderingen vertoond.

Bij vergelijking van de weekstaten per 14 December 1939 en 11 Januari 1940, zijn het goud en de deviezen van de Bank in totaal slechts met *fr* 87 miljoen teruggelopen. De binnenlandsche wisselportefeuille vertoont een aangroei van *fr* 790 miljoen. Na eerst te zijn opgelopen tot *fr* 1.138 miljoen op den weekstaat van 28 December, zijn, 11 Januari, de voorschotten op publieke fondsen terug tot *fr* 793 miljoen gedaald, zegge een vermindering ad *fr* 127 miljoen t.o.v. 14 December. De effectenportefeuille is feitelijk stabiel gebleven.

De verhooging van het door de Bank tijdens deze periode verstrekte crediet, komt tot uiting in een vermeerdering, ad *fr* 556 miljoen, van de onmiddellijk opvraagbare verbintenissen, die, 11 Januari, tot *fr* 29.315 miljoen zijn opgelopen. Deze uitzetting van de onmiddellijk opvraagbare verbintenissen, beantwoordt goeddeels aan een nieuwen aangroei der biljettencirculatie, welke, op dezen laatsten datum, *fr* 28.222 miljoen bereikte, zegge *fr* 380 miljoen meer t.o.v. 14 December. Het verschil zit hem in de diverse rekeningen-courantsaldi, die van den eenen datum op den anderen, met *fr* 216 miljoen toenemen.

In verband met de behoeften van het einde des jaars, zijn de rentestanden in de markt lichtjes aangetrokken.

Het particulier disconto dat ult. November tot ca. 3 pCt. was verlaagd, wordt ult. December weer verhoogd tot 3,125 en 3,250 pCt. Aan het begin van Januari, beliep het 3,0625 pCt. Het daggeld stond onveranderd 1,5 pCt. en blijft tamelijk ruim voorhanden.

De wekelijksche aanbestedingen van Schatkistcertificaten werden voort en tegen een lichtjes dalende rente verhandeld. Van 2,75 pCt. begin December, is deze laatste tot zowat 2,5 pCt. teruggelopen.

IV. — DE GRONDSTOFFENMARKTEN.

Op de hausse der noteeringen bij het meerendeel der grondstoffen in November en December, volgde, aan het einde van het jaar, een nagenoeg algemeene inzinking.

Dat de val diep is geweest, mag stellig niet worden gezegd, doch hij belicht eens te meer de verbazende verscheidenheid van de factoren, welke in de huidige tijdsomstandigheden, op de markten inwerken. De onmogelijkheid om de werkelijke behoeften van de consumptie in den loop der komende maanden, te voorzien, de aanwezigheid hier en daar van buitengewoon aanzienlijke stocks, de nog rijkelijk voorhanden zijnde mogelijkheden en de wisselvalligheden in de zeescheepvaart, ten slotte de contrôle der belligerenten op zekere markten, zijn o.a. zooveel zeer ernstige factoren die niet alleen een gevoel van onzekerheid aankweken, maar ook alle initiatief stremmen.

De vlugge stijging der *graannoteringen* in December, was niet van duur. Reeds aan het einde van het jaar, trad reactie in en rond medio-Januari, stond Chicago met ca. 10 pCt. beneden de maxima-koersen van December.

Deze ontspanning in de markt is op verschillende factoren terug te voeren.

Ult. December, werd de eindschatting van den Amerikaanschen oogst in het licht gezonden. Hierna de gepubliceerde cijfers. Voor 1939, gaf de schatting 755 miljoen bushels, zegge 16 miljoen bushels meer dan de voorafgegane ramingen opgaven. Deze uitkomst streeft de behoeften van de binnenlandsche markt, met 55 à 75 miljoen bushels voorbij, zoodat, voor het loopende graanjaar, het exporteerbaar overschot op 69,5 miljoen quarter neerkomt, cijfer dat op zichzelf voldoende is om de geheele wereldinvraag te bevredigen. Onder deze voorwaarden, kon de magere Argentijnsche oogst, waarvan het nieuws de koersen, in December, had opgejaagd, niets dan een louter tijdelijken invloed op de markt oefenen. Later, toen minder pessimistische berichten over de uitkomst van dezen oogst waren binnengekomen, werd, op de basis van 18,2 miljoen quarter, het exporteerbare overschot op 14,2 miljoen quarter geschat, wat een niet te versmaden quantum is.

Een andere factor die de gedruktheid van de Amerikaansche markten in de hand heeft gewerkt, is het bericht, dat Groot-Brittannië aan *Wheat Board* (Australië) 1.650.000 t. graan zou hebben besteld, mogelijkheid die tot dusver wegens transportmoeilijkheden, als uitgesloten werd beschouwd. Deze transactie zou, naar wij vernemen, tegen 3 sh. 9 d.

job, van de hand zijn gegaan; zegge tegen een prijs van slechts 1 sh. boven den koers van ult. Augustus. Hoe voordelig ook, laat deze afzet Australië nog met een vrij aanzienlijk exporteerbaar saldo zitten; trouwens het exporteerbaar quantum dat, vóór de transactie met Groot-Brittannië, op 16,5 miljoen quarter geraamd werd, kwam nog op 9,5 miljoen quarter neer na dezelfde.

Voegen wij hier nog aan toe, dat voor de Europeesche koopers het vrij dure Amerikaansche graan een reden schijnt te zijn om elders hun inkoop te gaan doen. En feitelijk is er in de zichtbare stocks Canadeesch graan, geen vermindering te bespeuren. Aan het begin van Januari, was er nog 310 miljoen bushels voorradig. Zoo er nu anderzijds rekening mede wordt gehouden, dat, in 't vooruitzicht van een misoogst voor 1940, de Vereenigde Staten meenen, den 1st Juli a.s. een *carry-over* ad 304 miljoen bushels voor zich te moeten houden, wat nog slechts een exporteerbaar saldo van 27 miljoen bushels zou laten en, dat de tegemoetkomingen aan den uitvoer zullen geschorst worden, dan gaat men allicht begrijpen waarom de Zuid-Amerikaansche markten alsmede deze der Balkanstaten, hoe langer hoe meer de aandacht van de Europeesche neutralen gaande maken. Trouwens, de noodige scheepsruimte zou veel gemakkelijker op deze lijnen kunnen worden gevonden, dan langs het Noorden van den Atlantischen Oceaen.

Verzendingen van tarwe en tarwemeel.

Bron : Broomhall's Corn Trade News.

TIJDVAK (1)	VERZENDINGEN (2)		
	naar Europa	naar de andere landen	Totaal
	(in duizenden quarters)		
1935-1936	44.790	17.304	62.094
1936-1937	59.614	14.809	74.423
1937-1938	51.100	12.889	63.989
1938-1939	56.631	18.476	75.107
1938-1939 (3)	25.888	6.349	32.237
1939-1940 (3)	21.190	4.649	25.839

- (1) Het tarwejaar begint 1 Augustus.
 (2) Tarwemeel werd berleid tot tarwe in korrel tegen 70 pCt.
 (3) Van begin Augustus 1939 tot 13 Januari 1940.

Verzendingen van mais.

Bron : Broomhall's Corn Trade News.

TIJDVAK (1)	VERZENDINGEN		
	naar Europa	naar de andere landen	Totaal
	(in duizenden quarters)		
1935-1936	39.548	5.349	44.897
1936-1937	38.352	8.963	47.315
1937-1938	40.115	7.901	48.016
1938-1939	34.348	369	34.717
1938-1939 (2)			30.356
1939-1940 (2)			20.565

- (1) Het maisjaar begint 1 April.
 (2) Van begin April 1939 tot 13 Januari 1940.

Verzendingen van gerst en haver.

Bron : Broomhall's Corn Trade News.

TIJDVAK (1)	GERST	HAYER
	Verzendingen in duizenden quarters	
	1935-1936	10.056
1936-1937	8.286	3.647
1937-1938	9.827	3.995
1938-1939	9.646	2.890
1938-1939 (2)	5.573	1.275
1939-1940 (2)	2.774	1.534

- (1) Het graanjaar begint 1 Augustus.
 (2) Van begin Augustus 1939 tot 13 Januari 1940.

Wegens de buitengewone betekenis der Canadeesche stocks, mede wegens het oploopen der prijzen, heeft President Roosevelt de kwestie van den eventueelen invoer van uitheemsch graan in de Vereenigde Staten van Amerika ter studie gelegd. Normaliter volstaat een invoerrecht ad 42 cents per bushel voor de bescherming van de Amerikaansche markt. Begin Januari, deed Chicago t.o.v. Winnipeg, een zoodanig opgeld voor *Manitoba n^{rs} 3 en 4*, dat het invoerpunt in de Vereenigde Staten bijna bereikt werd.

Noteeringen voor uitheemsche granen te Antwerpen.

(Noteering « cif » beschikbaar, omgerekend in Belgische franken.)

GRAANSOORT	11 October	18 October	25 October	2 November	8 November	21 November	29 November	13 December	27 December
Manitoba III Atlantic ..	111	110	111	113	112	109	115	132	145
Rosafé	96	89	90	89	94	92	103	124	136
Hardwinter I	103	103	100	104	110	106	114	129	143
Lijnzaad	205	196	189	195	197	181	207	240	244
La Plata-Mais	99	97	96	98	103	—	103	120	125
Gerst 64/65 kg.	100	101	99	100	102	98	103	123	126
Rogge 72/73 kg.	102	103	90	90	92	91	97	120	122

Wekelijksche middenprijzen van enkele landbouwproducten op de toonaangevende markten van België.

WEEK	TARWE	ROGGE	HAVER	GERST	SPELT	BOTER	EIEREN	AARDAPPELEN		CICHORET	STROOVLAS
	Goede handelssoort							Gelderische Muizen	Industrie-aardappelen		
	100 kg.							100 kg.	100 kg.		
1939 November 6 tot 12	134,20	109,33	83,10	142,75	95,50	20,47	0,87	32,25	36,37	109,50	124,66
13 tot 19	134,20	108,—	83,75	140,—	95,—	19,47	0,79	33,—	35,85	106,—	140,37
20 tot 26	134,20	104,—	82,—	138,25	94,—	21,22	0,71	32,90	36,50	105,—	145,37
27 tot 3 December	134,20	105,50	81,60	137,75	94,—	22,28	0,68	33,75	36,83	105,—	142,50
December 4 tot 10	134,20	107,66	83,50	139,25	96,—	23,25	0,64	33,—	36,59	106,—	163,75
11 tot 17	134,50	118,—	87,80	144,25	99,—	24,37	0,57	35,—	35,77	107,—	166,25
18 tot 24	134,75	125,50	95,60	149,25	103,50	23,40	0,56	35,60	37,82	110,—	178,75
26 tot 31	137,—	128,25	106,—	160,25	106,—	24,48	0,57	38,60	39,25	115,—	185,—
1940 Januari 1 tot 7	135,—	124,66	106,—	161,—	108,—	25,63	0,63	39,60	41,08	116,—	195,—
8 tot 14	135,—	121,—	108,60	158,80	110,—	24,89	0,62	40,80	41,24	120,—	201,25

De statistische positie van de *maïsmarkt* veranderde weinig of niet gedurende de laatste weken. Het exporteerbaar teveel van Argentinië, is betrekkelijk gering, doch in de Vereenigde Staten van Amerika blijven aanzienlijke stocks voorhanden. Terwijl in Zuid-Afrika, de voorraden met 2 miljoen quarters zouden aangegroeid zijn t.o.v. van vorig jaar, zouden in de Donaulanden de stocks 5 miljoen quarters bedragen.

Belangrijke verschepingen uit de Vereenigde Staten in den loop der komende maanden, zijn weinig waarschijnlijk wegens de aldaar hoge gangbare prijzen, ten ware ongunstige berichten over den Argentijnschen oogst en subsidieverleening der Amerikaansche regeering zich als nieuwe factoren deden gelden.

De maïsverschepingen in 1939, beliepen 22,8 miljoen quarter, tegen 32,4 miljoen quarter in 1938. Deze teruggang dient toegeschreven aan zoodanig hoge prijzen, dat maïs door andere graansoorten werd vervangen. De Vereenigde Staten zijn aan dit conjunctuurverloop uitermate gevoelig geweest; trouwens hun verschepingen liepen van het eene jaar op het andere, van 15,8 miljoen quarter op 2,5 miljoen quarter terug.

Productie, verbruik en voorraad van suiker in België (1)
(in tonnen).

Bron: Ministerie van Financiën.

TIJDVAK (2)	Productie	Verbruik	Voorraaden op het eind van het tijdvak
1935-1936	240.947	244.815	63.177
1936-1937	343.101	250.019	52.242
1937-1938	239.440	252.095	73.995
1938-1939	194.986	247.533	27.122
1938-1939 (3)	184.284	66.612	175.413
1939-1940 (3)	211.714	84.403	157.307

(1) De herleiding van witte suiker in ruwe suiker wordt gedaan op de volgende basis: 9 ruwe suiker = 8 witte suiker.
(2) Het suikerjaar begint 1 September.
(3) Eerste drie maanden.

Suikernoteeringen

(koersen begin van de maand).

DATA	Markt van New-York (1) Beschikbaar (Cubaansche) kosten vracht	BELGISCHE MARKT (2)	
		Ruwe suiker basis 88° gewoon (3)	Gekristalliseerde suiker gewoon (4)
1938 December	2,10	174,0	204,0
1939 Januari	1,95	179,0	209,0
Februari	1,88	175,0	204,5
Maart	1,90	175,0	204,5
April	1,98	187,0	218,5
Mei	1,99	210,0	246,5
Juni	2,—	199,0	232,5
Juli	2,—	202,0	236,0
Augustus	2,—	199,0	231,0
September	2,—	205,0	238,5
October	2,7925	198,0	232,0
November	1,45	192,0	226,0
December	1,45	198,0	232,0
1940 Januari	1,32	206,0	242,0

(1) Noteeringen in cents per lb. voor ruw centrifugaal 95° polarisation.
(2) Noteeringen in franken per 100 kg., excl. accijns.
(3) Nominale noteeringen.
(4) Gemiddelden der koop- en verkoopnoteeringen.

De betrekkelijke rust in de Belgische *suikermarkt* na de September- en Octoberdrukte, heeft thans weer plaats gemaakt voor een zekere herleving in verband met een sterkere vraag gedurende de tweede helft van December. Deze tendens kwam, van de eene maand op de andere, door de hausse met verschillende punten, duidelijk tot uiting. T.o.v. vorig jaar, gaven de noteeringen een stijging van 15,1 pCt. voor brutosuiker en 15,8 pCt. voor gecristalliseerde suiker te zien.

Van de eene maand op de andere, gingen, te New-York, de noteeringen van het beschikbare quantum ietwat terug, vooral naar het einde van het jaar toe; ook de termijnmarkt, die per medio-September heel vast was, liep terug. Naderhand kwam echter wederom eenige beternis, in verband met de vaststelling van de suikerquota's die de Vereenigde Staten ten deel vallen voor 1940. Deze beloopt 6.725.100 ton tegen 6.755.386 ton t.o.v. 1939.

Teekendend voor de markt der koloniale producten, was haar vastheid in December.

In rubber, is het verschil tusschen de Engelsche en Amerikaansche prijzen ietwat geniveleerd wegens de hausse op de eerste en den teruggang aan het begin der maand, van de tweede. In de eerste helft van Januari, hield de vaste stemming aan in verband met de aankopen voor rekening der Vereenigde Staten en der belligerenten.

Bevestigd wordt, dat ingevolge de uitvoering van het Engelsch-Amerikaansch ruilaccord, de aankopen, die normaliter reeds achter den rug zouden moeten zijn, tot later zullen worden uitgesteld, althans gedeeltelijk.

De statistieken van het International Rubber Regulation Committee betreffende den totalen netto-uitvoer van November, vertoonen een gevoeligen teruggang t.o.v. October, en wel 81.500 ton tegen

113.700 ton. Het zichtbaar wereldverbruik bleef op het peil der vorige maand, zoodat het saldo, ad 18.100 ton in October, der gezamenlijke uitvoeren t.o.v. de consumptie, in November omgeslagen is in een deficiet ten bedrage van 13.100 ton.

Te Antwerpen, stemmen de noteeringen op Londen af. De markt is rustig, daar de Belgische fabrieken zich van Indische goederen hebben kunnen voorzien tegen den koers te Londen. Congoleesche rubber wordt nogal gevraagd, doch het aanbod blijft uit.

Copal kende een goede vraag te Antwerpen tot begin Januari; doch wegens uitvoerverbod van regeeringswege, hebben de koopers zich teruggetrokken hopende, dat de koersen zouden dalen. Het binnenslandsch verbruik kan trouwens de gansche productie niet opnemen. In afwachting van een regeeringsbeslissing te dezer, blijft de markt lusteloos en worden normale prijzen genoteerd.

Ruwe rubber.

Bron: International Rubber Regulation Committee.

Quota van het eerste kwartaal 1940 = 80 pCt.

TIJDVAK	EXPORTEN OP DE WERELDMARKT				VERBRUIK		VOORRADEN		Noteering te Londen voor Standard ribbed smoked sheet (in pence per lb. van 0,4536 kg.)		
	Gecontroleerde gebied.		Niet gecontroleerde gebieden	Totaal netto-exporten	Zichtbaar wereldverbruik	Overschot (+) of tekort (-) van de totale exporten t. o. v. het verbruik	aan het eind van het tijdvak	Verhouding in procenten tot het verbruik van de jaaperiode eindigend op de aangegeven maand	Gemiddelde noteering	Hoogste	Laagste
	Netto exporten	Overschot (+) of deficiet (-) t. o. v. de toegelaten exporten									
	(in duizenden Engelsche tons van 1.016 kg.)										
1936	838,5	+ 5,0	25,9	864,4	1.037,9	- 173,5	538,0	51,8	7 3/4	11 3/16	6 1/4
1937	1.131,7	- 1,6	32,7	1.164,4	1.095,1	+ 69,3	644,8	58,9	9 1/2	13 7/16	6 11/16
1938	838,4	+ 26,8	32,0	870,4	932,5	- 62,1	594,8	63,8	7 7/32	8 1/2	5 5/16
1939 Januari	83,4	+ 14,2	3,7	87,1	88,4	- 1,3	584,4	61,4	7 31/32	8 3/16	7 9/16
Februari	68,0	+ 2,1	2,9	70,9	83,1	- 12,1	567,9	58,5	7 31/32	8 1/4	7 11/16
Maart	66,6	- 2,5	3,1	69,7	94,2	- 24,5	544,3	55,2	8 5/32	8 3/8	7 7/8
April	71,5	+ 4,5	2,8	74,4	85,9	- 11,5	517,6	51,7	7 31/32	8 1/16	7 7/8
Mei	65,2	- 3,8	2,7	67,9	88,5	- 20,5	510,7	50,5	8 1/16	8 5/16	7 7/8
Juni	58,9	- 9,5	2,4	61,4	90,1	- 28,7	499,6	48,5	8 1/4	8 5/16	8 3/16
Juli	93,3	+ 13,3	2,7	96,0	86,6	+ 9,4	497,3	47,7	8 9/32	8 7/16	8 3/16
Augustus	82,1	+ 1,6	2,7	84,8	95,8	+ 11,0	477,7	44,9	8 5/8	8 13/16	8 7/16
September	90,8	+ 8,2	3,2	94,0	83,0	+ 11,0			9 25/32	10 3/4	9 1/4
October	110,5	+ 10,5	3,2	113,7	95,6	+ 18,1			10 5/32	11 3/16	9 1/2
November	78,7	- 22,8	2,8	81,5	94,6	- 13,1			(1)11 6/23	11 3/4	11 1/16
December									(1)11 6/10	12	11 1/16

(1) Voorloopig gemiddelde.

Noteeringen van enkele koloniale producten te Antwerpen.

Bron: N. V. Bunge, Antwerpen.

SOORT	Basis van de noteering	28 November 1939	5 December 1939	12 December 1939	19 December 1939	2 Januari 1940	9 Januari 1940	16 Januari 1940
Rubber: Kongo smoked sheets	fr./kg.	15,—	15,—	15,25	15,50	15,75	15,75	15,50
Palmipitten Kongo	fr./1.016 kg.	2.150,—	2.200,—	2.235,—	2.275,—N	2.287,50	2.250,—	2.150,—
Palmolie:								
Plantago Kongo	fr./100 kg.	352,50N	357,50	355,—	345,—	330,—	310,—	310,—
Kongo gewone soort	fr./100 kg.	270,—	275,—	275,—	275,—	270,—	255,—	250,—
Grondnoten Kongo	fr./1.016 kg.	2.950,—	3.000,—	3.100,—	3.150,—N	3.150,—N	3.100,—N	3.000,—N
Kopal Kongo, gewone ongesorteerd	fr./100 kg.	300,—	300,—	310,—	310,—	315,—	317,50	330,—
Cacao, gewone soort (1)	fr./50 kg.	300,—	305,—	315,—	315,—	315,—	315,—	315,—
Santos-koffie	fr./kg.	5,50	5,50	5,50	5,50	5,50	5,50	5,50
Koffie Kongo Robusta, gewone soort	fr./kg.	6,—	6,—	5,75	5,75	5,75	5,75	5,90

(1) Gemiddelde prijs van Akkra, Bahia, Thomé en/of Kongo.

Terwijl de transacties in *aardnoten* weinig om het lijf hadden, is de vraag naar *palm-pitten*, die tot eind 1939 vrij druk was geweest, thans ietwat afgenomen en zijn de prijzen ook meer bereikbaar geworden. In *palmolie*, zijn de zaken aan 't slabakken en de noteeringen in teruggang.

In *koffie*, is, sedert begin December, de markt kalm, terwijl de *cacaonoteeringen*, luttel gewijzigd, ietwat hooger liggen dan begin December.

De hausse op de *katoenmarkt* handhaafde zich gedurende de eerste helft van December. Daarop volgde, tegen van einde het jaar, na tal van *ups and downs*, een nieuwe hausse die haar hoogtepunt begin Januari bereikte. Sindsdien blijft de markt op baisse gericht.

Dit ordeloos verloop der noteeringen getuigt, in hoofdzaak, van de transportmoeilijkheden in verband met den oorlog ter zee. Zooals reeds vroeger aange-stipt, blijft de voorziening van de wereldmarkt buitengewoon aanzienlijk, vooral rekening gehouden met de voorraden welke de Amerikaanse landbouw-overheid onder zich houdt en welke, tegen den prijs waarop de katoen, sedert begin December, staat, blijkbaar zonder verlies voor de regeering van de hand zullen gaan.

Tijdens de eerste vijf maanden van het katoenseizoen (Augustus-December) bereikten de Amerikaanse uitvoeren 3.143.000 balen, zegge 1.241.000 balen meer dan vorig jaar. Er is dus beternis. Nog gunstiger is de toestand te Alexandrië, waar de voorraden per 15 December 316.000 balen beliepen tegen 429.000 balen einde 1938; te Bombay beliepen, voor zelfde data de stocks resp. 508.000 en 605.000 balen.

Na een vrij belangrijke daling in de tweede helft van December, bleven de *wolnoteeringen* nagenoeg stabiel.

De Britsche contrôle op de wol van het Imperium blijft voor de marktontwikkeling hoofdfactor. In dit verband wordt opgemerkt, dat de behoeften van de Britsche regeering in hoofdzaak op de minst fijne

— wij bedoelen de *cross-breds* — voor de confectie van uniformlaken, gericht zijn. In de Australische wolproductie, vertegenwoordigen evenwel deze soorten slechts 18 pCt. van het geheel, daar dit land hoofdzakelijk fijne merinoskwaliteiten voortbrengt. In Nieuw-Zeeland, integendeel, bedragen de *cross-breds* 97 pCt. van de geheele productie, terwijl Zuid-Afrika weer merinos op de markt brengt. Daarna komen als voornaamste voortbrengers van *cross-breds*, Argentinië en Uruguay. Het is op deze laatste markten alsmede op Nieuw-Zeeland, dat Engeland dan ook zou aangewezen zijn voor zijn minder fijne stoffen; bij gebeurlijke wolschaarste zullen deze laatste kwaliteiten ook het meest ontbeerd worden.

Voor merinos, heeft Groot-Brittannië nooit meer dan ca. 40 pCt. van de Australische productie verbruikt. Ook het grootste deel der Zuid-Afrikaansche productie wordt aan het buitenland verkocht. De vraag naar deze categorieën voor uniformlaken is betrekkelijk gering en bovendien zullen de burgerlijke behoeften ingeperkt worden. Deze laatste restrictie zal trouwens ook op de verbruikers van het Continent toegepast worden, belligerenten en neutralen. Op het stuk der fijne kwaliteiten, zal de Britsche regeering, die de geheele Australische scheerwolproductie heeft opgekocht, over een stockoverschot beschikken, dat ze zeker en vast niet zal willen laten ophoopen, zooals ze aan het einde van den vorigen oorlog deed, doch vermoedelijk aan de markt zal brengen, ware het dan ook maar in verhouding tot de uitvoerbehoefden.

In Groot-Brittannië werden nieuwe wolprijzen voor het binnenland vastgesteld, die vanaf 1 Maart van kracht worden; zij beteekenen een verhooging van 35 pCt. t.o.v. de huidige.

In Engeland werd critiek geoeffend in verband met het aanzienlijk verschil tusschen den aankoopprijs in de Dominions, den verkoopprijs op de binnenlandsche markt en den prijs van den geautoriseerden uitvoer. In dit verband, vraagt men zich af of de positie der producenten van het Imperium niet door de mededinging van andere productiegebieden zal ondermijnd worden en of de kunstvezelfabricage hierdoor niet nog meer zal worden aangedreven.

Beweging van de markt van behaard leder te Antwerpen in December 1939.

Bron : *Grisar & Co, Antwerpen.*

	Plata en Rio-Grande droog	Plata en Rio-Grande gezouten	Gedroogd en gezouten Diverse gedroogde soorten	Diverse gezouten soorten	Kalfsvellen vachettes, geitenvellen	Totaal	Overeenstemmende cijfers	
							1937	1938
Voorraad einde November	1.650	—	595	—	243	2.488	37.159	62.572
Aanvoeren in December	1.225	21.994	362	—	—	23.581	58.832	82.079
Verkoopen in December	2.875	21.994	957	—	243	26.069	95.991	144.651
	1.650	800	392	—	—	2.842	22.053	38.734
Transito in December	1.225	21.194	565	—	243	23.227	73.038	105.917
	1.225	21.194	—	—	—	22.419	36.118	48.279
Voorraad in December	—	—	565	—	243	808	37.820	57.638
Aanvoeren sedert 1 Januari	58.588	391.119	91.927	24.090	931	566.655	789.867	1.111.086
Verkoop sedert 1 Januari	3.961	97.934	42.023	10.496	1.026	155.440	240.406	255.307
Transito sedert 1 Januari	57.588	314.170	56.070	20.399	—	448.227	569.279	816.271

In de markt voor *behaard leder* te Antwerpen, verliep het jaareinde zonder veel drukte, daar de zaken uiterst gekrompen waren door het tekort aan voorraad. Naar inlichtingen van de *Société Grisar en C^o*, waren de voorraden geslonken op 808 huiden tegen 37.820 einde 1938 en 57.638 einde 1937. Voor het heele dienstjaar beliep de aanvoer 566.655 huiden tegen 789.867 in 1938 en 1.111.086 in 1937. De omzet beperkt zich tot 155.440 huiden tegen 240.406 in 1938 en 255.307 in 1937. Het transitoverkeer in 1939 ging over 448.227 huiden tegen 569.279 t.o.v. 1938 en 816.271 t.o.v. 1937.

De rustige stemming begin December, werd naderhand levendiger in verband met de aankopen voor rekening van de Vereenigde Staten en Groot-Brittannië: van de eene maand op de andere hellen de noteeringen, dan ook naar hausse over; bevroren Argentijnsche ossen 15 1/2 cents *fob* tegen 13 1/4 cents ultimo November; B. A. Americanos 16 cents *fob*, tegen 14 cents ultimo November.

Bij ministerieel besluit van 28 December 1939, werd 1 Januari de telling ingevoerd van de voorradige looistoffen, leders, ruwe en gelooide huiden; vanaf dezen datum, zal de aangifte om de twee maanden moeten geschieden.

Het koersverloop van de *niet-ijzerhoudende metalen* getuigt nog steeds van ontwrichting en van kunstmatige transactievoorwaarden.

Feitelijk, dienen sedert het begin der vijandelijkheden, drie prijzenstelsels onderscheiden: het Amerikaansche, het Fransche en het Britsche en tenslotte dit van het meerendeel der niet-belligerenten.

De Amerikaansche markt heeft, beschermd als ze is door rechten van 4 cents op het koper, 2,125 cents op het lood en 1,4 cents op het zink, nooit als een volledig afdoend criterium voor de ontwikkeling der wereldmarkt van de niet-ijzerhoudende metalen kunnen gelden. De controle op deze metalen, sedert den inzet der vijandelijkheden in Frankrijk en in het Britsche rijk, ontnemen aan de Britsche noteeringen veel van hun representatief karakter. De ons uit de andere landen gedurende de jongste maanden toegekomen noteeringen, wijzen op abnormale voorwaarden in vraag en aanbod, zoodat men er geen houvast aan heeft, behalve dat ze een zeer scherp afgeteekende haussebeweging te zien geven. Deze laatste beantwoordt, trouwens, volkomen aan de lessen der geschiedenis. De ervaring leert, inderdaad, dat oorlogstijd steeds voor de niet-ijzerhoudende metalen een gunstige omstandigheid is geweest. Het uitbreken van het conflict in Europa, ging gepaard met een vloed van speculatieve aankopen die weldra de prijzen betrekkelijk hoog opvoerden. Ofschoon naderhand zekere reacties intraden, bleef de vooruitgang toch nog van beteekenis. De koersgemiddelden van Januari t.o.v. deze van December, vertoonden vol-

gende stijgingen in de Amerikaansche markt: elektrolytisch koper 29 pCt., lood 14 pCt., tin 9 pCt., zink 34 pCt.

Doch, in den huidige toestand, zijn eenige nieuwe factoren aan het licht getreden, die tijdens de vorige oorlogen nooit hun gelijken hebben gehad. In verband met de vrees voor waarschijnlijke evolutie in deze markten, mag dit niet uit het oog worden verloren.

Vanaf het begin der vijandelijkheden, hebben de belligerenten een zeer strenge controle op den handel in niet-ijzerhoudende metalen ingesteld, teneinde hun behoeften zoo ruim mogelijk uit eigen hulpmiddelen en onder de meest veilige en gunstige voorwaarden, te dekken. Waar dit niet kon, zijn contracten op langen termijn met buitenlandsche producenten afgesloten. Deze maatregelen, alsmede de ingevoerde maximaprijzen, moeten, voor de belligerenten, zooniet de prijzenhausa stuiten, dan toch deze tot de reële productiekosten beperken.

Men vraagt zich af in hoeverre de soms aanzienlijke koersverschillen die in de internationale markt worden waargenomen, gehandhaafd zullen kunnen worden, des te meer daar ze soms vrij aanzienlijk zijn, rekening gehouden zelfs met de verhooging der vervoerkosten.

Dergelijke afwijkingen verwekken ongunstige reacties bij de verbruikers die vrij hoge prijzen moeten betalen en tegelijk beconcurrereerd worden door producenten die werken onder begunstiging van de regeeringscontrole in hun resp. landen. Van uit dezen hoek gezien is stellig deze controle van dien aard, dat ze in de niet-oorlogvoerende productielanden het oploopen der koersen kan beteugelen. Dat het hier niet gaat om losse veronderstellingen, moge blijken uit een in de Vereenigde Staten onlangs genomen besluit tot instelling van een onderzoek naar de kopernoteeringen. Het staat evenwel vast, dat uiteindelijk en in zoover de markten der niet-belligerenten vrij blijven, de toekomstige koersoriëntering zal afhangen van de latere verhoudingen tusschen de evolutie in de vraag en de beschikbare niet door de belligerenten gecontroleerde, of door hen voorbehouden tonnages.

Stellig, er is op verre na nog geen sprake van volledige controle op de gezamenlijke wereldproductie van niet-ijzerhoudende metalen. Doch dit neemt niet weg, dat ze er een aanzienlijk deel van bestrijkt en, dat deze gunstige positie dan nog voordeel haalt uit de contracten op langen termijn die met de vreemde producenten werden afgesloten. Het is begrijpelijk, dat, onder deze voorwaarden, het aanbod niet louter door beschouwingen van technischen aard geregeld wordt en, dat voor zoover de vraag zich voldoende snel ontwikkelt, er zekere mogelijkheden bestaan tot monopolistische uitbating der markten en met name ten nadeele van de landen die voor hun voorziening op

het buitenland zijn aangewezen. Noodgedwongen moet evenwel worden toegegeven, dat gedurende de laatste maanden de productie er dermate is op vooruitgegaan, dat zij het reële wereldverbruik schijnt te overtreffen, althans momenteel.

Op 18 December werden, in Groot-Brittannië, voor de voornaamste niet-ijzerhoudende metalen, nieuwe maximaprijzen uitgevaardigd. Zoo werd voor electrolytisch koper, de koers van £ 51 op £ 62 gebracht; deze voor lood van £ 16.12.6 op £ 25 en deze voor zink van £ 15 op £ 25.15.0. Genoteerd moet worden, dat deze maximakoersen vastgesteld zijn voor levering aan den besteller, in plaats van het vroegere *cif*, rechten niet betaald. Deze rechten beloopt 7 sh. 6 p. per ton voor lood en 30 sh. per ton voor zink. Zelfs rekening gehouden met dezen factor, geeft de vergelijking dezer cijfers steun aan de veronderstelling, dat de officieele verklaring van de hausse dezer noteringen, met name het oploopen der vervoerkosten, naar allen schijn niet volledig is en, dat een zekere hausse op de prijzen noodzakelijk is gebleken wegens het feit, dat of verhooging der productiekosten is ingetreden of, dat Groot-Brittannië een zekere tonnage goed van niet-Britsche herkomst heeft moeten kopen.

De nieuwe notering ad £ 62 voor electrolytisch koper te Londen, is nog gevoelig lager dan deze te New-York. Medio December, deed ze trouwens 12,5 cents per lb. bij den uitvoer, zegge £ 70 per ton. Doch sindsdien zijn de noteringen te New-York

teruggelopen. De aanzienlijke koperleveringen van de laatste maanden zijn hand over hand ingekrompen; de vraag werd minder dringend en de koopers toonden zich meer terughoudend. Spijts deze omgeslagen conjunctuur, waren de noteringen vrijwel prijshoudend. Medio Januari, deed men 12,25 cents, zoo voor binnenlandsche levering als bij den uitvoer, tegen resp. 12,75 cents en 12,50, medio-December. De sterke orderpositie van de producenten, die instaat voor voldoende werk in den loop der komende maanden, verklaart, dat de noteringen slechts zwakjes het omslaan van de tendensen in de markt weerspiegelden.

De koersinkrimping in de Amerikaansche markt, is vermoedelijk niet vreemd aan het prijsgeven van het ontwerp tot verlaging der invoerrechten op Chileensch koper. Aan den anderen kant, werd opgeworpen, dat dergelijke maatregel aanleiding zou geven tot overeenstemmende inkrimpingen van de invoeren van Rhodesiaansch en Congoleesch koper en, dat practisch gesproken, hij de Amerikaansche markt voor de buitenlandsche concurrentie, zou openstellen.

In tin werd 11 December en overeenkomstig den sinds het begin der contrôle uitgedrukten wensch van *Metal Exchange*, de maximumprijs ad £ 230, te Londen, opgeheven. Hierop volgde onmiddellijk herneming in de vrije markt, die tot dan toe heel slapjes was geweest en tot ult. November, niets anders aankreeg dan bij mondjemaat toegemeten quantum uit

Tin.

Quota : eerste kwartaal 1940 = 120 pCt.

Bronnen : Verbruik, productie, exporten en voorraden : *Statistical Bulletin of the International Tin Research and Development Council*.
Notering te Londen : *The Metal Bulletin*.
Notering te New-York : *Wirtschaft und Statistik*.

TIJDVAK	Zichtbaar wereldverbruik (1)	Wereldproductie (1)	EXPORTEN OF DE WERELDMARKT		TOTAAL DER VOORRADEN (3)		GEMIDDELTE TINNOTEERING		
			Reële exporten (2)	Overshot(+) of tekort (—) der geautoriseerde exporten (2)	Absolute cijfers (4)	In pCt. van het jaarlijksch verbruik	to Londen	to New-York	
							Standard contant	Straits	
(in duizenden Engelsche tons van 1.016 kg.)							pCt.	(in £ per Eng. ton van 1.016 kg.)	(in cents per lb. van 0,4536 kg.)
1936.....	159,9	179,9	153,6	— 20,3	26,7	17	204-12- 8 7/20	46,44	
1937.....	199,1	207,9	179,7	— 32,5	36,3	18	242- 6- 6 7/10	54,34	
1938.....	151,5	148,7	119,4	+ 5,5	49,4	33	189-12- 0	42,30	
1939 Januari	11,3	15,8	13,3	+ 5,1	52,0	35	215-11- 4 3/7	46,44	
Februari	11,0	10,1	7,7	— 0,5	49,5	33	214- 0- 8 1/4	45,70	
Maart	13,5	8,6	5,0	— 3,3	50,9	34	215-10- 2 14/23	46,21	
April	14,2	11,7	9,1	+ 1,8	50,1	33	218-10- 7 1/2	47,07	
Mei	13,7	9,1	6,9	— 0,3	43,8	28	225-14- 9 3/11	49,02	
Juni	11,4	7,4	5,3	— 2,0	39,4	25	227-12-10 1/11	48,84	
Juli	12,2	14,2 (*)	12,2	— 8,6	39,5	24	229-18- 4	48,54	
Augustus	15,0	9,6 (*)	7,2	— 13,6	34,6	20	229-18- 9	48,74	
September	11,3	23,8 (*)	20,9	—	39,4	23	229- 8- 9	nominaal	
October	13,4	24,8 (*)	22,3	+ 5,0	46,6	27	229-18- 5 19/22	55,20	
November.....	17,5 (*)				50,7 (*)	29	230- 0- 0	52,26 (*)	
December.....							249- 2- 7 11/19	50,62 (*)	

(1) Productie of verbruik der bij het Kartel aangesloten of niet-aangesloten landen met uitsluiting alleen van het ter plaatse, in China, geraffineerd en verbruikt tin.

(2) Exporten van de bij het Kartel aangesloten landen : Belgisch-Kongo, Bolivia, Fransch Indo-China, Malakka, Nederlandsch-Indië, Nigeria en Siam.

(3) Hierin begrepen de gezamenlijke zichtbare wereldvoorraden, plus het *carry-over* in Malakka en in Europa, alsook de voorraden der smelterijen.

(4) Jaarcijfers : gemiddelde van de voorraden aan het einde der maand; maandcijfers : voorraden aan het einde der maand.

(*) Voorloopige cijfers.

Buffer-Pool, aangelegd, aan het begin van het jaar, door het Internationaal Tincomité. De noteringen liepen op tot £ 275, doch wisten zich niet te handhaven. In verband met Amerikaansche marktten-densen, daalden de prijzen tot ca. £ 248 ult. December, en deden nog slechts £ 238, 18 Januari. Tus-schen zelfde data, viel tin, te New-York, van 51 cents op 47 cents.

Gemiddelde kopernoteeringen te Londen en te New-York.

Bronnen :

Noteeringen : { Koper te Londen : *The Metal Bulletin*.
Koper te New-York : *Wirtschaft und Statistik*.

TIJDVAK	GEMIDDELDE KOPERNOTEERINGEN			
	te Londen		te New-York	
	Standard contant	Electrolytisch	Electrolytisch	
	in £ per Engelsche ton van 1.016 kg.		in cents per lb. van 0,4536 kg.	
1936.....	38- 9- 7	42-17- 8 1/10	9,47	
1937.....	54-10- 7 1/5	60- 1- 7	13,17	
1938.....	40-14-11 9/10	45-16-10	10,00	
1939 Januari ..	43- 3- 3 9/14	48 18- 1 1/7	10,01	
Februari ..	42- 4- 6	47-16- 9	9,80	
Maart	42-19- 6 18/23	48-11- 3 15/23	9,96	
April	42- 1- 5 1/12	48- 5- 0	9,89	
Mei	41-13-11 17/44	47-13- 8 7/22	9,82	
Juni	42- 0- 5 35/44	47-19- 0 9/22	9,84	
Juli	42-18- 9 5/14	49- 2- 9 4/7	10,06	
Augustus ..	44-14- 5 23/44	50-13- 3 6/11	10,31	
September ..	46- 0- 0 (1)	51- 0- 0 (1)	11,40	
October ..	46- 0- 0 (1)	51- 0- 0 (1)	11,48	
November ..	46- 0- 0 (1)	51- 0- 0 (1)	13,04 (3)	
December ..		62- 0- 0 (2)	12,88 (3)	

- (1) Officieele maximumprijs tot 17 December 1939.
(2) Officieele maximumprijs vanaf 18 December 1939.
(3) Voorloopige cijfers.

Gemiddelde noteringen van lood en zink.

Bronnen : Noteeringen te Londen : *The Metal Bulletin*.
Noteeringen te New-York : *Wirtschaft und Statistik*.

TIJDVAK	LOOD		ZINK	
	te Londen	te New-York	te Londen	te New-York
	Good soft pig, current month	Spot	Good ordinary Brands, current month	East St-Louis spot
	in £ p. Eng. ton van 1.016 kg.	in cents per lb. van 0,4536 kg.	in £ p. Eng. ton van 1.016 kg.	in cents per lb. van 0,4536 kg.
1936 ...	17-11-11 7/10	4,70	14-18- 4 3/5	4,90
1937 ...	23- 6- 6 1/8	6,01	22- 5- 1 19/20	6,52
1938 ...	15- 5- 3 4/5	4,74	13-19- 9 1/2	4,61
1939 :				
Januari ..	14-10- 8 3/14	4,83	13-13- 7 4/7	4,50
Februari ..	14- 5- 7 7/8	4,80	13-10- 5 1/4	4,50
Maart	14-13- 2 11/23	4,82	13-14- 6 18/23	4,50
April	14- 6- 8 5/6	4,78	13- 8-10 1/4	4,50
Mei	14- 9- 7 10/11	4,75	13-14- 4 7/44	4,50
Juni	14-11- 3 15/44	4,80	14- 0- 5 5/11	4,50
Juli	14-15- 0 5/7	4,85	14- 4- 8 3/7	4,52
Augustus ..	16- 0- 9 6/11	5,04	14-12- 6 15/22	4,72
Septemb. ..	16-12- 6 (1)	5,47	15- 0- 0 (1)	6,10
October ..	16-12- 6 (1)	5,50	15- 0- 0 (1)	6,50
Novemb. ..	16-12- 6 (1)	5,50	15- 0- 0 (1)	6,50
Decemb. ..	15- 0- 0 (2)	5,50	25-15- 0 (2)	6,03 (3)

- (1) Officieele maximumprijs tot 17 December 1939.
(2) Officieele maximumprijs vanaf 18 December 1939.
(3) Voorloopige cijfers.

De loomheid in de tinmarkt, wordt toegeschreven aan het feit, dat vooral tin wordt gevraagd door landen die voor groote leveringen moeilijk om bereiken zijn en dat door de smelters, drukking op de markt wordt uitgeoefend.

De Amerikaansche vraag had weinig om het lijf. Zoo, aan den eenen kant, men zich aan een record in automobielpductie voor Januari verwacht, is de blikindustrie, ofschoon thans nog flink op dreef, allengs aan 't slinken, vergeleken met einde 1939. De vorming van aanzienlijke stocks in de laatste maanden, evenals het vooruitzicht van nieuwe aanvoeren, helpen mede de markt teneerdrukken. Aan den anderen kant, blijken, in Engeland, de geëntreposeerde stocks aangegroeid te zijn, tengevolge van nieuwe invoeren. Ultimo November, bedroegen ze nog slechts 3.106 ton tegen 9.841 ton in November 1938.

Naar luid van de statistische gegevens gepubliceerd door het *International Tin Research and Development Council*, steeg, in September en October, de wereldtinproductie resp. tot 23.800 ton en 24.800 ton tegen een gemiddelde ad 10.800 ton voor de eerste acht maanden van het jaar. November schijnt evenwel op een zekere vermindering te wijzen.

Het zichtbaar wereldtinverbruik dat gemiddeld 12.800 ton voor de eerste acht maanden bedroeg, beliep 11.300 ton in September, 13.400 ton in October en 17.500 in November.

De zichtbare wereldvoorraad, in teruggang met 14.800 ton gedurende de eerste acht maanden van het jaar, is van 34.000 ton ultimo Augustus gestegen tot 50.700 in November, zegge met 29 pCt. van het verbruik der laatste twaalf maanden.

De vijandelijkheden in Europa, hebben het uitzicht der *loodmarkt* aanmerkelijk gewijzigd, waar ze de bedrijvigheid van de Britsche producenten uitsluitend op oorlogsdoeleinden hebben gericht. Geweten is, dat het loodverbruik in Groot-Brittannië aan sterke contrôle is onderworpen, zoodat slechts uiterst geringe tonnages voor het bouwbedrijf vrijgegeven worden. Onder deze voorwaarden, wordt de wereldmarkt nog slechts door Mexico voorzien, welk land dan nog zijn afzetgebieden zag veranderen, door het feit, dat voorheen zijn gansche productie door Groot-Brittannië en Duitschland werd opgekocht.

Op de Amerikaansche markt, bleven de prijzen ongewijzigd op 5,5 cents liggen, spijs het aanzienlijk verbruik aan metaal. In den loop der eerste elf maanden van 1939, werden 510.193 ton aan de markt gebracht tegen 387.717 in de overeenkomstige periode van 1938.

De *zinkmarkt* gaf, van de eene maand op de andere, weinig verandering te zien, behalve de koersdaling in de Vereenigde Staten in verband met een aanzienlijke vermindering in de vraag.

Naar het *American Zinc Institute* verklaart, hebben in December de Vereenigde Staten 57.941 ton voortgebracht tegen 53.524 ton in November. Doch de leveringen slonken tot 53.468 ton tegen 64.407 ton in

November en 73.327 ton in October. Dienvolgens beliepen, aan het einde van het jaar, de voorraden 65.995 ton, zegge een verhooging ad 4.473 ton t.o.v. ult. November.

V. — GROOT- EN KLEINHANDELSPRIJZEN.

Het indexcijfer der groothandelsprijzen vertoont, van November op December, een nieuwe hausse van 4,1 pCt., zoodat sedert Juli ll. een totale vooruitgang van 33,5 pCt. merkbaar is. Deze stijging, die deze van October op November nabijkomt, slaat feitelijk alleen op de textielproducten welke met 15,3 pCt. oploopen. In de prijsverhoudingen van het meerendeel der andere producten die voor de berekening van het indexcijfer in aanmerking komen, valt geen noemenswaarde verandering waar te nemen, tenzij de stijging met ruim 5 pCt. van de metaal- en chemische producten en deze met 3 à 4 pCt. van de vetten en voedingsproducten.

Bevestigd wordt, dat op het stuk der grondstoffenprijzen de aanvankelijke stimulans geboren uit den inzet der vijandelijkheden, veel verzwakt is. Zonder de gebeurtenissen te willen vooruitloopen, lijkt ons meer maat in de prijsbeweging voor de toekomst waarschijnlijk.

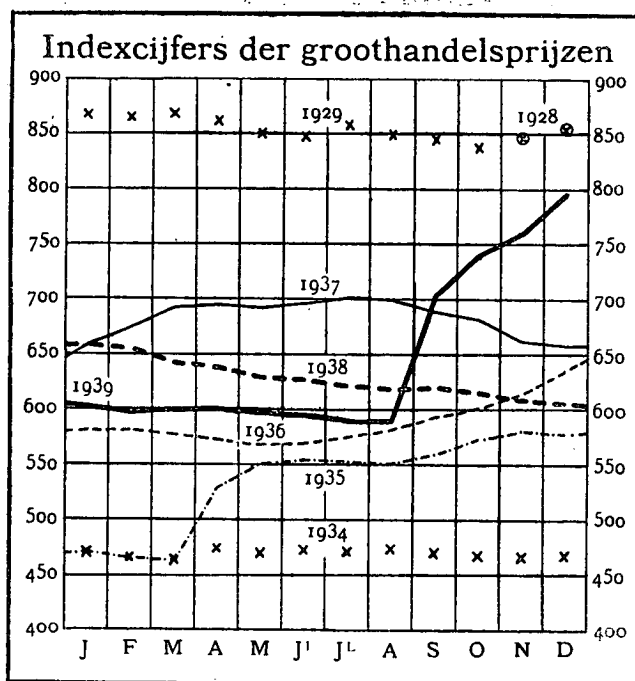
Trouwens, in andere landen loopt de ontwikkeling der groothandelsprijzen denzelfden kant uit.

In *Nederland* is er hooger bedoelde index, na den opgang met 15,3 pCt., van Juli op October, slechts met 3,5 pCt. in November en met 1,3 pCt. in December, op vooruit gegaan, wat sinds Juli een totale hausse van 20,8 pCt. beteekent.

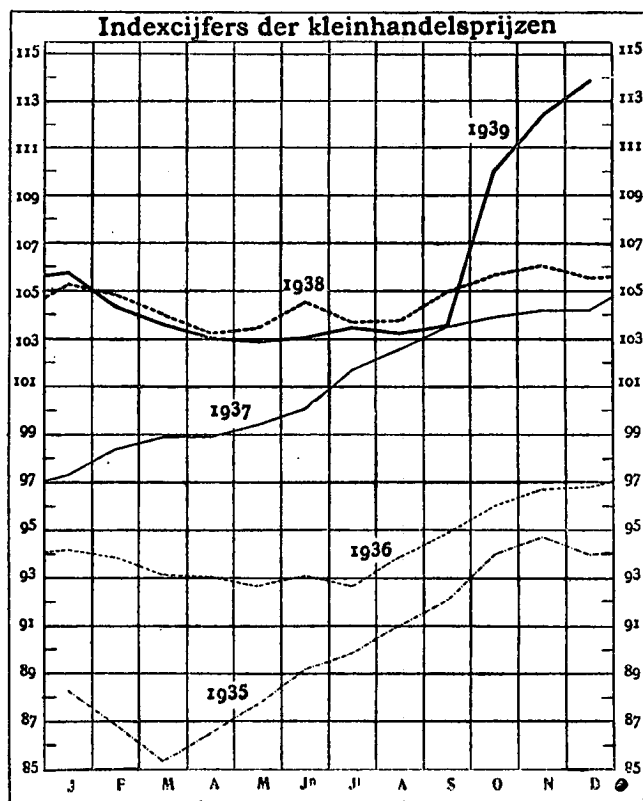
In *Zwitserland* was, na de stijging met 12,2 pCt. van Juli op October, de hausse nog enkel 2,5 pCt. van October op November.

In *Denemarken* bedroegen, voor dezelfde tijdpunten, de cijfers resp. 18,5 pCt. en 4,9 pCt.

In *Groot-Britannië* kenden de groothandelsprijzen een betrekkelijk snelle opwaartsche beweging tot aan November, tijdstip waarop, t.o.v. Juli, een hausse van 19,5 pCt. te boeken viel. Van November op December, bedroeg de stijging nog enkel 3,1 pCt. volgens de laatste gegevens van het officieele indexcijfer van de *Board of Trade*.

* Maxima- en minimapunten bereikt door de indices.
Basis: April 1914 = 100.

Jaar 1935 tot 1938: Oud indexcijfer 1914 teruggebracht op basis van het nieuw indexcijfer: jaar 1936 tot 1938 = 100.
Jaar 1939: nieuw indexcijfer.

In de Vereenigde Staten van Amerika, stegen van Augustus op September, de groothandelsprijzen met 5,5 pCt. Sindsdien en tot in November, viel geen enkele wijziging van beteekenis in het indexcijfer van het *Bureau of Labor Statistics* waar te nemen.

Zooals reeds vaak gezegd, zijn deze verschillende indexcijfers niet nauwkeurig te vergelijken, wegens het feit, dat de aangewende statistische methoden, evenals de in aanmerking komende producten, van land tot land verschillen. Doch deze technisch-statistische factoren verklaren slechts ten deele de soms aanzienlijke afwijkingen in de evolutie dezer verschillende indexcijfers. Het is duidelijk, dat de verschillende huishoudingen en de aldaar in zwang zijnde prijzen, naar gelang hun structuur, inzonderheid hun onafhankelijkheid t.o.v. den invoer, hun ligging en de maatregelen in verband met de goederencontrôle, op de jongste gebeurtenissen uiteenlopend gereageerd hebben.

De ontwikkeling van de prijzen in de Vereenigde Staten van Amerika, vergeleken met deze van de Europeesche landen, wijzen op den invloed dezer factoren.

Wat met name België betreft, blijkt het waarschijnlijk, dat de vrij aanzienlijke hausse sedert Juli in hoofdzaak te wijten is aan het groote aandeel van de invoerproducten bij de berekening van het indexcijfer der groothandelsprijzen.

De coëfficiënt van het indexcijfer der kleinhandelsprijzen, in December, is 113,9, zegge een verhooging met 1,5 punten, of 1,3 pCt. t.o.v. November.

Onder de producten die deze hausse hebben in de hand gewerkt, dienen vermeld: gewoon brood (+ 3,6 pCt.), hoeve- en melkerijboter (+ 9,7 pCt. en + 11,3 pCt.), Santoskoffie (+ 4,9 pCt.), rijst

(+ 2,7 pCt.), Donauboonen (+ 5,9 pCt.), aardnotenolie (+ 13,4 pCt.), kalfsragout (+ 7,2 pCt.), lucifers (+ 22,7 pCt.) en witte zeep (+ 11,4 pCt.).

Het indexcijfer der landbouwproducten met seizoenprijzen is, van de eene maand op de andere, lichtjes gedaald. Deze baisse slaat evenwel in lichte hausse om, zoo met de normale seizoenschommelingen rekening wordt gehouden.

Rundvleesch en -vet vertoonen, door den band, lichte daling, die zich scherper afteekent voor dito varkensproducten. Kleedingsartikelen, verwarming en verlichting stijgen voortdurend, schoon langzaam.

Het indexcijfer van de kosten van levensonderhoud bevestigt deze enkele gegevens. De hausse belooft van de eene maand op de andere 0,8 pCt. wat een verhooging van 2,1 pCt. beteekent, ten aanzien van December 1938.

De kosten voor voeding in December, die, t.o.v. November, een lichte stijging vertoonen, liggen nageenop op hetzelfde peil als in December 1938. T.o.v. dezen laatsten datum, belooft de stijging in de kosten voor woon en meubilair 1,2 pCt., verwarming en verlichting 11,9 pCt., kleeding 6,1 pCt.

Bij vergelijking der indexcijfers van de kosten van levensonderhoud en van de kleinhandelsprijzen in verschillende landen, tijdens de laatste maanden, valt het op, dat het verschil in de ontwikkeling niet minder scherp tot uiting komt als voor de groothandelsprijzen; er is, trouwens, ook geen overeenstemming zooals blijkt uit volgende gegevens:

In *Groot-Brittannië* stegen, van het eene jaar op het andere, de kosten van levensonderhoud, op Decemberbasis, met 9 pCt., terwijl het gedeeltelijk indexcijfer van de kosten voor voeding een hausse van 13 pCt. vertoont.

Indexcijfers der groothandelsprijzen in België.

(Basis : April 1914 = 100.)

CATEGORIE VAN PRODUCTEN	Aantal producten	Indexcijfers voor December 1939	VERMEERDERING OF VERMINDERING				Relatieve toename of vermindering t. o. v. Juli 1939 pCt.
			t. o. v. November 1939		t. o. v. December 1938		
			in absolute cijfers	in relatieve cijfers (pCt.)	in absolute cijfers	in relatieve cijfers (pCt.)	
Voedingswaren	16	663	+ 25	+ 3,9	+ 135	+ 25,6	+ 32,9
Brands offen	4	982	+ 13	+ 1,3	+ 127	+ 14,8	+ 16,8
Toer en derivaten	3	715	+ 3	+ 0,4	+ 177	+ 32,9	+ 43,6
Metaalproducten	17	887	+ 45	+ 5,3	+ 209	+ 30,8	+ 32,2
Petroleum en derivaten	7	1.419	- 48	- 3,3	+ 514	+ 56,8	+ 55,1
Ceramische producten	9	847	+ 1	+ 0,1	0	0	- 0,2
Glasproducten	3	626	0	0	+ 77	+ 14,0	+ 1,9
Chemische producten	12	673	+ 36	+ 5,6	+ 82	+ 13,9	+ 19,1
Kunstmeststoffen	5	533	+ 2	+ 0,4	+ 9	+ 1,8	+ 6,0
Ve stoffen	7	673	+ 22	+ 3,4	+ 254	+ 60,6	+ 63,7
Textielproducten (gezamenlijke)	19	971	+ 129	+ 15,3	+ 400	+ 70,0	+ 76,9
<i>Wolproducten</i>	5	844	+ 90	+ 11,9	+ 272	+ 47,5	+ 56,9
<i>Vlasproducten</i>	5	1.480	+ 284	+ 23,7	+ 623	+ 72,7	+ 107,0
<i>Jutewaren</i>	2	964	0	0	+ 607	+ 170,0	+ 104,2
<i>Katoenproducten</i>	7	737	+ 110	+ 17,5	+ 249	+ 51,0	+ 53,5
Bouwmaterialen	14	846	+ 5	+ 0,6	+ 74	+ 9,6	+ 10,6
Harsproducten	2	848	- 8	- 0,9	+ 328	+ 63,1	+ 74,8
Huiden en leder	9	645	+ 2	+ 0,3	+ 184	+ 39,9	+ 36,9
Tabak	1	773	+ 46	+ 6,3	+ 228	+ 41,8	+ 41,8
Papier	1	756	0	0	+ 112	+ 17,4	+ 17,4
Rubber	1	193	+ 5	+ 2,7	+ 60	+ 45,1	+ 39,8
ALGEMEEN INDEXCIJFER	130	793	+ 31	+ 4,1	+ 186	+ 30,6	+ 33,5

Tijdens dezelfde periode, beliep, voor *Nederland* en de stad Amsterdam, de hausse op de kosten van levensonderhoud, 5,5 pCt., terwijl, van het eene jaar op het andere, de desbetreffende officieele index in *Zwitserland* een stijging van 3,7 pCt. aangeeft, deze betreffende de voedingswaren een van 6,2 pCt.

Op het stuk der voedingsmiddelen, wijst, in *Zweden*, voor November jl., het indexcijfer van de Zweedsche Bank eveneens op hausse en wel van 6,1 pCt. t.o.v. het vorige jaar.

Ten slotte, zijn, van het eene jaar op het andere, de kosten van levensonderhoud in de Vereenigde Staten van Amerika, vrijwel ongewijzigd gebleven.

VI. — DE INDUSTRIELE BEDRIJVIGHEID.

STEENKOLENINDUSTRIE.

Kenmerkend voor de markt is vooral schaarschte aan kolen. Sedert September, is de productie-snelheid afgeteekend onder het leveringstempo gaan liggen. De voorraden, ad 2.211.000 t, ult. Augustus, zijn ult. December geslonken tot 1.320.000 t, waarvan dan nog een belangrijk deel gruis, nl. meer dan 600.000 t, met beperkten afzet.

Aldus ziet, naast het sinds jaren gestelde kolen-vraagstuk, de Regeering een nieuwe moeilijkheid opduiken, die, geboren uit de hedendaagsche omstandigheden, eveneens en uiteraard, een dringende oplossing vergt, want het ligt voor de hand, dat onze industrieën en inzonderheid de staalnijverheid, het rythme hunner bedrijvigheid niet mogen vertragen, zoo wij onze huishouding niet van armoede willen zien wegwijnen.

Vorige maand, wezen wij op de reeds getroffen of in overweging genomen maatregelen. In dato 15 December, werd een koninklijk besluit uitgevaardigd, houdende een nieuwe regeling van den arbeidsduur in de mijnen, regeling waarvan een vrij aanzienlijke aangroei in de kolenwinning, zoomede bijkomende exploitatieontvangsten werd verwacht. Doch gezegd besluit werd niet onmiddellijk in al de mijnen toegepast, wjl er nog steeds wordt onderhandeld met het oog op het bereiken van iets volledigers.

De formule die dan de goedkeuring van werkgevers- en werknemersafgevaardigden heeft mogen wegdragen, steunt op het koninklijk besluit van 15 December 1939.

Deze overeenkomst bepaalt dat :

- a) voor den duur der mobilisatie, de mijnwerkers een half uur daags langer zullen arbeiden;
- b) de 25 pCt. toeslag dien de werknemers voor dezen overarbeid eischen, hun onder den vorm eener loonsverhoging ad 1,5 pCt. toegekend wordt;
- c) de uitbating der Flenumijnen zal hervat worden;
- d) de Regeering zich verbindt tot verder afdragen van de stortingen bij het « Nationaal Fonds voor Mijnwerkers », zegge 11 pCt. van de loonen.

Geoordeeld wordt, dat deze nieuwe regeling van den arbeidsduur de maandproductie over het heele land, met 100.000 t zal doen toenemen. Aan den ande-

ren kant, zal de werkhervatting bij Flenu 800.000 t 's jaars opleveren. Aangenomen, dat bij de andere koolmijnen, de productie op peil blijft, dan zou men zich aan een verhooging van ca. 2 miljoen t 's jaars mogen verwachten.

De herneming te Flénu, vergt evenwel vooruit en vooral rechtzetting van een heel stel financieele vraagstukken.

Geweten is, dat de Regeering tusschenbeide is gekomen, om de mijn derwijze in staat te houden, dat er event. de uitbating kunne worden hernomen. Aan den anderen kant, heeft het B. V. C. C. aan de « Société du Flénu » voorschotten verstrekt en dient er een en ander nog nader bepaald, vooraleer de maatschappij die haar liquidatie had afgekondigd, tot heroprichting kan overgaan.

De besprekingen desaangaande zouden reeds ver gevorderd zijn, zegt men.

Op het stuk der toepassing werd, gemakshalve, de voorkeur gegeven aan de verhoging met 1,5 pCt. op het totaal der loonen, boven de 25 pCt. loonstoeslag voor het bijkomende halve uur arbeidsprestatie. Voor de werknemers bleef het voordéel gelijk. Voor de mijnen, beteekent de loonsverhoging een uitgave van fr 30 miljoen, die trouwens even groot zou geweest zijn in geval van toepassing van het toeslagstelsel.

Naar het oordeel van de heeren Tschoffen en Yernaux, zou de nieuwe arbeidsregeling een productieaangroei geven waarop de winst voor de gezamenlijke steenkolenmijnen zoowat fr 80 miljoen zou bedragen, zoodat er, na aftrekking van de loonsverhoging van fr 30 miljoen, nog fr 50 miljoen zou overblijven, met dien verstande, echter, dat de tonnageverhoging het verwachte bedrag bereikt.

Zoals reeds vermeld, verbindt zich de Regeering tot handhaving van het bedrag der stortingen bij het Nationaal Fonds voor Mijnwerkers, bedrag dat ca. 11 pCt. van de loonen belooft. De stortingen, ten bate van de mijnarbeiderspensioenen, komen, inderdaad, voor 4,5 pCt. ten laste der werknemers en voor 6,5 pCt. ten laste der mijnen. In de andere industrieën, bedragen deze lasten slechts 1,33 pCt. voor de arbeiders en 1,33 pCt. voor de ondernemingen, zegge 2,66 pCt. in totaal.

Zoo men nu deze bijdragen van de koolmijnen, tot dezen voet herleid, dan komt men tot een lastenver-

minderung van 11 — 2,66 = 8,34 pCt. der loonen. Doch, vermits er van vermindering van het mijnwerkerspensioen geen sprake kan zijn, noch, bijgevolg, van vermindering der stortingen bij de Pensioenkas, moet het tekort van 8,34 pCt. op de loonen, elders worden gevonden. Bedoeld tekort zou zoowat 160 miljoen bedragen.

Het regeeringsontwerp, voorziet tot dekking van dit tekort, volgende middelen :

a) De taxes op de uitheemsche kolen, ten bedrage van *fr* 15 à *fr* 20 voor huisbrand, die, in normale tijden, op zoowat *fr* 75 miljoen worden geschat;

b) Het overige zou gevonden worden in de herinvoering van den evenredigen mijncijns, per ton industriebrand, cijns die op 10 à 12 pCt. van de brutowinst neerkomt.

Deze sedert 1913 afgeschafte cijns werd, destijds, onder zijn vorm van jaarlijksche storting, als de tegenwaarde van de concessie aanzien.

Kortom, de kolenmijnen zouden ontlast zijn van een uitgave van socialen aard, ten bedrage van ca. *fr* 160 miljoen, welke voortaan deels door de gemeenschap, deels door de gezamenlijke mijnondernemingen zou gedragen worden.

* * *

In verband met de oplossing van het kolenvraagstuk in zijn geheel, zal het regeeringsplan verder uitgewerkt worden.

* * *

De afgelopen maand kende groote drukte, ditmaal zoowel in huis- als in industriebrand. Wegens de aanhoudende bittere koude, konden we, inderdaad, de vraag naar huisbrand sterk zien toenemen, bij zoverre, dat de bestellingen slechts met groote vertraging konden worden geleverd, vooral op het stuk der anthracietsoorten.

In industriebrand, blijft de vraag even sterk; het stopzetten van de Duitse uitvoeren van parelcokes voor de metaalnijverheid, naar de Belgisch-Luxemburgsche Economische Unie, was aanleiding tot ongewone bedrijvigheid in de cokesfabricage, en *ipso facto* tot nieuwe prijzenhousse. Sommige cokesfabrieken betrekken, tegen zeer hoogen prijs, parelcokes uit Engeland om ze met inlandsche kolen te mengen. Uit het buitenland houdt de vraag steeds aan; uit de omstreken van Parijs, n.l., was ze naar huisbrand buitengewoon massaal. Zwitserland ziet men thans minder op de markt, tenzij voor vette kolen. Nog steeds zijn de transportmoeilijkheden een hinder voor den uitvoer.

De kolenproductie in December bereikt slechts 2.372.880 t tegen 2.512.270 t in November en 2 miljoen 567.740 t in December 1938.

Voor het heele jaar, beliep de kolenwinning 29 miljoen 846.890 t en de verkoop 30.748.830 t. Voor 1938, waren de resp. cijfers, slechts 29.575.400 t en 28 miljoen 029.120 t.

In alle sectoren van de metaalnijverheid, heerscht nog steeds groote bedrijvigheid, inzonderheid in deze van het staal en de halffabrikaten.

Voor de buitenlandsche vraag blijft dringend, met vooraan volgende landen : de Skandinavische, Nederland (dat niet langer in Duitschland kan bestellen), Zwitserland, sommige landen uit het Middellandsche zeebekken, het Verre-Oosten, natuurlijk excl. Engeland. Voor Zuid-Amerika, loopt ze evenwel terug en wordt aldoor stijgende mededinging van de Amerikaanse metaalnijverheid waargenomen.

De aanzienlijke tonnages welke tijdens de laatste maanden door de binnenlandsche markt werden opgenomen, waren in verhouding tot de dringende behoeften van 's lands verdediging. Vermoedelijk zullen thans grootere percentages aan het buitenland geleverd kunnen worden. De in ons vorig nummer aangeklaagde toestand is er dus ietwat op verbeterd.

Gebleken is echter, dat in het huidige productiestadium, de voorradige tonnages nog afgeteekend ontoereikend zijn voor de handhaving onzer overzeesche betrekkingen en het gevaar, dat deze laatste ons door mededinging van de groote Fransche, Britsche en zelfs Amerikaanse firma's, zouden kunnen ontsnappen, is niet van de lucht. Zoo wordt b.v. vernomen, dat de Vereenigde Staten aan Denemarken zwaar plaatijzer verkocht hebben, in weerwil van de transportmoeilijkheden en de vrachtenhousse.

De statistieken van het Centraal Bureau voor Statistiek over den buitenlandschen handel in October en November, geven volgende vergelijkingen met de cijfers voor September :

	October 1939	September 1939
	(In tons)	
Ruw gietijzer	2.353	1.160
Buiswerk	511	196
Andere werken	618	625
Totaal gietijzer...	3.482	1.981
Ruw ijzer	—	—
Staven	—	21
Brames en blooms	1.975	2.019
Billettes en largets	34.372	35.936
Totaal halffabrikaten...	36.347	37.976
Profielijzer	25.883	25.335
Baren	68.695	54.972
Spoorstaven	3.842	9.394
Banden	192	86
Dwarsliggers	92	107
Laschplaten	569	2.243
Ruwe platen	28.910	22.442
Gegalvaniseerde platen	7.504	7.767
Andere platen	1.045	201
Hoepels	12.643	9.119
Draden en roeden	9.162	6.182
Pijpen en buizen	1.604	2.035
Totaal afgewerkte produkten...	160.141	139.883

	October 1939	September 1939
	(In tons)	
Metaalconstructies	1.747	939
Vergaarbakken en vaten	800	572
Plaatwerken	849	575
Outilleering	203	124
Spijkers en krammen	888	1.807
Schroeven en bouten	1.500	1.563
Kabels	184	136
Prikkeldraad	699	924
Rooster- en traliwerk	165	376
IJzerwerk	430	285
Diverse werken	3.687	2.260
Machines en mechanische werktuigen	11.560	9.189
Niet op spoorrijdende voertuigen	1.885	2.762
Wapens	47	168
Totaal der gefabriceerde producten...	24.644	21.680
Algemeene totalen :		
Gietijzer	2.353	1.981
Half-afgewerkte producten	36.347	37.976
Afgewerkte producten	160.141	139.883
Gefabriceerde producten	24.644	21.680
Algemeen totaal...	223.485	201.520

Over het geheel is er dus vooruitgang, vooral in afgewerkte producten.

De productiecijfers van December t.o.v. deze der vorige maanden, geven onderstaand beeld :

	September	October	November	December
Gietijzer	206.140	225.900	281.260	314.030
Ruw staal	105.680	254.930	289.790	318.370
Afgewerkt staal	144.720	195.840	212.740	217.780
Afgewerkt ijzer	2.600	3.830	2.680	2.610
Vormstukken	6.080	5.990	5.930	6.220

Het aantal hoogovens in werking in de maand December, beliep 44 tegen 45 ult. November.

De jaarproductie over 1939 t.o.v. deze van 1938, valt als volgt uit :

De bedrijvigheid in de constructiewerkplaatsen bevestigt ten volle onze aanteekeningen van vorige maand. De vraag naar rollend materieel mag door den band bevredigend worden genoemd, daar tal van firma's opdrachten uit het buitenland hebben ontvangen. Sommige fabrieken werken flink door aan de fabricage van schuilplaatsen of metalen barakken voor het leger.

	1939	1938
Gietijzer	3.068.200	2.464.800
Ruw staal	3.036.160	2.212.540
Afgewerkt staal	2.202.420	1.734.790
Afgewerkt ijzer	31.060	29.410
Vormstukken	74.400	72.140

De orderpositie in *machinebouw*, is ruim bevredigend, doch voor de laatste contracten, werden de prijzen meer betwist. Voor tal van specialiteiten, zouden de Engelsche prijzen zelfs onder de onze liggen, en het is alleen maar dank zij de kortere levertijden, dat onze fabrieken zekere zaken konden wegkopen.

De nationale paritaire commissie der mechanische constructie heeft zoo pas een loonsverhooging ad 2 1/2 pCt. toegekend.

DE GLASINDUSTRIE.

De stemming blijft, van de eene maand op de andere, even gedrukt, dit in verband, vooral, met de exportmoeilijkheden wegens de zeevaartrisico's en het treurig debiet op de overzeesche markten.

Voor tafelglas, is de toestand even moeilijk. Onderhandelingen zijn aan den gang met Groot-Brittannië tot verkrijging van uitvoervergunningen voor deze markt.

De tafelglasproductie neemt steeds af en geoordeeld wordt, dat ze nog slechts 30 à 35 pCt. van haar totale capaciteit bedraagt. Op dit gebied, zou er zelfs de Borinage nog slechter voor staan dan het Centrum.

Als gevolg hiervan, hebben de werkgevers een nieuwe loonsverhooging, in verband met de gestegen prijzenindexcijfers, van de hand gewezen. De paritaire commissie trof dan een accoord, krachtens hetwelk de lonen op het oude peil zouden worden gehouden, nl. op dit van ult. November en wel voor een periode van drie maanden; ergo tot 1 Maart a.s.

DE TEXTIELINDUSTRIE.

De textielindustrie werkt thans in hoofdzaak aan de reuzenbestellingen, die ze voor het loopende jaar van Regeeringswege heeft aangekregen. Dooreengenomen, is ze flink aan den arbeid.

Katoen.

In December, vrij groot animo in de Amerikaanse katoenmarkt en voortdurende toeneming van de in October vertrokken hausse. De statistische positie blijft evenwel bezwaard, zoodat naar alle waarschijnlijkheid geen zeer groote prijsstijging meer te verwachten is. Trouwens, de Amerikaanse katoenvershippingen zijn en blijven zeer bedrijvig, vooral naar Groot-Brittannië. In België, houdt de toevoer van ruwe katoen bevredigend aan en worden de voorraden niet ingeteerd. Voor de spinners vertegenwoordigen ze ietwat meer dan drie maanden werk. De binnenlandsche spinselmarkt is voortdurend flink op dreef. De feesten van rond nieuwjaar hebben het zakenvolume eenigszins ingekrompen, doch de orderpositie is voldoende sterk om met het huidige aantal spinsels nog eenigen tijd te kunnen blijven draaien.

Tijdens de eerste weken van Januari, wordt er meer terughoudendheid bij de wevers waargenomen; wegens de onzekere toekomst dralen zij met hun groote garenorders en laten het thans bij nabestellingen.

Aan den anderen kant, heeft Nederland dat tijdens de laatste vier maanden van 1939 reuzenaankopen had gedaan, thans geen onmiddellijke behoeften meer te voldoen.

Wol.

Wegens de moeilijkheden bij den wolaanvoer, zagen onze industrieelen zich noodgedwongen verplicht op 's lands voorraden te leven die, al waren ze dan nog zóó aanzienlijk, reeds ernstig zijn ingeteerd. Geoordeeld wordt, inderdaad, dat de wolkammerijen nog slechts voor enkele weken grondstof hebben en dat weldra met ietwat werkloosheid zal moeten worden gerekend.

Met de toepassing van het Engelsch-Belgisch accoord, dat een tijd geleden reeds werd afgesloten, zal, naar wordt gehoopt, rond het einde van de maand komaf kunnen worden gemaakt. Over den aard der accorden is er tot dusver niet bijster veel geweten. Vermoedelijk krijgt België een voldoende tonnage wol om de kammerijen en spinnerijen in normaal tempo aan het werk te houden.

Naar de pers schrijft, zou in de accorden voorzien zijn, dat de uitvoeren van gekamde en gesponnen wol naar neutrale landen niet verboden zijn, waar deze van ruwe wol het wél is. Op het stuk der uitvoeren naar de oorlogvoerende landen, zou er beperking zijn tot 50 pCt. van het gemiddelde volume van het quantum dat tijdens de jaren 1937 à 1939 werd geboekt.

Spinnerijen en weverijen werken nog steeds goed door. Hun orderposities hebben de industrieelen vooral te danken aan legerbestellingen, zoodat de fabrieken waar militaire stof en dekens worden gewe-

ven het meest bevoordeeld zijn. Deze fabrieken werken meerendeels met twee ploegen en weten, dat ze hun productietempo nog twee of drie maanden op het huidige peil kunnen houden.

De prijzen, die met 12 1/2 pCt. waren gestegen, blijven nu hangen.

Vlas en jute.

De vlasmarkt is nog steeds vol animo. Opnieuw werd er hausse geboekt en wel van fr 300 à 400 per baal; deze hausse is vrij plots gekomen, wegens het feit, dat de Britsche koopers hun prijzengrens hadden opgegeven, om grootere hoeveelheden te kunnen loskrijgen. Te Kortrijk, werd aldus het aanbod gevoelig voorbijgestreefd, doch gezegd moet worden, dat de aanbieders veeleer terughoudend zijn, daar de speculatie, die haar boontjes op nog hoogere prijzen te weken legt, het vlas inhoudt.

Stellig is de vraag uit Engeland uitermate sterk, doch gemeld wordt, dat ook met Frankrijk flinke zaken worden gedaan, doch uit dezen hoek duiken hier en daar moeilijkheden op, wijl de vergunningen voor stroovlas nog niet gemakkelijk om krijgen zijn.

De Belgische spinners, voor wie nu de Poolsche en Baltische markten gesloten zijn, verschijnen thans in grooter aantal op de binnenlandsche markt, wat eveneens de prijzenhausse in de hand werkt.

De jutenijverheid staat er niet al te schitterend voor. De legerbestellingen zijn uitgevoerd kunnen worden, daar de vezelaanvoer regelmatig en overvloediger is kunnen doorgaan. Op het stuk der voorzieningen is blijkbaar de zaak dus geregeld, althans voor een zekeren tijd. Daar echter de bestellingen voor leger en passief verweer afgewerkt zijn en er uit den privaten hoek maar luttel aangekregen worden, draaien de jutespinnerijen en -weverijen nog slechts in vertraagd tempo. Een niet gering aantal onder hen liggen één week op twee stil.

VIII. — VERVOER.

WEGVERVOER (1).

Al is het reizigersverkeer op de Belgische spoorbanen, op verre na, niet wat het verleden jaar was, toch is er aan het einde van 1939 eenige beternis gekomen. Ook in den sector der kleine goederen, die, in September en October, vrij gevoelig was teruggelopen, is er beterschap waar te nemen, bij zoverre, dat hier de trafiek weer is gestegen tot 83 pCt. van het cijfer der overeenkomstige maand van 1938.

(1) De gegevens die we hier in het licht zenden, zijn voor het meerendeel ontleend aan het *Bulletin voor Economische Documentatie van de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen* van 14 Januari 1940.

Op het stuk der zware goederen, die, in hoofdzaak, den invloed ondergaan van de goede stemming bij de basisindustrieën, houdt de bedrijvigheid van de vorige maanden goed aan.

Hier volgen nu de vergelijkende cijfers van verkeer en ontvangsten over de maand November van de jaren 1938 en 1939 :

	November 1938	November 1939	Vershil in pCt.
Reizigerkilometers (1) (miljoenen) ..	474,8	435,2	- 8,4
Tons zware goederen (duizenden) ...	5.940,0	6.320,0	+ 6,3
Tons lichte goederen (duizenden)	101,0	88,0	- 12,9
Ontvangsten uit het verkeer (miljoen.)	210,5	215,7	+ 2,5

(1) Militair vervoer inbegrepen.

Voor de eerste elf maanden zijn de financieele uitkomsten van de N. M. B. S. de volgende :

	1938	1939	Verschil
(In miljoenen franken)			
Ontvangsten van het verkeer :			
a) Reizigers	782,1	724,7	- 57,4
b) Goederen	1.490,3	1.597,5	+ 98,2
c) Diversen	56,2	73,9	+ 17,7
Te zamen ...	2.337,6	2.396,1	+ 58,5
Uitgaven (financieelelasten in begrepen)	2.530,9	2.464,0	- 66,9
Financieele uitkomsten	- 193,3	- 67,9	+ 125,4

Voor het verkeer zijn de uitkomsten over dezelfde periode de volgende :

	1938	1939	Verschil in pCt.
(In miljoenen eenheden)			
A. Reizigerskilometers :			
Gewone reisbiljetten en afslagkaarten	2.072,9	1.936,1	- 6,6
Gewone abonnementen en schoolabonnementen	1.577,8	1.468,4	- 6,9
Vereenigingsabonnement en abonnementen van 5 en 15 dagen	247,4	209,6	- 15,4
Werkabonnementen	1.783,6	1.679,3	- 5,8
Te zamen ...	5.681,7	5.293,4	- 6,8
B. — Tonkilometers :			
Zware goederen	4.673,0	(1) 5.061,0	+ 8,3
Lichte goederen	101,0	92,0	- 8,9
Te zamen ...	4.774,0	5.153,0	+ 7,9

(1) Voorloopige cijfers.

In December, is de toestand weer eenigszins normaal gaan worden en te oordeelen naar de ontvangsten uit het verkeer, zouden deze laatste wel een 204 miljoen kunnen belopen, wat, op een kleinigheid na, zou overeenkomen met het cijfer van December 1938.

Door den Raad van Beheer werd, bij de Regeering om goedkeuring verzocht van de volgende voorgestelde tarievenverhoging :

Reizigers :

a) Afschaffing van de week-endbiljetten;

b) Verhoging van den prijs der werkmanabonnementen.

Goederen :

a) Verhoging, met 50 cent. per ton, van de verooloonden der algemeene klassen van het vrachtgoed en verhoging ook van sommige speciale tarieven (2);

b) Verhoging met 15 pCt. van de vracht waar het gaat om de niet vaste cliënteel.

Deze voorstellen hebben de goedkeuring van de Regeering mogen wegdragen, behalve deze slaande op de arbeidersabonnementen en de 15 pCt. verhoging

(2) Met dien verstande, dat de drie eerste klassen vrachtgoed samengevoegd worden en op het peil gebracht van de huidige derde klasse.

voor de onvaste cliënteel; dit laatste punt is evenwel maar uitgesteld, in afwachting van het advies van het Raadgevend Tarievencomité.

De nieuwe tarieven zijn sedert 1 Januari 1940 in zwang. Geschat wordt, dat ze zoowat 36 miljoen ontvangsten meer zullen geven.

* * *

Het wegvervoer is, tengevolge van de mobilisatie, fel onder de voeten geraakt. Evenzeer als het reizigersverkeer op de spoorbanen, is het busverkeer teruggelopen en, op het stuk der autocardiensten, is bijna volledige werkloosheid schering en inslag.

Het goederenvervoer per vrachtwagen, schijnt ietwat te willen hernemen, ondanks de tarievenverhoging met 15 à 20 pCt.

TE WATER.

Het nieuwe jaar kende zoo niet een teruggang in de zeescheepvaart, dan toch een tijd van stilstand in de haussebeweging die zich, tijdens de laatste weken van 1939, in de vrachten had voorgedaan.

In normale tijden, waren de betrekkelijke marktkalmte te verklaren door de feesten van Kerstdag en Nieuwjaar, doch hier staan we wel degelijk vóór een rustpoos, na de sterke en vlugge haussebeweging waarvan we, sedert September, getuige zijn.

Onsdunkens, mag men zich aan sterke toeneming van de vraag naar scheepsruimte verwachten, vooral voor de verschepingen naar de Amerikaansche havens, waar, in de laatste tijden, nogal verwarring heerschte tengevolge van de massale verschepingen voor rekening der belligerenten op de basis der *cash and carry*-contracten.

Aangestipt zij, trouwens, dat de vrachtlonen op verre na de ondenkbare hoogten niet hebben bereikt, waarop ze, in den loop der drie laatste jaren van den wereldoorlog, hebben gelegen.

Voor de La Platamarkt hebben wij reeds een hausse gezien van 18 sh. tot ruim 100 sh.; van 3 tot 25 sh., voor de Tyneskolon naar België; van 15 tot 60 sh. voor Spaansch pyriet naar Antwerpen. Op den huidige stilstand, zou verdere hausse kunnen volgen al naar gelang den omvang van de verschepingen voor rekening der belligerenten, of nog in geval de zeevaartmoelijkheden en de kelderingen zouden toenemen.

Kenmerkend voor het jaar 1939 waren de volgende feiten : stopzetten van den Spaanschen burgeroorlog, in de eerste maanden; gunstige oogsten in Australië en Argentinië, doch vrees voor oorlog hangt-over de handelstransacties. Vanaf den inzet der vijandelijkheden, worden de belligerente handelsvloeten, hetzij

onder contrôle geplaatst, hetzij gedeeltelijk voor de zeevaart uitgeschakeld. De waarde van de maritieme bedrijvigheid stijgt.

Dit algemeen beeld bestrijkt zowel de ongebruikte scheepsruimte en de evolutie der vrachtenmarkt aan den eenen kant, als het volume der aankopen van tweedehandschepen en de waarde van het varend materieel aan den anderen kant. De opgelegde scheepsruimte in de Britsche havens beliep :

1 Januari 1939	223 ad 452.266	netto tons
1 April 1939	217 ad 417.720	» »
1 Juli 1939	123 ad 281.866	» »

In verhouding tot deze laatste cijfers, waren per 1 Juli 1938, 198 schepen met 332.000 netto-tons opgelegd.

Deze, in het eerste halfjaar van 1939 geregistreerde vermindering dient toegeschreven aan de herinschakeling in het verkeer, van de in Britsche havens gevluchte Spaansche schepen, zoomede aan een zekere herneming in het handelsverkeer over zee.

Trouwens deze herneming overtrof het hierboven vermelde verschil in de opgelegde scheepsruimte, daar gedurende deze periode de Engelsche vloot met 152.000 bt. toegenomen was.

De gegevens over de tweede periode van 1939 zijn minder nauwkeurig, schoon het nagenoeg vaststaat, dat de opgelegde scheepsruimte gedurende de vijandelijkheden, praktisch gesproken, onbeduidend is.

De vrachtenmarkt over 1938 mag werkelijk rampspoedig genoemd worden; 1939 daarentegen stond in het teeken der herneming.

Voor het nagaan van den algemeenen gang van zaken, kan de beteekenis van de *tramp*-bevrachtingen wel als maatstaf dienen.

De markt van La Plata, die begin 1939 veel beloofde, kende, wegens de vrachtprijsregelende politiek van de Britsche regeering, slechts een langzame herneming. Dit ingrijpen van regeeringswege weerhield deze gunstige beweging wanneer de vracht van het bevoegde Comité verminderd werd; op dit oogenblik lagen er in de Argentijnsche havens alleen niet minder dan 60 schepen op lading te wachten. Rond hetzelfde tijdstip, bestelde de Spaansche regeering 300.000 ton graan en vanaf de maanden April en Mei, werd de markt beter. Terwijl de oorlog het officieele Britsche vrachttarief van 32/8 op 43/6 deed stijgen, liep de vrachtnoteering van de vrije markt op van 60/- tot 100/-. Deze aanhoudende hausse, alsmede de verschuivingen in de markten, brachten mede, dat sommige noteeringen nu in dollars uitgedrukt worden in plaats van in shillings, zooals voorheen. Dit is met name het geval voor de vrachttarieven van La Plata op Antwerpen, die in de jongste dagen tusschen 20 en 22 \$ schommelden.

Het verkeer langs de Noordkust van den Stillen Oceaan, steeg, in het eerste halfjaar, met 50 pCt. t.o.v. 1938 : 90 ladingen voor Europa. Voor de niet-Europeesche gewesten bedroeg de aangroei van 40 tot 60 ladingen. Een nieuwe uitbreiding kenmerkte de markt in de twee daarop volgende maanden : 45 schepen voor Europa. De vrachten hielden evenwel met de uitbreiding van het verkeersvolume geen gelijken tred, daar ettelijke vreemde schepen, met name Grieksche, tengevolge van elders afgenomen verkeer, op de markt verschenen.

In Australië, werden minder vrachtcontracten afgesloten, dit in verband met het toenemen der graanverscheppingen uit Canada en Argentinië, naar Engeland, vooral. Van 110 voor het eerste halfjaar van 1938, slonken de bevrachtingen tot 53 in 1939.

De markt van het Verre Oosten kon met haar 30 verscheppingen, of 12 meer dan in 1938, dit verlies niet opvangen.

Zuid-Afrika kende een gunstiger verloop : de maisverscheppingen stegen van 12 tot 40 en de vraag hield aan tot ult. Augustus; idem voor de suiker- en mangaanverscheppingen.

De Zwarte Zee kende een gevoelige daling der bevrachtingen, die van 50 op 20 vielen en na het begin der vijandelijkheden practisch ophielden.

De tijdbevrachtingen volgden deze algemeene kromme. Vooral Amerika boekte grooten vooruitgang en wel ten bate van de groote zeevaartrijnen. Het tempo versnelde bij het naderen der vijandelijkheden en vooral na het uitbreken dezer laatste.

Het indexcijfer der vrachten met als basisjaar 1923, weerspiegelt duidelijk dezen toestand. Volgende opstelling met November als voorbeeld, geeft ons een idee van de hausse op de vrachtprijzen :

1936.....	86,69 pCt.
1937.....	115,97 pCt.
1938.....	88,02 pCt.
1939.....	133,82 pCt.

Onderverdeeld naar de verschillende lijnen, zijn deze cijfers, in 1938, de volgende voor :

Europa	Noord-Amerika	Zuid-Amerika	Indië	Den Stillen Oceaan
83,07 In 1939, 231,96	97,22 219,82	88,09 152,83	88,59 176,51	83,14 137,95

De *scheepsbouw*, in 1939, werd, behalve door de vrachtenhausse, ook nog door andere factoren beïnvloed. Zooals hooger vermeld, was 1938 voor de zeescheepvaart, een onheilsjaar en menige regeering moest zich gaan afvragen hoe zij het aan boord zou leggen om de reederijen financieel tegemoet te komen.

Zoo werd in Groot-Brittannië onmiddellijke hulp in overweging genomen. Den 28e Maart 1939, liet de Regeering weten, dat ze voornemens was de reeders te helpen overeenkomstig een rijpelijk overwogen plan. Dit plan voorziet nl., ten bate van den scheepsbouw, een crediet van £ 10 miljoen, alsmede een subsidie van 2,5 miljoen éénmaal gegeven.

Vóór Maart 1939, was in Groot-Brittannië de aanbouw geslonken tot op 600.000 t. en gedurende het eerste kwartaal van 1939, was slechts 70.000 t. net op stapel gezet. Deze toestand vertoonde veel gelijkenis met dezen van 1931-1934 : 80 pCt. der bouwdokken stonden ledig en twee derden der arbeiders waren werkloos.

Doch de gevolgen van het aangekondigd regeeringsprogramma tot hulpverlening aan den scheepsbouw en aan de reederijen, bleven niet uit. Gedurende het tweede kwartaal van 1939, werden 400.000 t. op stapel gezet en liepen de bestellingen over 190 schepen voor meer dan 350.000 bt. Ultimo April waren 22 werven van de Clyde aan den arbeid.

In Juli, kondigde de bevoegde Minister aan, dat bestellingen voor ruim één miljoen ton schepen voorzien zijn. Sindsdien ontbreken nagenoeg alle verdere inlichtingen omtrent de bedrijvigheid en het rendement van de scheepswerven. Waar, in vreedstijd, de volledige desbetreffende statistieken rond dezen tijd reeds gekend zijn, zijn wij thans van alle gegevens gespeend.

Vermoedelijk zal, in 1940, de productie worden opgevoerd tot een peil dat in de geschiedenis van de Britsche scheepswerven zonder voorgaande is. De Regeering zelf heeft contracten afgesloten, die een zeer uitgebreid programma bestrijken. Naar luid van sommige geruchten, zou er zelfs sprake zijn in Canada te laten bouwen, tegen twee à drie maal hogere prijzen dan deze van de Engelsche werven en met aanzienlijke verlengde levertijden.

Aangedrongen wordt op grotere vaartsnelheid om aan duikbooten en andere vijandelijke oorlogsschepen te kunnen ontsnappen, om de convoien te kunnen bijhouden, en, om tijdens de overvaart, den duur van het gevaar zoo kort mogelijk te maken. Uitgemaakt is, trouwens, dat het convooistelsel, alsmede de andere zeevaartmoeilijkheden, de Engelsche beschikbare scheepsruimte 25 pCt. van haar rendement ontnemen. Bovendien oordeelen de reeders, dat grotere vaartsnelheid, de Britsche vloot, na de vijandelikheden, zeer te sta zal komen in haar strijd met de neutrale concurrenten, die, met hun moderne tonnages, ondertusschen in sommige verkeersgebieden vasten voet zouden hebben gekregen.

Het ligt voor de hand, dat sedert September de kosten van den aanbouw aanzienlijk zijn opgelopen.

In Groot-Brittannië, beliep, in Maart 1939, de hausse 20 pCt., ingevolge het bouwprogramma dat de reeders hadden opgemaakt om in de voorziene regeer-

ringscredieten en -subsidies te kunnen deelen. Deze hausse bracht overigens compensatie voor de al te geringe prijzen, die, voorheen, werden betaald om een deel van de personeelbezetting aan den arbeid te kunnen houden.

Nieuwe hausse trad in ten gevolge van het inzetten der vijandelikheden. Oorzaak hiervan was de stijging der staalprijzen met £ 1 per ton, wat een verhooging gaf van 10 pCt. op de bouwkosten. Nog hausse ligt in 't verschiet.

Frankrijk heeft, voor de maand Augustus, geen bouwprogramma van eenige beteekenis, daar de werven in hoofdzak voor de oorlogsproductie werken.

In Duitschland stonden, in Juni, 350.000 t. op stapel en zijn bestellingen voor tweemaal deze tonnage in 't vooruitzicht gesteld; sommige werven hebben zich evenwel voor oorlogsconstructies uitgerust.

De Vereenigde Staten hadden, in Juni, 400.000 t. op stapel en onlangs werd vernomen dat weldra voor nagenoeg één miljoen t. bestellingen aan de markt zouden komen. De President van de officieele Zee-commissie wist te zeggen, dat 141 schepen gebouwd of in aanbouw waren en, dat zijnsdunkens, ettelijke jaren zouden verlopen vooraleer de gevolgen van het thans aan den gang zijnde vernielingswerk zouden uitgewischt zijn. Derhalve ligt het in het belang van de Vereenigde Staten een omvangrijk bouwprogramma uit te werken, om, na het stopzetten der vijandelikheden, met een modern uitgeruste vloot den strijd op de markt te kunnen aanbinden.

Voorts deed hij uitschijnen, dat afzet, aan het buitenland, van oude Amerikaansche tonnages, niet uitgesloten is, doch dat men dienaangaande nog aan het onderhandelen is. Natuurlijk zou verkoop tegen hooge prijzen, het den Amerikanen de vernieuwing hunner tonnage heel wat vergemakkelijken.

Het ziet er naar uit, dat in de andere landen, veel zal gebouwd worden, gezien de hooge vrachttarieven. Verkeeren in dit geval : Japan, Italië, Nederland, Zweden en Denemarken.

Wij willen dit overzicht van den scheepsbouw in 1939, niet besluiten zonder er op te wijzen, dat Engeland schijnt terug te willen keeren tot de constructie van stoommachines voor tramps en kleine cargo-booten. Aanleiding daartoe zou zijn, de voortreffelijkheid dezer machines en de schaarschte aan ervaren motorteknikers voor alle vaarten.

Doch aan den anderen kant, werden twee groote pakketbooten met Dieselmotoren van 30.000 P.k. uitgerust, die een snelheid van 21 knoopen geven. Een van beide zou zelfs, bij de proefvaart, 26 knoopen hebben geloopt, zoodat het Belgisch record van de *Prins Albert*, varende op Oostende-Dover, met een halven knoop zou neergehaald zijn. Grotere snelheid op lange afstanden, blijft dus het parool.

Aan het einde van 1937, was de markt, in *tweedehandschschepen* uitstekend geweest, doch na dit voor de zeevaartindustrie vrij gunstig jaar, kwam,

in 1938, de inzinking die het heele jaar aanhield. De vraag naar tweedehandschepen was dan ook fel gekrompen.

Het begin van 1939 vertoonde hetzelfde lusteloos en teleurstellend uitzicht. Naderhand, kwam er op de Britsche markt ietwat vraag vanwege Grieksche reeders, doch in den loop der eerste vier maanden, was ze veeleer gering. Toen zag men Duitschland verscheidene eenheden opkopen, incl. Engelsche. Ook Japan kocht er een half dozijn, en dan nog wel van vrij groote tonnage.

De verkoop ten dienste van Duitse belangen, werd dra door Engeland verboden, doch Duitschland kocht voort in Griekenland, Nederland en Noorwegen.

Vanzelfsprekend, hebben de vijandelijkheden deze markt heel wat bedrijvigheid bijgezet, doch sinds September zijn toelatingsen tot overgang naar vreemde vlag, in alle zeevaartlanden, hoe langer hoe zeldzamer gaan worden, bij zooverre, dat ten huidige dage zulke transacties nog zelden plaats vinden.

In Engeland, heeft men een oogenblik gemeend, dat het regeeringsinzicht inzake aankoop van scheepsruimte als reserve voor oorlogstijd, de markt zou hebben beïnvloed. Daarvoor werd een fonds, groot £ 2 miljoen, aangelegd; vier schepen slechts werden in de eerste acht maanden van het jaar aangekocht.

Gewoonlijk worden uit de tweede hand een zeker aantal schepen aangeworven om gesloopt te worden. 1938 was in dit opzicht een normaal jaar : 238.000 t. werden in Groot-Brittannië gedurende het eerste halfjaar gesloopt. Dit cijfer steeg tot 277.000 bt. in de overeenstemmende periodes van 1939.

Klaarblijkelijk hebben de omstandigheden op den prijs der tweedehandschepen fel ingewerkt. Aan het einde van 1938, bedroeg de waarde van een Engelsch *Standardship* van het A-type, £ 24.000; het B-type ging £ 2 à 3.000 minder; tegen dezen prijs is de oude Belgische Londonier verkocht (£ 21.000).

Sedert September, is de prijs van de neutrale tweedehandschepen aanzienlijk gestegen, en wel tot drie à viermaal de waarde van vóór zes maanden. Onderlinge verkoopen onder de Engelsche reeders, gaven evenwel, over het algemeen, een minder sterke prijsstijging te zien. Ziehier enkele typische voorbeelden : een Estlandsch schip, verkocht in Juni, tegen den prijs van £ 16.750, ging in December, tegen £ 57.500 van de hand. Evenzoo een Engelsch schip van 8.461 dw.t., gebouwd in 1939, ging in Mei tegen £ 16.000, en onlangs tegen £ 55.000.

Doorheen al deze wisselvallige exploitatievoorwaarden, houden de Engelsche reeders er een uiterst voorzichtige politiek op na. Dit ziet men aan de *reederijwinsten*, die, van het eene jaar op het andere, een opvallende stabiliteit te zien geven. 28 pakketbootmaatschappijen, met een gezamenlijk kapitaal ad

£ 60 miljoen, reserves ad £ 28,5 miljoen en een totale tonnage ad 5,4 miljoen bt., hebbende een waarde van £ 73 miljoen, boekten £ 9,3 miljoen winst, waarop niet minder dan £ 5,7 miljoen werd afgeschreven. Wat overblijft laat een dividend van 4,20 pCt., herleid tot 2,84 pCt., zoo de reserves worden beschouwd als deeltmakend van het kapitaal der aandeelhouders.

Voor 43 cargomaatschappijen, met £ 12.350.000 kapitaal en £ 6.360.000 reserves, een brutotonnage van 1.400.000 ter waarde van £ 1 miljoen, beliepen de winsten £ 1.800.000 waarop £ 1.125.000 werd afgeschreven; het overschot laat nog een dividend van 5,54 pCt. van het kapitaal en van 3,65 pCt. zoo wij de reserves beschouwen als deeltmakend van het kapitaal der aandeelhouders.

Dezelfde oorzaken van inzinking of herneming in de handelsscheepvaart, hebben in alle zeevaartlanden dezelfde gevolgen gehad, incl. in België.

Gedurende de eerste acht maanden van 1939, stonden de Belgische zeevaartbelangen er heel wat beter voor dan in de overeenkomstige periode van 1938, zoowel op het stuk van het havenverkeer als op dit van het vervoer ter zee.

De hoofdtrekken van de Belgische handelsvloot hebben wij belicht in onze kroniek van de vorige maand. Men onthoude dienaangaande : de wet van 1 Februari 1939 houdende organisatie van het zeevaarterediet, het in de vaart brengen van de mooiste Belgische eenheid, nl. de *Baudouinville*, de herneming van de bedrijvigheid op de werven en vooral de bestelling van drie cargo's, type *van Opstal*. Voorts de oprichting, sedert het uitbreken der vijandelijkheden, van drie kleine maatschappijen, de aanwerving van enkele kustvaarders, den transfer onder Belgische vlag van een Noorschen olietankboot metende 10.300 dw.t. en de in-dienst-neming van een heropgekapt Duitsch schip van 9.926 bw.t.

De Belgische havens kenden gedurende de eerste acht maanden van het jaar, een belangrijken aangroei in het verkeersvolume.

Te Antwerpen liepen, van Januari tot Augustus 1939, 8.203 schepen met 16.859.524 t., tegen 7.731 schepen, met 15.872.824 t. één jaar te voren, hetzij een verhooging met 472 schepen en 1.986.682 t. of resp. 6,1 pCt. en 6,2 pCt.

De invloed der vijandelijkheden werd onmiddellijk aangevoeld : van September op November bedroeg het aantal binnengevaren schepen 981 met 1.877.024 b.t. tegen 3.024 met 6.174.977 bt. in 1938, zegge 2.043 schepen minder met 4.297.953 bt. of in percenten resp. 32,4 minder schepen en 30,4 minder tonnage.

De Duitse vlag is practisch uit de Belgische havens verdwenen.

Te Antwerpen, liepen, in 1938, 2.128 Duitse schepen de haven binnen, met 6.199.048 bt. op een totaal van 11.762 schepen met 24.144.705 bt.; zegge resp. 18,1

en 25,3 pCt. Daarna volgde Groot-Brittannië met 23,7 pCt., Noorwegen met 7,6 pCt., Nederland met 7,4 pCt. en België met 4,8 pCt.

Tal van regelmatige lijnen, waarvan in normale tijden het verkeersvolume 73,18 pCt. van de binnengevaren tonnages bedroeg, hebben ingevolge de vijandelijkheden en na eerst gepoogd te hebben ze te handhaven, hun aantal afvaarten moeten inkrimpen, ja, zelfs, geheel moeten schorsen. De vermindering mag op 50 pCt. worden geraamd.

Trouwens, de werkloosheidsstatistieken geven den huidige toestand duidelijk weer. Terwijl in 1938, het gemiddelde aantal tewerkgestelde dockers per maand 67.331 beliep en 67.900 tot in Augustus 1939, vielen deze cijfers op 18.989 in September, 28.400 in October en 27.181 in November, zegge een verlies van resp. 66,8 pCt., 66 pCt. en 62 pCt. Hieruit blijkt, dat slechts één derde van het normaal aantal havenarbeiders momentaneel aan den arbeid is.

De oorlogsmaatregelen van de belligerenten maken het onze havens allesbehalve gemakkelijk. Zoo werd inzonderheid de Duitsche uitvoer via Antwerpen, die voor de maand September, nog 220.000 ton goederen beliep: steenkolen, metaalproducten, cement, chemicaliën, door de jongste Britsche blokkademaatregelen getroffen.

Ondanks dit aanmerkelijk ingekrompen verkeer, wordt vanwege de havendiensten heel wat meer inspanning gevergd. Trouwens, zij hebben het hoofd te bieden aan al maar door wassende moeilijkheden, voortvloeiend uit de door de Regeering getroffen maatregelen in zake uit- en invoerverbod, evenals in zake waarborg en vervoer. Derhalve werd dan ook een tijdelijke verhooging van 30 pCt. op de provisie der scheepvaartagenten voorzien.

De Gentsche haven werd door de vijandelijkheden niet minder erg geteisterd. Haar verkeer met Noord-Frankrijk, West-Duitsland en Zwitserland is er erg aan toe. Het normale vervoer van steenkolen, ertsen, fosphaten, en vlas naar Frankrijk, en van minerale oliën naar Duitsland en Zwitserland staat nagenoeg geheel stil.

Haar uitvoer van Longwy-ijzer, naar het Vereenigd-Koninkrijk, van steenkolen uit het Ruhrgebied naar Noord-Frankrijk, van cokes naar Zweden en het Vereenigd-Koninkrijk, van meststoffen naar Zweden, het Vereenigd-Koninkrijk en Nieuw-Zeeland, alsmede haar invoer van ertsen uit Zweden, werden, wegens de contrôlemaatregelen van de belligerenten, naar andere en wel naar Duitsche en Fransche havens afgeleid. Vanaf de eerste oorlogsmaanden liep het verkeer met 37 pCt. terug.

Geheel deze periode staat duidelijk in het teken van de contrôlemaatregelen door de onderscheiden regeeringen genomen met het oog op het vervoeren der grondstoffen en het voorbehouden van scheepsruimte. Zoo werd door tal van landen tijdbevrachting

voor rekening van het buitenland verboden. Andere nog bepalen maximale vrachttarieven, niet alleen voor nationale goederen vervoerd op nationale schepen, maar ook voor verscheppingen van buitenlandse goederen, dit ingevolge particuliere overeenkomsten. Noorwegen n.l. doet aldus.

Talrijk zijn de schepen die in Engeland en Frankrijk werden opgeëischt. Zoo werden in Groot-Brittannië, sedert begin December, geheele ladingen uit Noord-Amerika ingevoerde granen opgeëischt, voor rekening van het Ministerie van Ravitailleering.

Thans wordt dit stelsel toegepast op het verscheppen van graan, oliehoudende zaden en suiker alsmede op het vervoer van ijzerertsen en sommige andere metaalladingen.

In de Britsche zeevaartkringen zijn deze opeischingsmaatregelen met leede oogen aangezien geweest; trouwens het gevolg er van was, dat ze de vrachttarieven limiteerden, dan wanneer in de markt de hausse dezer laatste naar de neutrale schepen gaat. De reeders gaven natuurlijk de voorkeur aan het stelsel der eerste oorlogsdagen, dat toeliet aan de hand van vergunningen, het verkeer eenigszins te leiden.

Over die maatregelen, heeft zich onlangs de Minister van Zeewezen in de zeevaartkringen uitgesproken. Beoogd wordt de zeevaartdiensten van de noodige schepen te voorzien, evenals het Ministerie van Voorziening voor den aanvoer van producten noodwendig voor het oorlogvoeren, het Ministerie van Ravitailleering voor het aanvoeren der voedingsmiddelen en der behoeften van den uitvoerhandel, waarvan het provenu de invoeren moet betalen.

Vanaf 1 Februari 1940, is, na deze van de *tramps*, de opeischung van de groote lineschepen onontbeerlijk geworden om het rendement der Britsche vloot zoo hoog mogelijk te houden. Deze maatregel werd in den vorigen oorlog slechts in 1917 getroffen. Hij komt ons als billijk voor wegens de dringende verscheppingen, b.v. van Canadeesche tarwe vóór het dichtvriezen van den Sint-Laurent, ook wegens de samenwerking van de Fransch-Britsche economische zeevaartunie.

Ofschoon de verliezen veroorzaakt door mijnen, duikbooten en bommen, niet zoo heel zwaar zijn, is, ten gevolge van den oorlog, het zeevaartpotentieel niettemin gevoelig geslonken, wegens de convooivaarten en de lange reizen die moeten ondernomen worden om zekere goederen te gaan halen. Alzoo b.v. het hout dat vóórheen uit Finland werd ingevoerd, moet thans uit West-Canada betrokken worden. Vaak moet een omweg worden gemaakt.

Onder de andere regeeringsmaatregelen door sommige landen genomen, dienen nog de Zwitsersche vermeld. Dit land had, reeds in vreedestijd, de ravitailleering in oorlogstijd voorzien, geleerd als het was door de harde les van den vorigen oorlog. Ove-

reekomst en werden met neutrale reederijen, inzonderheid met Grieksche, afgesloten om over een bepaalde tonnage, voor den geheelen duur van de vijandelijkheden, te mogen beschikken. Ook met de groote mogendheden en met de landen wier tonnage verhuurd was, werden beschikkingen getroffen. Op deze manier werden vijftien schepen van 150.000 t., dienstbaar gemaakt voor de voorziening van Zwitserland. Speciale kenteekens zijn op de wanden dezer schepen aangebracht. Ze moesten vóór einde 1939 geleverd worden. Ultimo November, waren er acht van 62.000 t. overgemaakt. Ze varen onder de contrôle van den Vervoerdienst in oorlogstijd, en voor rekening van twee Londensche makelaarshuizen. De invoer gaat langs de havens van Bordeaux en Cette, te nadeele van Rotterdam en Antwerpen.

In gevolge de verschillende regeeringsmaatregelen, gaat de afleiding van het verkeer maar aldoor verder.

Antwerpen verloor zijn tarwedorvoer naar Zwitserland. Niet duurzame goederen, herkomstig uit den Levant, gaan thans langs Italië, katoen en graan langs Frankrijk. De Zweedsche en Deensche schepen schaffen hun aanlegplaatsen voor het Verre-Oosten af.

Het transito voor Zwitserland langs Italië bereikt thans 45.000 t. per week tegen 2.300 t. in 1938.

Een deel van het verkeer tusschen Nederland en Nederlandsch-Indië gaat reeds langs zekere Italiaansche havens.

Italië en Zwitserland onderhandelen over verlaging der doorvoertarieven op het spoor.

Aan den anderen kant, ziet men de Amerikaansche zeevaartlijnen, wien het bij de *neutrality act* verboden is de havens van de gevaarlijke zone nog aan te doen, andere handelswegen buiten de oorlogszone aanleggen. Zoo heeft de Cie *United States Line*, een deel van de haven van Lisabonne, met name *Santa Apolina*, gehuurd tegen den prijs van 600.000 escudo per maand, voor kaaien, hijschtoestellen, spoorwegen en hangars. Naar de Cie laat weten, vertrekt om de

week een boot in beide richtingen. Lisabonne zal aldus een aanlegplaats worden voor booten met passagiers en goederen voor Engeland en Frankrijk.

Voor het passagiersvervoer heeft ook Vigo een bijzondere beteekenis gekregen.

Voor het centrum van Europa, is de ligging van Italië uitermate gunstig. Amerikaansche, Zweedsche en Nederlandsche linies hebben afvaarten naar de havens van dit land ingericht.

Voorts zouden de Baltische expediteurs van zins zijn de voor België bestemde Estlandsche, Lettische en Letlandsche producten over zee tot Hamburg te vervoeren en verder met lichters naar onze havens.

Ook hebben de contrôlemaatregelen van de regeeringen, hun invloed op den duur van de reizen. Toegegeven moet evenwel worden, dat bij den invoer de contrôle in de Britsche havens er aanmerkelijk op vooruit is gegaan. De *Navy certs* bestreken, in December, 250.000 t. Het stelsel is door Groot-Brittannië uitgebreid over 19 Europeesche landen voor den uitvoer van Noord-Amerika, Brazilië, Argentinië en Uruguay.

In dato 2 Januari van dit jaar, bevonden zich 47 neutrale schepen in de contrôlehavens, waarvan er 29 slechts vijf dagen of minder werden weerhouden. Gedurende de week eindigend op 30 December, onderzocht het Contrabandecomité 122 schepen dezelfde week toegekomen, en 20 van de vorige week.

In 76 gevallen, werden de schepen vrijgelaten; 24 gevallen waren gedekt door reeds vóór de aankomst verzonden manifesten en 19 werden onmiddellijk vrijgelaten.

Bij den uitvoer zijn, wegens de nieuwe blokkade-maatregelen, moeilijkheden te vreezen in verband met de groote verscheidenheid van goederen. Voor 3.000 tot 4.000 ton goederen reizende van Antwerpen naar Griekenland, Turkije of Spanje, kunnen er tot 300 reeksen cognossementen bestaan. Deze documenten vooraf gereedmaken is allesbehalve gemakkelijk, omdat de courante goederen van dag tot dag ingeladen worden en dit slechts gedurende enkele dagen.

BALANS VAN DE NATIONALE BANK VAN BELGIË PER 25 DECEMBER 1939.

Hieronder volgt de balans en de winst- en verliesrekening van de Nationale Bank van België per 25 December 1939, door den Regentenraad in dato 10 Januari 1940 opgemaakt en 17 Januari 1940 door het College van Censoren goedgekeurd :

ACTIVA. **Balans op 25 December 1939.** **PASSIVA.**

<p>Goud en devlezen :</p> <p>Minimale wettelijke kasvoorraad ..... fr. 11.545.539.278,14</p> <p>Overschot ..... 9.585.999.643,67</p> <p>Pasmiunt en postchecks ..... 208.547.982,17</p> <p>Binnenlandsche wissels ..... 4.829.142.338,90</p> <p>Buitenlandsche wissels ..... 18.497.204,55</p> <p>Voorschotten op overheidsfondsen ..... 1.042.129.998,11</p> <p>Vorderingen op den Staat :</p> <p>Bon van de Belgische Schatkist (wet van 27 Decem- ber 1930) ..... 500.000.000,—</p> <p>Schuldbrief van de Belgische Schatkist (wet van 19 Juli 1932) ..... 195.317.297,24</p> <p>Overheidsfondsen :</p> <p>a) Verworven krachtens de overeenkomst van 27 Juli 1932 (wet van 19 Juli 1932) ..... 549.989.919,50</p> <p>b) Verworven krachtens de statuten ..... 856.481.341,20</p> <p>Gebouwen, materieel en meubelen ..... 160.000.000,—</p> <p>Afgeschreven en te verzilveren waarden ..... pro memorie</p> <p>Overgangsrekeningen ..... 34.995.586,88</p> <p style="text-align: right;">Fr. 29.526.640.590,36</p>	<p>Bankbiljetten in omloop ... fr. 27.897.866.800,—</p> <p>Rekening-courant :</p> <p>Schatkist ..... 19.783.768,61</p> <p>Instellingen door bijzondere wet beheerd ..... 240.307.991,64</p> <p>Banken ..... 377.637.001,10</p> <p>Particuliere ..... 234.080.070,01</p> <p>Clearings ..... 94.172.564,—</p> <p style="text-align: right;">965.981.395,36</p> <p>Totaal der onmiddellijk op- vraagbare verbintenissen ... 28.863.848.195,36</p> <p>Kapitaal ..... 200.000.000,—</p> <p>Reserves :</p> <p>a) Statutaire reserve ..... 107.129.288,57</p> <p>b) Voorzieningsfonds en af- schrijvingsrekeningen ..... 310.854.678,73</p> <p style="text-align: right;">417.983.967,30</p> <p>Overgangsrekeningen ..... 18.746.248,80</p> <p>Te verdeelen netto winst ..... 26.062.178,90</p> <p style="text-align: right;">Fr. 29.526.640.590,36</p>
<p>Orderekeningen op 25 December 1939.</p>	
<p>VERBINTENISSEN OP TERMIJN ..... fr. 60.266.444,90</p> <p>TE INNEN WISSELS ..... 95.384.542,92</p> <p>BELGISCH-LUXEMBURGSCHE VERREKENINGSDIENST.</p> <p>— Compensatierekeningen in het Buitenland ..... 142.264.390,60</p> <p>DIVERSE BEWAARNEMINGEN :</p> <p>Verpanding van de voorschotrekeningen ..... 5.552.273.837,50</p> <p>Andere bewaarnemingen ..... 5.125.017.775,77</p> <p>DIVERSE BORGTOCHTEN ..... 54.606.325,—</p> <p>SCHATKIST :</p> <p>Wissels en allerlei tegoed ..... 37.058.008,51</p> <p>Diverse waarden toebehoorend aan den Staat :</p> <p>Gewone aandelen Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen.... 1.000.000.000,—</p> <p>Deelhebbende obligaties van de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen 638.305.187,—</p> <p>Annuliteiten onderschreven door de Kolonie van Belgisch-Congo ..... 1.253.209.169,81</p> <p>Diverse waarden ..... 212.248.100,—</p> <p style="text-align: right;">3.103.762.456,81</p> <p>Waarden door den Staat in bewaring genomen :</p> <p>Waarden door derden gedeponoord ..... 4.892.825.832,65</p> <p>Dienst der ingeschreven schuld ..... 6.535.570.500,—</p> <p>Deposito- en Consignatiekas ..... 11.894.859.854,84</p> <p>Als borgstelling gedeponoerde waarden ..... 540.768.394,10</p> <p style="text-align: right;">23.834.024.581,59</p> <p>Af te leveren waarden ..... 213.630.560,—</p> <p>Ingetrokken effecten ..... 6.053.935,—</p> <p>Fonds voor delging der Staatsschuld ..... 5.949.917.045,65</p> <p>Regularisatiefonds van de Staatsfondsenmarkt ..... 1.061.432.042,60</p> <p>Muntfonds :</p> <p>Overheidsfondsen ..... 362.496.726,30</p> <p>Reserve der postchecks :</p> <p>Goud ..... 505.874.150,56</p> <p style="text-align: right;">35.074.249.506,92</p> <p>ALGEMEENE SPAAR- EN LIJFRENTEKAS :</p> <p>Voorloopige beleggingen ..... 1.720.466.272,24</p> <p>Beleende fondsen ..... 115.737.400,—</p> <p style="text-align: right;">1.836.203.672,24</p> <p>WAARDEN VAN DE PENSIOENKAS VAN HET PERSONEEL ..... 166.277.177,38</p>	

DEBET.

Winst- en verliesrekening op 25 December 1939.

CREDIT.

Afschrijvingen :		Geïnd op afgeschreven en te gelde te maken waarden fr.	737.705,33
a) overheidsfondsen	fr. 64.195.221,79	Disconto, wissel en intresten	113.114.821,84
b) gebouwen, materieel en meubelen .	1.384.673,20	Intresten op overheidsfondsen	22.085.818,92
Herdisconto op 25 December 1939 ...	17.213.652,25	Rechten op bewaarnemingen	2.915.019,38
Algemeene onkosten	27.804.439,03	Diverse winsten	261.205,47
Toelage aan de pensioenkas van het personeel	2.305.000,—	Beschikbaar geworden fiscale reserve	3.580.742,15
Afschrijving opgelegd door de wet van 19 Juli 1932	1.685.223,03	Geldelijke verplichtingen en vergoedingen van den Staat :	
Vergoeding aan de Schatkist van het overschot boven 3 ½ pCt. van het provenu der overheidsfondsen die kapitaal, reserves en afschrijvingsrekeningen overschrijden voor de periode van vóór 25 September 1939	791.237,75	a) Ristorno van zegelrecht op de biljetten in omloop	16.522.905,28
Geldelijke verplichtingen tegenover den Staat :		b) Vergoeding van 0,25 pCt. per jaar op het restant van de Staatsschuld	625.000,—
a) Opbrengst van disconto en beleeningen boven de 3 ½ pCt.	169.032,62	c) Vergoeding van 0,25 pCt. per jaar op het bedrag van de kleine biljetten uitgegeven voor rekening van de Schatkist	758.075,25
b) Zegelrecht op de biljetten in omloop	18.990.635,05		
	<u>134.539.114,72</u>		
Te verdeelen netto winst	26.062.178,90		
	<u>Fr. 160.601.293,62</u>		<u>Fr. 160.601.293,62</u>

De verdeling van de netto-winst, groot fr. 26.062.178,90, werd als volgt, door den Algemeenen Raad in dato 17 Januari 1940, vastgesteld :

1° Aan de aandeelhouders, een eerste dividend van 3 pCt. van het nominaal kapitaal	fr.	6.000.000,—
2° Van het overige, hetzij fr. 20.062.178,90 :		
a) 10 pCt. aan de reserve ..		2.006.217,89
b) 6 pCt. aan het personeel		1.203.730,73
3° Van het overige, hetzij fr. 16.852.230,28		
a) Aan den Staat, drie vijfden		10.111.338,17
b) Aan de aandeelhouders, een tweede dividend van fr. 31,14 per aandeel		6.228.260,86
c) Aan de reserve, het saldo		512.631,25
	Fr.	26.062.178,90

KWARTAALSTAAT VAN DE RIJKSSCHULD EN VAN HET BEZIT DER NATIONALE BANK VAN BELGIË AAN OVERHEIDSFONDSEN

In uitvoering van het artikel 38 van het koninklijk besluit van 24 Augustus 1939, publiceert het *Belgisch Staatsblad* van 3 Februari 1940, een opgave van de Rijksschuld, alsmede een staat over het bezit der Nationale Bank van België aan Overheidsfondsen, per 31 December 1939. Ziehier hoe beide staten zich voordoen :

STAND VAN DE STAATSSCHULD OP 31 DECEMBER 1939.

A. Geconsolideerde schuld :	
Directe binnenlandsche schuld	fr 26.239.371.849
Indirecte binnenlandsche schuld	8.948.224.195
	35.187.596.044
Buitenlandsche leeningen	5.214.452.436
Schulden tegenover buitenlandsche regeeringen ...	13.064.616.000
	18.279.068.436
B. Schuld op halflangen termijn :	
Binnenlandsche schuld fr	700.000.000
Buitenlandsche schuld ...	»
	700.000.000
C. Schuld op korten termijn :	
Binnenlandsche schuld fr	4.430.000.000
Buitenlandsche schuld ...	721.623.750
	5.151.623.750
D. Schuld op zicht :	
Binnenlandsche schuld	fr 3.166.870.712

STAND VAN HET TEGOED IN STAATSFONDSEN OP 31 DECEMBER 1939.

Op 120 dagen maximum :	
Schatkistcertificaten	fr 3.306.624.479,15
Geassimileerde effecten	419.732.881,95
Op één jaar maximum	»
Op vijf jaar maximum	»
Op meer dan vijf jaar	862.397.458,75
	4.588.754.819,85
Totaal	fr 4.588.754.819,85
Geautoriseerd bedrag	fr 5.685.995.110,65

Voor de Rijksschuld, wordt onderscheid gemaakt tusschen de geconsolideerde schuld, de schuld op halflangen termijn, de kortlopende schuld en de schuld op zicht. De schuld op halflangen termijn bestaat uit stukken met een looptijd van ten minste

één jaar en ten hoogste vijf. De kortlopende schuld bestaat uit stukken met minder dan één jaar looptijd. De binnenlandsche schuld op zicht, dit zijn de particuliere deposito's in postgirorekening.

Op den staat per 31 December 1939, zijn de stukken behorende tot de buitenlandsche schuld geschat naar de wisselkoersen ter Beurs van Brussel per 29 December. De 5 1/2 pCt. leening 1932, ad 800 miljoen Fransche francs, alsmede de 5 1/2 pCt. leening 1934, ad 600 miljoen Fransche francs, zijn berekend op de basis van 195.675 Belgische frank voor 100 Fransche francs nominaal kapitaal.

De stand van het bezit der Nationale Bank aan Overheidsfondsen, per 31 December, is opgemaakt naar een schema dat reeds werd gebezigd voor de voorstelling van de Rijksschuld, met uitzondering van de volgende punten.

De kortlopende stukken staan niet voor hun nominale waarde geboekt, maar voor hun huidige, herdisconto afgeteld. Voor de stukken op halflangen en langen termijn, werd natuurlijk de boekwaarde genomen.

Wat de kortlopende fondsen betreft, hier wordt onderscheid gemaakt tusschen effecten op 120 dagen ten hoogste en effecten op langeren termijn dan 120 dagen. Bovendien staan de portefeuille met Schatkistcertificaten aan den eenen kant en deze met het geassimileerde papier, aan den anderen kant, afzonderlijk vermeld. Naar luid van de voorschriften der organieke wet, handelt het zich voor deze laatste om stukken gegarandeerd door den Belgischen Staat, om stukken uitgegeven of gewaarborgd door de Kolonie of door het Groothertogdom Luxemburg en ten slotte om effecten uitgegeven door instellingen welker verbintenissen door den Belgischen Staat zijn gewaarborgd.

Het bezit aan Overheidsfondsen met meer dan vijf jaar looptijd, vertegenwoordigt het verschil tusschen het bezit aan Overheidsfondsen van de Bank, zegge fr 1.412.387.378,25 en het bedrag der fondsen aangekregen krachtens de wet van 19 Juli 1932, zegge fr 549.989.919,50.

Het gezamenlijk bezit van de Bank aan Overheidsfondsen, per 31 December 1939, zegge fr 4 milliard 588.754.819,85, staat naast het geautoriseerde bedrag

aan zulke fondsen, ad *fr* 5.685.995.010,65, op denzelfden datum.

Bedoeld geautoriseerd bedrag is bepaald bij de artikelen 13 en 14 van de organieke wet. Het bestaat uit :

1° Een vast bedrag ad vijf milliard *fr.* (artikel 13);

2° Een bedrag gelijk aan de krimping der bons, annuïteiten en obligatiestukken van de Schatkist, welke de Bank onder zich houdt, krachtens de wetten van 27 December 1930 en 19 Juli 1932, voorkomend op de balans per 25 Juni 1937, en dat, in dato 25 December 1939, *fr* 65.492.194,21 beliep (artikel 14, al. 1);

3° Een bedrag gelijk aan haar kapitaal, haar reserves en haar afschrijvingsrekeningen, dat, in dato 25 December 1939, *fr* 620.502.816,44 beliep (kapitaal, *fr* 200 millioen; reserves, *fr* 417.983.967,30; overboeking naar de reserve, *fr* 2.513.849,14) (artikel 14, lid 2).

Bij wijze van documentatie, geven wij hierna een opstelling over den stand van het bezit der Bank aan Overheidsfondsen, vanaf 31. December 1938. De kortlopende stukken verschijnen evenwel voor hun nominale waarde.

**Stand van het bezit der Nationale Bank
aan Overheidsfondsen.**

(in duizendtallen franken).

AARD	31-12-38	31-3-39	30-6-39	30-9-39	31-12-1939
Op hoogstens 120 dagen :					
Schatkistcertificaten (1)	25.000,0	211.500,0	224.500,0	413.500,0	3.318.000,0
Hiermede gelijkgesteld (1)	—	—	—	—	421.500,0
Op hoogstens één jaar	—	—	—	—	—
Op hoogstens vijf jaar	—	—	—	—	—
Op meer dan vijf jaar (2)	603.467,1	621.542,5	660.465,9	1.132.202,6	862.397,5
	628.467,1	833.042,5	884.965,9	1.545.702,6	4.601.897,5

(1) Nominale waarde.

(2) Boekwaarde.

Deze kwartaalgegevens zullen voortaan op onze gewone statistieken voorkomen en wel als volgt : de kwartaalstaat over de Rijksschuld onder de rubriek betreffende de openbare financiën, de kwartaalstaat over het bezit der Bank aan Overheidsfondsen onder de rubriek betreffende de bankstatistiek van België en van Belgisch Kongo.

ECONOMISCHE WETGEVING.

Deze rubriek bevat de wetten, besluiten en andere officieele berichten die voor de algemeene economie van het land een bijzonder belang vertoonen en in het Belgisch Staatsblad werden gepubliceerd in den loop van de maand aan deze van de publicatie van ons Tijdschrift voorafgaand.

Alleen de belangrijkste wetten en besluiten worden in extenso overgenomen. De overige wetteksten worden eenvoudig vermeld, met een verklarende nota.

Ten einde het raadplegen te vergemakkelijken,

zijn deze wetten en besluiten onder de volgende hoofden gerangschikt :

- I. *Algemeene economische en sociale wetgeving.*
- II. *Wetgeving betreffende openbare en private financiën.*
- III. *Binnenlandsche handelswetgeving.*
- IV. *Buitenlandsche handelswetgeving.*
- V. *Nijverheidswetgeving.*
- VI. *Arbeidswetgeving.*
- VII. *Internationale wetgeving.*

I. — ALGEMEENE ECONOMISCHE EN SOCIALE WETGEVING.

Wet van 2 Juni 1939

tot goedkeuring van de internationale akten geteekend te Londen, op 2 Juni 1934, betreffende den nijverheidseigendom, de internationale inschrijving der fabrieks- of handelsmerken en de internationale deponering der nijverheidsteekeningen of modellen (Staatsblad, 9 December 1939, blz. 8374).

Koninklijk besluit van 28 November 1939

tot aanvulling van een beschikking van het koninklijk besluit n° 62 dd. 13 Januari 1935, waarbij toelating wordt verleend tot het oprichten van een economische reglementering van de voortbrenging en de verdeling (Staatsblad, 8 December 1939, blz. 8338).

Koninklijk besluit van 28 November 1939

houdende inrichting der steunverleening aan de nieuwe nijverheden (Staatsblad, 8 December 1939, blz. 8351).

Gelet op de wet dd. 1 Mei 1939, waarbij aan den Koning bepaalde machten worden toegekend voor het gezondmaken en in evenwicht brengen van de openbare financiën, het bekomen van gunstiger voorwaarden voor de ontwikkeling van 's lands economie en het voorzien in andere dringende noodwendigheden; — Gelet, inzonderheid, op artikel 1, I, d, IV, b, en V van de zooveen vermelde wet; — Op de voordracht van Onze Ministers, die er in Rade hebben over beraadslaagd, — Wij hebben besloten en Wij besluiten :

Artikel 1. De Regeering kan den Staatswaarborg verlenen voor de terugbetaling van door openbare kredietinstellingen toegestane leeningen, met het doel de vestiging in België mogelijk te maken of te vergemakkelijken van nieuwe nijverheden die geschikt zijn om op beslissende wijze hetzij groote economische of sociale belangen, hetzij de verdediging van het grondgebied te bevorderen.

Art. 2. De besluiten welke de bij artikel 1 van dit besluit bedoelde maatregelen uitvaardigen zullen, op met redenen omkleed verslag van den Minister die de Economische Zaken of de Landsverdediging in zijn bevoegdheid heeft, worden onderworpen aan de beraadslaging van den Ministerraad.

Art. 3. De Staat zal vertegenwoordigd worden door den Minister van Economische Zaken en door den Minister van Financiën, bij alle overeenkomsten vereischt door de toepassing van artikel 1 van dit besluit.

Art. 4. Jaarlijks, zal door de Regeering bij de Wetgevende Kamers verslag worden uitgebracht nopens het van de beschikkingen van dit besluit gemaakt gebruik.

Art. 5. Onze Minister van Economische Zaken en Middenstand, Onze Minister van Landsverdediging en Onze Minister van Financiën zijn belast, elk wat hem betreft, met de uitvoering van dit besluit, dat zal vigeeren van op den dag zijner bekendmaking in het *Belgisch Staatsblad*.

Besluit-wet van 30 November 1939.

Verbod aan de natuurlijke of rechtspersonen in België gevestigd zich te onderwerpen aan een toezicht van wege diensten of ambtenaren ahangend van oorlogvoerende regeeringen (Staatsblad, 2 December 1939, blz. 8150).

Koninklijk besluit van 30 November 1939

houdende algemeen reglement voor de douane (Staatsblad, 2 December 1939, blz. 8160).

II. — WETGEVING BETREFFENDE DE OPENBARE EN PRIVATE FINANCIËN.

Koninklijk besluit van 28 November 1939

tot wijziging en aanvulling van het Wetboek der met het zegel gelijkgestelde taxes (Staatsblad, 1 December 1939, blz. 7984).

Koninklijk besluit van 29 November 1939

houdende het Wetboek der registratie, hypotheek- en griffierechten (Staatsblad, 1 December 1939, blz. 8002).

Koninklijk besluit van 29 November 1939

waarbij de verschillende wijzigingen worden gebracht aan het Wetboek der successierechten en aan de wetten op de zegelrechten (Staatsblad, 1 December 1939, blz. 8072).

Koninklijke besluiten van 29 November 1939 en van 4 September 1939

tot wijziging van de algemeene verordening op de met het zegel gelijkgestelde taxes (Staatsblad, 1 December 1939, blz. 7997).

Koninklijk besluit van 29 November 1939

houdende machtiging ten behoeve van de Nationale Onderlinge Kas voor kindertoeslagen en van de Onderlinge Hulpkas voor kindertoeslagen, onder Rijksgarantie, een leening van een nominaal kapitaal van 10 miljoen frank aan te gaan (Staatsblad, 1 December 1939, blz. 8142).

Besluit-wet van 30 November 1939

betreffende de vervanging van de reviseuren gedurende den mobilisatietijd (Staatsblad, 1 December 1939, blz. 7982).

Koninklijk besluit van 30 November 1939

waarbij het algemeen reglement van de successierechten gewijzigd wordt (Staatsblad, 1 December 1939, blz. 8091).

Koninklijk besluit van 30 November 1939

tot wijziging of intrekking van sommige koninklijke besluiten genomen ter uitvoering van de wet van 10 Juni 1937 (Staatsblad, 1 December 1939, blz. 8095).

VERSLAG AAN DEN KONING.

Sire,

Overeenkomstig artikel 3 der wet van 10 Juni 1937, betreffende de coördinatie van de werking, de inrichting en de bevoegdheden van zekere instellingen van openbaar nut werd op 22 November 1937 een ontwerp van wet houdende bekrachtiging van bedoelde besluiten aanhangig gemaakt bij het Parlement (Parl. Besch. Kamer, nr 17).

Dit ontwerp, gewijzigd (Parl. Besch. Kamer, nr 92 en nr 313) door de Regeering en de Commissie van Financiën van de Kamer, wien het verslag dat tot goedstemming van het ontwerp concludende ter goedkeuring werd overgelegd, vervalt wegens de ontbindingen van de Wetgevende Kamers.

Maar litt. h van artikel 1 der wet van 1 Mei 1939 bepaalt dat de Koning, bij in Ministerraad overlegde besluiten, « de koninklijke besluiten genomen ter uitvoering van de wet van 10 Juni 1937 binnen het bestek van deze wet mag wijzigen, aanvullen of intrekken, met uitzondering van elke wijziging in het muntstatuut ».

Buiten sommige weinig belangrijke omwerkingen zijn de bij dit ontwerp voorgestelde wijzigingen in sommige ter uitvoering van de wet van 10 Juni 1937 genomen besluiten gemotiveerd :

1° Op het verlangen geen wijziging te brengen, op het stuk van belegging van gelden, aan de organieke wet van de Algemeene Spaar- en Lijfrentekas, hetgeen het geval zou zijn, zoo de tusschenkomst van deze inrichting in de dotatie van de Nationale Kas voor Krediet aan den Middenstand en van het Nationaal Instituut voor Landbouwkrediet gehandhaafd werd, zonder beding van een jaarlijkschen vasten interest.

De Regeering stelt dienvolgens voor de uitkeering te voorzien van een vasten interest, gewaarborgd door den Staat op het bedrag gestort door de Spaarkas, op de fondsen voorzien ten bate van de Nationale Kas voor Krediet aan den Middenstand en het Nationaal Instituut voor Landbouwkrediet. Dit beding bestond reeds in de wetteksten betreffende het Tijdelijk Kredietfonds ten behoeve van den Middenstand, hetwelk de Nationale Kas voorafging.

Anderzijds, om in te gaan op het verlangen uitgedrukt door den beheerraad van de Nationale Kas voor Krediet aan den Middenstand en van het Nationaal Instituut voor Landbouwkrediet zou de te voren toegestane Rijkswaarborg voor de door deze organismen uit te geven obligatiën en kasbons worden uitgebreid tot al hun verbintenissen, zonder dat deze waarborg echter hooger moege gaan dan de vroeger vastgestelde bedragen. Deze bepaling kwam eveneens voor in het statuut van het Tijdelijk Kredietfonds ten behoeve van den Middenstand;

2° Op den wensch om het Centraal Bureau voor Hypotheekair Krediet, het losmaken van hypotheecaire schuldbrieven in het bezit van kredietmaatschappijen of van organismen houders van spaargeld deposito's en die in crisistijd mochten verlangen zich, door inpandgeving van hun hypotheekportefeuille gereed geld te verzekeren, te vergemakkelijken.

Daar het Centraal Bureau voor Hypotheekair Krediet niet zeker kan zijn op elk tijdstip over kapitalen te beschikken die voldoende zijn voor dergelijke operatiën, zal het aan de organismen die op hem beroep doen titels van zijn door den Staat gewaarborgde obligatiën, door middel waarvan die organismen onmiddellijk voorschotten in de Nationale Bank zullen kunnen verkrijgen, uitrekken.

Die vervanging van specie door titels is thans verboden bij artikel 14 van besluit nr 225 van 7 Januari 1936; het gaat er dus om een stilzwijgende afwijking van die bepaling toe te laten. Die afwijking, door het feit zelf dat zij door een beweegreden van algemeen belang is ingegeven, is even zoo goed gegrond als hooger vermelde bepaling en zal rechtzetten wat er in die bepaling te absoluut was uit oogpunt van het te dienen algemeen belang;

3° Door de feitelijke opheffing van den Dienst voor Economisch Herstel, wat medebrengt een deels intrekking van besluit nr 160 van 19 April 1935 tot oprichting van bewusten dienst en van het besluit van wijziging dd. 22 October 1937 en, anderdeels, intrekking van de bepalingen waarbij tusschenkomst van bedoeld lichaam bij de verschillende instellingen van openbaar nut wordt voorzien;

4° Door de noodzakelijkheid om op bepaalde organismen van openbaar nut van de Kolonie de bepalingen toe te passen van de besluiten van 22 October 1937 met betrekking tot den grensleeftijd voor de uitvoering van bepaalde opdrachten en tot de wijzen van uitbetaling van de belooning van de commissarissen of gedelegeerden van den Staat bij bedoelde organismen;

5° Door de noodzakelijkheid om het koninklijk besluit van 22 October 1937, betreffende litt. e en g der wet van 10 Juni 1937 in te trekken. Het verslag van de Commissie van Financiën van de Kamer, over het ontwerp van wet tot bekrachtiging van de ter voldoening aan de wet van 10 Juni 1937 genomen besluiten, en het advies van het Vast Comité van den Hoogen Raad voor wetgeving zijn het eens om te zeggen dat bedoeld besluit verder reikt dan de bij wet van 10 Juni 1937 voorgeschreven grenzen;

6° Door de zorgen dat, door een commissaris, de vertegenwoordiging en de controle van de Regeering in den schoot van den Raad voor kredietinstellingen verzekerd weze, zooals het naar den regel bij de instellingen van openbaar nut geschiedt. Buitendien bleek wenschelijk den secretaris van den raad geen stemrecht te verleenen en hem door den raad zelf te laten kiezen;

7° Door de noodzakelijkheid om, aan sommige bepalingen van de besluitwet nr 185 van 9 Juli 1935 op de bankcontrole en het uitgifteregime voor titels en effecten, wijzigingen te brengen steunend op meer dan vier jaar ervaring in de toepassing van deze wet.

De voorgestelde bepalingen, zonder aan de kern van het op de thans vigeerende wetteksten steunend regime te raken, strekken, de eene, tot een betere toepassing, de andere, tot het preciseeren en aanvullen van sommige der bepalingen er van, ten einde de interpretatiemoelijkheden welke zij medebrengen uit den weg te ruimen.

Artikel 8 van dit ontwerp van besluit heeft betrekking tot deze wijzigingen :

Litt. a strekt ertoe een stoffelijke vergissing in het opstellen van artikel 1 van de besluitwet nr 185 goed te maken.

Alinea 2 van dit artikel voorziet dat « het besluit » niet van toepassing is op sommige opgenoemde categorieën van ondernemingen : kredietinstellingen ten algemeenen nutte, financiële ondernemingen die geen eigenlijke bankbedrijvigheid uitoefenen, private spaarbanken en andere ondernemingen van banken die gelddeposito's ontvangen.

Het laat zich niet indenken dat een afwijking strekkend over al de bepalingen van het besluit ingeschoven werd in titel I, die alleen betrekking heeft op het wettelijk statuut van de banken. Daarenboven zou een dergelijke afwijking ten gevolge hebben titel II alle passende beteekenissen te ontnemen. Daaruit kan men besluiten dat slechts titel I van het besluit op deze ondernemingen niet toepasselijk is.

Er dient niettemin voorzien dat de in litt. 2 en 3 van artikel 1 bedoelde ondernemingen de in artikel 3 van bedoelde wet bedoelde termen « bank » of « bankier » niet kunnen gebruiken, 't zij in haar eigen benaming of firmanaam, 't zij in de aanduiding van haar maatschappelijk doel, 't zij in haar publiciteit. Zij zijn dus niet onderworpen aan de bepalingen van titel I van het besluit, behoudens artikel 3 dat er op toepasselijk is.

Litt. b wijzigt den huidige tekst van artikel 11 waarbij de Bankcommissie ertoe gemachtigd wordt, bij een aan de goedkeuring van den Minister van Financiën en van den Minister van Economische Zaken onderworpen reglement, de verhouding te bepalen die moet bestaan :

a) Tusschen de liquide middelen en de gemakkelijk mobiliseerbare activa van de banken, eenerzijds, en haar obligo's op zicht en op korten termijn, anderzijds;

b) Tusschen het kapitaal en de reserves van de banken, eenerzijds, en het globaal bedrag 't zij van de deposito's 't zij van al haar obligo's op zicht en op korten termijn, anderzijds. De Bankcommissie mag, wanneer zulks door abnormale omstandigheden wordt gebillijkt, afwijkingen van dit reglement toelaten.

Doch de tekst van artikel 11 is in dier voege opgesteld dat een twijfel voortbestaat omtrent de vraag of het reglement een verhouding mag opleggen die op al de categorieën van banken toepasselijk is, dan wel of het daarentegen verschillende verhoudingen moet voorzien om rekening te houden met de bijzondere kenmerken van deze banken. De voorgestelde tekst streeft ernaar met dezen twijfel gedaan te maken.

Gelet op het bij deze bepaling nagestreefde doel is het tevens noodig, dat de verhoudingen volgens de omstandigheden kunnen worden gewijzigd.

Het onderscheid tusschen gemakkelijk mobiliseerbare en andere activa is in sommige gevallen moeilijk te maken. Er wordt derhalve voorgesteld de termen « gemakkelijk mobiliseerbare activa » door « mobiliseerbare activa » te vervangen.

Tenslotte, is uit de ervaring gebleken dat het kan noodig zijn te letten op het vaststellen van de verhoudingen niet alleen tusschen het globaal bedrag van de liquide middelen en de mobiliseerbare activa van de banken, doch mede tusschen het bedrag van sommige bestanddeelen van deze activa eenerzijds en hun obligo's op zicht en op korten termijn anderzijds, alsmede op den omvang van sommige kredieten ten aanzien van de gezamenlijke obligo's, ten einde een billijke verdeling van de risico's in acht te nemen.

Litt. c laat in § II van artikel 11 de woorden « en den Dienst voor economisch herstel gehoord » wegvallen.

Litt. d heeft betrekking op artikel 16, § 2, en op artikel 39bis, waarin de termen « door een bijzondere wet ingerichte kredietinstelling » gebruikt zijn.

De term « ingeïcht » geeft een te enge interpretatie van bedoelde kredietinstellingen, door onder dezelve die uit te schakelen welke, na de oprichting, het karakter van algemeen nut, dat ze van de private ondernemingen doet verschillen, hebben verkregen. Dit karakter vloeit inzonderheid hieruit voort dat dergelijke instellingen beheerscht worden door wetteksten waarbij bij voorbeeld het toezicht of de controle van den Staat, of de toekening, door denzelfde, van een dotatie of een zekerheidsstelling worden voorgeschreven. De te enge interpretatie gegeven aan de termen « door een bijzondere wet ingerichte kredietinstelling » is dus strijdig met den wil van den wetgever en den geest van de wet, en kan aanleiding geven, zelfs als het over instellingen met volkomen hetzelfde karakter gaat, aan verschillende toepassingen van de wetteksten.

Er wordt dus voorgesteld in bedoelden tekst : « door een bijzondere wet ingerichte kredietinstelling » den term « ingeïchte » te vervangen door « beheerschte ».

Litt. e, door artikel 26 te wijzigen, strekt ertoe te vermijden dat operatiën tot uitgifte van titels — onder een anderen vorm dan dien voorzien bij artikel 36 van de samengeschatte wetten op de handelsvennootschappen — kunnen onttrokken worden aan de bij bedoeld artikel 26 voorziene kennisgeving aan de Bankcommissie.

He: door titel II van besluit 185 nagestreefd tweevoudig oogmerk, eenerzijds bescherming van de spaarders en, anderzijds, handhaving van het evenwicht van de kapitaalmarkt legt natuurlijk de verplichting op aan de Bankcommissie kennis te geven van alle uitgifte van titels, welke ook de gebruikte wijze zij, de titel van besluit 185 bedoelt trouwens al de uitgiften van titels en waarden. Het is niettemin noodig gebleken deze interpretatie in een wettekst vast te leggen.

Artikel 28 bedoelt daarenboven slechts de uitgiften met een looptijd van ten minste vijf jaar. Op grond van ervaring is gebleken dat deze restrictie het den emittenten, die het verlangen, mogelijk maakt zich aan de bij besluit nr 185 voorziene formaliteiten te onttrekken door den vervalddag van de uitgegeven obligatiën op ten minste vijf jaar te bepalen. De voorgestelde tekst vermindert dat de wet aldus ontboden worde.

Anderzijds, luidens artikel 40 van de wet op de handelsvennootschappen moet elke opneming van waarden in de officiele notering van een openbare fondsen- en wisselbeurs voorafgegaan zijn van de bij artikel 36 voorziene bekendmaking bij openbaar te koop stellen, te koop bieden of verkoopen. De vernieuwing van deze formaliteit wordt niettemin niet vereischt wanneer zij reeds volbracht is binnen de drie maanden die de aanvraag om opneming in de beursnotering voorafgaat. Dezelfde afwijking wordt voorgesteld met betrekking tot de verplichte kennisgeving aan de Bankcommissie. Deze formaliteit van kennisgeving zal, zoo zij reeds volbracht werd binnen de drie maanden die de aanvraag om opneming in de beursnotering voorafgaat, niet vereischt worden voor een andere emissieverrichting die ertoe aanleiding zou geven hebben.

Litt. f bepaalt dat de uitgiften van titels van het Gemeentekrediet van België gelijk gesteld worden met die van Staat, Kolonie, provinciën en gemeenten voor zoover zij geen aanleiding kunnen geven tot inning van de bij artikel 36 van de besluitwet nr 185 voorziene beloning. Deze ontheffing wordt gebillijkt door het karakter van algemeen nut van het Gemeentekrediet van België en door het feit dat de uitgiften van titels van deze instelling onderworpen zijn aan machtiging van wege den Minister van Binnenlandsche Zaken en den Minister van Financiën, die ieder door een commissaris bij deze instelling vertegenwoordigd zijn.

De uitgiften van titels van het Gemeentekrediet zijn echter onaerwopen aan de bij artikel 26 voorziene formaliteit van kennisgeving.

Anderzijds wordt er voorgesteld artikel 36 aldus te wijzigen dat de door de Bankcommissie inzake uitgifte van titels te innen beloning niet langer gegrond is op het onderzoek van de bij artikel 26 voorziene kennisgevingen, doch op het onderzoek van de bij artikel 27 voorziene dossiers.

De bij litt. g aan artikel 38 voorgestelde wijziging wordt gebillijkt als volgt :

Luidens artikel 39, 40, mag de Bankcommissie de Nationale Bank van België ermede belasten onderzoeken, verificatiën en expertises in te stellen, wanneer, op grond van zware vermoedens, de commissie ertoe gerechtigd is te denken dat het beheer van een bank onberaden en op gevaarlijke wijze gevoerd wordt of dat haar liquiditeit in gevaar wordt gebracht. Uit ervaring is gebleken dat meestentijds een slechte verdeling van de risico's en in 't bijzonder kredieten onvoldoende gewaarborgd of in wanverhouding tot de eigen actiemiddelen van de banken de oorzaak waren van deze moeilijkheden. Deze kredieten kenmerken een onvoorzichtig en gevaarlijk beheer en brengen de liquide middelen van de banken in gevaar.

Om het aan de Bankcommissie mogelijk te maken in die gevallen de haar bij artikel 39 verleende bevoegdheid uit te oefenen, moeten de reviseurs er toe worden gemachtigd in hun verslagen te wijzen op de kredieten die van dien aard zijn dat zij de liquiditeit van de bank in gevaar brengen.

Litt. h beoogt het wegcijferen van de moeilijkheden van interpretatie in verband met artikel 55 van de besluitwet nr 185.

In dat artikel wordt een overgangsbepaling voorzien voor de toepassing van de bij artikel 16 ingevoerde onverenigbaarheden tusschen mandaten in banken en mandaten in handelsvennootschappen. Deze beschikking heeft werkelijke moeilijkheden van interpretatie doen rijzen. Men kon zich inderdaad afvragen of de onverenigbare mandaten welke, naar luid van de eerste alinea van artikel 55, eenmaal mochten worden hernieuwd die mandaten waren welke in andere handelsvennootschappen dan banken worden gehouden, ofwel die welke meteen in banken en handelsvennootschappen worden gehouden.

Om aan deze moeilijkheid van interpretatie een einde te maken wordt voorgesteld te bepalen dat onder onverenigbare mandaten dienen verstaan die mandaten welke in andere handelsvennootschappen dan banken worden gehouden. Daaruit zal voortvloeien dat het voordeel van de overgangsbepalingen niet meer zal verzeerd zijn in geval van hernieuwing van het mandaat in de banken, mandaat dat onverenigbaarheid met andere mandaten heeft te weeg gebracht.

In de toepassing van deze beschikking kan de Bankcommissie trouwens van de bevoegdheid gebruik maken welke haar bij § 3 van artikel 16 wordt verleend, afwijkingen toe te laten met het doel transities mogelijk te maken en met specifieke gevallen rekening te houden.

De wijzigingen in de ondervorenstaande nrs 1, 3, 4 en 5 bedoelde besluiten zijn de weergave van de vroeger door de Regeering en de Commissie van Financiën der Kamer op het wetsontwerp van 22 November 1937 voorgestelde amendementen.

Het samenstel van de ter uitvoering van de wet van 10 Juni 1937 genomen koninklijke besluiten, rekening gehouden met de daarop bij toepassing van de wet van 1 Mei 1939 aangebrachte amendementen, dienen door de Wetgevende Kamers te worden bekrachtigd, zooals in artikel 2 dier wet staat voorgeschreven. Deze bekrachtiging zal in de plaats komen van die welke voorzien werd bij artikel 3 der wet van 10 Juni 1937.

Gelet op de wet van 1 Mei 1939, waarbij aan den Koning bepaalde machten worden toegekend voor het gezondmaken en in evenwicht brengen van de openbare financiën, het bekomen van gunstiger voorwaarden voor de ontwikkeling van 's lands economie en het voorzien in andere dringende noodwendigheden; — Gelet op de wet van 10 Juni 1937, betreffende de coördinatie van de werking de inrichting en de bevoegdheid van zekere instellingen van openbaar nut; — Herzien de in uitvoering van bovenbedoelde wet genomen koninklijke besluiten van 23 Juli, 30 September, 14, 22 en 25 October 1937; — Op de in Raad overlegde voordracht van Onze Ministers, — Wij hebben besloten en Wij besluiten :

Artikel 1. Het koninklijk besluit van 30 September 1937, houdende oprichting van een Nationaal Instituut voor Landbouwkrediet, wordt gewijzigd als volgt :

a) Artikel 3 wordt ingetrokken en door onderstaand artikel vervangen :

Art. 3. Het Nationaal Instituut voor Landbouwkrediet werkt onder 's Rijks waarborg. De Staat waarborgt inzonderheid, de aflossing van het kapitaal en de uitkeering van de interesten van de obligatiën, kasbons en leeningen uitgegeven overeenkomstig de bepalingen van de artikelen 6 en 7, alsmede alle indosso's van effecten, avals of om het even welke waarborgen. De verbintenissen van het Instituut mogen op geen enkel oogenblik honderd millioen frank te boven gaan.

De kasbedragen, welke de Staat aldus uit hoofde van zijn waarborg zou verplicht zijn uit te geven, zullen hem in hoofdsom, vermeerderd met de interesten, terugbetaald worden, door afneming op de netto-opbrengst van het volgend dienstjaar en, zoo 't geval zich voordoet, van de latere dienstjaren.

b) In de tweede alinea van artikel 8 worden de woorden : « voordracht van den Dienst voor economisch herstel » weggelaten en vervangen door de

woorden : « voordracht van den Minister die economische zaken onder zijn bevoegdheden heeft, alsmede van den Minister van Financiën ».

c) Artikel 17 wordt aangevuld als volgt :

Het door de Algemeene Spaar- en Lijfrentekas op bovenbedoeld fonds, uitgekeerd bedrag werpt een rente af, gewaarborgd door den Staat, en waarvan de voet door de Spaarkas, den Minister van Financiën en den Minister die landbouw onder zijn bevoegdheden telt, in gemeen overleg wordt bepaald, na den beheraad van het Nationaal Instituut voor Landbouwkrediet te hebben gehoord.

De rentevoet van het door den Staat op dit fonds gestort bedrag wordt door den Minister van Financiën en den Minister die landbouw onder zijn bevoegdheden telt jaarlijks bepaald, na den beheraad van het Nationaal Instituut voor Landbouwkrediet te hebben gehoord.

Deze interesten worden, overeenkomstig de bepalingen van artikel 19, afgenomen op de winsten.

d) Artikel 19 wordt ingetrokken en vervangen door onderstaand artikel :

Art. 19. Op de netto-winst worden achtereenvolgens afgenomen :

1° De sommen, noodig om aan de Algemeene Spaar- en Lijfrentekas den bij toepassing van artikel 17 bepaalden interest toe te kennen ;

2° De eventueel, uit hoofde van de in artikel 3 bedoelde waarborgen, aan den Staat verschuldigde sommen ;

3° De sommen, noodig om den Staat den bij toepassing van artikel 17 bepaalden interest te verzekeren.

Van het saldo wordt 50 pCt. belegd in door den Staat uitgegeven of gegarandeerde waarden, tot aanleg van een reservefonds, en mogen 50 pCt. worden gebruikt voor renterestorno's op de toegestane leeningen.

Art. 2. Het koninklijk besluit van 14 October 1937, tot instelling van een Nationale Kas voor krediet aan den middenstand, wordt gewijzigd als volgt :

a) Artikel 8 wordt aangevuld met onderstaande drie alinea's :

« Het bedrag, door de Algemeene Spaar- en Lijfrentekas gestort op haar bovenbedoelde deelneming, brengt een door den Staat gewaarborgde rente op, waarvan de voet door de Algemeene Spaar- en Lijfrentekas, den Minister van Financiën en den Minister tot wiens bevoegdheid de Middenstand behoort in gemeen overleg wordt vastgesteld, na den beheraad van de Nationale Kas voor krediet aan den middenstand te hebben gehoord.

» De rentevoet van de door den Staat gestorte gelden wordt door den Minister van Financiën en den Minister tot wiens bevoegdheid den Middenstand behoort jaarlijks vastgesteld na den beheraad van de Nationale Kas voor krediet aan den middenstand te hebben gehoord.

» Deze rente wordt, overeenkomstig artikel 22 van dit besluit, op de winsten afgenomen. »

b) Artikelen 9, 10 en 22 worden ingetrokken en door onderstaande artikelen vervangen :

« Art. 9. De kas mag, behoudens goedkeuring van den Minister van Financiën, kasbons terugbetaalbaar binnen ten hoogste vijf jaar en obligatiën terugbetaalbaar binnen ten hoogste vijftien jaar emitteeren.

» De Staat waarborgt de terugbetaling van het kapitaal en de uitkeering van de rente van de overeenkomstig de bepalingen van vorenstaande alinea uitgegeven obligatiën en kasbons.

» Art. 10. De Nationale Kas voor krediet aan den middenstand werkt onder waarborg van den Staat. Haar verbintenissen, waaronder deze bedoeld in vorenstaand artikel, evenals inzonderheid alle indosso's van effecten, aval's of om het even welke waarborgen, mogen nooit driehonderd vijftig miljoen frank te boven gaan.

» De betalingen die de Staat aldus uit hoofde van zijn waarborg zou moeten doen, zullen, in hoofdsom en interest, worden terugbetaald door afneming op de netto-opbrengst van het volgend dienstjaar en, zoo 't geval zich voordoet, van de latere dienstjaren.

» Art. 22. Op de netto-winst worden achtereenvolgens afgenomen :

1° De sommen noodig om aan de Algemeene Spaar- en Lijfrentekas, op het gestort bedrag van haar inschrijving, den bij toepassing van artikel 8 bepaalden interest toe te kennen ;

2° De eventuele, uit hoofde van de in artikelen 8 tot 10 bedoelde waarborgen, aan den Staat verschuldigde sommen ;

3° De sommen noodig om aan den Staat, naar rato van dezès storting, den bij toepassing van artikel 8 bepaalden interest te verzekeren.

» Het saldo wordt belegd in door den Staat of de Kolonie uitgegeven of gegarandeerde waarden tot aanleg van een reservefonds. »

c) In artikel 21, alinea 1, van den Nederlandschen tekst worden de woorden « ten laatste op 1 Mei daaropvolgend » weggelaten.

d) Alinea 4 van artikel 23 van hetzelfde besluit wordt ingetrokken en door volgende alinea vervangen :

« De obligatiën en kasbons welke zij zal uitgeven zijn zegelvrij en de interesten ervan zijn vrij van mobiliënbelasting. »

Art. 3. Het koninklijk besluit van 14 October 1937, tot wijziging van besluit n° 226 van 7 Januari 1936 houdende instelling van een Centraal Bureau voor hypothecair krediet, wordt als volgt aangevuld :

a) In 1° en 4° van artikel 4 van koninklijk besluit n° 226 van 7 Januari 1936 worden de woorden « geleeningen » vervangen door « voorschotten en alle kredietoperatiën ».

b) Bij artikel 8 van voormeld besluit worden onderstaande twee alinea's gevoegd :

« Binnen de door den Minister van Financiën bepaalde perken, mogen gedeelten van die obligatiën worden uitgegeven met het oog op voorschotten toe te kennen aan kredietmaatschappijen of organismen houders van spaargelddeposito's.

» Het afleveren van die obligatiën wordt gelijkgesteld met een betaling in specie, bij de aan die maatschappijen of organismen toegestane leeningen of kredietopeningen. »

c) In de eerste alinea van artikel 11 van hooger- vermeld besluit vallen de woorden « van den Dienst voor economisch herstel » weg ; ze worden vervangen door « van den Minister onder wien de Economische Zaken en de Middenstand behooren en door den Minister van Financiën ».

d) In artikel 24 van hetzelfde besluit vallen de woorden « Dienst voor economisch herstel » weg en worden vervangen door het woord « Staat ».

Art. 4. In artikel 6 van het koninklijk besluit van 14 October 1937, houdende oprichting van een coördinatieraad voor de instellingen voor krediet aan den middenstand, vallen de woorden « aan den voorzitter van den Dienst voor economisch herstel » weg.

Art. 5. Het koninklijk besluit van 22 October 1937, betreffende het statuut van de Nationale Maatschappij voor krediet aan de nijverheid, wordt als volgt gewijzigd :

In de tweede alinea van het *quarto* van artikel 1, vallen de woorden : « het comité van den Dienst voor economisch herstel » weg; ze worden vervangen door : « den Minister onder wien de Economische Zaken behoren en door den Minister van Financiën ».

Art. 6. Het koninklijk besluit n° 160 van 19 April 1935, waarbij een Dienst voor economisch herstel wordt ingericht en het koninklijk besluit van 22 October 1937, tot wijziging van voormeld besluit worden ingetrokken.

Art. 7. Het koninklijk besluit n° 175 van 13 Juni 1935, houdende instelling van een Herdisconteering- en Waarborginstituut, wordt als volgt gewijzigd :

a) In de eerste alinea van artikel 1, de woorden : « en in overeenstemming met de door den Dienst voor economisch herstel nagestreefde oogmerken » weglaten.

b) In de tweede alinea van artikel 7, de woorden : « op voordracht van den Dienst voor economisch herstel » weglaten.

c) In de laatste alinea van artikel 9, de woorden : « den Dienst voor economisch herstel en » weglaten.

d) In de eerste alinea van artikel 13, de woorden : « aan den Dienst voor economisch herstel en » weglaten.

Art. 8. In de bepalingen van Ons besluit n° 185 van 9 Juli 1935 worden volgende wijzigingen aangebracht :

a) Alinea 2 van artikel 1 wordt als volgt gewijzigd :

« Evenwel is deze titel, met uitzondering van artikel 3 wat de *sub* onderstaande 2° en 3° bedoelde ondernemingen betreft, niet van toepassing. »

b) Artikel 11, § 1, wordt als volgt gewijzigd :

« De Bankcommissie kan, bij ter goedkeuring van den Minister van Financiën en van den Minister van Economische Zaken, voorgelegd reglement, op gestelde tijden de verhoudingen bepalen welke voor de verschillende categorieën van banken moeten bestaan :

a) Tusschen haar liquide middelen en haar gemakkelijk mobiliseerbare activa, eenerzijds, en haar obligo's op zicht en op korten termijn anderzijds.

b) Tusschen haar kapitaal en haar reserves, eenerzijds, en het globaal bedrag hetzij van de gelddeposito's, hetzij van al haar obligo's op zicht en op korten termijn, anderzijds.

De Bankcommissie mag, wanneer zulks door abnormale omstandigheden wordt gebillijkt, afwijkingen van de bepalingen in het eerste lid voorziene reglement toelaten.

c) In § 2 van artikel 11 worden de woorden « den Dienst voor economisch herstel gehoord » weggelaten.

d) 1° In § 2 van artikel 16 wordt de term « tot stand gebracht » vervangen door « beheerscht » en, *in fine*, dient bijgevoegd : « en van de Bank van Belgisch Congo ».

2° In artikel 39*bis*, al. 1, dient de term « ingericht » vervangen door « beheerscht ».

e) Artikel 26 wordt ingetrokken en door onderstaand artikel vervangen :

« Art. 26. Al wie voornemens is hetzij actiën, effecten of winstaandeelen van vennootschappen, hetzij obligatiën openbaar te koop te stellen, te koop te bieden of te verkopen, moet aan de Bankcommissie vijftien dagen op voorhand daarvan kennis geven.

» Zoo ook dient kennisgeving gedaan vóór de oprichting op de kapitaalsvermeerdering van een vennootschap door middel van openbare inschrijvingen waarvan sprake in artikelen 32 en 34, alinea 2, van de wetten op de handelsvennootschappen, vóór alle openbare uitgifte van obligatiën of vóór de aanvraag om inschrijving in de officieele prijsnotering van een publieke fondsen- en wisselbeurs. Geen hernieuwde kennisgeving wordt geveerd wanneer deze formaliteit reeds werd vervuld binnen drie maanden vóór de aanvraag om opneming in de officieele prijsnotering.

» Voor de toepassing van onderstaande bepalingen dienen onder openbaar te koop stellen, te koop bieden en verkopen van effecten en waarden verstaan alle verrichtingen waarvan aan Bankcommissie overeenkomstig dit artikel wordt kennis gegeven. »

f) 1° *In fine* van de eerste en de tweede alinea van artikel 34 worden de woorden « ..., of door het Gemeentekrediet van België » respectievelijk toe- en bijgevoegd.

2° In het voorlaatste lid van artikel 36 worden de woorden : « voor het onderzoek der bij artikel 26 voorziene kennisgevingen » vervangen door : « voor het onderzoek der bij artikel 27 voorziene dossiers ».

g) In artikel 38 wordt tusschen de 5° en 6° alinea onderstaand alinea ingevoegd : « 3° De bank heeft kredieten toegestaan welke van dien aard zijn dat zij haar liquiditeit in gevaar brengen. »

h) In artikel 55, § 1, alinea 1, wordt het woord « Deze » vervangen door : « De onverenigbare mandaat », behalve het in de bank uitgeoefende mandaat ».

Art. 9. In de vierde alinea van artikel 24 van het koninklijk besluit n° 166 van 11 Mei 1935, betreffende de conversie van de Staatsfondsen door omruiling, vallen weg de woorden : « de Dienst voor economisch herstel stelt er opnieuw de bestemming van vast, overeenkomstig artikel 3 van het koninklijk besluit van 19 April 1935 ».

Art. 10. Het koninklijk besluit van 14 October 1937, houdende vaststelling van een grensleeftijd voor elken persoon, bij koninklijk of ministerieel besluit benoemd in de instellingen, organismen of actiëvennootschappen van het moederland of de kolonie, die bij wet of koninklijk besluit werden tot stand gebracht of opgericht of waarin Rijk of Kolonie, krachtens een wet, een koninklijk besluit, een concessie, een overeenkomst of statuten vertegenwoordigd is;

Het koninklijk besluit van 22 October 1937, betreffende de betaling van de belooning van de commissarissen of gedelegeerden van Staat of Kolonie, bij koninklijk besluit of ministerieel besluit benoemd in

de sub litteris a, d, e en f van artikel 1 der wet van 10 Juni 1937 bedoelde instellingen, organismen en maatschappijen,

Zijn van toepassing op navermelde organismen :

« Comité spécial du Katanga »;

« Comité national du Kivu »;

« Comité minier de la Compagnie des Chemins de fer du Congo supérieur aux Grands Lacs africains »;

Exploitatiedienst van het Koloniaal Verkeerswezen;

Regie der Waterleidingen van de Kolonie;

Bank van Belgisch-Congo.

Art. 11. Het koninklijk besluit van 22 October 1937, houdende oprichting van een Raad voor Kredietinstellingen, wordt gewijzigd als volgt :

a) Artikel 4 wordt vervangen door onderstaand artikel :

« De Raad bestaat uit acht leden, door den Koning benoemd en gekozen onder de door Hem in elke van volgende instellingen tot een leidend ambt benoemde personen :

» Nationale Bank van België;

» Algemeene Spaar- en Lijfrentekas;

» Nationale Maatschappij voor Krediet aan de Nijverheid;

» Herdisconteerings- en Waarborginstituut;

» Nationale Delcredere dienst;

» Nationaal Instituut voor Landbouwkrediet;

» Raad voor Coördinatie van de Instellingen voor Krediet aan den Middenstand;

» Bureau voor Vereffening van de Crisiskredietverleeningen.

» De Koning benoemt een voorzitter, gekozen onder de leden van den Raad. »

b) Artikelen 5, 6, 7 en 8 worden onderscheidenlijk artikelen 6, 7, 8 en 9.

c) Een nieuw artikel 5 wordt ingevoerd :

« Art. 5. De Minister van Financiën is bij den Raad voor Kredietinstellingen vertegenwoordigd door een door den Koning benoemden regeeringscommissaris. Wanneer hij zulks wenschelijk oordeelt, woont de regeeringscommissaris de vergaderingen van den Raad, waartoe hij regelmatig opgeroepen wordt bij; hij is stemgerechtigd en kan alle beslissing, die hij met de wet of met 's Rijks belangen mocht strijdig achten, schorsen en bij den Minister van Financiën aanklagen. Heeft de Minister van Financiën binnen de halfmaand na de aanklacht geen uitspraak gedaan, dan kan de beslissing worden uitgevoerd.

Art. 12. Het koninklijk besluit van 22 October 1937, genomen ter uitvoering van de wet van 10 Juni 1937, betreffende litt. e en g van vorenbedoelde wet, is ingetrokken.

Art. 13. Onze Ministers zijn, elk wat hem betreft, belast met de uitvoering van dit besluit.

Koninklijk besluit van 30 November 1939

betreffende de inrichting van de betrekkingen tusschen de Nationale Bank van België en de Algemeene Spaar- en Lijfrentekas (Staatsblad, 1 December 1939, blz. 8103).

VERSLAG AAN DEN KONING.

Sire,

Overeenkomstig de wet van 1 Mei 1939, artikel 1, I, h, hebben wij de eer Uwe Majesteit een ontwerp van koninklijk besluit betreffende de coördinatie van de bedrijvigheid van de Nationale Bank van België en van de Algemeene Spaar- en Lijfrentekas ter goedkeuring voor te leggen.

Dit ontwerp is beperkt tot twee voorstellen.

Het eerste strekt er toe het de Regering mogelijk te maken aan de Algemeene Spaar- en Lijfrentekas medewerking, in ruimere mate, van in de al meer verscheiden wordende gebieden van de bedrijvigheid dier instelling speciaal bevoegde personaliteiten te verzekeren. Te dien einde worden het aantal leden van den algemeenen raad en het aantal leden van den bestuursraad elk met een eenheid verhoogd.

Het tweede strekt er toe de bepalingen betreffende den dienst van de Algemeene Spaar- en Lijfrentekas in haar aanvankelijk toestand terug te brengen. Het besluit van 14 October 1937 voorzagt dat deze dienst door een andere instelling dan de Nationale Bank zou kunnen worden uitgevoerd. De ervaring heeft uitgevezen dat dit vermogen van geen belang is en tevens dat het van dien aard is dat het een onnoodige verspreiding van de ambtsbevoegdheden in het leven roept.

Gelet op de wet van 1 Mei 1939, waarbij aan den Koning bepaalde machten worden toegekend voor het gezondmaken en in evenwicht brengen van de openbare financiën, het bekomen van gunstiger voorwaarden voor de ontwikkeling van 's lands economie en het voorzien in andere dringende noodwendigheden; — Herzien inzonderheid de artikelen 6 en 28 van de wet van 18 Maart 1865 ingetrokken en vervangen door artikelen 12, 3^e alinea, en 22, 2^e alinea, van het koninklijk besluit van 14 October 1937, genomen ter uitvoering van de wet van 10 Juni 1937, — Op de voordracht van Onze in Rade vergaderde Ministers, — Wij hebben besloten :

Artikel 1. De eerste vier alinea's van artikel 1 van het koninklijk besluit van 14 October 1937 worden ingetrokken en door onderstaande bepalingen vervangen :

« Artikel 1. De artikelen 6, 9, 13 en 17 van de wet van 16 Maart 1865 worden ingetrokken en door onderstaande bepalingen vervangen :

» Art. 6. De Kas wordt beheerd door een algemeen raad, een bestuursraad en een directeur-generaal.

» De algemeene raad is samengesteld uit een voorzitter en 15 tot 25 leden. In den algemeenen raad mogen niet meer dan twee leden zetelen, die, hetzij in een in artikel 1 van het koninklijk besluit n° 185 bedoelde bank, hetzij in een handelsvennootschap of vennootschap met handelsvorm welke rechtstreeks of onrechtstreeks vijf en twintig ten honderd van het kapitaal van een dergelijke bank in bezit houdt, om het even welke functiën bekleeden.

» De in den schoot van den algemeenen raad gekozen bestuursraad bestaat uit een voorzitter en zeven leden.

» Behoudens bij in de notulen van de vergadering geacteerd geval van overmacht of allerdringendst geval, kan de bestuursraad slechts geldig beslissen voor zoover ten minste de helft van zijn leden aanwezig zijn. De beslissingen worden bij meerderheid van stemmen genomen. Bij staking van stemmen geeft de stem van den voorzitter den doorslag. »

Art. 2. Artikel 2a wordt ingetrokken en door onderstaande bepaling vervangen :

« Art. 28 (laatste lid). De beleggingen en de tegel-demakingen, waartoe door den bestuursraad van de Spaarkas wordt besloten, geschieden door toedoen en door bemiddeling van de Nationale Bank van België. »

Art. 3. Onze Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit.

Koninklijk besluit van 30 November 1939

betreffende den waarborg toegekend door den Staat aan de uitgegeven obligatiën en kasbons door de Nationale Maatschappij voor Krediet aan de Nijverheid (Staatsblad, 1 December 1939, blz. 8105).

Koninklijk besluit van 30 November 1939

tot wijziging en aanvulling van de koninklijke besluiten van 15 December 1934, n° 42, en van 10 April 1935, n° 157, betreffende de controle op de private spaarkassen en de ondernemingen die, zonder depositobanken te zijn, gelddeposito's ontvangen (Staatsblad, 1 December 1939, blz. 8138).

VERSLAG AAN DEN KONING.

Sire,

Uit de toepassing welke het Centraal Bureau voor de kleine spaarders gedaan heeft van afdeling I, koninklijk besluit van 15 December 1934, betreffende de controle op de private kassen, is gebleken dat gemakkelijker onderwerping van een groter aantal ondernemingen aan dit regime, dank zij een herziening van zekere bepalingen van dit besluit, voegzaam was.

De vroeger genomen wetgeveende maatregelen voor de bescherming van het spaarwezen, krachtens welke al de ondernemingen die gelddeposito's op zicht of voor termijnen die twee jaar niet overschrijden, ontvangen, hetzij aan de controle van afdeling I, koninklijk besluit n° 42, hetzij aan die van besluit n° 185, onderworpen zijn, zullen te meer gerechtvaardigd schijnen, dat het duidelijk is dat de zoo gewijzigde reglementering geen enkel van de economische en sociale doeleinden dezer ondernemingen tegenwerkt.

Dank zij de voorgestelde amendementen, zal bovendien de interpretatie van de teksten van alle betwisting blijven gespaard.

Artikels 2, 3 en 4 betreffen de beleggingen welke de private spaarkassen kunnen doen.

Hieromtrent zij herinnerd dat de bepalingen van het besluit n° 42 aangaande de beleggingen gegrond zijn op de principes van de organieke wet der Algemeene Spaar- en Lijfrentekas, van 16 Maart 1865.

De toegelaten beleggingen zijn, namelijk: aankoop van Belgische Staatsfondsen, hypothecaire leningen, discontering van wissels of orderbriefjes, voorschotten op Belgische publieke fondsen, enz., het is te zeggen, in 't algemeen, beleggingen met vast inkomen, zonder eenig speculatief karakter.

Deze bepalingen hadden daarenboven tot doel aan deze organismen onmiddellijke beschikbaarheden, in betrekking met den aard hunner verplichtingen, te verzekeren.

De kwestie der schatting van de publieke fondsen zoekt terecht de bezorgdheid van de bestuurders der private spaarkassen, die door de reglementen verplicht zijn 24 pCt. tot 40 pCt. van hare deposito's voor termijnen die twee jaar niet overschrijden, in zulke waarden te beleggen.

Laat ons vooreerst doen opmerken dat het koninklijk besluit n° 270, van 30 Maart 1936, bepaalt dat het voorrecht van de depositohouders geen inbreuk mag maken op de vóór de afwikkeling der verrichtingen verkregen rechten; de spaarkassen mogen dus, desnoods, voorschotten bij de Nationale Bank bekomen op neerlegging dezer fondsen.

Voor zoover bovenvermelde verhouding niet aanmerkelijk overtroffen worde, hebben de koersschommelingen maar een betrekkelijk belang voor het financieel evenwicht van deze organismen, vermits deze redelijkerwijs, behoudens uit zich zelf ernstige omstandigheden, de stijging van deze waarden kunnen afwachten, en dat alleen dergelijke omstandigheden hen zouden kunnen nopen tot verkoop onder ongunstige voorwaarden.

Daaruit volgt dat de schatting van deze fondsen op den inventaris een speciaal vraagstuk is, dat de beheerders van deze organismen te beoordeelen hebben, maar het is noodig dat, indien zij de verantwoordelijkheid willen voorkomen die zij te dezer zouden nemen, zij in de balans of in het verslag van den raad van beheer aan de algemeene vergadering der aandeelhouders, aanduiden op welke manier de schatting gedaan werd.

De aanvullingen bij artikel 7 van het koninklijk besluit n° 42, die voorgesteld worden in artikel 1, zijn gegrond op de koninklijke besluiten n°s 157 en 185, en beoogen het voortbestaan van vennootschappen die door jarenlange werking het bewijs van gezonde activiteit hebben geleverd, niet in gevaar te brengen.

Artikel 2 maakt een onderscheid tusschen de eigenlijke vlottende middelen en de voorloopige beleggingen.

Het wettigt het recht, in de mate die zal vastgesteld worden bij het algemeen reglement van controle om de kasmiddelen, het tegoed op postrekening en de beleggingen op korten termijn in een Belgische bank tot beloop van het totaal dezer rekeningen als tegenwaarde van de deposito's te aanzien.

De toevoeging die bij het 4° van artikel 11 van het besluit n° 42 voorgesteld wordt heeft voor doel zulke waarden te weren die aan de vereischen van een gemakkelijke tegeldemaking of van beleening niet beantwoorden.

In artikel 3 wordt dezelfde bepaling opgenomen als hiervoren bij 1° van artikel 12, en bovendien wordt voorgesteld er aan toe te voegen dat de coöperatieve vennootschappen in de mate die nader zal worden bepaald bij het algemeen reglement van controle, verrichtingen zullen mogen doen die een essentieel doel van haar beroeps- en sociale bedrijvigheid uitmaken.

Aldus zullen, bij voorbeeld, de coöperatieve vennootschappen die gewoonlijk, uitsluitend deposito's aanvaarden van haar leden en van haar personeel, van bij haar aangesloten organismen of van organismen waarbij zijzelf aangesloten zijn en van andere welke bij evenbedoelde ook aangesloten zijn, en van het personeel van die diverse organismen, vanzelfsprekend van de bepalingen van artikel 3 kunnen genieten.

De wijziging aangebracht bij artikel 4 aan artikel 16 van besluit n° 42, heeft ten doel vaststelling in het controle-reglement mogelijk te maken van de verhoudingen waarin de bij artikel 2 ingevoerde nieuwe voorloopige beleggingen mogen worden gedaan.

Ten slotte, heeft artikel 5 ten doel de in besluit n° 42 bedoelde ondernemingen, tot 1 Juli 1940, de fiscale vrijstellingen te doen genieten toegestaan door alinea 2 van het artikel 39 van gezegd besluit.

Het kent, daarenboven, vrijstelling toe van het zegelrecht, ten aanzien van de aandelen en obligaties welke zouden uitgegeven of waarop zou ingeteekend zijn door vennootschappen welke zich hebben moeten herinrichten, ter voldoening aan het koninklijk

besluit n° 42; die maatregel is gegrond op dien bij artikel 7 van het koninklijk besluit van 13 November 1934, genomen ten voordeele van de banken.

Gelet op de wet van 1 Mei 1939, waarbij aan den Koning bepaalde machten worden toegekend voor het gezondmaken en in evenwicht brengen van de openbare financiën, het bekomen van gunstiger voorwaarden voor de ontwikkeling van 's lands economie en het voorzien in andere dringende noodwendigheden; — Gelet inzonderheid op litt. a van § 3 van artikel 1 van vorenbedoelde wet, betreffende de controle op de private spaarkassen en de ondernemingen die, zonder depositobanken te zijn, gelddeposito's ontvangen; — Op voordracht van Onze Ministers, die er in den Raad over beraadslaagd hebben, — Wij hebben besloten en Wij besluiten :

Artikel 1. Volgende bepalingen worden ingevoegd in artikel 7 van het koninklijk besluit n° 42 van 15 December 1934 :

Tusschen de 2e en de 3e alinea :

« Edoch, voor de actiëvennootschappen die op datum van 1 Januari 1935, minstens sedert vijf jaar bestaan, moet het maatschappelijk kapitaal, waarop in specie wordt ingeteekend, slechts en minstens één miljoen frank bedragen, onder het voorbehoud voorzien in de 2e alinea. »

Tusschen de 3e en de 4e alinea :

« Edoch, voor de coöperatieve vennootschappen die op 1 Januari 1935 minstens sedert vijf jaar bestaan, moet het maatschappelijk fonds, waarop in specie werd ingeteekend, slechts en minstens 400.000 frank bedragen, onder het voorbehoud voorzien in de 2^e alinea. »

Art. 2. De tekst van artikel 11 van hetzelfde besluit wordt vervangen door volgenden :

« De vlottende middelen omvatten de kasgelden en het tegoed op postrekening; zij mogen ook worden gedeponerd bij de Nationale Bank van België, bij Belgische banken, of bij spaarkassen die onder toepassing vallen van dit besluit. Het deel bestemd voor de voorloopige belegging wordt aangewend op een der volgende wijzen :

» 1° Disconto van wissels en orderbriefjes;

» 2° Voorschotten op handelseffecten;

» 3° Voorschotten op warrants;

» 4° Voorschotten op Belgische Staatsfondsen of fondsen door den Belgischen Staat gewaarborgd, of fondsen van de Kolonie of door de Kolonie gewaarborgd, op obligaties van de Belgische provinciën en gemeenten, op obligaties van het Gemeentekrediet van België, van de Nationale Maatschappij voor Krediet aan de Nijverheid, van de Nationale Maatschappij van Belgische Spoorwegen, van de Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen, voor zoover deze leningen bij een beurs van het Rijk genoteerd worden.

» 5° Deposito's bij de Algemeene Spaar- en Lijfrentekas, bij de Nationale Maatschappij voor Krediet aan de Nijverheid. »

Art. 3. Volgende bepalingen worden toegevoegd aan artikel 12, *in fine*, van genoemd besluit :

« Voor de coöperatieve vennootschappen, mag het deel bestemd voor definitieve beleggingen, aangewend worden als volgt :

» a) Als gelden te leen gegeven aan haar leden, tegen voldoende waarborgen;

» b) In handelsverrichtingen welke binnen het kader van haar handelsbedrijvigheid vallen;

» c) In voorschotten aan organismen die dezelfde sociale of beroepmatige doeleinden nastreven.

» Voor ondernemingen die collectiviteiten uitmaken, werkende onder rechtstreekse controle van een vereeniging of verbond, die diverse gelijkaardige,

aan een volkomen dezelfde reglementeering onderworpen vereenigingen groepeeren, zal alleen de vereeniging of het verbond dienen te bewijzen, dat in haar geheel genomen, de beleggingen beantwoorden aan de voorwaarden voorzien bij het reglement van controle.

» De coöperatieve vennootschappen die gewoonlijk deposito's aanvaarden uitsluitend van haar leden en van haar personeel, van bij haar aangesloten organismen en van organismen welke bij evenbedoelde aangesloten zijn, van het personeel van die diverse organismen, kunnen van de hierbovenvermelde bepalingen gebruik maken. »

Volgende bepaling wordt toegevoegd aan het 1° van hetzelfde artikel, na de woorden « Nationale Maatschappij voor Krediet aan de Nijverheid », « voor zoover deze leeningen bij een beurs van het Rijk geneeerd worden ».

Art. 4. De tekst van artikel 16 wordt vervangen door volgenden :

« De door deze afdeling bedoelde ondernemingen zijn onderworpen aan de contrôle van de Regeering. Die contrôle wordt uitgeoefend door het Centraal Bureau voor Kleine Spaarders, en, na de ontbinding van dit organisme, door de commissie welke te dien einde bij koninklijk besluit zal worden ingesteld.

» Het contrôle-reglement wordt vastgesteld bij koninklijk besluit; het bepaalt de voorwaarden en de verhoudingen van de definitieve beleggingen en de verplichtingen van de ondernemingen inzake de mededeeling van boeken, kontrakten, bescheiden en andere documenten, en de vermeldingen welke gemaakt moeten worden in prospectussen, rondzendbrieven, plakbrieven en andere voor het publiek bestemde geschriften, en inzake indiening van het jaarverslag over de verrichtingen. Het bepaalt, in 't bijzonder, in welke mate en onder welke voorwaarden mogen worden verricht :

» 1° De deposito's van kapitalen welke de vlottende middelen vertegenwoordigen;

» 2° De beleggingen voorzien in artikel 12 voor de coöperatieve maatschappijen. »

Art. 5. Alinea 2 van artikel 39 wordt gewijzigd als volgt :

« Om die fiscale vrijstellingen te genieten, zullen de akten moeten verleden zijn en de operatiën gedaan vóór 1 Juli 1940. »

Volgende bepalingen worden tusschen alinea's 2 en 3 van hetzelfde artikel ingevoegd :

« Zijn vrij van zegelrecht de aandelen en obligatiën op naam of aan toonder welke werden uitgegeven of waarop werd ingeteekend vóór 1 Juli 1936, overeenkomstig dit besluit.

» De titels aan toonder moeten bekleed worden met een stempel aanduidende dat zij krachtens deze bepalingen van zegel vrij zijn.

» Desgevorderd zullen de geïnde rechten terugbetaald worden voor zoover de aanvraag aan het Ministerie van Financiën gedaan wordt vóór 1 Juli 1940, en tegen overlegging aan den bevoegden ontvanger van de regelmatig afgestempelde titels om de stempeledrukken te doen vernietigen. »

Art. 6. Onze Minister van Financiën wordt belast met de uitvoering van dit besluit.

Gegeven te Brussel, den 30^e November 1939.

Koninklijk besluit van 30 November 1939

houdende, wat betreft de vaststelling van de kadastrale inkomens en de heffing van de grondbelasting, wijziging aan de samengeschaakte wetten op de inkomstenbelastingen (Staatsblad, 2 December 1939, blz. 8192).

Koninklijk besluit van 7 December 1939.

Verlenging tot 15 Januari 1940 van den termijn bepaald voor de uitwisseling der buiten omloop gebrachte 50-frankstukken uit het type 1935 (Staatsblad, 13 December 1939, blz. 8513).

Koninklijk besluit van 7 December 1939

houdende regeling van de gebruikswijze van het bij de wet van 7 September 1939 bijzonder geopend krediet van 2 milliard frank (Staatsblad, 18-19 December 1939, blz. 8608).

Ministerieel besluit van 27 December 1939.

Uitgifte van kasbons van een nominaal bedrag van 100 miljoen frank door de Regie van telegraaf en telefoon (Staatsblad, 30 December 1939, blz. 8825).

Wet van 30 December 1939

houdende de Rijksmiddelenbegroting voor het dienstjaar 1940 (Staatsblad, 31 December 1939, blz. 8845).

Wet van 30 December 1939

houdende verhooging en opvoering tot 3.100.000.000 frank van het bij de wet van 7 September 1939 geopend bijzonder krediet (Staatsblad, 31 December 1939, blz. 8860).

Wet van 30 December 1939

betreffende de accijnzen en de douanen (Staatsblad, 31 December 1939, blz. 8860).

Ministerieel besluit van 30 December 1939

betreffende het fiscaal regime van tabak (Staatsblad, 31 December 1939, blz. 8865).

III. — BINNENLANDSCHE HANDELSWETGEVING.

Koninklijk besluit van 28 November 1939

houdende reglementeering van den leurahandel (Staatsblad, 8 December 1939, blz. 8352).

Koninklijk besluit van 30 November 1939

houdende wijziging van titel V van boek I van het Wetboek van Koophandel (Staatsblad, 1 December 1939, blz. 8107).

Koninklijk besluit van 30 November 1939

betreffende het leuren met roerende waarden en demarchage met roerende waarden en goederen of eetwaren (Staatsblad, 1 December 1939, blz. 8113).

Koninklijk besluit van 30 November 1939

tot regeling van de beurzen voor den termijnhandel in goederen en waren, van het beroep van de makelaars en tusschenpersonen die zich met dezen termijnhandel inlaten en van het regime van de exceptie van spel (Staatsblad, 1 December 1939, blz. 8119).

Koninklijk besluit van 30 November 1939

houdende aanvulling en samenschakeling van de reglementeering van den handel in zaaiaden, allerhande pootgoed, meststoffen en veevoeder (Staatsblad, 10 December 1939, blz. 8453).

IV. — BUITENLANDSCHE HANDELSWETGEVING.

Koninklijk besluit van 30 November 1939

genomen krachtens de bepalingen van artikel 1, littera a, van de wet dd. 1 Mei 1939, waarbij aan den Koning bepaalde machten worden toegekend voor het gezondmaken en in evenwicht brengen van de openbare financiën (Staatsblad, 9 December 1939, blz. 8408).

Koninklijk besluit van 30 November 1939

waarbij worden verboden de in-, uit- en doorvoer van vreemde goederen, die merken of opschriften dragen van aard deze goederen als zijnde van Belgische herkomst te doen doorgaan (Staatsblad, 11-12 December 1939 blz. 8483).

Koninklijk besluit van 20 December 1939

betreffende den in-, uit- en doorvoer van zekere goederen (Staatsblad, 24 December 1939, blz. 8761).

De invoer, de uitvoer of de doorvoer van de hierna vermelde producten wordt onderworpen aan het voorafgaandelijk overleggen van een machtiging afgeleverd overeenkomstig de beschikkingen van artikel 2 van voormelde overeenkomst dd. 23 Mei 1935 :

Ministerieel besluit van 12 December 1939

tot wijziging van het ministerieel besluit dd. 31 October 1939, tot inrichting van de telling der voorraden van hout, in de schors of gezaagd (Staatsblad, 14 December 1939, blz. 8520).

Ministerieel besluit van 12 December 1939

ter wijziging van het ministerieel besluit dd. 25 November 1939 tot inrichting van de telling der voorraden van wol (Staatsblad, 14 December 1939, blz. 8520).

**Koninklijk besluit van 18 December 1939
en ministerieel besluit van 19 December 1939**

waarbij de tenuitvoerlegging wordt geregeld van het koninklijk besluit dd. 28 November 1939, houdende reglementeering van den leurahandel (Staatsblad, 20 December 1939, blz. 8634).

Ministerieel besluit van 19 December 1939

den verkoopprijs vaststellende der steenkolen en der steenkolenbriketten (Staatsblad, 20 December 1939, blz. 8648).

Ministerieel besluit van 28 December 1939

tot inrichting van de telling der voorraden van looistof en ruwe huiden en vellen, en gelooide huiden en vellen (Staatsblad, 30 December 1939, blz. 8830).

Huiskonijnen en wild;
Natuurlijke honing;
Peltierijen;
Meel, ander dan van granen;
Aarden en steenen;
Allerlei asschen;
Minerale brandstoffen andere dan steenkool;
Aardpekachtige of fossiele stoffen andere dan minerale oliën;
Preparaten van vruchten of planten;
Verscheidene eetbare preparaten;
Alcoholische bereidingen en -azijn en azijnzuur;
Lijm en gelatine;
Artikelen vervaardigd met oliën, vetten en dergelijke artikelen;
Werken in vel;
Artikelen uit darmen;
Fabrikaten van hout;
Papier en verscheidene toepassingen in papier;
Werken in steen en andere minerale stoffen.

De Minister van Economische Zaken en Middenstand bepaalt, voor elk geval en voor elk product, den datum van inuitvoerlegging van dit besluit.

Ministerieel besluit van 20 December 1939

betreffende den uit- en doorvoer van zekere goederen (Staatsblad, 24 December 1939, blz. 8762).

De uit- en doorvoer van navermelde producten worden, vanaf 27 December 1939, onderworpen aan het voorafgaandelijk overleggen van een machtiging afgeleverd overeenkomstig de beschikkingen van artikel 2 van de overeenkomst dd. 23 Mei 1935 :

Natuurlijke honing (nr 11 van het toltarief);
 Ruwe peltierijen of peltierijen welke geen andere bewerking ondergaan hebben dan het uittrekken der ruwe haren (nr 23);
 Meel van mostaard (nr ex 59);
 Specerijen (nr 64);
 Kamfer, ruw of gezuiverd; kunstmatige kamfer (nr 121);
 Kwarts (nr ex 149);
 Amaril, carborundum, puimsteen, tripelaarde en andere minerale stoffen om te wrijven, polijsten of reinigen, enz. (nr 150);
 Graphiet (plombagine), ruw of gemalen, maar niet geconditioneerd voor den verkoop in 't klein (nr 151);
 Ruwe of vermalen talk; speksteen (craie de Briançon) (nr 164);
 Ruwe magnesia (nr 172);
 Borax, ruwe (natuurlijk kalkboorzuur, natuurlijke ruwe borax) (nr 173);
 Vast pek of eigenlijk gezegd asphalt (bitume de Judée) (nr 198);
 Asphaltachtige of aardpekachtige steenen al dan niet gemalen; wek aardpek of aardteer (nr 199);
 Ingemaakt wild of pluimgedierte (nr 211);
 Metaalachtig arsenik (nr 279);
 Metaalachtig antimoon (nr 280);
 Cadmium (nr 282);
 Magnesium (nr 284);
 Elders niet genoemde noch begrepen enkelvoudige lichamen, voor nijverheids- of laboratoriumgebruiken (nr 287);
 Door samenpersing vloeibaar gemaakte ammoniak (watervrije ammoniak) (nr 294);
 Samengeperste gasen, butane, isobutane, propane en de mengsels ervan (nr ex 296);
 Magnesiumoxyde (vercalcite magnesia) (nr 297);
 Elders niet genoemde noch begrepen oxyden en anhydriden (nr 305);
 Gewoon zoutzuur (nr 307c1);
 Stearinezuur (nr 307l);
 Oliezuur (nr 307h);
 Geëcrystalliseerde of geraffineerde bijtende soda (nr 311);
 Chroomaluin en andere aluinen, elders niet genoemd noch begrepen (nr 322d);
 Calciumacetaat (nr 323b);
 Magnesium basisch koolzuur (witte magnesia) (nr 326);
 Zilverzouten, elders niet genoemd noch begrepen (nr 341);
 Nitrobenzine of nitrobenzol, mirbane-essence; nitrotolueen (nr 345);
 Dimethylaniline (nr ex 346);
 Naphtaline (nr 351);
 Buthyl- en ethylphtalaat; glycoethyleen (nr ex 372);
 Geraffineerde borax (boorzure soda) (nr 348a);
 Titaniumtetraachloride; glycol (nr 384h);
 Koperoxyden (nr 407);
 Uraniumoxyde en -protoxyde (nr 418);
 Rookzwart en mineraalzwart (nr 422);
 Graphiet geconditioneerd voor den verkoop in 't klein (nr 426);
 Vernis, lak en siccatieven, enz. (nr 431);
 Beenderlijm, peeslijm, huidlijm, enz. (nr 441);
 Wandelstokken, rijzweepen, sticks, zweepen en dergelijke artikelen in leder of vellen (nr 475);
 Handschoenen in vel (nr 476);
 Vellen in banden gesneden voor hoeden, zelfs gefatsoeneerd (nr 477);
 Afgewonden of getwijnde zijde (nr 494);

Garens van vlokzijde (nr 495);
 Andere weefsels uit natuurzijde, elders niet genoemd (nr 511);
 Wollen weefsels, elders niet genoemd (nr 528);
 Weefsels van louter katoen (nrs 540 tot 543);
 Weefsels van louter vlas, hennep of Chinagrass, enz., van de 2e klasse (nrs 570a2, 570b2 en ex 570c);
 Vilt niet afzonderlijk getarifeerd (nr 579);
 Weefsels van katoen voor filtreerpersen, voor oliepersen en soortgelijke gebruiken (nr 594);
 Amarildoeken, verglaasde, gekiezelde en dergelijke doeken (nr 597);
 Drijfriemen, enz. (nr 599);
 Lompen, voddens, enz. (nr 605);
 Breiwerk van katoen, niet afzonderlijk getarifeerd (nr 606);
 Manskleederen, elders niet genoemd of begrepen (nr 611);
 Opslorpende outskool (nr ex 637);
 Hout van geweren, al dan niet voorzien van metallische garnituren (nr 658);
 Afval van papier en van karton, misdrukken; oude werken uit papier of karton, bestemd tot het vervaardigen van papier (nr 722);
 Karton en papier bekleed met natuurlijke of kunstmatige schuurmiddelen (nr 732);
 Kunstmatige slijpsteen in amaril, carborundum en dergelijke (nr 793);
 Platina (nr ex 866);
 Ruw gegoten koper, in staven, enz. (nr 935);
 Platen of bladen, enz., in koper (nr 936);
 Baren en draden in koper (nr 940);
 Kabels en touwwerk in koperdraad, niet geïsoleerd (nr 945);
 Ruw nikkel, in klompen, staven, enz. (nr 960);
 Platen, bladen, enz., in nikkel (nr 961);
 Baren en draden in nikkel (nr 962);
 Pipen en buizen in nikkel (nr 963);
 Ruw zink in klompen, zalmen, enz. (nr 968);
 Platen, bladen, enz., in zink (nr 969);
 Baren en draden in zink (nr 970);
 Pipen, buizen, enz., in zink (nr 971);
 Gegoten stukken, enz., in zink (nr 972);
 Ruw lood in blokken, zalmen, enz. (nr 975);
 Alle werken uit lood (nrs 976 tot 981);
 Ruw tin, in klompen, zalmen, enz. (nr 982);
 Ruw aluminium in klompen, staven, enz. (nr 991);
 Alle werken uit aluminium (nrs 992 tot 1001);
 Onderaardsche en onderaardsche kabels voor het overbrengen der electricische kracht (nr 1079);
 Geïsoleerde draden en kabels (nr 1080).

De uit- en doorvoer van wijn (nrs 263 tot 265 van het toltarief) worden, vanaf 27 December 1939, niet meer onderworpen aan het voorafgaandelijk overleggen van een machtiging afgeleverd overeenkomstig de beschikkingen van artikel 2 van de overeenkomst dd. 23 Mei 1935.

Brussel, den 20de December 1939.

V. — NIJVERHEIDSWETGEVING.

Koninklijk besluit van 17 November 1939

betreffende de fabrieks- en handelsmerken, de octrooien en den nijverheidseigendom in 't algemeen (Staatsblad, 9 December 1939, blz. 8398).

Koninklijk besluit van 20 November 1939

houdende wijziging van artikel 1 van het koninklijk besluit dd. 7 Mei 1900, betreffende de annuïteiten der octrooien (Staatsblad, 9 December 1939, blz. 8404).

Koninklijk besluit van 23 November 1939

houdende regeling der merken (Staatsblad, 9 December 1939, blz. 8401).

Koninklijk besluit van 23 November 1939

tot intrekking van alinea 2 van artikel 19 van het koninklijk besluit dd. 30 Juni 1937, houdende regeling van de tenuitvoerlegging van het koninklijk besluit, n° 90, dd. 29 Januari 1935, waarbij de bescherming van de gemeenschappelijke merken wordt ingericht (Staatsblad, 9 December 1939, blz. 8403).

Koninklijk besluit van 24 November 1939

houdende wijziging der artikelen 5 en 6 van het koninklijk besluit dd. 30 Juni 1937, genomen ter uitvoering van het koninklijk besluit n° 86, dd. 23 November 1939, houdende regeling der merken (Staatsblad, 9 December 1939, blz. 8403).

Koninklijk besluit van 25 November 1939

tot het heffen van bijkomende taxen in zake nijverheidseigendom (Staatsblad, 9 December 1939, blz. 8405).

Koninklijk besluit van 28 November 1939

houdende aanvulling en wijziging van de wet dd. 5 Juni 1868, betreffende de vrije bewerking van gouden en zilveren grondstoffen en houdende instelling van den verplichten waarborg van het gehalte der voorwerpen uit edel metaal (Staatsblad, 8 December 1939, blz. 8345).

Koninklijk besluit van 28 November 1939

betreffende het opsporen en het ontginnen van bitumineuze gesteenten, van petroleum en van verbrandingsgassen (Staatsblad, 8 December 1939, blz. 8356).

Koninklijk besluit van 28 November 1939

houdende de verplichting de ondergrondonderzoekingen te verklaren (Staatsblad, 8 December 1939, blz. 8363).

Koninklijk besluit van 25 December 1939.

Ondergrondse arbeidsduur in de steenkolenmijnen (Staatsblad, 16 December 1939, blz. 8558).

VERSLAG AAN DEN KONING.

Sire,

Ten gevolge van de internationale gebeurtenissen der laatste maanden heeft de steenkolenmijnrijverheid moeilijkheden ontmoet die een vermindering van de productie en een verhooging van den kostprijs voor gevolg hadden.

Het herstel van het normaal uitgedolven quantum en het behoud binnen zoo gematigd mogelijke grenzen van den kostprijs, zijn noodzakelijk in de tegenwoordige omstandigheden, zoowel ten opzichte van de landsverdediging als van den uitvoer. Een herziening van het regime van den arbeidsduur is een eerste maatregel tot het bewerkstelligen van deze doeleinden.

Het hierbijgevoegd besluit heeft ten doel het toegelaten aantal ondergrondse arbeidsuren op te voeren tot een totaal van 2.312 per jaar, behoudens een maximum van 8 uren per dag.

Zoo men 51 weken per jaar neemt en na aftrek van een week betaald verlof stemt het jaarlijksch aantal van 2.312 overeen met een gemiddelde duur van 45 uren 20 minuten per week.

Deze gemiddelde duur overtreft slechts het vroeger bepaald wekelijksch maximum van 45 uren met 20 minuten.

Het voordeel van deze verandering bestaat hierin dat door het vaststellen van een jaarlijksche duur met een tamelijk plooibaar dagelijksch maximum een zekere soepelheid laat ten opzichte van de verdeling van den werktijd gedurende het jaar. Uit dien hoofde is het mogelijk den verloren tijd na feestdagen in te halen, terwijl het steeds mogelijk blijft deze dagen te vieren en den gemiddelden duur van 45 uren 20 minuten werkelijk te bereiken, wijl heden de 45 uren per week niet worden bereikt.

Door derwijze de 8-urendag toe te passen kunnen de 2.312 uren verwezenlijkt worden in 289 arbeidsdagen en kunnen er 17 rustdagen, inbegrepen de gewone feestdagen, te weten 1 rustdag per 3 weken, aan de arbeiders verleend worden buiten de Zondagen en de betaalde verlofdagen, insgelijks de 265^e en gebeurlijk de 366^e dag van 't jaar, die insgelijks rustdagen worden.

Daar het aantal erkende feestdagen tusschen de 11 en de 17 schommelt, wordt er door dit regime een noemenswaardig aantal bijkomende rustdagen verleend, deze wel te verstaan, vergoed door de verlenging van 30 minuten van den dagelijkschen arbeidsduur.

De voortbrengst zal in een grootere mate beïnvloed worden dan wel uit de betrekkelijke kleine verhooging van den aanwezigheidsduur blijkt, door toedoen van het uitsparen van doode tijden gevolg van de samentrekking der uren in een kleiner aantal dagen.

Het wordt nochtans toegelaten den arbeidsduur niet op te voeren tot 8 uren, maar dan moet het jaarlijksch aantal arbeidsdagen hooger zijn om de 2.312 uren te bereiken.

Bij de bepaling van artikel 4 wordt voorzien dat de verdienste van den arbeider in verhouding zal zijn met zijn voortbrengst indien hij stukwerker is en met zijn aanwezigheidsduur indien hij per uur wordt uitbetaald.

De doeltreffendheid van deze verandering zal ten deele afhangen van de regelmatigheid der mijnwerkers. Men mag hopen dat door het daarstellen van geregelde rustdagen, het aantal vrijwillige afwezigheidsdagen zal milderden, en dat de arbeiders, in het belang van het nationaal welzijn, zich een inspanning zullen getroosten om de steenkolenvoortbrengst te verwezenlijken, noodig om het bestaan van het land te verzekeren.

Gelet op de wet van 9 Juli 1936 tot invoering van de veertigurige arbeidsweek in de bedrijven of de bedrijfstakken waarin onder ongezonde, gevaarlijke of lastige voorwaarden gearbeid wordt; — Gelet op het koninklijk besluit van 26 Januari 1937, de wekelijksche duur van den ondergrondse arbeid in de steenkolenmijnen op vijf en veertig uren beperkende; — Gelet op het advies uitgebracht door de Nationale Gemengde Mijncommissie; — Gelet op het vroeger uitgebracht advies van den Hoogen Raad van arbeid en sociale voorzorg; — Op de voordracht van Onzen Minister van Arbeid en Sociale Voorzorg en op het advies van Onze in Raad vergaderde Ministers, — Wij hebben besloten en Wij besluiten :

Artikel 1. De beperking vastgesteld wat betreft den ondergrondse arbeidsduur in de steenkolenmijnen, bij koninklijk besluit van 26 Januari 1937, wordt vervangen door de beperking bepaald bij artikelen 2 en 3.

Art. 2. De ondergrondse arbeidsduur in de steenkolenmijnen wordt tot 2.312 uren per jaar gebracht.

Art. 3. Deze 2.312 uren worden verdeeld onder de werkdagen van 't jaar, ten einde, geen acht uren per dag nocht acht en veertig uren per week te boven gaan, het afdalen en het opdalen inbegrepen.

De directie van de mijn dient, voorafgaandelijk ter kennis te brengen van den hoofdingenieur-directeur van het mijnarrondissement de aangenomen wijze van verdeling, voor ieder uitdelvingszetel, evenals ieder er aan toegebrachte wijziging.

Art. 4. De eerste jaarlijksche periode neemt aanvang op den Maandag volgend op de bekendmaking in het *Belgisch Staatsblad* van dit besluit.

Art. 5. Tot regeling van den ondergrondse arbeidsduur bij toepassing van dit besluit, mag er geen vermindering toegepast worden, op den vastgestelden prijs, per stuk, der loonen der stukarbeiders, noch op het uurloon van de andere arbeiders.

Art. 6. Onze Minister van Arbeid en Sociale Voorzorg is belast met de uitvoering van dit besluit.

Gegeven te Brussel, den 15ⁿ December 1939.

Koninklijk besluit van 19 December 1939

tot samenvatting van de wet van 4 Augustus 1930, betreffende de kindertoeslagen voor de loonarbeiders, en de koninklijke besluiten krachtens een latere wetgevende delegatie genomen (Staatsblad, 22 December 1939, blz. 8702).

DOORLOOPENDE MAANDSTATISTIEKEN

(Voor Inhoudstafel, zie op de laatste bladzijde van het Tijdschrift.)

BEVOLKINGSSTATISTIEK VAN BELGIË.

Bron : Ministerie van Binnenlandsche Zaken — Centrale Dienst voor de Statistiek.

TIJDVAK	Geboorten	Sterfgevallen	Geboorte-overschot	BINNEN- EN BUITENLANDSCHE TREK		Bevolking op het einde van het jaar	Aantal huwelijken
				Immigratie	Emigratie		
1934.....	131.736	96.851	34.885	15.994	18.486	8.275.552	62.692
1935.....	126.304	102.132	24.172	16.397	16.240	8.299.940	63.160
1936.....	125.511	101.595	23.916	17.655	13.510	8.330.959	64.749
1937.....	125.495	104.163	21.332	22.185	14.199	8.361.220	63.435
1938.....	130.604	108.682	21.922	14.491	16.110	8.386.553	61.402
1938 Negen eerste maanden.....	99.253	82.480	16.773				47.064
1939 Negen eerste maanden.....	98.510	88.390	10.120				43.555
1939 Februari.....	10.658	13.189	— 2.531 *				4.380
Maart.....	11.688	14.001	— 2.313 *				2.257
April.....	11.192	10.164	1.028				7.209
Mei.....	11.259	9.285	1.974				6.085
Juni.....	10.594	8.579	2.615				4.609
Juli.....	11.105	7.828	3.277				5.477
Augustus.....	10.738	7.561	3.177				6.032
September.....	10.247	7.193	3.054				4.098

(*) Overschot der sterfgevallen op de geboorten.

GELDMARKT.

I. — DISCONTOVOET EN RENTESTAND VOOR BELEENINGEN (in %).

TIJDVAK	OFFICIEEL RENTETARIEF VAN DE NATIONALE BANK					PARTICULIER DISCONTO Handels- papier	CALL MONEY in de markt	PROLONGATIERENTE (bij de Caisse Gén. de Rep. et de Dépôts) (9)		PROLONGATIERENTE op Belgische fondsen ter Beurs van Brussel van Brüssel genoteerd (gemiddeld. jaarrent(e))	
	Disconto			Beleeningen en voorschott. op Belgische overheids- fondsen	Voorsch. op Belgische overheids- fondsen met ten hoogste 120 dagen looptijd			Contant- waarden	Termijn- waarden	Eerste helft van de maand	Tweede helft van de maand
	Accepten en warrants (2)	Buiten- landsche wissels (*)	Niet geac- cepteerde wissels en promessen (2)								
Jaargemiddelden :											
1938.....	2,61		3,20	3,70	2,386	0,760	5,82	4,96		4,57	
1939.....	2,69		3,69	3,94	2,957	1,311	6,07	5,24		5,28 (7)	
Maandgemiddeld. (1):											
1938 October.....	2,92 (3)		3,50	4,—	3,—	0,865	6,—	5,—	4,38	3,36	
November.....	2,50		3,50	4,—	2,008	0,518	6,—	5,—	4,40	4,02	
December.....	2,50		3,50	4,—	2,213	0,50	6,—	5,—	3,66	4,—	
1939 Januari.....	2,50		2,50	4,—	2,—	0,50	6,—	5,—	3,52	4,07	
Februari.....	2,50		3,50	4,—	1,98	0,52	6,—	5,—	4,42	3,64	
Maart.....	2,50		3,50	4,—	3,28	1,06	6,—	5,—	4,—	4,79	
April.....	3,28 (4)		4,28 (4)	4,78 (4)	4,28	2,125	6,—	5,—	8,53	15,48	
Mei.....	3,37		4,37	4,87	3,99	2,203	6,87	5,87	6,87	5,16	
Juni.....	3,—		4,—	4,50	2,794	1,38	6,—	5,—	4,24	3,39	
Juli.....	2,58 (5)	1,50 (6)	3,58 (5)	3,66 (5)	2,297	1,142	6,—	5,—	3,33	3,65	
Augustus.....	2,50	1,50	3,50	3,50	2,242	1,026	6,—	5,—	4,11	—	
September.....	2,50	1,50	3,50	3,50	3,222	1,4013	6,—	6,—	—	—	
October.....	2,50	1,50	3,50	3,50	3,188	1,375	6,—	6,—	—	—	
November.....	2,50	1,50	3,50	3,50	3,109	1,50	6,—	5,—	—	—	
December.....	2,50	1,50	3,50	3,50	3,107	1,50	6,—	5,—	—	—	
Weekcijfers :											
1940 Januari 1..	2,50	1,50	3,50	3,50	2,50	—	6,—	5,—	—	—	
8..	2,50	1,50	3,50	3,50	2,50	3,0625	1,50	5,—	—	—	
15..	2,50	1,50	3,50	3,50	2,50	—	1,50	5,—	—	—	
22..	2,50	1,50	3,50	3,50	2,50	3,1875	1,50	5,—	—	—	
29..	2,— (8)	1,50	3,— (8)	3,— (8)	2,— (8)	2,6875	1,25	6,—	5,—	—	

(1) Prolongatierente bij de « Caisse Générale de Reports et de Dépôts » : rente per eind van de maand; overige gegevens : maandgemiddelden.

(2) Tot en met 26 October 1938, gold het disconto voor accepten eveneens voor de bij een bank gedomiciëerde niet-geaccepteerde wissels. Vanaf dezen datum geldt voor hen het disconto voor niet-geaccepteerde wissels. Sedert 2 Januari 1939, worden alle wissels getrokken ter gelegenheid van verkoopen op afbetaling tegen het maximum-tarief verdisconteerd.

(3) Van 1 tot 26 October : 3 %; van 27 October tot 16 April 1939 : 2,5 %.

(4) Van 17 April, tot 10 Mei, 4 - 5 - 5,50 %.

Vanaf 11 Mei, 3 - 4 - 4,50 %.

(5) Vanaf 6 Juli, 2,50-3,50-3,50 %.

(6) Nieuw tarief sedert 6 Juli 1939.

(7) Gemiddelde van de eerste vijftien maandhelften van het jaar.

(8) Vanaf 25 Januari 1940.

(9) Vanaf 20 Januari 1940, prolongatierente bij de « Banque de Reports et de Dépôts ».

(*) Geaccepteerde en documentaire wissels en bankaccepten ter vertegenwoordiging van verkoopen in het buitenland van in België vervaardigde producten (deze discontorente is slechts toepasselijk op in Belgische muntsoort gesteld papier).

II. — RENTEVOET DER AANBESTEDINGEN VAN SCHATKISTCERTIFICATEN EN BONS
OP KORTEN TERMIJN (in %).

TIJDVAK	STAAT (Certificaten op 3 maanden)		KOLONIE (1) (3 maanden)		HERDISCONTEERING- EN WAARBORGINSTITUUT.				Regio der Telegrafen en der Telefonen (Kasbons op 3 maanden)
	van	tot	van	tot	2 maanden		3 maanden		
					van	tot	van	tot	
Jaarcijfers (uiterste rentevoeten) :									
1938	1,316	2,81	3,—	3,25	1,375	1,75	1,625	1,70	—
1939	2,297	2,396	—	—	—	—	—	—	—
Maandcijfers (uiterste rentevoeten) :									
1938 October	2,18	2,6875	—	—	—	—	—	—	—
November	1,61	2,02	—	—	—	—	—	—	—
December	1,56	1,81	—	—	1,65	1,75	1,70	1,875	—
1939 Januari	1,51	1,67	—	—	—	—	1,53	1,625	1,96
Februari	1,48	1,54	—	—	—	—	—	—	—
Maart	1,91	2,49	—	—	—	—	—	—	—
April	2,49	2,50	—	—	—	—	—	—	—
Mei	2,48	2,49	—	—	—	—	—	—	—
Juni	2,475	2,50	—	—	—	—	—	—	—
Juli	2,27	2,44	—	—	—	—	—	—	—
Augustus	2,23	2,50	—	—	—	—	—	—	—
September	2,50	2,62	—	—	—	—	—	—	—
October	2,73	2,75	—	—	—	—	—	—	—
November	2,7444	2,75	—	—	—	—	—	—	—
December	2,75	2,49625	—	—	—	—	—	—	—
Reente aanbestedingen :									
1939 3 November		2,7444	—	—	—	—	—	—	—
10 —		2,75	—	—	—	—	—	—	—
17 —		2,75	—	—	—	—	—	—	—
24 —		2,7475	—	—	—	—	—	—	—
1 December		2,74875	—	—	—	—	—	—	—
8 —		2,75	—	—	—	—	—	—	—
15 —		2,50	—	—	—	—	—	—	—
22 —		2,4975	—	—	—	—	—	—	—
29 —		2,49 25	—	—	—	—	—	—	—

(1) De vlottende schuld van de Kolonie bestaat gedeeltelijk uit Schatkistbons, uitgegeven door rechtstreeksche onderhandelingen of door middel van aanbesteding.

III. — RENTESTANDEN VOOR BANKDEPOSITO'S EN TEGOOD TER ALGEMEENE SPAAR-
EN LIJFRENTKAS.
Netto interestvoeten, in %.

TIJDVAK	BANKEN. — Depositorokeningen :						ALGEM. SPAAR- EN LIJFRENTKAS (tegoed op spaarboekjes)			NATION. MAATSCH. VOOR KREDIET AAN DE NIJVERHEID	
	dadelijk opvraag- baar	veertien- daagsche rekeningen	met vijftien dagen vooropzeg	op één maand	op drie maanden	op zes maanden	tot 20.000 fr.	20.000 tot 100.000 fr.	méér dan 100.000 fr.	op één jaar	op twee jaar en méér
Jaargemiddelde :											
1938	0,50	1,10	1,16	1,40	1,60	2,12	3,—	1,50	0,50	2,—	2,—
1939	0,50	1,26	1,20	1,40	1,60	2,50	3,—	1,50	0,50	2,67	2,67
Maandcijfers (1) :											
1938 October	0,50	1,20	1,15	1,40	1,60	2,50	3,—	1,50	0,50	2,—	2,—
November	0,50	1,20	1,15	1,40	1,60	2,50	3,—	1,50	0,50	2,—	2,—
December	0,50	1,20	1,15	1,40	1,60	2,50	3,—	1,50	0,50	2,—	2,—
1939 Januari	0,50	1,20	1,15	1,40	1,60	2,50	3,—	1,50	0,50	2,—	2,—
Februari	0,50	1,20	1,15	1,40	1,60	2,50	3,—	1,50	0,50	2,—	2,—
Maart	0,50	1,15	1,13	1,40	1,60	2,50	3,—	1,50	0,50	2,—	2,—
April	0,50	1,20	1,15	1,40	1,60	2,50	3,—	1,50	0,50	2,— (*)	2,— (*)
Mei	0,50	1,30	1,18	1,40	1,60	2,50	3,—	1,50	0,50	3,—	3,—
Juni	0,50	1,30	1,18	1,40	1,60	2,50	3,—	1,50	0,50	3,—	3,—
Juli	0,50	1,30	1,18	1,40	1,60	2,50	3,—	1,50	0,50	3,—	3,—
Augustus	0,50	1,30	1,25	1,40	1,60	2,50	3,—	1,50	0,50	3,—	3,—
September	0,50	1,30	1,25	1,40	1,60	2,50	3,—	1,50	0,50	3,—	3,—
October	0,50	1,30	1,25	1,40	1,60	2,50	3,—	1,50	0,50	3,—	3,—
November	0,50	1,30	1,25	1,40	1,60	2,50	3,—	1,50	0,50	3,—	3,—
December	0,50	1,30	1,25	1,40	1,60	2,50	3,—	1,50	0,50	3,—	3,—

(1) MAANDCIJFERS : Veertiendaagsche rekeningen : rentevoet van de « Caisse Générale de Reports et de Dépôts », derde en vierde week der maand; rekeningen dadelijk opvraagbaar, met vijftien dagen vooropzeg, en op 1, 3 en 6 maanden : gemiddelde rentevoeten der voornaamste creditinstellingen.

(*) Sedert 10 Mei, rentevoeten gewijzigd als volgt : 3 pCt. netto.

WISSELMARKT EN MARKT DER EDELE METALEN.

I. — NOTEERINGEN VAN EDELE METALEN TE LONDEN.

DATUM	Goud		ZILVER		Verhouding <u>goud</u> zilver
	In sh. en d. per ons (1) fijn goud (fixingkoers te Londen om 11 uur)	In franken per kg. (3) fijn goud	In d. per ons (1) voor 222/240 fijn	In franken (2) per kg. fijn	
1937 4 Januari	141/8	33.114,01	21 1/4	447,49	74,—
1938 3 Januari	139/5	33.043,32	19 1/4	411,03	80,39
1938 2 November	148/1	33.047,07	19 1/2	397,41	83,16
1 December	148/6 1/2	33.065,92	20 1/16	402,34	82,18
1939 3 Januari	150/0 1/2	33.146,57	21 1/8	420,44	78,84
1 Februari	148/7 1/2	33.063,57	19 15/16	399,58	82,75
1 Maart	148/5	33.225,99	20 7/16	412,19	80,61
1 April	148/6	33.211,82	20	402,97	82,42
1 Mei	148/6	32.871,64	20 3/16	402,58	81,65
1 Juni	148/5	32.811,44	19 15/16	397,09	82,65
1 Juli	148/6 1/2	32.877,88	18 1/16	360,17	91,23
1 Augustus	148/6 1/2	32.898,77	16 13/16	335,46	98,07
6 September	168/0	31.827,31	21 1/16	359,48	88,54
3 October	168/0	32.171,64	21 5/8	373,08	86,23
1 November	168/0	32.542,98	23 1/4	405,74	80,21
1 December	168/0	32.779,29	23 1/2	413,08	79,35
1940 2 Januari	168/0	32.239,16	22	380,34	84,76

- (1) 1 ons troy = 31,103481 gram.
 (2) Berekend op grond van den pondenkoers te Brussel, den dag van de noteering. Vanaf November 1938 op den koers van den belga te Londen, om 11 uur.
 (3) Berekend op grond van den pondenkoers te Brussel, den dag van de noteering. Vanaf November 1938 geschiedde deze berekening op de basis van den fixingkoers te Londen, om 11 uur, en op den koers van den belga te Londen, om hetzelfde uur. — Met ingang van September 1939 geschiedde de berekening op grond van den door de Bank of England vastgestelden koers.
 (4) Vanaf September, koers door de Bank of England bepaald.

II. — CONTANTWISSELKOERSEN OP DE BEURS TE BRUSSEL.

TIJDVAK	LONDEN 1 £ = 48,6111 belg.	PARIS	NEW-YORK (kabel) 1 \$ = 6,8996 belg.	AMSTERDAM 100 fl. = 401,5083 b.	ZURICH	BERLIJN 100 Rm. = 237,946 b.	STOCKHOLM 100 Kr. = 267,6893 b.	OSLO 100 Kr. = 267,6893 b.	KOPENHAGEN 100 Kr. = 267,6893 b.	MILAN 100 Lt. L. = 31,0492 b.	BUKAREST 100 lei = 5,9748 b.	LISSABON	MONTREAL
<i>Jaargemiddelde :</i>										(1)	(2)		
1938	28,9306	17,0488	5,9180	325,6103	135,3787	237,7908	149,1259	145,3616	129,1842	31,1373	4,3684	26,2705	5,8877
1939	26,3075	14,8861	5,9360	316,5652	133,7060	237,9385	142,5492	137,8103	120,8939	30,8408	—	23,9876	5,6909
<i>Maandgemiddelde :</i>													
1938 October	28,1938	15,7669	5,9139	321,6655	134,3598	236,9579	145,2869	141,6583	125,9000	31,1187	4,37	25,6102	5,8629
November	27,8214	15,5754	5,9137	321,3200	133,9218	236,9026	143,33 1	139,7882	124,2224	31,1049	4,37	25,2403	5,8701
December	27,7277	15,6298	5,9360	322,6733	134,2512	238,0024	142,8190	139,2986	123,8179	31,2250	4,36	25,1800	5,8858
1939 Januari	27,6259	15,6084	5,9205	320,9875	133,6693	237,4364	142,2561	138,7986	123,3455	31,1410	—	25,0564	5,8759
Februari	27,7909	15,7043	5,9307	318,0237	134,4787	238,0137	143,1562	139,6235	124,0940	31,1865	—	25,2110	5,9027
Maart	27,8536	15,7505	5,9437	315,6504	134,4720	238,5304	143,4898	139,9480	124,3674	31,2647	—	25,2739	5,9252
April	27,8059	15,7357	5,9409	315,6094	133,2767	238,4097	143,2578	139,6944	124,1528	31,2603	—	25,1706	5,9157
Mei	27,5048	15,5630	5,8750	314,8821	132,0879	235,7619	141,6600	138,1733	122,7921	30,9192	—	24,9271	5,8555
Juni	27,5298	15,5773	5,8788	312,4907	132,5357	235,9216	141,7480	138,3098	122,8938	30,9313	—	24,9614	5,8663
Juli	27,5517	15,5907	5,8845	313,3465	132,7065	236,2145	141,9237	138,4207	122,9975	30,9591	4,17	24,9770	5,8739
Augustus	27,1133	15,3652	5,8966	314,7900	132,8438	236,6357	141,8607	136,3586	121,3000	30,9834	—	24,8357	5,8769
September	23,3810	13,1889	5,8809	312,6476	132,684	231,9000	140,3524	133,4286	114,7286	30,2206	—	21,6829	5,2661
October	24,0170	13,6156	5,9800	317,7375	134,1932	239,5602	142,5111	135,9966	115,8659	30,1395	—	21,8345	5,3820
November	23,8170	13,4934	6,0654	322,0711	136,0803	243,8618	144,6355	137,8521	117,5474	30,6122	—	21,9284	5,2983
December	23,6991	13,4408	6,0349	320,5461	135,3591	243,0168	143,7395	137,1197	116,6421	30,4717	—	21,9926	5,2522
<i>Dagnoteeringen :</i>													
1939 December 1	23,69	13,425	6,065	322,10	136,075	243,25	144,60	137,30	117,20	30,5810	—	21,95	5,16125
4	23,655	ni. t. gen.	6,065	321,40	135,875	243,45	144,40	137,90	117,25	30,5577	—	21,90	ni. t. gen.
5	23,60	ie. gen.	6,06	321,65	135,975	243,00	144,20	137,65	117,00	30,5577	—	21,90	5,16
6	23,6275	nie. gen.	6,065	322,075	136,15	243,00	144,25	137,875	117,25	30,5577	—	22,05	5,19
7	23,7025	13,435	6,065	322,00	136,075	243,00	144,575	137,85	117,00	30,5904	—	21,95	5,195
8	23,72	13,445	6,065	322,00	136,025	243,00	144,25	137,875	117,30	30,5904	—	22,00	5,255
11	23,74	13,46	6,07	322,275	136,10	243,40	144,60	137,75	117,50	30,6185	—	22,01	5,255
12	23,865	13,535	6,085	323,05	136,50	243,50	144,85	137,25	117,75	30,6185	—	22,15	5,29
13	23,8475	13,5125	6,07	322,25	136,1475	243,80	144,65	137,975	117,00	30,7125	—	22,10	5,28
14	23,945	13,5675	6,0575	321,625	135,80	243,50	144,40	138,00	117,00	30,5717	—	22,20	5,31
15	23,8025	13,49	6,05	321,15	135,60	243,50	144,10	137,55	116,90	30,5717	—	22,15	5,28
16	23,66	13,4075	6,01	320,70	134,975	243,00	143,05	136,50	116,25	30,4275	—	21,98	5,2325
18	23,7175	13,44	6,01	319,70	134,825	243,00	143,00	136,25	116,25	30,3536	—	22,00	5,2675
20	23,71	13,435	6,01	319,05	134,75	243,00	142,90	136,50	116,25	30,326	—	22,05	5,2575
21	23,70	13,435	6,01	319,05	134,875	243,00	143,025	136,35	116,25	30,326	—	22,00	5,30
22	23,69	13,43	6,01	318,925	134,80	242,90	143,20	137,00	116,20	30,326	—	22,00	5,305
27	23,33	13,225	5,915	314,40	132,55	242,00	141,60	134,20	114,40	30,3168	—	21,75	5,20
28	23,63	13,40	5,99	318,575	134,40	242,00	142,75	136,20	115,70	30,1341	—	21,88	5,30
29	23,65	13,41	5,99	318,40	134,325	242,00	142,75	136,30	115,75	30,2252	—	21,84	5,30

- (1) Italiaansche lira : noteering in uitvoering van het K. B. dd. 11 December 1935, art. 3.
 (2) Geen omzetten.

III. — TERMIJNWISSELKOERSEN.

TIJDVAK	AGIO (+) OF DISAGIO (-) :														
	1° IN BELGA, VOOR :										2° IN % VAN DEN CONTANTKOERS				
	1 £		100 Fr. fr.		1 \$		100 Ned. Guld.		100 Zwitsersche fr.		£	Fr. fr.	\$	N. G.	Zw. fr.
	Bieden (acheteur)	Laten (vendeur)	Bieden (acheteur)	Laten (vendeur)	Bieden (acheteur)	Laten (vendeur)	Bieden (acheteur)	Laten (vendeur)	Bieden (acheteur)	Laten (vendeur)	(Gemiddelde der bied- en laanakoersen)				

a) Wisselkoers op één maand.

Jaargemiddelden :	+0,0789	+0,0896	-0,0877	-0,0781	+0,0199	+0,0200	+1,1268	+1,1744	+0,5154	+0,6751	+0,29	-0,49	+0,34	+0,35	+0,44
1938	+0,0482	+0,0503	+0,0189	+0,0273	+0,0243	+0,0203	+0,8692	+0,6928	—	+0,5250	+0,19	+0,16	+0,38	+0,25	+0,39
Maandgemiddelden:															
1938 October ...	+0,0180	+0,0232	-0,1453	-0,1131	+0,0067	+0,0105	+0,4286	+0,7100	+0,2545	+0,3818	+0,07	-0,82	+0,15	+0,18	+0,24
November ...	+0,0012	+0,0023	-0,0762	-0,0600	+0,0048	+0,0061	+0,3136	+0,4000	+0,1250	+0,2750	+0,006	-0,44	+0,09	+0,11	+0,15
December ...	+0,0211	+0,0271	+0,0027	+0,0105	+0,0117	+0,0142	+0,6389	+0,8357	—	—	+0,09	+0,04	+0,22	+0,23	—
1939 Januari ...	-0,0063	-0,0032	-0,0108	-0,0063	+0,0072	+0,0079	+0,3841	+0,4962	—	—	-0,02	-0,05	+0,13	+0,14	—
Februari ...	+0,0120	+0,0169	-0,0021	-0,0050	+0,0075	+0,0056	+0,3875	+0,2531	—	—	+0,05	-0,02	+0,11	+0,10	—
Maart ...	+0,1878	+0,1850	+0,0947	+0,0953	+0,0444	+0,0448	+2,2556	+2,0727	—	—	+0,07	+0,60	+0,70	+0,69	—
April ...	+0,3591	+0,3575	+0,1025	+0,1794	+0,0864	+0,0246	+3,5000	+1,3000	—	—	+0,4500	+1,29	+1,09	+0,93	+0,76
Mei ...	+0,0755	+0,0753	+0,0479	+0,0350	+0,0244	+0,0209	+1,4600	+1,1062	—	—	+0,6000	+0,27	+0,27	+0,39	+0,41
Juni ...	+0,0375	+0,0413	+0,0158	+0,0218	+0,0135	+0,0154	+0,4125	+0,5687	—	—	+0,14	+0,12	+0,25	+0,16	—
Juli ...	+0,0243	+0,0265	+0,0040	+0,0096	+0,0128	+0,0134	+0,2833	+0,3139	—	—	+0,09	+0,04	+0,22	+0,10	—
Augustus ...	-0,0312	-0,0263	-0,0071	-0,0033	+0,0050	+0,0060	+0,0444	+0,0917	—	—	-0,11	-0,03	+0,09	+0,02	—
September ...	-0,0283	-0,0250	-0,0100	—	+0,0150	+0,0200	+0,1333	+0,2000	—	—	-0,11	-0,04	+0,30	+0,05	—
October ...	-0,0060	-0,0012	-0,0142	-0,0027	+0,0149	+0,0205	+0,3786	+0,5111	—	—	-0,04	-0,06	+0,30	+0,14	—
November ...	-0,0300	-0,0345	-0,0200	-0,0088	+0,0217	+0,0207	+0,2912	+0,6000	—	—	-0,14	-0,11	+0,35	+0,14	—
December ...	-0,0157	-0,0086	-0,0342	-0,0158	+0,0384	+0,0496	+0,9000	+0,8000	—	—	-0,05	-0,19	+0,73	+0,27	—
Dagnoteringen :															
1939 December 1	-0,12	—	—	-0,03	+0,02	+0,025	—	+0,60	—	—	-0,51	-0,22	+0,37	+0,19	—
2	-0,09	—	-0,06	—	+0,025	—	+0,20	+0,60	—	—	-0,38	-0,45	+0,41	+0,12	—
4	—	-0,08	-0,06	-0,03	+0,025	—	+0,20	+0,60	—	—	-0,34	—	+0,41	+0,12	—
5	-0,10	-0,08	-0,06	-0,03	+0,03	—	—	+0,40	—	—	-0,38	—	+0,50	+0,12	—
6	-0,08	—	-0,06	—	+0,03	—	—	+0,40	—	—	-0,34	—	+0,49	+0,12	—
7	-0,07	—	-0,06	-0,03	+0,03	—	—	+0,40	—	—	-0,30	-0,33	+0,49	+0,12	—
8	-0,05	—	-0,05	—	+0,03	—	+0,50	—	—	—	-0,21	-0,37	+0,49	+0,16	—
9	-0,04	—	-0,05	—	+0,035	—	+0,50	—	—	—	-0,17	-0,37	+0,58	+0,16	—
11	-0,02	—	-0,06	-0,02	+0,035	—	+0,80	—	—	—	-0,08	-0,30	+0,58	+0,25	—
12	—	+0,01	-0,06	-0,02	—	+0,045	+1, —	—	—	—	+0,04	-0,30	+0,74	+0,31	—
13	+0,005	—	-0,02	—	—	+0,045	+1, —	—	—	—	+0,02	-0,15	+0,74	+0,31	—
14	+0,005	—	-0,02	—	+0,0525	—	+1, —	—	—	—	+0,02	-0,15	+0,87	+0,31	—
15	+0,01	—	-0,015	pari	+0,0525	+0,06	+1, —	—	—	—	+0,04	-0,06	+0,93	+0,31	—
16	+0,01	—	-0,005	+0,055	+0,055	+1, —	—	—	—	—	+0,04	-0,04	+0,91	+0,31	—
18	+0,01	—	-0,03	-0,01	—	+0,055	+1, —	+1,40	—	—	+0,04	-0,15	+0,92	+0,37	—
19	+0,015	—	-0,01	—	—	+0,055	+1, —	+1,40	—	—	+0,06	-0,07	+0,92	+0,38	—
20	+0,015	+0,02	-0,01	—	+0,055	—	+1, —	+1,40	—	—	+0,07	-0,07	+0,92	+0,38	—
21	+0,02	—	-0,02	pari	+0,05	—	+1,20	—	—	—	+0,08	-0,07	+0,83	+0,38	—
22	+0,02	—	-0,02	pari	—	+0,05	+1, —	—	—	—	+0,08	-0,07	+0,83	+0,31	—
23	+0,025	+0,025	-0,01	—	+0,045	+0,055	+1, —	—	—	—	+0,11	-0,07	+0,83	+0,31	—
27	+0,025	+0,025	-0,01	—	+0,045	+0,055	+1,20	—	—	—	+0,11	-0,08	+0,85	+0,38	—
28	+0,02	+0,02	-0,01	—	—	+0,05	+1,20	—	—	—	+0,08	-0,07	+0,83	+0,38	—
29	+0,02	—	-0,01	—	—	+0,05	+1,20	—	—	—	+0,08	-0,07	+0,83	+0,38	—
30	+0,025	—	—	-0,01	—	+0,05	+1, —	—	—	—	+0,11	-0,07	+0,83	+0,31	—

b) Wisselkoers op drie maand.

Jaargemiddelden :	+0,2544	+0,2607	-0,2306	-0,2169	+0,0599	+0,0624	+3,4801	+3,6135	+1,2580	+1,4783	+0,89	-1,31	+1,03	+1,09	+1,01
1939	+0,1428	+0,1325	+0,0589	+0,0424	+0,0705	+0,0643	+2,4444	+2,0379	+0,9000	+1,3167	+0,52	+0,34	+1,14	+0,71	+0,83
Maandgemiddelden:															
1938 October ...	+0,0960	+0,1085	-0,3725	-0,3662	+0,0312	+0,0411	+1,8909	+2,4842	+0,8056	+1,0625	+0,36	-2,34	+0,61	+0,68	+0,70
November ...	+0,0291	+0,0330	-0,2408	-0,2237	+0,0233	+0,0254	+1,2538	+1,3833	+0,5000	+0,8750	+0,11	-1,49	+0,41	+0,41	+0,51
December ...	+0,0983	+0,1064	-0,0074	+0,0055	+0,0474	+0,0480	+2,3588	+2,5105	—	—	+0,37	-0,06	+0,80	+0,75	—
1939 Januari ...	+0,0139	+0,0125	-0,0487	-0,0303	+0,0286	+0,0270	+1,4125	+1,4600	+0,6000	+1, —	+0,05	-0,25	+0,45	+0,45	+0,60
Februari ...	+0,0707	+0,0479	-0,0162	-0,0274	+0,0285	+0,0238	+1,2136	+0,7633	—	—	+0,21	-0,14	+0,44	+0,31	—
Maart ...	+0,5859	+0,5611	+0,2884	+0,2693	+0,1411	+0,1246	+6,7176	+6,3667	—	—	+2,06	+1,77	+2,22	+2,07	—
April ...	+0,7692	+0,6356	+0,4740	+0,2697	+0,1676	+0,0808	+8,6000	+3,9200	—	—	+1,3500	+2,53	+2,36	+2,09	+1,98
Mei ...	+0,2355	+0,2564	+0,1096	+0,1080	+0,0728	+0,0661	+4,0556	+3,2625	+1,2000	+1,6000	+0,89	+0,70	+1,18	+1,16	+1,06
Juni ...	+0,1662	+0,1752	+0,0750	+0,0867	+0,0555	+0,0573	+2,0750	+2,1711	—	—	+0,62	+0,52	+0,96	+0,68	—
Juli ...	+0,0910	+0,0874	+0,0171	+0,0345	+0,0365	+0,0416	+1,0111	+1,0500	—	—	+0,32	+0,17	+0,66	+0,33	—
Augustus ...	-0,0562	-0,0329	-0,0064	-0,0066	+0,0219	+0,0210	+0,2700	+0,3800	—	—	-0,16	-0,04	+0,36	+0,10	—
September ...	-0,0725	-0,0666	—	—	+0,0592	+0,0762	+0,1333	+0,2000	—	—	-0,30	—	+1,15	+0,05	—
October ...	-0,0067	-0,0011	-0,0392	-0,0300	+0,0644	+0,0647	+0,9412	+1,5833	—	—	-0,02	-0,25	+1,08	+0,40	—
November ...	-0,0443	-0,0561	-0,0677	-0,0510	+0,0679	+0,0666	+0,8071	+1,3200	—	—	-0,21	-0,44	+1,11	+0,33	—
December ...	-0,0386	-0,0296	-0,1375	-0,1142	+0,1039	+0,1238	+2,0952	+1,9778	—	—	-0,14	-0,94	+1,89	+0,64	—
Dagnoteringen :															
1939 December 1	—	-0,18	—	-0,10	+0,075	+0,085	—	+1,20	—	—	-0,76	-0,74	+1,32	+0,37	—
2	-0,20	-0,18	-0,12	—	+0,09	—	+0,60	+1,20	—	—	-0,80	-0,89	+1,48	+0,28	—
4	-0,20	—	-0,15	-0,10	+0,08	—	+0,60	+1,20	—	—	-0,85	—	+1,32	+0,28	—
5	-0,20	-0,18	-0,15	-0,10	+0,08	+0,09	—	+0,80	—	—	-0,81	—	+1,40	+0,25	—
6	-0,18	—	-0,15	—	+0,08	—	—	+0,80	—	—	-0,76	—	+1,32	+0,25	—
7	-0,15	—	-0,15	-0,10	+0,085	—	+0,60	—	—	—	-0,63	-0,93	+1,40	+0,19	—
8	-0,13	—	-0,13	—	+0,095	—	+0,80	—	—	—	-0,55	-0,97	+1,57	+0,25	—
9	-0,08	-0,07	-0,13	—	+0,10	—	+1, —	—	—	—	-0,32	-0,97	+1,65	+0,31	—
11	-0,05	—	—	-0,11	+0,10	—	+1,20	—	—	—	-0,21	-0,82	+1,65	+0,37	—
12	-0,04	—	—	-0,11	—	+0,13	+1,40	—	—	—	-0,17	-0,81	+2,14	+0,43	—
13	+0,01	+0,02	—	-0,11	+0,11	+0,12	+1,80	—	—	—	+0,06	-0,81	+1,89	+0,56	—
14	+0,02	+0,02	—	-0,11	+0,115	—	+2, —	—	—	—	+0,08	+0,81	+1,90	+0,62	—
15	+0,02	—	—	-0,12	+0,12										

KAPITAALMARKT.

I. — NOTEERINGEN VAN ENKELE PUBLIEKE FONDSEN (*) (VERGELIJKENDE TABEL).

14

AARD DER EFFECTEN	Noteering voor	NOTEERING PER		
		3 Novemb. 1939	1 December 1939	2 Januari 1940
A. — Binnenlandsche schuld.				
I. — RECHTSSTREEKSCHE BELGISCHE STAATSSCHULD (Rente bij te rekenen).				
2 1/2 % Schuld	100,—	48,30	48,10	49,20
3 % Schuld, 2 ^e reeks	100,—	65,75	66,50	67,—
3 1/2 % Schuld 1937	100,—	68,50	65,—	67,25
Geïnificeerde 4 % Schuld, 1 ^{ste} reeks	100,—	71,50	71,—	77,50
Geïnificeerde 4 % Schuld, 2 ^e reeks	100,—	71,50	71,—	77,50
2 1/2 % Schatkistbons op 5 jaar 1937	100,—	—	—	—
4 % Lotenleening van 1932	525,—	405,—	395,—	417,—
4 % Lotenleening van 1933	1.050,—	830,—	800,—	832,—
Lotenleening (voorloopige getuigschriften) 1938 (2)	500,—	391,—	387,—	391,—
II. — INDIRECTE STAATSSCHULD EN DOOR DEN STAAT GEWAARBORGDE SCHULD (Rente bij te rekenen)				
4 % Lotenleening der Verwoeste Gewesten 1921	250,—	180,—	178,—	188,—
4 % Lotenleening der Verwoeste Gewesten 1922	262,50	191,—	185,—	197,—
4 % Lotenleening der Verwoeste Gewesten 1923	525,—	401,—	391,—	407,—
6 % preferente aandelen van de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen (Zwitserse snede)	500,—	483,—	482,—	510,—
6 % preferente aandelen van de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen (Nederlandse snede)	500,—	483,—	482,—	510,—
4 % preferente aandelen van de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen (Belgische snede)	500,—	350,—	350,—	377,—
(*) 3 % Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen, coupon Januari-Juli	100,—	54,—	56,75	58,50
1/4 % Intercommunale Maatschappij van den Linker Schelde-Oever (IMALSO)	100,—	70,—	—	—
4 % Nationale Maatschappij voor Waterdistributie	100,—	68,—	69,—	—
III. — RECHTSSTREEKSCHE KOLONIALE SCHULD.				
Renteloos : Belgisch Congo, Lotenleening 1888	100,—	117,—	121,50	123,25
Rente bij te rekenen :				
2 1/2 % Koloniale Schuld 1887	100,—	—	—	—
3 % Koloniale Schuld 1904	100,—	60,—	—	—
4 % Koloniale Schuld 1906	100,—	68,50	—	—
4 % Koloniale Schuld 1936	100,—	68,—	68,50	72,50
(*) 3 1/2 % Koloniale Schuld 1937	100,—	64,—	63,—	—
IV. — DOOR DE KOLONIE GEWAARBORGDE SCHULD (Rente bij te rekenen).				
6 % Congo Supérieur aux Grands Lacs (met recht tot omwisseling) (1)	500,—	—	—	—
4 % Congo Supérieur aux Grands Lacs (zonder recht tot omwisseling)	500,—	337,—	328,—	369,—
(*) 4 % Vervoer te water (Unatra), Winstbedeelende obligatiën	500,—	462,—	—	(4) 504,—
(*) 4 % Kivu (Spoorweg), kapitaal	1.000,—	—	—	—
(*) 4 % Buurtspoorwegen van Congo, pref.	500,—	—	357,—	—
V. — PROVINCIËN EN GEMEENTEN.				
Rente bij te rekenen :				
(*) 4 1/4 % Gemeentekrediet 1871 tot 1879	100,—	99,50	—	102,—
(*) 3 % „ „ 1886 tot 1911	100,—	65,—	65,—	68,—
(*) 4 % „ „ 1912 tot 1918	100,—	68,50	68,—	68,50
4 % „ „ 1927 tot 1929	100,—	68,—	68,—	68,75
4 % „ „ 1931 (Januari-Juli)	100,—	68,—	68,—	70,—
4 % „ „ 1932	100,—	68,45	67,05	68,75
4 % „ „ 1937	100,—	—	67,05	69,50
4 % Kasbons Gemeentekrediet 1934, terugbetaalbaar à 103 %	100,—	92,45	92,05	92,—
4 % „ „ 1938, „ 100 %	100,—	83,—	81,50	85,50
4 % Gemeentekrediet, 1938, Lotenleening (voorloopige getuigschriften)	500,—	413,—	425,—	429,—
Rente in de noteering begrepen :				
3 % Provincie Antwerpen 1891	100,—	75,10	—	74,—
4 % Provincie Oost-Vlaanderen 1936	100,—	—	68,05	70,40
4 % Stad Antwerpen 1930 (Januari-Juli)	100,—	68,30	68,55	68,55
4 % „ „ 1933, terugbetaalbaar à 103 %	100,—	89,05	87,30	—
4 % „ „ 1936 (coupon 31 December)	100,—	66,05	66,50	62,40
4 % „ „ 1937	100,—	67,30	67,55	69,30
4 % Brussel 1930	100,—	67,05	(4) 67,55	70,05
4 % Brussel 1936, terugbetaalbaar à 103 %	100,—	83,—	81,25	—
4 % Brussel 1938	100,—	88,05	86,05	91,—
4 % Gent 1929	100,—	68,15	(4) 68,15	70,05
4 % Gent 1936	100,—	65,95	66,35	82,55
4 1/2 % Luik 1917	100,—	73,50	73,—	73,50
4 % Luik 1919	100,—	67,—	67,30	69,30
4 % Luik 1929	100,—	67,30	67,55	—
4 % Luik 1937	100,—	68,05	68,35	71,20
4 1/2 % Luik 1939 (kasbons)	100,—	96,30	96,05	99,—
Lotenleeningen. — Rente in de noteering begrepen :				
2 1/2 % Antwerpen 1887, terugbetaalbaar à 110	100,—	62,25	(7) 65,25	(3) 67,50
2 % Antwerpen 1903, terugbetaalbaar à 110	100,—	—	53,—	53,25
2 1/2 % Brussel 1902, terugbetaalbaar à 110	100,—	61,—	62,—	—
2 % Brussel 1905, terugbetaalbaar à 110	100,—	52,—	(4) 50,—	53,—
(*) 2 % Kanaal en Zeevaartinstellingen van Brussel 1897	100,—	50,75	51,75	53,50
2 % Gent 1896	100,—	50,—	—	51,25
2 % Luik 1897	100,—	50,—	49,75	50,—
B. — Buitenlandsche Staatsschuld.				
I. — LEENINGEN IN \$.				
6 % Belgische Schuld 1955	100 \$	(5) 86 1/2	—	(8) 94,75
6 1/2 % Belgische Schuld 1949	100 \$	(5) 90 1/2	—	—
7 % Belgische Schuld 1955	100 \$	(5) 96 3/4	—	(8) 102,50
II. — LEENINGEN IN £.				
4 % Leening 1936	100 £	59 1/2	60 3/8	63 1/2
4 % Leening 1937	100 £	60 1/2	65 7/16	68,—
III. — LEENINGEN IN FRANSCHE FRANKEN.				
5 1/2 % Buitenlandsche leening 1932 (Fransche goudfranken)	1.000 F.fr.	(5) 1.840 Bf.	2.755 Ffr.	2.980 Ffr.
5 1/2 % Buitenlandsche leening 1934 (Fransche goudfranken)	1.000 F.fr.	(5) 1.850 Bf.	2.755 Ffr.	2.965 Ffr.
5 % Buitenlandsche leening conversie 1934	1.000 F.fr.	(6) 859 F.f.	780 Ffr.	774 Ffr.
IV. — LEENINGEN IN NEDERLANDSCHE GULDENS.				
3 1/2 % Leening 1937	100 N.G.	63 3/4	58 1/4	62,—

(*) Over 't algemeen genieten de coupons der leeningen vrijdom van belasting, deze welke aan de belasting van 2 pCt. zijn onderworpen, zijn met een sterretje geteekend.

(1) Interest tot 4 pCt. gewaarborgd.

(2) Rentevoet 3 1/2 pCt. gedurende de eerste tien jaren; vanaf het elfde jaar zal de interest op 4 pCt. gebracht worden.

(3) Tegen deze noteering werden de verkoopers niet of slechts gedeeltelijk voldaan.

(4) Tegen deze noteering werden de koopers niet of slechts gedeeltelijk voldaan.

(5) Noteering per 8 November 1939.

(6) Noteering per 19 October 1939.

(7) Gewijzigde noteering : geld.

(8) Noteering per 3 Januari 1940.

II. — MAANDELIJSCH E INDEXCIJFERS VAN DE BEURS TE BRUSSEL.

DATUM	VASTRENDEERENDE FONDSEN (30)					NIET - VASTRENDEERENDE FONDSEN (120)											
	Algemeen Indexcijfer	Recht- en onrechtst. Belgische Staatsleening.	Provincie- en gemeente-leeningen	4 % Obligaties 18,— % belasting	6 % Obligaties belastingvrij	Algemeen Indexcijfer	Verzekeringen, banken en financiële instelling.	Onroerende goederen, hypotheken en hotelwezen	Tramwegen Buurtpoorwegen	Tramwegen en electric. (Truists)	Gas- en electriciteit	Metaalnijverheid	Steenkolennijnen	Zink, lood en mijnen	Glas- en spiegelglas fabrieken	Textielnijverheid en zijdefabrieken	Koloniale waarden

Indexcijfer op basis van de notering der vorige maand.

1939 1 December ...	98	99	99	98	98	95	93	98	96	99	94	95	91	96	89	93	97	101
1940 2 Januari	103	106	101	101	102	105	102	97	113	102	112	105	105	111	97	103	104	100

Indexcijfer op basis van de notering op 3 Januari 1928.

1938 3 November ...	120	117	129	141	105	38	27	24	26	22	57	78	128	22	59	22	30	29
1 December	120	116	129	143	104	37	26	23	26	22	56	77	122	22	59	22	29	30
1939 3 Januari	119	114	128	141	104	35	25	23	25	21	55	72	119	21	56	21	27	29
1 Februari	118	115	128	140	103	33	25	22	24	21	55	66	109	19	52	19	24	27
1 Maart	118	113	128	141	103	34	24	23	26	22	56	66	106	20	53	19	25	28
3 April	116	111	125	140	100	32	24	22	25	21	54	60	101	19	49	17	24	26
1 Mei	114	109	123	137	101	31	23	21	25	20	52	64	97	17	45	17	23	26
1 Juni	116	110	125	138	103	33	24	22	25	20	55	74	115	18	49	18	24	26
3 Juli	116	109	125	138	103	30	21	20	23	19	52	62	103	15	44	16	22	23
1 Augustus	116	111	125	138	102	31	22	19	23	19	52	71	105	16	44	16	23	24
4 September	114	110	122	135	101	29	19	19	21	17	50	62	96	13	40	16	21	22
2 October	106	96	116	130	95	27	18	18	18	14	40	54	110	12	35	17	25	16
3 November ...	106	94	117	128	95	27	17	18	18	14	41	56	112	13	34	16	25	17
1 December ...	104	93	115	126	93	26	16	18	17	14	38	53	102	12	31	15	24	17
1940 2 Januari	107	99	116	127	95	27	16	17	19	14	43	55	108	14	30	16	25	17

(*) De belasting bedraagt 18,— pCt. sedert 1 Januari 1940 (Staatsblad van 4 Januari 1940).

III. — NOTEERINGEN, RENDEMENTEN EN INDEXCIJFERS VAN DE VOORNAAMSTE OBLIGATIETYPEN.

DATUM	TOONAANGEVENDE TYPEN								OBLIGATIES van maatschappijen Allerlei typen		
	Koers				Opbrengst (t. o. v. den koers alleen)				Gemiddeld netto rendement	Gemiddelde beurswaarde	Index. gemiddelde beursw. 3-1-1938 = 100
	I Genéfific. 4 %	II Koloniale Schuld 1936 4 %	III Provinc., steden en gemeenten 4 %	IV Nijverheids-ondernem. 4 ½ %	I Genéfific. 4 %	II Koloniale Schuld 1936 4 %	III Provinc., steden en gemeenten 4 %	IV Nijverheids-ondernem. 4 ½ %			
1938 3 November ...	89,—	85,—	87,38	96,29	4,49	4,71	4,58	4,67	4,77	97,54	96
1 December	89,37	84,35	86,52	95,26	4,48	4,74	4,62	4,72	4,83	96,40	95
1939 3 Januari	88,80	84,—	85,36	94,23	4,52	4,75	4,69	4,78	4,87	95,03	94
1 Februari	88,75	82,—	85,61	92,03	4,51	4,88	4,67	4,89	4,84	94,49	93
1 Maart	87,60	83,—	85,08	90,49	4,57	4,82	4,70	4,97	4,89	93,54	92
3 April	86,50	81,25	83,08	86,43	4,62	4,92	4,81	5,21	5,09	89,90	89
1 Mei	85,25	82,—	81,19	85,87	4,69	4,88	4,93	5,24	5,10	89,69	89
1 Juni	85,25	82,90	83,57	90,30	4,69	4,83	4,79	4,98	4,96	92,19	91
3 Juli	84,—	81,50	82,25	88,66	4,76	4,91	4,86	5,08	5,01	91,15	90
1 Augustus	86,15	84,50	83,06	88,19	4,64	4,73	4,82	5,10	5,04	90,72	90
4 September	85,80	82,—	79,29	85,10	4,66	4,88	5,04	5,29	5,16	88,71	88
2 October	72,50	69,50	70,62	72,75	5,52	5,75	5,63	6,18	5,84	78,78	78
3 November ...	71,50	68,—	71,12	69,27	5,59	5,88	5,62	6,50	6,07	76,24	75
1 December ...	71,—	68,50	70,88	67,71	5,63	5,84	5,64	6,65	6,23	74,29	73
1940 2 Januari	77,50	72,50	72,28	70,70	5,16	5,52	5,53	6,36	6,—	76,90	76

N. B. — Voor de samenstelling: zie Maartnummer 1939, op blz. 187.

IV. — UITGIFTEN VAN DE BELGISCHE EN CONGOLEESCHE NIJVERHEIDS-
EN HANDELSVENNOOTSCHAPPEN.

a) Retrospectief overzicht
(duizenden franken).

17

TIJDVAK	OPRICHTINGEN VAN VENNOOTSCHAPPEN						KAPITAALSVERHOOGINGEN (Naamloze vennootschappen) (commandit. vennootschappen op aandelen) (personenvennootsch. met beperkte aansprak.)			
	naamloze en commanditaire op aandelen			personenvennootschappen met beperkte aansprakelijkheid			Aantal	Oud kapitaal	Nominale verhoging.	Gestort bedrag op nomin. waarde
	Aantal	Nominaal bedrag	Gestort bedrag op nomin. waarde	Aantal	Nominaal bedrag	Gestort bedrag op nomin. waarde				
1937.....	452	350.879	284.968	937	327.881	316.285	473	5.056.092	3.797.925	3.655.773
1938.....	367	243.321	210.138	1.263	331.881	324.532	321	1.506.970	1.354.377	1.275.038
1938 11 eerste maanden.....	333	220.547	188.294	993	265.715	258.919	272	1.287.024	1.143.580	1.075.680
1939 11 eerste maanden.....	279	199.803	175.753	991	232.244	225.237	208	683.078	553.005	447.466
1938 September.....	28	16.110	15.398	90	19.517	19.232	15	262.210	75.466	72.586
October.....	30	11.606	10.246	96	22.893	22.673	16	39.090	27.983	27.586
November.....	23	22.980	18.664	104	30.123	29.558	19	119.380	67.362	62.141
December.....	34	22.774	21.844	270	66.166	65.613	49	219.946	210.797	199.958
1939 Januari.....	28	26.035	21.335	121	31.059	29.029	26	65.042	40.572	36.706
Februari.....	32	17.029	14.273	86	20.549	20.303	15	27.422	8.412	7.590
Maart.....	32	19.145	17.458	133	21.185	20.651	25	64.747	49.390	42.638
April.....	18	27.415	24.190	118	23.518	23.148	20	168.625	110.317	57.691
Mei.....	30	21.019	18.225	100	18.240	17.657	34	102.226	71.018	65.178
Juni.....	30	10.175	8.833	129	21.825	20.912	18	43.945	89.555	89.357
Juli.....	28	23.979	21.202	124	38.123	37.187	21	37.092	55.173	55.155
Augustus.....	28	12.466	10.826	59	19.320	18.358	12	71.601	45.599	22.130
September.....	9	6.600	5.000	27	6.900	6.582	13	28.200	31.625	30.825
October.....	26	15.995	14.835	55	24.567	24.567	13	58.196	42.514	32.092
November.....	18	19.945	19.576	39	6.958	6.843	11	10.982	8.830	8.104

TIJDVAK	OBLIGATIE-UITGIFTEN		Gezamen- lijke uitgiften	UITGIFTE- PREMIËN (1)	ANDERE STORTINGEN DAN IN GELD		UITGIFTEN bestemd voor aflossing van oude leeningen (4)	Netto uitgiften (5)
	Aantal	Nominaal bedrag			Nominaal bedrag	Inbreng in natura (2)		
1937.....	47	2.021.550	6.498.215	400.495	721.690	2.331.933	2.370.828	1.254.620
1938.....	21	392.190	2.321.769	6.375	572.606	808.173	152.500	675.594
1938 11 eerste maanden.....	21	392.190	2.022.032	6.375	480.009	782.726	152.500	506.223
1939 11 eerste maanden.....	11	41.200	1.026.252	—	412.977	210.093	—	266.581
1938 September.....	2	34.500	145.593	—	60.555	19.125	10.000	52.036
October.....	1	49.215	111.697	—	26.855	22.590	—	60.475
November.....	1	2.000	122.465	—	47.533	44.375	—	20.455
December.....	—	—	299.737	—	92.597	25.447	—	69.371
1939 Januari.....	4	16.900	114.566	—	32.236	12.801	—	158.933
Februari.....	—	—	45.990	—	22.135	3.350	—	16.681
Maart.....	2	3.200	92.920	—	38.154	24.692	—	21.101
April.....	2	12.500	173.750	—	53.718	8.750	—	55.061
Mei.....	1	3.000	113.277	—	30.238	40.450	—	27.372
Juni.....	—	—	121.535	—	28.907	80.650	—	9.545
Juli.....	—	—	117.275	—	83.353	6.850	—	23.341
Augustus.....	1	5.000	82.385	—	39.257	1.655	—	15.402
September.....	—	—	45.125	—	17.320	15.000	—	10.087
October.....	1	600	83.676	—	50.820	3.700	—	17.574
November.....	—	—	35.733	—	16.844	6.200	—	11.479

- (1) In de gestorte bedragen niet begrepen.
(2) In de oprichtingen en kapitaalsverhoogingen begrepen.
(3) In de kapitaalsverhoogingen begrepen.
(4) In de kapitaalsverhoogingen en de obligatie-uitgiften begrepen.
(5) Omvatten de volgestorte bedragen op aandelen, de obligatie-uitgiften, de uitgifte-premiën, verminderd met de stortingen andere dan in specie en de emissies tot terugbetaling van vroegere leeningen.

IV. — EMISSIES VAN DE BELGISCHE EN CONGOLEESCHE NIJVERHEIDS- EN HANDELSVENNOOTSCHAPPEN.

b) Detail der uitgiften
(duizenden franken).

NOVEMBER 1939.

BEDRIJFSKLASSEN	OPRICHTINGEN VAN VENNOOTSCHAPPEN (1)						KAPITAALSVERHOOGINGEN (naamloze vennootschappen) (command. vennoot. op aand.) (personenvennootschappen met beperkte aansprakelijkheid)				OBLIGATIE- UITGIFFTEN			Uitgifte- premiën (in de gestorte bedra- gen niet begre- pen)	ANDERE STORTINGEN DAN IN SPECIE				ONTBINDINGEN VAN VENNOOTSCHAPPEN (1) (naamloze) (commanditaire op aand.) (personenvennootschapp. met beperkte aansprakelijkheid)				KAPITAALS- VERMINDE- RINGEN (naamloze vennootsch.) (comm. venn. op aandeel.) (personen- vennootsch. m. beperkte aansprakel.)	
	naamloze en commanditaire op aandelen			personenvennootsch. met beperkte aansprakelijkheid			Aantal	Oud kapitaal	Nomin. vergroo- ting	Gestort bedrag op nomin. waarde	Aantal	Nomin. bedrag	waarvan conversie leenin- gen		Inbreng in natura		Kapitaals- verhoogen	Inlijving van reserves (in de kapitaalsverhoogen begrepen)	Liquidaties		Samensmel- tingen		Aantal	Bedrag
	Aantal	Nomin. bedrag	Gestort bedrag op nomin. waarde	Aantal	Nomin. bedrag	Gestort bedrag op nomin. waarde									naamloze en commanditaire op aandelen	personen- vennootschapp. met beperkte aan- sprakelijkheid			Aantal	Bedrag	Aantal	Bedrag		
1. Private banken				1	50	50																		
2. Verzekeringen				1	100	100	4	7.597	1.175	747													1	1.080
3. Financiële inrichtingen	2	210	160	1	100	100	1	215	85	85														
4. In-, uitvoer	1	215	215	2	100	100																		
5. Handel in metalen				1	50	50																		
6. Handel in kleerstoffen en meubel.				2	324	324																		
7. Handel in eetwaren	2	8.285	8.285	3	470	470																		
8. Diverse handel	3	650	650	5	300	300	3	1.750	1.290	992														
9. Suikerfabrieken																								
10. Maalderijen				1	1.082	1.082																		
11. Bierbrouwerijen	1	300	300																					
12. Stokerijen																								
13. Andere voedingsnijverheden				1	50	50	1	20	180	180														
14. Steengroeven																								
15. Kolenmijnen																								
16. Mijnbouw																								
17. Gas																								
18. Electriciteit																								
19. Electricische constructie				4	897	897																		
20. Hôtels, bioscopen, schouwburgen.				1	50	50																		
21. Drukkerijen, publiciteit	2	130	130	2	160	160	1	1.000	5.000	5.000														
22. Textielbedrijf	2	1.200	1.200	1	90	75																		
23. Kunstmat. en ceramische mater.				1																				
24. Metaalnijv., mechan. constructie.				7	1.120	1.020																		
25. Gebouwen, openbare werken																								
26. Papierijverheden																								
27. Plantages en kolon. vennootsch.	1	455	136																					
28. Chemische nijverheden	2	5.500	5.500	1	120	120																		
29. Houtbewerkingindustrie																								
30. Leerlooierijen, riemfabrieken																								
31. Automobielen	1	1.500	1.500																					
32. Glas- en kristalabrieken																								
33. Spiegelgieterijen																								
34. Diverse nijverheden				2	575	575																		
35. Spoorwegen																								
36. Buurtpoorwegen																								
37. Scheepvaart, vliegwezen	1	1.500	1.500	3	670	670																		
38. Telegrafien, telefonen																								
39. Electricische tramwegen																								
40. Autobussen				1	750	750																		
41. Overige transportbedrijven																								
42. Diverse andere nijverheden																								
TOTAAL...	18	19.945	19.576	39	6.958	6.843	11	10.982	8.830	8.104				11.397	4.939	508	6.200	20	43.421			9	18.965	

(1) Samenwerkende vennootschappen en credietverenigingen: 8 opgericht met een minimumkapitaal van fr 161.750; 3 ontbonden met een minimumkapitaal van fr 935.500.

**IV. — UITGIFTEN VAN DE BELGISCHE EN CONGOLEESCHE NIJVERHEIDS-
EN HANDELSVENNOOTSCHAPPEN.**

c) Ingedeeld naar de ligging en naar de belangrijkheid van het uitgegeven of vernietigd kapitaal
(duizenden franken). NOVEMBER 1939. 17

INDEELING	OPRICHTING. VAN VENNOOTSCH.				KAPITAALSVERHOOGINGEN (Naamloze vennootsch.) (Command. vennootsch. op aandelen) (Personenvennootsch. met beperkte aansprakelijkheid)			OBLIGATIE- UITGIFTEN		Uitgiftepremiën (in de gestorte bedragen niet begrepen)	ANDERE STORTINGEN		ONTBIN- DINGEN		KAPITAALSVERMINDERINGEN Bedrag		
	naamloze en commanditaire op aandelen		personenvenn. met beperkte aansprakelijkheid		Aantal	Oud kapitaal	Nominale verhooging	Gestort bedrag op nominale waarde	Aantal		Nominale bedrag	waarvan converse- leeningen	Inbreng in natura (1)	Inlijving van reserves (2)		Liquidaties	Sameansmeltingen
	Aantal	Nominale bedrag	Gestort bedrag op nominale waarde	Aantal												Nominale bedrag	Gestort bedrag op nominale waarde
	Aantal	Nominale bedrag	Gestort bedrag op nominale waarde	Aantal	Nominale bedrag	Gestort bedrag op nominale waarde	Aantal	Nominale bedrag	waarvan converse- leeningen		Inbreng in natura (1)	Inlijving van reserves (2)	Bedrag				

1. — Naar hun geografische ligging.

België	17	19.500	19.440	39	6.958	6.843	11	10.982	8.830	8.104	—	—	—	16.844	6.200	14.666	—	18.965
België en buitenland.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25.000	—	—
Kongo	1	455	136	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3.755	—	—
TOTAAL...	18	19.945	19.576	39	6.958	6.843	11	10.982	8.830	8.104	—	—	—	16.844	6.200	43.421	—	18.965

2. — Naar de belangrijkheid van het uitgegeven of vernietigd kapitaal.

1 miljoen en —	14	3.945	3.576	38	5.876	5.761	9	9.582	2.730	2.004	—	—	—	5.950	100	4.716	—	1.035
van 1 tot 5 miljoen .	3	8.000	8.000	1	1.082	1.082	2	1.400	6.100	6.100	—	—	—	2.918	6.100	13.705	—	9.930
van 5 tot 10 miljoen .	1	8.000	8.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7.976	—	—	—	—	8.000
van 10 tot 20 miljoen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25.000	—	—
van 20 tot 50 miljoen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
van 50 tot 100 miljoen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
100 miljoen en meer.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
TOTAAL...	18	19.945	19.576	39	6.958	6.843	11	10.982	8.830	8.104	—	—	—	16.844	6.200	43.421	—	18.965

(1) In de oprichtingen en kapitaalsverhoogen begrepen.
(2) In de kapitaalsverhoogen begrepen.

**V. — OVERHEIDSLEENINGEN EN LEENINGEN UITGEGEVEN
DOOR INSTELLINGEN VAN OPENBAAR NUT.**

**VI. — HYPOTHEEK-
INSCHRIJVINGEN (1).**

TIJDVAK	RECHTSTREEKSCHE LEENINGEN VAN PUBLIEKRECHTELIJKE LICHAMEN (2)		BANKVERRICHTINGEN VAN HET GEMEENTEBEDRIJF				TIJDVAK	Bedrag naar de gefinde inschrijvings- rechten berekend
	in		Voorschotten en terugbetalingen op leeningen toegestaan voor de betaling van :					
	in België	in het buitenland	Buitengewone uitgaven		Gewone uitgaven			
	(duiz. franken)	(millioenen)	Uit rekening genomen	Netto terugbetaald	Netto voorschotten	Netto terugbetaald		
1938	2.534.875	—	699.505	258.243	231.272	237.796	1937 Maandgem...	211.092
1939	50.000	—	488.561	238.926	418.426	233.068	1938 Maandgem...	232.768
1938 October....	1.000.000	—	36.289	17.849	13.619	36.747	1938 September...	231.556
November...	875.000	—	52.109	11.470	11.426	38.898	October.....	210.985
December..	—	—	60.431	79.389	17.451	28.864	November...	190.178
1939 Januari...	—	—	29.424	26.897	24.142	28.237	December....	223.407
Februari...	—	—	43.892	19.221	25.173	17.517	1939 Januari...	208.370
Maart	—	—	46.030	27.098	22.699	9.724	Februari....	173.873
April	50.000	—	33.182	15.771	45.992	10.356	Maart	244.488
Mei	—	—	36.735	11.211	27.813	8.152	April	234.217
Juni	—	—	56.715	12.256	26.336	6.056	Mei	223.450
Juli	—	—	59.545	19.432	20.544	20.395	Juni	209.628
Augustus...	—	—	43.594	17.817	23.504	18.158	Juli	163.723
September..	—	—	41.636	8.300	37.715	11.142	Augustus...	275.805
October....	—	—	35.563	4.939	41.939	22.927	September...	154.655
November..	—	—	31.009	11.539	71.432	34.465	October....	128.854
December..	—	—	31.236	64.435	51.137	45.939	November...	92.273

(1) Incl. de hernieuwingen aan het eind van het vijftiende jaar; deze beloopt ongeveer 1 pCt. van het totaal; excl. de wettelijke hypotheek.
(2) Leeningen van Staat, Kolonie, provinciën en gemeenten, instellingen van openbaar nut, zoals de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen, de Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen, de Nationale Maatschappij voor Watervoorziening, het Gemeentekrediet, enz.

RIJKSFINANCIËN.

I. — OPBRENGST VAN DE BELASTINGEN (volgens het « Belgisch Staatsblad »).

a) Ontvangsten zonder onderscheid van begrotingsjaar (die der gemeentelijke en provinciale opcentiemen niet inbegrepen)

(millioenen franken).

25

TIJDVAK	Rechtstreeksche belastingen	Douanen en accijnzen	Registratierechten	Globale ontvangsten van het tijdvak	Globale geaccumuleerde ontvangsten van Januari tot en met de aangeduide maand
1937.....	2.998	3.027	3.653	9.679	—
1938.....	3.281	3.059	3.330	9.670	—
1938 September.....	253	255	285	793	7.039
October.....	391	266	279	936	7.975
November.....	337	255	251	843	8.817
December.....	291	281	281	853	9.670
1939 Januari.....	453	246	269	968	968
Februari.....	197	214	254	665	1.633
Maart.....	217	273	296	786	2.419
April.....	283	245	259	787	3.206
Mei.....	295	244	257	796	4.002
Juni.....	221	277	269	767	4.769
Juli.....	316	265	272	853	5.623
Augustus.....	212	257	264	734	6.356
September.....	203	215	248	666	7.023
October.....	288	236	289	793	7.816
November.....	374	247	246	867	8.683

b) Totale ontvangsten van de begrotingsjaren 1938 en 1939 vóór 30 November 1939 geïnd (gemeentelijke en provinciale opcentiemen niet inbegrepen)

(millioenen franken).

	Begrotingsjaar 1938 (2)		Begrotingsjaar 1939		November 1939	
	Geïnde ontvangsten	Budgetaire ramingen	Geïnde ontvangsten	Budgetaire ramingen	Ontvangsten voor rekening van	
					begrotingsjaar 1938 (2)	begrotingsjaar 1939
I. Rechtstreeksche belastingen.....	3.141	2.844	2.559	2.464	—	374
II. Douanen en accijnzen.....	3.061	3.094	2.695	2.903	—	247
waarvan douanen.....	1.544	1.650	1.334	1.429	—	114
accijnzen.....	1.297	(1) 1.430	1.225	(1) 1.464	—	149
III. Registratie.....	3.330	3.967	2.924	3.431	—	245
waarvan registratie en overschrijvingen.....	486	515	361	455	—	21
erfenissen.....	244	200	245	278	—	23
zegel en gelijkgestelde taxes.....	2.561	3.225	2.286	2.660	—	201
Totaal...	9.532	9.905	8.179	8.798	—	867
Verschied in vergelijking met de budgetaire ramingen.....	— 373		— 619			

NOTA. — Het tijdperk van invordering der rechtstreeksche belastingen duurt langer dan het kalenderjaar; het indienen der verklaringen door den belastingplichtige en het opmaken der rollen door het beheer, nemen inderdaad een zekeren tijd in beslag. Voor deze belastingsoort zijn de cijfers dus maar definitief na het afsluiten van het begrotingsjaar.

(1) Accijnzen en bijzondere verbruikstaxes.

(2) Het begrotingsjaar 1938 is geïndigd op 31 Maart 1939.

**II. — DRIEMAANDELIJSCHE TOESTAND VAN HET FONDS TOT DELGING
DER STAATSSCHULD.**

26

	4 ^o kwartaal 1938	1 ^{ste} kwartaal 1939	2 ^o kwartaal 1939	3 ^o kwartaal 1939
Verrichtingen in speciën. (<i>millioenen franken</i>)				
ONTVANGSTEN.				
Gewone dotaties voor de delging der geconsolideerde (gevestigde) schuld	126	256	145	202
Provisies voor de terugbetaling van Schatkistbons uitgegeven krachtens de wet van 18 Januari 1939 en hernieuwd (een eerste provisie van 75 miljoen frank is begrepen in de globale ontvangst van fr. 145.281.307,92 vermeld in den toestand van 30 Juni 1939)	—	—	—	175
Niet aangewende excedenten van de dotatie van Amerikaansche 6 ½ % te besteden aan het aanleggen van een productieve reserve (artikel 16 der wet van 24 Juli 1927)	—	1	—	—
Gelnde interesten en coupons	—	2	—	2
Netto-opbrengst van de reserve van de 6 ½ % Amerikaansche leening	0,4	5	0,5	4
Cessie van stukken uit de portefeuille	—	2	0,5	11
Cessie van stukken aangekocht krachtens artikel 24 van het koninklijk besluit van 11 Mei 1935	302	218	180	270
Interessen op titels verkregen krachtens het koninklijk besluit van 11 Mei 1935	—	21	3	6
Cessie van titels verkregen krachtens art. 11, 2 ^o lid, der wet van 23 Juli 1926	1	—	—	—
Interessen en amortisatie van de portefeuille der oude pensioenkassen (artikel 1 van de koninklijke besluiten n ^o s 221 en 222 van 27 December 1935)	8	26	5	16
Ontvangsten van het kwartaal	438	531	334	676
UITGAVEN.				
Kostprijs der stukken van de geconsolideerde (gevestigde) schuld voor de delging ingekocht of terugbetaald	171	127	231	173
Terugbetaling van Schatkistbons uitgegeven krachtens de wet van 18 Januari 1939 en hernieuwd. Terugbetaling aan de Schatkist van een deel der dotatie aangaande geconverteerde Amerikaansche leeningen	—	—	—	250
Kosten betreffende de delging der geconsolideerde (gevestigde) schuld	0,2	0,3	—	—
Algemeene onkosten	0,1	0,1	—	—
Kostprijs der stukken verkregen krachtens artikel 24 van het koninklijk besluit van 11 Mei 1935	290	198	169	311
Kostprijs der stukken aangekocht krachtens artikel 11, 2 ^o lid, der wet van 23 Juli 1926	2	—	—	1
Storting in het Regularisatiefonds door afhoudingen van de opbrengst van 1938	—	31	4	—
Storting in de Schatkist van de netto-opbrengst der reserve van 6 ½ % Amerikaansche in 1938	—	10	—	—
Storting in de Schatkist van de interesten en de amortisatie van de portefeuille der oude pensioenkassen	13	8	26	5
Interestcoupons op stukken aangekocht door het Regularisatiefonds van de Rentenmarkt	2	—	—	—
Kostprijs der titels verkregen voor de portefeuille	—	2	—	—
Uitgaven van het kwartaal	479	376	430	740
Batig saldo op het einde van het kwartaal	465	620	524	460
Verrichtingen in effecten (<i>millioenen franken</i>).				
DELGING DER GECONSOLIDEERDE (GEVESTIGDE) SCHULD.				
Nominaal kapitaal der stukken ingekocht of terugbetaald voor de delging gedurende het kwartaal. Terugbetaling van Schatkistbons uitgegeven krachtens de wet van 18 Januari 1939 en hernieuwd	129	143	251	174
	—	—	—	250
CONVERSIE DER VLOTTENDE SCHULD.				
Bedrag der Schatkistbons omgezet in preferente aandelen van de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen tot op het einde van het kwartaal	4.175	4.175	4.175	4.175
PREFERENTE AANDEELLEN VAN DE NATIONALE MAATSCHAPPIJ DER BELGISCHE SPOORWEGEN.				
Nominaal kapitaal der stukken : a) tegen specie uitgegeven	824	824	824	824
b) tegen niet afgestempelde Schatkistbons ingeruild	4.175	4.175	4.175	4.175
Beschikbaar saldo op het einde van het kwartaal	4.999	4.999	4.999	4.999
	1	1	1	1
Totaal der eerste uitgifte (artikel 2 der wet van 24 December 1927)	5.000	5.000	5.000	5.000
Niet uitgegeven	5.000	5.000	5.000	5.000
Nominaal kapitaal der aan het Delgingsfonds afgegeven stukken (artikel 11 der wet van 23 Juli 1926)	10.000	10.000	10.000	10.000
EFFECTENPORTEFEUILLE OP HET EINDE VAN HET KWARTAAL.				
Waarden aangekocht krachtens artikel 11, 2 ^o lid, der wet van 23 Juli 1926	120	117	117	117
PORTEFEUILLE VAN DE RESERVE VAN DE 6 ½ % AMERIKAANSCH LEENING OP HET EINDE VAN HET KWARTAAL.				
Waarden aangekocht ter uitvoering van artikel 16 der wet van 24 Juli 1927	269	269	267	267
PORTEFEUILLE VAN HET REGULARISATIEFONDS VAN DE RENTENMARKT OP HET EINDE VAN HET KWARTAAL.				
Waarden verkregen ter uitvoering van artikel 24 van het koninklijk besluit van 11 Mei 1935	1.001	1.012	1.005	1.050
PORTEFEUILLE VAN DE OUDE PENSIOENKAS OP HET EINDE VAN HET KWARTAAL.				
Waarden gedeponneerd in het amortisatiefonds ter voldoening aan artikel 1 der koninklijke besluiten n ^o s 221 en 222 van 27 December 1935	1.040	1.034	1.032	1.027
DEPOSITO'S DOOR STICHTINGEN VOOR DE AFLEVERING VAN INSCHRIJVINGEN OP NAAM 4 %, 3° REEKS.				
Waarden gedeponneerd in het amortisatiefonds krachtens het koninklijk besluit n ^o 267 van 28 Maart 1936	335	335	335	335

**II. — DRIEMAANDELIJKSCHE TOESTAND VAN HET FONDS TOT DELGING
DER STAATSSCHULD**
(vervolg).

26

	Per 31 Decemb. 1938	Per 31 Maart 1939	Per 30 Juni 1939	Per 30 Septemb. 1939
Balans (duizenden franken).				
ACTIVA.				
Banken, postchequerekening en kas	191.452	210.191	154.230	138.847
Tijdelijke beleggingen in buitenlandse deviezen	918	743	861	802
Delgingsreserve aangelegd bij buitenlandse bankiers	38.066	127.431	38.269	73.276
Terugbetaling van bij uitloting aflosbare titels, om te slaan	—	47.010	92.621	13.732
Nog te innen vervallen dotaties	142	—	4.757	—
Betalingsordonnantien in portefeulle	5	—	—	—
Te innen voorgeschoten interesten	—	1	—	—
Te innen voorgeschoten belastingen en kosten	29	9	—	135
Beleggingen der reserve van de 6 ½ % Amerikaansche leening	234.911	234.909	233.031	233.031
	465.524	620.294	523.770	459.823
Effectenportefeulle (tegen kostprijs)	105.786	105.455	105.117	104.876
Totaal activa	571.310	725.749	628.887	564.699
PASSIVA.				
Saldi van aan de delging te besteden dotaties :				
a) in Belgische franken	152.756	102.304	195.869	114.178
b) in deviezen	38.066	127.431	38.269	73.276
Reserve van de 6 ½ % Amerikaansche leening	239.238	234.397	234.782	239.192
Regularisatiefonds van de Rentemarkt	25.063	35.297	45.230	10.028
Opbrengst van de portefeulle van de oude pensioenkassen	8.128	26.405	4.998	15.591
Beschikbaar saldo :				
Niet aangewend deel van de netto-opbrengst der uitgiften van preferente aandelen van de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen	54.083	54.083	54.083	54.083
Vrijwillige bijdragen	4.104	4.104	4.104	4.104
	58.187	58.187	58.187	58.187
Excedent der inkomsten op de lasten	49.872	51.728	51.552	53.646
	108.059	109.915	109.740	111.833
Totaal passiva	571.310	725.749	628.887	564.699

Winst- en verliesrekening
(duizenden franken).

DEBET.				
Beheerkosten	95	119	101	100
Kosten in verband met de delging	152	333	107	254
Interest coupons op titels aangekocht krachtens artikel 11, 2 ^e lid, der wet van 23 Juli 1926	724	—	—	—
	971	452	208	354
Excedent der inkomsten op de lasten voor het kwartaal	—	1.856	—	2.084
Totaal	971	2.308	208	2.448
CREDIT.				
Geïnde interesten en coupons	—	2.308	32	2.448
Excedent der lasten op de inkomsten voor het kwartaal	971	—	176	—
Totaal	971	2.308	208	2.448
Batig saldo op het einde van het kwartaal	49.872	51.728	51.552	53.646

HET INKOMEN EN HET SPAREN.

I. — RENDEMENT DER BELGISCHE NAAMLOOZE VENNOOTSCHAPPEN.

a) November 1939.

30

RUBRIEKEN	AANTAL VENNOOTSCHAPPEN			Gestort kapitaal	Reserves	NETTO RESULTAAT		Uitge- keerde bruto win.t	Obligataire schuld (2)	Bruto obligaties- coupons (1)
	getelde	met winst	met verlies			winst	verlies			

(Duizenden franken)

A. — Vennootschappen met hoofdbedrijf in België.

1a Particuliere banken	1	1	—	2.000	466	84	—	—	—	—
1b Banken van openbaar nut ..	—	—	—	—	—	—	—	—	30.000	1.049
2. Verzekeringen	3	2	1	1.592	2.138	659	37	352	—	—
3. Financiële inrichtingen	26	19	7	468.611	326.588	13.996	1.412	10.654	78.583	3.263
4. Invoer, uitvoer	4	2	2	27.200	6.968	1.548	1.088	1.500	—	—
5. Handel in metalen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6. Handel in klerst. en meubel.	5	3	2	5.100	1.680	403	71	90	21.175	1.059
7. Handel in eetwaren	10	9	1	8.018	1.782	490	122	13.449	—	—
8. Diverse handel	35	24	11	63.282	7.190	17.377	719	13.704	815	39
9. Suikerfabrieken	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10. Maalderijen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11. Bierbrouwerijen	4	4	—	62.075	53.498	10.469	—	7.213	2.042	123
12. Stokerijen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13. Andere voedingsnijverheden .	2	1	1	390	90	1	9	—	—	—
14. Steengroeven	3	2	1	2.895	1.323	13	263	—	2.500	112
15. Kolenmijnen	5	4	1	223.500	275.124	40.296	490	34.140	85.472	4.166
16. Mijnbouw	1	—	1	1.494	3.698	—	1	—	—	—
17. Gas	2	2	—	38.400	4.059	4.842	—	3.830	—	—
18. Electriciteit	7	7	—	884.502	93.064	113.671	—	92.773	351	17
19. Electricische constructie	2	1	1	1.625	1.059	698	460	450	1.445	84
20. Hotels, bioscopen, schouwv.	10	9	1	53.380	4.465	3.340	38	2.309	—	—
21. Drukkerijen, publiciteit	5	3	2	6.850	137	19	71	134	—	—
22. Textielnijverheid	15	8	7	129.810	22.738	10.866	2.676	9.381	6.931	442
23. Kunst- en cer. bouwstoffen ..	3	—	3	1.250	4.508	—	278	—	1.801	99
24. Metaaln. en mechan. constr.	34	24	10	765.752	1.023.997	228.197	2.990	128.060	43.899	2.050
25. Gebouw (openb. werken)	3	3	—	12.900	3.131	2.033	—	1.280	—	—
26. Papiernijverheden	1	—	1	2.100	3.359	—	203	—	—	—
28. Chemische nijverheden	6	6	—	211.700	47.678	40.907	—	26.452	—	—
29. Houtnijverheden	—	—	—	—	—	—	—	—	6.250	281
30. Leerlooier. en riemfabrieken .	2	2	—	4.750	17	94	—	63	—	—
31. Automobielen	1	1	—	5.000	340	342	—	—	—	—
32. Glasblazerijen en kristalfabr.	3	2	1	17.375	22.943	2.394	293	811	—	—
33. Spiegelfgieterijen	1	1	—	50.000	25.869	7.663	—	8.500	—	—
34. Diverse nijverheden	15	9	6	43.605	6.973	996	1.403	280	5.082	254
35. Spoorwegen	1	1	—	—	1.896	2.995	—	2.750	—	—
36. Buurtspoorwegen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
37. Scheepvaart en vliegwezen ..	4	3	1	3.700	1.936	570	22	474	23.813	1.191
38. Telegrafen, telefonen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
39. Electricische tramwegen	—	—	—	—	—	—	—	—	3.275	123
40. Autobussen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
41. Andere vervoerondernemingen	3	3	—	650	104	82	—	71	—	—
42. Diverse andere nijverheden ..	4	4	—	6.650	603	348	—	289	—	—
TOTAAL...	221	160	61	3.106.156	1.938.217	505.392	12.646	359.009	313.434	14.352

B. — Vennootschappen met hoofdbedrijf in Congo.

1. Bank, financ. vennootschap.	1	1	—	65.000	106.922	9.642	—	8.288	—	—
2. Handelsvennootschappen	4	4	—	177.000	12.677	8.418	—	5.110	—	—
3. Nijverheidsvennootschappen ..	2	2	—	290.000	29.758	77.236	—	65.146	34.500	1.505
4. Landbouwvennootschappen ..	4	2	2	98.250	28.664	5.443	428	8.707	—	—
5. Openbare diensten	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
TOTAAL...	11	9	2	630.250	178.021	100.739	428	87.251	34.500	1.505

C. — Vennootschappen met hoofdbedrijf in het buitenland.

1. Electriciteit	1	—	1	10.000	12.140	—	6.321	—	32	2
2. Spoorwegen	—	—	—	—	—	—	—	—	5.995	270
3. Tramwegen	1	1	—	22.000	2.501	138	—	—	1.209	48
4. Plant. en kolon. vennootsch.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5. Diverse vennootschappen	3	2	1	40.612	1.956	1.469	766	1.847	—	—
TOTAAL...	5	3	2	72.612	16.597	1.607	7.087	1.847	7.236	320
Algemeen totaal...	237	172	65	3.809.018	2.132.835	607.738	20.161	448.107	355.170	16.177

(1) Daarenboven is er gedurende de maand November betaald: (duizenden franken)

Coupons van binnenlandsche Staa sleeningen	33.781
Coupons van leeningen van de Kolonie	—
Coupons van provinciën en gemsenten	11.739
Coupons van verscheidene leeningen	34.770

TOTAAL...

Coupons van buitenlandsche Staatsloeningen	80.290
	35.775

(2) De getelde leeningen slaan op andere vennootschappen dan deze opgegeven in de vorige kolommen.

I. — RENDEMENT DER BELGISCHE NAAMLOOZE VENNOOTSCHAPPEN (vervolg).
b) Retrospectief overzicht.

TIJDVAK	AANTAL VENNOOTSCHAPPEN			Gestort kapitaal	Reserves	NETTO RESULTAAT		Uitgekeerde bruto-winst	Obligatie- schuld (1)	Obligatie- coupons (bruto)
	getelde	met winst	met verlies			winst	verlies			
(Duizenden franken)										
Jaar 1937	7.611	5.887	1.724	45.890.185	17.761.760	5.289.888	469.276	3.787.107	9.223.488	476.458
Jaar 1938	7.694	5.879	1.815	48.321.151	17.837.626	6.179.386	435.372	4.286.989	8.134.056	384.070
1938 11 eerste maanden	6.738	5.200	1.538	43.306.557	16.554.145	5.695.177	339.593	3.953.083	7.496.220	352.437
1939 11 eerste maanden	6.683	4.783	1.900	43.605.111	15.969.174	4.677.429	724.782	3.602.406	7.264.290	327.900
1938 September	238	172	66	887.013	338.430	99.188	12.968	65.034	458.104	21.984
October	539	404	135	4.448.324	1.218.677	524.528	68.168	355.354	1.007.432	43.252
November	265	207	58	4.307.131	2.175.520	645.802	13.761	462.563	381.990	17.896
December	286	211	75	3.206.246	1.133.301	306.146	28.479	232.467	637.836	31.633
1939 Januari	115	95	20	945.378	241.946	126.774	4.347	77.723	980.310	45.922
Februari	187	145	42	619.122	113.121	42.032	19.707	26.279	567.252	25.659
Maart	1.298	947	351	5.143.110	2.549.165	505.073	45.435	389.062	456.287	22.048
April	1.679	1.183	496	8.792.056	2.010.671	815.296	91.459	620.109	1.029.369	43.312
Mei	1.218	867	351	8.944.179	4.680.939	1.016.669	35.025	805.868	403.807	18.349
Juni	638	453	185	3.185.604	791.710	303.074	31.873	227.661	550.427	25.768
Juli	426	295	131	5.803.852	1.726.228	646.262	47.697	563.657	937.177	44.340
Augustus	167	114	53	1.259.216	320.709	84.672	56.439	65.927	504.196	22.399
September	219	163	56	712.078	194.419	80.259	6.348	50.504	460.389	20.417
October	499	349	150	4.391.498	1.207.431	449.580	316.291	327.509	1.019.906	43.518
November	237	172	65	3.809.018	2.132.835	607.738	20.161	448.107	355.170	16.177

(1) Voor de maandelijksche resultaten, slaan de getelde leeningen op andere vennootschappen dan deze opgegeven in de vorige kolommen.

II. — ALGEMEENE SPAAR- EN LIJFRENTEKAS.

a) Inlagen op persoonlijke spaarboekjes (1)

(duizenden franken).

TIJDVAK	Inlagen	Uitbetalingen	Saldi	Tegoed der inleggers op het einde van het tijdvak (2)	Aantal spaarboekjes op het eind van 't jaar
1937	3.501.365	2.800.663	700.702	12.489.170	5.844.595
1938	3.331.391	3.496.925	— 165.534	12.670.559	5.973.360
1938 September	157.456	544.487	— 387.031	12.158.224	
October	392.378	328.208	64.170	12.222.394	
November	284.011	188.739	95.272	12.317.666	
December	249.353	243.383	5.970	12.323.636	
1939 Januari	317.844	200.562	117.282	12.787.841	
Februari	207.216	215.326	— 8.110	12.779.731	
Maart	193.282	406.173	— 212.891	12.566.840	
April	131.289	442.557	— 311.268	12.255.572	
Mei	224.931	214.043	10.888	12.266.460	
Juni	258.622	186.882	71.740	12.338.200	
Juli	216.926	188.497	28.429	12.366.629	
Augustus	162.573	356.315	— 193.742	12.172.887	
September	75.447 (3)	460.184 (3)	— 374.737 (3)	11.790.211 (3)	
October	94.370 (3)	173.622 (3)	— 79.252 (3)	11.710.959 (3)	
November	93.744 (3)	170.971 (3)	— 77.227 (3)	11.633.732 (3)	
December	148.879 (3)	167.921 (3)	— 19.042 (3)	11.614.690 (3)	

(1) Deze cijfers geven enkel de bewegingen van het sparen aan.

(2) De tegoeden van de jaren 1937 en 1938 omvatten de gekapitaliseerde renten van het dienstjaar.

(3) Benaderingscijfers.

b) Stortingen ingeschreven op de rekeningen der aangeslotenen ter Lijfrentekas
(duizenden franken).

TIJDVAK	HANDARBEIDERS en vrije stortingen, buiten het raam van de verplichte verzekeringwetten (wetten van 16 Maart 1865 en 15 December 1937)	BEDIENDEN (wetten van 10 Maart 1925 en 18 Juni 1930)	MIJNWERKERS (wetten bij koninklijk besluit van 25 Augustus 1937 samengevoerd)	Totaal
1937	298.675	44.386	14.241	357.302
1938	317.907	48.116	18.114	384.137
1938 April	27.831	4.093		
Mei	27.031	3.898		
Juni	24.399	3.886	4.514	95.652
Juli	25.398	3.867		
Augustus	25.367	3.840	4.575	92.342
September	25.500	3.795		
October	26.837	4.148		
November	25.582	3.972	4.538	96.214
December	26.814	4.323		
1939 Januari	27.272	3.781		
Februari	25.707	3.778	4.977 (1)	97.030
Maart	27.435	4.080		
April	26.146	3.914		
Mei	25.390 (1)	3.939	4.704 (1)	92.021
Juni	23.910 (1)	4.018 (1)		
Juli	24.172 (1)	3.917 (1)		
Augustus	21.837 (1)	3.825 (1)	4.582 (1)	
September				

(1) Benaderingscijfers.

III. — DRIEMAANDELIJKSCH LOONINDEXCIJFER. (Basis : loongemiddelden van 1933 = 100.)

TIJDVAK	ALGEMEEN INDEXCIJFER	INDEXCIJFER PER BEDRIJFSKLASSE																				INDECIJFERS der gemiddelde uurloonen per nijverheidsgroep		
		Cokesovens	Groeven, cementfabrieken, marmerbewerking	Metaalnijverheden				Aardwerkkabrieken steenbakkerijen	Glasnijverheden	Chemische nijverheden	Voedingsnijverheden	Textielnijverheden			Bouwnijverheid en openbare werken	Hout en meubelen	Huiden en leder	Tabak	Papier		Vervoer			Gas en electriciteit
				IJzerindustrie	Niet-ijzerhoudende metalen	Gietijzen, machinebouw en metaalbouw	Samen					Vlas, katoen, hennep en jute	Wol, kapijten, breiwerk, confectie	Samen					Fabrieken	Drukkerij en transformatie	Kunstwerk en gevoelige instrumenten	Havenwerkers, sleepers	Spoorwegen (1)	

a) Indexcijfer van het gemiddeld uurloon.

1937 Maart	106	111	102	116	112	103	109	101	104	107	103	104	100	102	103	99	109	108	107	102	101	121	97	101	102	108	103
Juni	109	114	104	125	114	104	113	108	105	109	105	105	100	102	106	101	112	104	—	104	105	122	105	108	106	111	104
September	113	118	108	129	119	110	118	112	106	112	106	107	107	107	108	102	113	108	122	106	109	122	107	110	107	114	107
December	115	121	108	129	121	112	119	115	108	114	108	109	108	109	111	105	115	109	115	106	114	130	113	116	110	117	109
1938 Maart	116	123	112	130	121	115	121	110	112	115	108	111	110	111	112	106	116	113	115	108	117	127	110	113	111	118	111
Juni	116	123	111	132	121	113	121	109	112	116	109	112	110	111	112	108	115	112	—	109	115	125	109	112	111	118	111
September	117	123	108	132	121	113	121	110	110	117	109	112	111	111	114	109	115	113	—	110	115	125	115	115	111	118	110
December	118	126	114	135	121	113	122	114	113	118	109	114	112	113	115	138	117	113	116	111	112	125	115	117	114	119	112
1939 Maart	118	123	110	133	120	113	122	114	111	116	109	117	114	116	115	109	117	111	—	109	113	124	116	118	115	119	112
Juni	118	122	109	135	119	113	122	110	112	115	105	114	111	112	116	109	117	105	—	110	114	122	109	112	113	118	111
September	118	123	109	133	120	112	121	113	115	116	108	114	109	112	115	111	117	108	116	107	115	119	117	117	113	118	111

b) Indexcijfer der loonen van geschoolde of gespecialiseerde werklieden.

1937 Maart	108	108	104	117	111	107	111	99	106	106	101	109	95	102	103	106	106	110	108	103	97	120	—	—	102	108	103
Juni	111	112	105	127	113	109	116	102	107	109	103	110	96	103	106	106	110	109	—	104	98	122	—	—	106	110	105
September	115	115	111	136	117	115	123	104	109	111	106	112	101	107	108	107	112	113	124	106	102	126	—	—	107	115	107
December	117	117	113	133	120	117	123	106	106	114	106	115	102	109	110	111	114	115	127	105	110	128	—	—	111	117	109
1938 Maart	118	116	114	132	120	120	124	107	112	114	106	116	104	110	111	111	116	115	127	106	112	125	—	—	112	118	111
Juni	118	114	114	136	120	117	124	106	110	116	107	116	105	111	113	112	114	115	—	107	110	127	—	—	112	117	111
September	118	114	116	145	120	115	127	106	111	116	107	115	104	110	114	115	115	116	—	108	110	128	—	—	112	119	111
December	120	117	118	142	120	115	126	108	113	117	108	117	106	111	115	114	116	115	126	108	110	129	—	—	113	120	112
1939 Maart	120	115	114	140	119	116	125	109	110	115	107	120	109	115	115	112	116	115	—	109	111	126	—	—	114	118	112
Juni	120	114	115	141	119	116	126	109	111	115	106	118	103	112	116	114	117	111	—	108	113	127	—	—	113	117	112
September	120	114	115	137	119	116	124	111	113	116	107	117	106	111	115	114	117	115	126	107	115	127	—	—	113	118	111

c) Indexcijfer der loonen van werklieden zonder vak of zonder specialisering.

TIJDVAK	ALGEMEEN INDEXCIJFER	INDEXCIJFER PER BEDRIJFSKLASSE																				INDECIJFERS der gemiddelde uurloonen per nijverheidsgroep					
		Cokesovens	Groeven, cementfabrieken, marmerbewerking	Metaalnijverheden				Aardwerkkabrieken steenbakkerijen	Glasnijverheden	Chemische nijverheden	Voedingsnijverheden	Textielnijverheden			Bouwnijverheid en openbare werken	Hout en meubelen	Huiden en leder	Tabak	Papier		Vervoer			Gas en electriciteit			
		IJzerindustrie	Niet-ijzerhoudende metalen	Gietijzen, machinebouw en metaalbouw	Samen						Vlas, katoen, hennep en jute	Wol, kapijten, breiwerk, confectie	Samen					Fabrieken	Drukkerij en transformatie	Kunstwerk en gevoelige instrumenten	Havenwerkers, sleepers	Spoorwegen (1)	Samen (1)				
1937 Maart	111	108	99	123	114	109	115	105	119	113	104	106	105	105	106	103	110	109	106	105	121	126	—	—	107	109	102
Juni	114	112	101	141	116	119	122	114	119	116	106	106	106	106	109	103	112	108	—	108	122	123	—	—	102	112	106
September	118	115	106	147	121	114	127	116	117	119	108	108	109	108	112	107	115	113	122	110	127	125	—	—	103	115	103
December	119	117	108	140	123	117	126	112	113	122	109	111	111	111	114	107	116	115	115	110	134	128	—	—	115	117	106
1938 Maart	120	116	110	142	123	120	128	116	118	122	109	113	111	112	115	109	118	115	115	114	136	123	—	—	116	119	114
Juni	120	114	107	145	122	118	128	118	116	123	109	112	112	112	116	109	116	115	—	114	133	124	—	—	114	119	113
September	121	114	107	151	122	118	131	118	119	124	108	113	111	112	118	110	117	116	—	116	134	124	—	—	115	119	113
December	121	116	110	143	123	119	128	112	119	125	110	115	112	114	118	110	121	116	116	114	133	126	—	—	118	120	114
1939 Maart	122	116	108	142	121	119	128	112	116	123	109	120	113	116	119	112	120	116	—	114	133	133	—	—	119	119	115
Juni	121	113	107	144	121	118	128	121	115	123	109	118	112	115	118	110	119	112	—	114	134	122	—	—	118	119	114
September	121	112	107	144	120	118	128	121	116	122	108	115	113	114	118	111	119	115	116	105	134	121	—	—	118	119	114

(1) Wij beschikken niet over gegevens voor de berekening van de indexcijfers der loonen van de geschoolde en ongeschoolde arbeiders van de spoorwegen. Alleen het gemiddeld loon is ons bekend.

(2) Regime I : schommelingen volgens het indexcijfer van de kleinhandelsprijzen of barema's van de verkoopprijzen.

Regime II : Paritaire commissies of andere verzoeningsorganismen.

Regime III : individuele beslissingen van werkgevers of vraag en aanbod.

SCHOMMELING volgens regime (2)

			I	II	III
1937 Maart	109	104	102	107	103
Juni	112	106	103	103	103
September	115	110	104	103	103
December	115	112	106	103	103
1938 Maart	116	119	114	107	107
Juni	114	119	113	108	108
September	115	119	113	108	108
December	118	120	114	109	109
1939 Maart	119	119	115	109	109
Juni	118	119	114	108	108
September	118	119	114	108	108

LOOP DER ZAKEN.

I. — BEDRIJVIGHEID VAN DE VERREKENKAMERS.

TIJDVAK	VERREKENKAMERS					Omloopsnelheid van het geld in de banken (3)	LIQUIDATIEKAS VAN DE BEURS VAN BRUSSEL			
	BRUSSEL EN PROVINCIE			BRUSSEL			CONTANT			TERMIJN
	Aantal kamers op het eind v. h. tijd.	Aantal verrekende stuks (duizenden)	Verrekende kapitalen (millioenen franken)	Aantal verrekende stuks (duizenden)	Verrekende kapitalen (millioenen franken)		Aantal zittingen	Aantal deelnemers op het eind v. h. tijd.	Geliquid. bedrag (millioenen franken) (1)	Geliquid. bedrag (millioenen franken) (1)
1938 Maandgemiddelde	38 (2)	332	32.201	164	24.275	6,56	21	305 (2)	513	82
1939 Maandgemiddelde	38 (2)	303	31.849	146	24.128	—	21	295 (2)	337	42
1938 October	38	334	36.304	162	28.471	—	21	305	647	94
November	38	320	26.223	157	19.469	—	19	305	409	54
December	38	344	30.484	169	22.346	6,37	21	305	405	47
1939 Januari	38	331	28.298	166	20.949	—	21	305	409	46
Februari	38	300	25.700	147	19.039	—	19	305	332	46
Maart	38	345	36.907	170	28.302	6,50	23	305	617	79
April	38	314	32.919	153	24.757	—	18	305	361	49
Mei	38	331	31.921	162	24.691	—	20	305	351	40
Juni	38	330	33.174	159	25.742	7,10	22	305	304	34
Juli	38	312	31.848	150	24.440	—	20	305	253	27
Augustus	38	300	31.322	142	22.202	—	21	300	276	38
September	38	272	29.426	121	21.960	7,13	21	300	416	59
October	38	299	34.694	140	27.256	—	22	295	256	37
November	38	261	31.797	127	26.076	—	19	295	224	25
December	38	245	32.186	119	24.123	—	20	295	243	28

(1) In dit bedrag zijn de aankopen of de verkoopen maar één maal geteld.

(2) Op 31 December.

(3) Verhouding van het totaal bedrag der in den loop van het aangeduide kwartaal verrekende bedragen tot het saldo, per eind trimester, der deposito-rekeningen op zicht en op minder dan 30 dagen.

II. — POSTCHEQUE- EN GIROVERKEER

(millioenen franken).

TIJDVAK	Aantal rekeningen op 't einde van het tijdvak	Totaal tegoed (Daggemiddelde)	Tegoed van partikulieren	CREDIT		DEBIT		Algemeene beweging	Verrichtingen zonder gebruik van specie pC..	Omloopsnelheid (2)
				Stortingen	Giro's	Cheques en diversen	Giro's			
1938 Maandgemiddelde	(1) 433.553	3.594		5.041	12.494	5.016	12.508	35.060	89,0	4,80
1939 Maandgemiddelde	(1) 447.267	3.854	2.858	4.962	13.112	4.916	13.121	36.111	89,0	4,66
1938 October	428.217	3.504	2.452	5.990	14.215	5.829	14.208	40.242	87,9	5,50
November	430.560	3.621	2.587	4.511	11.763	4.471	11.783	32.528	88,3	4,68
December	433.553	3.654	2.678	5.297	12.921	4.833	12.941	35.993	88,5	4,50
1939 Januari	437.067	4.006	2.896	5.193	13.742	5.106	13.755	37.797	88,7	4,53
Februari	439.587	3.964	2.967	4.021	11.541	4.133	11.553	31.249	89,0	4,12
Maart	441.743	3.888	2.920	4.952	13.025	4.875	13.045	35.896	87,7	4,27
April	442.776	4.003	3.008	5.192	13.721	5.269	13.737	37.919	88,5	4,95
Mei	443.009	3.940	2.921	4.548	12.633	4.656	12.637	34.474	89,4	4,39
Juni	443.620	3.746	2.845	4.642	12.504	4.597	12.513	34.259	89,3	4,39
Juli	443.620	3.819	2.867	5.006	13.013	4.885	13.018	35.921	89,1	4,88
Augustus	444.243	3.603	2.800	5.485	14.153	5.686	14.177	39.501	89,7	5,51
September	445.125	3.523	2.544	4.603	12.213	4.755	12.207	33.779	88,3	4,63
October	445.969	3.747	2.839	5.551	14.032	5.168	14.031	38.783	88,8	4,93
November	446.209	3.874	2.786	5.006	13.343	5.014	13.346	36.708	89,7	4,94
December	447.267	4.141	2.900	5.344	13.424	4.853	13.435	37.056	89,7	4,42

(1) Op 31 December.

(2) Verhouding per type-maand van 25 dagen, van den debetomzet tot het gemiddeld dagelijksch tegoed.

III. — GEVAARLIJKE OF HINDERLIJKE INRICHTINGEN.

Bron : *Arbeidsblad.*

Aanvragen om vergunning.

TIJDVAK	Voor het Rijk	Brabant	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	West-Vlaanderen	Heno-gouwen	Namen	Luxemburg	Luik
1937.....	4.272	1.135	722	92	786	480	413	151	42	451
1938.....	3.744	976	704	100	378	408	472	114	28	564
1938 Juli	329	82	59	14	21	51	56	6	3	37
Augustus	336	85	65	7	16	34	70	10	2	47
September	277	80	52	3	17	25	39	14	1	46
October	276	81	42	13	31	21	35	7	2	44
November	248	62	59	9	8	23	44	5	4	34
December	249	76	59	1	27	23	17	10	—	36
1939 Januari	258	80	42	12	25	35	19	4	3	38
Februari	231	50	38	12	25	27	27	9	3	40
Maart	334	73	39	16	47	43	61	11	6	38
April	323	100	45	3	31	38	45	2	2	57
Mei	315	80	43	15	44	37	50	5	6	35
Juni	331	83	32	9	44	43	66	5	3	46
Juli	255	56	40	9	27	42	43	2	1	35
Augustus	307	59	65	7	42	35	62	10	5	37
September	212	68	36	2	16	33	16	7	—	34
October	248	80	50	5	32	25	34	7	—	35

IV. — VERHOUDING VAN DE ONBETAALDE TOT DE DOOR DE NATIONALE BANK VAN BELGIE
TER INCASSEERING AANGEBODEN WISSELS.

38

TIJDVAK	AANTAL DER			BEDRAG DER		
	Aangeboden wissels	Onbetaalde wissels	%	Aangeboden wissels	Onbetaalde wissels	%
				(duizenden franken)		
1937.....	1.117.161	69.857	6,25	4.644.274	99.390	2,14
1938.....	1.473.634	100.453	6,82	8.145.032	157.898	1,94
1938 September.....	121.865	11.417	9,37	554.951	19.701	3,55
October.....	152.369	10.482	6,87	877.433	17.178	1,96
November.....	128.356	7.950	6,19	849.872	13.569	1,60
December.....	113.350	8.406	7,42	674.074	12.114	1,80
1939 Januari.....	80.260	5.934	7,39	379.226	8.810	2,32
Februari.....	72.894	5.704	7,83	296.515	7.828	2,64
Maart.....	96.952	7.470	7,70	629.823	14.042	2,23
April.....	117.728	9.226	7,84	893.051	19.598	2,19
Mei.....	127.107	9.305	7,32	1.124.731	21.386	1,90
Juni.....	114.856	7.991	6,96	957.359	19.733	2,06
Juli.....	90.607	5.748	6,34	662.459	12.148	1,83
Augustus.....	76.142	10.065	13,22	372.922	16.145	4,33
September.....	129.434	17.504	13,52	666.883	40.194	6,03
October.....	101.886	12.297	12,07	655.952	33.162	5,06
November.....	80.581	9.151	11,36	632.873	20.760	3,28

V. — FAILLISEMENTEN,
BEKRACHTIGDE ACCOORDEN TOT VOORKOMING VAN FAILLISEMENT,
GEPUBLICEERD IN DEN « MONITEUR DU COMMERCE BELGE ».

a) Retrospectief overzicht.

39

TIJDVAK (13 weken)	Uitgesproken faillissementen			Accoorden tot voorkoming van faillissement		
	1937	1938	1939	1937	1938	1939
Eerste tijdvak.....	165	180	175	39	29	43
Tweede tijdvak.....	138	145	207	23	34	43
Derde tijdvak.....	111	118	140	17	23	42
Vierde tijdvak.....	146	179	182	29	44	40
Totaal...	560	622	704	108	130	168

b) Gedetailleerde opgave per bedrijfsgroep.

DECEMBER 1939.

GROEP	AANTAL											
	FAILLISEMENTEN						ACCOORDEN TOT VOORKOMING VAN FAILLISEMENT					
	Physische personen	Personen-vennootschappen	Naamlooze vennootschappen	Personenvennootschap, met beperkte aansprakelijkheid	Samenwerkende vennootschappen	Totaal	Physische personen	Personen-vennootschappen	Naamlooze vennootschappen	Personenvennootschap, met beperkte aansprakelijkheid	Samenwerkende vennootschappen	Totaal
A. Handelsverrichtingen.....	39	—	—	2	1	42	16	—	2	—	—	18
B. Bankzaken en financiële ver-richtingen.....	3	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—
C. Nijverheden.....	14	1	2	1	1	19	7	—	1	—	—	8
D. Vennootschappen wier hoofd-bedrijf in Congo gelegen is..	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Totaal...	56	1	2	8	2	64	23	—	3	—	—	26

PRIJZEN.

I. — INDEXCIJFERS DER GROOTHANDELSPRIJZEN.

a) Officieel indexcijfer in België. — Algemeen indexcijfer en per bedrijfsgroep.

Basis : April 1914 = 100.

45

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Middenstand en Landbouw.

TIJDVAK	Algemeen indexcijfer	Voedings- producten	Brand- stoffen	Teer en derivat.	Producten der metaal- bedrijven	Petroleum en derivaten	Producten der aardwerk- bedrijven	Producten der glas- bedrijven	Scheikun- dige producten	Kunst- meststoffen	Vetstoffen
<i>Aantal producten</i>	125	16	4	3	15	7	9	2	12	4	7
1938 Maandgemiddelde	630	559	873	605	695	967	865	549	617	503	463
1939 Maandgemiddelde	649	555	871	578	724	1.047	854	587	594	524	497
1938 October	617	529	837	571	689	910	859	549	609	519	442
November	610	514	837	560	685	906	859	549	602	520	436
December	607	528	855	538	678	905	847	549	591	524	419
1939 Januari	604	515	855	534	667	906	852	549	578	527	414
Februari	599	508	855	527	666	908	849	549	573	529	414
Maart	600	509	855	512	671	907	854	549	573	532	416
April	602	518	835	512	673	914	852	549	571	533	417
Mei	599	511	835	513	664	914	855	549	571	521	415
Juni	597	504	838	504	668	914	860	549	569	521	416
Juli	591	499	841	498	671	915	864	614	565	503	411
Augustus	594	502	843	498	691	915	859	614	565	500	404
September	706	653	871	683	779	1.115	859	626	615	527	627
October	735	639	871	729	807	1.266	854	626	632	530	706
November	762	638	969	712	842	1.467	846	626	637	531	651
December	793	663	982	715	887	1.419	847	626	673	533	673

TIJDVAK	PRODUCTEN DER VEZELBEDRIJVEN					Bouw- materialen	Hars- producten	Producten der huiden- en lederb.	Tabak	Producten der papier- bedrijven	Ruwe rubber
	Algemeen indexcijfer	Wol	Vlas	Jute	Katoen						
<i>Aantal producten</i>	19	5	5	2	7	13	2	9	1	1	1
1938 Maandgemiddelde	592	606	842	365	520	774	534	476	513	736	125
1939 Maandgemiddelde	641	606	902	573	531	793	627	519	602	677	146
1938 October	583	583	852	386	493	771	530	478	500	650	141
November	587	579	821	361	490	773	520	488	500	650	138
December	571	572	857	357	488	772	520	461	545	644	133
1939 Januari	583	560	929	400	480	775	532	466	545	644	130
Februari	567	547	852	439	469	773	538	462	545	644	133
Maart	563	548	826	449	465	773	555	465	545	644	134
April	570	530	826	558	463	772	548	461	545	644	133
Mei	563	530	788	501	476	772	526	471	545	644	133
Juni	557	529	755	434	483	772	506	471	545	644	135
Juli	549	538	715	472	480	765	485	471	545	644	138
Augustus	534	533	668	472	472	768	510	472	545	644	140
September	672	674	815	555	613	822	722	576	636	715	143
October	722	686	973	585	613	842	894	626	727	747	152
November	842	754	1.196	964	627	841	856	643	727	756	188
December	971	844	1.480	964	737	846	848	645	773	756	193

b) Indexcijfers der groothandelsprijzen in het buitenland.

TIJDVAK	ENGELAND (Board of Trade) Basis : 1930	FRANKRIJK (Statistique Générale de la France) Basis : Juli 1914	NEDERLAND (Centraal Bureau voor de Statistiek) Basis : 1913	ZWITSERLAND (Office fédéral de l'industrie et du travail) Basis : Juli 1914	ZWEDEN (Kommers- kollegium) Basis : 1913	DUITSCHLAND (Statistisches Reichsamt) Basis : 1913	VER. STATEN (Bureau of Labor) Basis : 1926
1937 Maandgemiddelde	109	563	97	111	137	106	86
1938 Maandgemiddelde	101	640	92	107	130	106	79
1938 Augustus	99	644	90	105	128	106	78
September	98	646	91	106	127	106	78
October	99	654	91	106	128	106	78
November	98	657	91	106	127	106	78
December	98	666	92	106	127	106	77
1939 Januari	97	676	91	106	127	106	77
Februari	97	677	91	105	127	106	77
Maart	97	681	91	105	127	107	77
April	97	682	92	106	128	106	76
Mei	98	693	92	107	129	106	76
Juni	98	685	91	106	130	107	76
Juli	98	677	91	107	131	107	75
Augustus	98	672	90	107	133	107	
September	105		98	117			
October	111			120			

II. — INDEXCIJFERS DER KLEINHANDELSPRIJZEN EN VAN DE KOSTEN VAN LEVENSONDERHOUD.

a) Indexcijfers der kleinhandelsprijzen in België. Basis : April 1914 = 100.

Bron : *Ministerie van Economische Zaken, Middenstand en Landbouw.*

46

TIJDVAK	Voor het Rijk	Antwerpen	Brussel	Gent	Luik
1938 Maandgemiddelde	761	801	828	760	766
1938 15 September	764	804	828	766	769
15 October	769	810	839	771	776
15 November	772	813	838	772	776
15 December	768	807	835	766	773
1939 15 Januari	769	807	835	768	774
15 Februari	759	798	826	758	763
15 Maart	754	795	822	755	758
15 April	751	791	817	752	753

b) Nieuwe indexcijfers der kleinhandelsprijzen in België.

Basis : 1936-1938 = 100.

Bron : *Ministerie van Economische Zaken, Middenstand en Landbouw.*

DATUM	Voor het Rijk	Brabant		Antwerpen		Luik		Oost-Vlaanderen		West-Vlaanderen	Hene-gouwen	Lim-burg	Luxem-burg	Namen
		Pro-vincie	Stad Brussel	Pro-vincie	Stad Antwer-pen	Pro-vincie	Stad Luik	Pro-vincie	Stad Gent					
1939 Maandgemidd.	105,8	105,7	105,4	105,3	105,1	106,3	106,0	105,8	106,6	104,9	106,7	106,9	105,2	105,8
1939 15 Januari ...	105,8	105,9	105,6	104,5	103,9	107,0	106,9	105,5	105,8	104,3	103,9	106,8	105,6	106,4
15 Februari ...	104,4	104,2	104,0	103,5	103,1	105,2	104,8	104,2	104,5	103,3	105,5	105,1	104,4	105,0
15 Maart	103,6	103,5	103,4	102,8	102,5	104,4	104,0	103,6	104,1	102,5	104,6	104,4	103,6	103,7
15 April	103,1	103,0	102,8	102,4	102,2	103,6	103,3	103,1	103,8	102,1	103,9	104,1	103,1	103,1
15 Mei	102,9	102,9	102,7	102,3	102,1	103,5	103,3	102,9	103,8	102,0	103,9	103,8	102,6	102,5
15 Juni	103,1	102,8	102,5	102,5	102,4	103,8	103,8	103,2	104,1	102,5	104,0	104,3	102,4	102,5
15 Juli	103,5	103,0	102,7	102,8	102,5	103,8	103,7	103,6	104,5	102,9	104,5	104,6	102,8	102,9
15 Augustus ..	103,3	102,9	102,6	102,7	102,5	103,7	103,6	103,2	104,2	102,8	104,2	104,6	102,8	103,4
15 September ..	103,9	103,5	103,2	103,6	103,7	103,9	103,2	104,1	105,6	103,8	104,6	105,5	102,6	103,7
15 October	110,1	110,0	109,6	110,2	110,0	110,4	109,9	110,0	111,0	109,1	110,6	110,9	108,8	110,0
15 November ..	112,4	112,4	112,1	112,5	112,7	112,4	111,9	112,4	113,2	111,2	113,0	114,1	110,9	112,5
15 December ..	113,9	114,0	113,9	113,4	113,6	113,9	113,1	113,6	114,4	112,7	115,1	114,8	112,8	113,8

c) Indexcijfers van de kosten van levensonderhoud in België.

Arbeidersbudgetten, 3^e categorie : gezinnen welke beschikken over een inkomen van 30 frank tot minder dan 40 frank, per verbruikseenheid en per veertien dagen.

Basis 1921 = 100.

Bron : *Ministerie van Economische Zaken, Middenstand en Landbouw.*

TIJDVAK	Algemeen indexcijfer	Voeding	Huisvesting en huisraad	Verwarming en verlichting	Kleding	Behoeften van hygiënischen, maatschappelijken en zedelijken aard
1938 Maandgemiddelde	205	180	405	194	246	183
1939 Maandgemiddelde	203	176	407	202	251	184
1938 September	205	180	405	195	246	183
October	207	183	405	196	246	183
November	209	186	405	196	247	183
December	208	184	405	198	247	183
1939 Januari	209	186	405	199	247	183
Februari	205	180	406	199	247	183
Maart	203	176	407	199	247	183
April	200	172	407	195	247	183
Mei	198	168	407	196	249	184
Juni	199	170	406	197	249	184
Juli	200	171	406	196	249	184
Augustus	199	170	407	198	249	184
September	199	170	407	201	250	184
October	206	179	408	204	257	185
November	210	183	410	218	261	185
December	212	185	410	221	262	185

d) Indexcijfers van de kosten van levensonderhoud en van de kleinhandelsprizen in het buitenland.

TIJDVAK	GROOT-BRITANNIË (Ministry of Labour)	FRANKRIJK (Statistique Générale de la France)		NEDERLAND (Centraal Bureau voor de Statistiek)	ZWITSERLAND (Office fédéral de l'industrie, des arts et métiers et du travail)	ZWEDEN	DUITSCHLAND (Statistisches Reichsamt)	VEREEN. STAT. (National Industrial Conference Board)
	Kosten van levensonderh.	Detailpr. (gepond. ind v 34 artik-len (emid v. 300 sted.))	Kost v levensond-r. (envorm gemaakte type-budget-n)	Kosten van levensonderh.	Kosten van levensonderh. (34 steden)	Kosten van levensonderh. (49 steden)	Kosten van levensonderh.	Kosten van levensonderh.
	Basis: Juli 1914 = 100	Basis: Juli 1914 = 100	Basis: 1930 = 100	Basis: tijdvak 1911/13 = 100	Basis: Juni 1914 = 100	Basis: Juli 1914 = 100	Basis: 1913/14 = 100	Basis: 1923 = 100
1937 Gemiddelde ...	154	572	102,4	137,3	137	162	125,1	88,5
1938 Gemiddelde ...	156	658	116,6	138,6	137	166	125,6	86,4
1938 Augustus	156	657	117,2	138,4	136	—	126,5	85,9
September	155	—	—	138,7	137	—	125,2	85,9
October	156	—	—	138,3	137	167	124,9	86,8
November	156	690	120,3	137,4	137	—	125,0	86,6
December	155	—	—	138,3	137	—	125,3	85,8
1939 Januari	155	—	—	—	137	167	125,8	85,4
Februari	153	709	122,3	—	136	—	125,7	85,1
Maart	153	—	—	138,2	136	—	126,0	84,9
April	153	—	—	—	138	168	125,9	85,1
Mei	153	698	122,5	—	137	—	126,1	84,8
Juni	156	—	—	136,1	137	—	126,5	84,7
Juli	155	—	—	—	138	169	127,3	84,9
Augustus	155	—	—	136,5	137	—	—	—
September	165	—	—	139,1	138	—	—	—
October	165	—	—	—	140	—	—	—

III. — GROOTHANDELSPRIJZEN VAN ENKELE NIJVERHEIDSPRODUCTEN.

Bronnen: Kolen: Office belge des Charbons (O.B.C.). — IJzerindustrie: Binnenlandsche prijzen: Echo de la Bourse. — Prijzen bij den uitvoer: Costbel.

TIJDVAK	Binnenlandsche prijzen (in franken per metrieke ton).										Prijzen bij den uitvoer (in goud-£ per Engelsche ton).									
	KOLEN								IJZERINDUSTRIE (*)				IJZERINDUSTRIE							
	Fijne vette gas- en cokskolen	Geschildte vette huishoudkolen	Type C Belg. Staat	Fijne gewaschene stoom 0/10	Geschildte half-vette huishoudkolen	Ruw mager gruis voor pulvero's	Mager gewaschene grein, stoom 6/10	Mager nootjes voor huishouden 50/80	Billettes	Largets	Handelsstaal	Profielijzer	Dik plaatijzer	Dun plaatijzer herkooft open oven	Billettes	Largets	Handelsstaal	Profielijzer	Dik plaatijzer	Dun plaatijzer
1937 Maandgem.	131	179	136	121	202	85	137	227	869	991	1.014	1.014	1.248	1.866	4-1-2	4-1-1	5-0-5	4-12-8	—	—
1938 Maandgem.	147	188	151	126	209	93	142	237	877	986	1.100	1.100	1.300	1.720	4-0-1	3-13-8	4-17-10	5-0-7	6-15-8	7-7-8
1938 September.	139	192	149	122	212	88	139	242	860	950	1.100	1.100	1.300	1.720	3-18-0	3-14-1	4-16-8	4-13-2	5-8-8	7-1-2
October ...	143	191	149	123	212	90	139	243	860	950	1.100	1.100	1.300	1.720	3-12-10	3-13-11	4-16-8	4-13-9	5-4-7	7-6-8
November ...	143	192	149	123	213	91	139	243	860	950	1.100	1.100	1.300	1.720	3-11-2	3-9-2	4-16-0	4-12-4	5-7-7	7-2-8
December ...	148	196	149	128	216	95	143	244	860	950	1.100	1.100	1.300	1.720	3-8-5	3-10-8	4-14-10	4-13-9	5-4-7	7-10
1939 Januari ...	148	196	149	128	216	95	143	244	860	950	1.100	1.100	1.300	1.720	3-7-9	3-6-7	4-10-10	4-10-15	5-2-8	7-6-4
Februari ...	148	195	149	128	216	94	143	242	860	950	1.100	1.100	1.300	1.720	3-5-8	3-5-14	4-7-11	4-8-9	4-19-5	7-3-5
Maart ...	148	194	149	128	216	94	143	242	860	950	1.100	1.100	1.300	1.720	3-7-3	3-7-8	4-6-3	4-5-0	4-17-5	7-7-1
April ...	149	187	154	128	202	95	143	227	860	950	1.100	1.100	1.300	1.720	3-4-0	3-7-0	4-5-8	4-3-2	4-17-8	7-6-9
Mei	149	187	154	128	206	95	142	229	860	950	1.100	1.100	1.300	1.720	3-6-3	3-6-2	4-6-4	4-0-3	4-16-1	7-5-6
Juni	149	194	154	129	211	95	143	233	860	950	1.100	1.100	1.300	1.720	3-6-6	3-6-3	4-6-5	3-19-11	4-15-8	7-8-7
Juli	150	193	154	129	214	95	143	237	860	950	1.100	1.100	1.300	1.720	3-6-8	3-5-4	4-6-7	4-1-8	4-16-7	7-5-5
Augustus ...	149	199	154	129	216	95	143	240	860	950	1.100	1.100	1.300	1.720	3-6-0	3-4-9	4-4-0	3-19-10	4-18-3	7-4-5
September ...	149	198	154	128	219	95	143	242	860	950	1.100	1.100	1.300	1.720	—	—	4-17-10	4-11-4	4-5-8	17-7-11
October ...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.250	1.250	1.475	1.910	—	—	5-16-3	3-5-10	2-6-17	2-8-5
November ...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.250	1.250	1.475	1.910	—	—	6-6-6	7-5-16	10-7-7	2-7-16
December ...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.375	1.375	1.610	2.060	—	—	—	—	—	—

(*) Vanaf October 1939, minima prijzen.

IV. — PRIJZEN VAN LANDBOUWPRODUCTEN.

a) Gemiddelde prijzen van granen en andere landbouwproducten op de regelende markten van België (« Belgisch Staatsblad »).

TIJDVAK	TARWE	ROGGE	HAVER	WINTERGERST	AARDAPPELEN		DRUGE CICHOREI-BOONEN (laatste oogst)	TARWESTROO	RUW VLAS	ONGEZOUT. HOEVBOTER (verkocht per kg.)	ONONTVETTE WOL	VERSCHIEDEN BIRREN
	(laatste oogst)				Geldersche-muizen	Industrie						
	in franken per 100 kg.											
1937 Maandgemiddelde ..	135,62	123,44	114,66	117,21	40,38	39,05	117,02	25,63	97,47	22,66	23,72	0,56
1938 Maandgemiddelde ..	121,57	90,23	98,47	93,80	39,07	43,10	85,80	23,49	104,44	23,—	16,44	0,63
1938 September	112,67	67,60	78,93	76,12	24,88	31,71	75,87	19,49	108,30	22,84	15,06	0,74
October	111,41	64,43	77,40	75,13	25,62	31,53	81,62	18,89	102,43	24,89	15,12	0,84
November	109,98	62,54	75,83	73,31	25,29	30,84	68,20	19,09	104,83	25,28	14,81	0,84
December	109,32	64,17	76,57	74,89	26,76	31,28	67,—	18,81	103,80	26,23	14,25	0,75
1939 Januari	110,53	63,96	78,85	74,52	31,53	35,34	66,12	19,07	109,28	25,03	13,94	0,70
Februari	111,62	61,52	76,31	73,61	32,35	35,48	67,50	20,09	113,13	24,80	14,37	0,49
Maart	116,63	59,93	75,92	74,35	31,55	35,33	71,60	20,92	108,06	22,87	14,40	0,45
April	119,73	60,47	79,13	75,92	35,65	39,28	75,72	20,37	104,41	19,94	13,50	0,46
Mei	119,69	58,92	81,31	75,89	29,12	34,68	74,75	20,53	104,90	18,48	13,—	0,46
Juni	118,23	59,04	80,—	75,38	23,97	30,57	73,30	19,62	101,89	18,87	12,90	0,52
Juli	117,06	59,40	78,06	73,66	35,25	35,05	75,16	19,44	101,88	18,57	13,31	0,55
Augustus	117,17	53,77	64,13	68,04	29,09	37,08	77,25	18,04	91,88	18,94	13,20	0,56
September	123,71	106,70	86,15	117,05	31,30	35,44	106,04	22,27	104,21	19,10	15,69	0,67
October	134,72	117,93	89,33	143,96	31,66	36,38	106,—	27,70	120,01	19,75	17,—	0,85
November	134,85	111,04	85,68	137,31	33,94	37,36	107,10	32,65	131,98	20,83	19,86	0,89

TIJDVAK	TARWE (goede handelskwaliteit)	ROGGE	HAYER	GERST	SPELT
	(in franks per 100 kg.)				
1938 Maandgemiddelde	120,97	79,50	95,92	91,84	91,59
1939 Maandgemiddelde	122,70	75,86	78,19	94,84	85,55
1938 October	114,16	62,15	73,08	74,06	80,66
November	112,10	60,29	72,33	71,73	81,85
December	111,65	61,94	73,94	73,36	83,55
1939 Januari	113,17	61,41	76,02	72,67	82,37
Februari	114,90	57,70	72,45	71,26	78,87
Maart	121,71	57,31	73,35	72,23	76,—
April	123,65	58,63	77,60	73,74	76,—
Mei	123,65	57,70	79,18	74,18	75,50
Juni	122,35	56,81	77,02	73,12	—
Juli	121,74	58,—	74,83	73,—	—
Augustus	105,—	52,33	60,65	68,24	—
September	122,63	106,05	85,22	122,78	86,83
October	134,11	115,56	87,41	148,19	99,—
November	134,20	108,—	83,14	139,87	94,87
December	135,32	120,85	91,40	148,76	100,52

V. — LANDBOUWINDEXCIFJERS (1).
Basis: 1936 = 100.

Bron: Ministerie van Landbouw.

a) Indexcijfers voor het Rijk.

TIJDVAK	INDEXCIJFER DER VERKOOPPRIJZEN VAN AKKERBOUWPRODUCTEN														Akker- bouw algemeen index- cijfer		
	ENKELVOUDIG INDEXCIJFER								INDEXCIJFER NA SEIZOENCORRECTIE								
	Tarwe	Rogge	Gerst en wintergerst	Haver	Stroo	Stroovlas	Cichorei- boonen	Suikerbiet	Aardappelen	Tarwe	Rogge	Gerst en wintergerst	Haver	Stroo		Suikerbiet	Aardappelen
1937	122,0	147,5	133,0	127,0	136,5	115,0	151,0	122,0	87,5	122,0	147,5	133,0	127,0	136,5	117,0	87,5	112,4
1938	107,4	108,4	105,6	107,8	124,9	125,4	109,9	113,9	90,4	107,4	108,4	105,6	107,8	124,9	110,5	90,4	104,4
1938 September	95,6	80,2	86,0	85,0	103,7	128,8	100,4	113,6	62,3	97,5	81,2	88,7	91,4	112,7	110,3	67,7	90,0
October	93,9	76,7	85,1	82,1	100,5	114,2	99,2	112,8	62,9	96,8	78,3	86,8	87,3	106,9	109,9	70,0	88,4
November	92,5	74,4	82,4	81,3	101,5	114,9	88,0	118,0	61,7	95,4	76,7	84,1	84,7	106,8	112,5	68,6	87,4
December	91,9	76,5	84,3	83,1	100,0	114,2	86,4	121,3	63,8	94,7	78,9	85,2	87,5	101,0	114,1	70,9	88,0
1939 Januari	92,3	75,8	83,5	85,4	101,4	121,2	85,2	118,9	73,6	95,2	79,0	84,5	89,0	98,4	112,9	76,7	90,5
Februari	93,5	71,2	81,9	81,4	106,9	125,5	87,0	118,0	74,6	95,4	74,2	82,9	84,8	103,8	112,5	74,6	89,8
Maart	101,0	70,7	83,0	82,4	111,3	116,7	92,3	122,7	73,6	102,0	72,9	83,0	84,1	107,0	114,8	74,3	90,7
April	101,9	72,4	84,8	87,2	108,4	112,3	97,7	132,6	82,4	100,9	69,6	80,8	81,5	103,2	119,8	77,0	91,2
Mei	101,6	71,2	85,3	89,0	109,2	113,7	96,3	137,3	70,2	98,6	67,8	80,5	81,7	104,0	122,1	64,4	86,5
Juni	100,5	70,1	84,0	86,5	104,4	105,2	94,5	131,8	60,0	95,7	66,8	80,8	78,6	100,4	119,4	51,7	79,8
Juli	100,5	71,6	83,9	84,1	103,4	109,0	96,9	133,2	77,3	93,9	68,8	85,6	77,1	102,4	120,1	68,4	86,2
Augustus	99,1	68,6	83,1	73,2	95,9	99,6	99,6	135,5	72,8	98,1	67,3	85,7	75,5	100,9	121,2	74,3	88,3
September	112,5	130,9	141,1	95,7	118,5	110,0	136,7	138,2	73,4	114,8	132,2	145,5	102,9	128,8	122,6	79,8	104,5
October	123,0	142,7	170,3	98,2	147,3	132,5	136,6	131,9	74,8	126,8	145,6	173,8	104,5	156,7	119,5	83,1	112,5
November	123,1	133,3	160,8	93,4	173,7	142,0	138,0	133,0	78,4	126,9	137,4	164,1	97,3	182,8	120,0	87,1	115,7

TIJDVAK	INDEXCIJFER DER VERKOOPPRIJZEN VAN PRODUCTEN VAN DIERLIJKE OORSPRONG											Algemeen indexcijfer akker- bouw en dierlijke producten			
	ENKELVOUDIG INDEXCIJFER						INDEXCIJFER NA SEIZOENCORRECTIE								
	Ossen	Koeien	Kalveren	Varkens	Ecter	Eieren	Paarden	Ossen	Koeien	Kalveren	Varkens		Boter	Eieren	
1937	107,9	105,5	111,5	94,0	120,0	102,0	110,0	107,0	105,5	111,5	94,0	120,0	102,0	108,4	109,4
1938	105,4	106,5	120,8	131,2	122,6	114,3	96,1	105,4	106,5	120,8	131,2	122,6	114,3	118,0	115,2
1938 September	100,0	102,4	118,5	152,6	119,6	139,2	86,8	100,0	103,4	122,5	146,7	112,3	116,0	117,4	110,5
October	100,8	105,1	128,5	152,1	134,5	158,8	86,8	102,8	107,1	129,8	146,2	126,9	106,6	121,9	113,5
November	103,4	106,5	140,2	141,6	135,8	145,1	75,3	106,6	108,7	138,8	137,5	129,3	92,4	119,2	111,2
December	105,9	109,2	139,7	139,9	140,8	123,5	62,9	109,2	110,3	131,8	135,8	131,6	99,6	120,8	112,6
1939 Januari	103,6	103,7	120,6	138,0	129,3	115,7	63,4	106,8	105,8	113,8	136,6	120,8	110,2	117,4	110,7
Februari	103,2	103,1	108,6	123,4	133,5	84,3	63,4	106,4	106,3	105,4	125,9	124,8	93,7	113,3	107,5
Maart	104,6	105,3	113,6	120,6	117,4	82,4	75,5	105,6	106,3	111,4	124,3	115,1	117,7	114,4	108,5
April	109,5	110,8	127,1	113,8	104,5	87,6	75,5	106,3	109,7	125,8	118,5	113,6	134,8	117,0	110,6
Mei	115,4	111,8	125,3	111,2	100,4	80,4	77,2	109,9	108,5	126,6	115,8	115,4	121,8	115,1	108,0
Juni	115,6	111,6	115,5	108,9	101,6	97,1	78,2	111,2	106,3	121,6	115,9	114,2	131,2	116,1	107,0
Juli	114,5	111,4	113,4	113,0	101,2	100,9	73,2	111,1	109,2	119,4	114,1	110,0	123,0	112,8	106,1
Augustus	110,5	107,3	105,5	113,0	98,7	109,8	74,6	108,3	106,2	109,9	107,6	99,7	112,0	104,8	100,7
September	103,2	102,0	89,2	112,0	99,3	127,4	79,9	103,2	103,0	91,9	107,7	92,8	106,2	99,7	100,9
October	98,1	103,1	91,1	124,7	94,4	153,9	79,9	100,1	105,2	92,0	119,9	89,0	103,3	100,0	103,2
November	96,6	103,5	114,3	110,6	110,1	152,9	80,5	99,6	105,6	113,2	107,4	104,9	97,4	103,4	106,5

(1) De methode tot het berekenen van deze indexcijfers werd uiteengezet in ons Tijdschrift voor Inlichting en Documentatie, blz. 255 en 353 (September en October 1939).

a) Indexcijfers voor het Rijk (vervolg).

Bron : Ministerie van Landbouw.

TIJDVAK	INDEXCIJFER DER PRODUCTIEKOSTEN								
	Huurgelden	Loonen	Meststoffen	Veevoerders	Plant- en zaadgoed	Materieel	Belastingen	Algemeene onkosten	Productiekosten algemeen indexcijfer
1937.....	102,1	107,3	102,8	121,7	98,0	106,3	104,9	107,1	108,1
1938.....	102,3	109,4	108,5	127,7	95,1	108,5	107,5	111,0	111,0
1938 September.....	102,5	110,8	109,1	116,6	91,8	108,5	108,2	111,4	109,7
October.....	102,5	110,8	110,2	113,2	91,8	108,5	105,3	112,1	109,2
November.....	102,5	110,8	110,0	109,6	91,8	108,5	105,3	112,5	108,6
December.....	102,5	110,8	109,7	117,6	91,8	108,5	105,3	112,0	109,9
1939 Januari.....	108,1	112,1	109,1	117,8	91,8	108,5	103,8	110,6	110,8
Februari.....	106,1	112,1	108,7	110,7	83,9	108,5	103,8	109,8	109,3
Maart.....	106,1	112,1	109,6	107,2	83,9	108,5	103,8	109,4	108,7
April.....	106,1	112,1	111,1	111,9	83,9	108,5	103,4	109,0	109,6
Mei.....	106,1	112,1	108,5	109,1	83,9	108,5	102,9	108,7	108,9
Juni.....	106,1	112,1	107,3	111,1	83,9	108,5	102,9	109,4	109,1
Juli.....	105,4	112,9	106,1	99,3	83,9	108,5	103,3	109,8	107,2
Augustus.....	105,4	112,9	106,2	95,3	83,9	108,5	103,1	109,6	106,5
September.....	105,4	112,9	109,0	135,8	87,4	108,5	110,2	110,2	114,2
October.....	105,4	112,9	114,0	145,2	87,4	103,5	113,6	116,8	117,0
November.....	105,4	112,9	113,3	136,6	87,4	108,5	111,6	119,2	115,6

b) Regionale indexcijfers.

Bron : Ministerie van Landbouw.

TIJDVAK	INDEXCIJFER DER VERKOOPPRIJZEN																				
	AKKERBOUWPRODUCTEN					DIERLIJKE PRODUCTEN					AKKERBOUW- EN DIERLIJKE PRODUCTEN										
	Leenstreek van Midden-België	Vlaamsche zandstreek	Folders	Kempen	Weidestreek	Condroz	Ardennen	Leenstreek van Midden-België	Vlaamsche zandstreek	Folders	Kempen	Weidestreek	Condroz	Ardennen	Leenstreek van Midden-België	Vlaamsche zandstreek	Folders	Kempen	Weidestreek	Condroz	Ardennen
1937.....	114,9	110,9	110,2	110,4	96,7	117,0	109,7	108,3	106,5	106,5	109,2	110,5	109,5	109,4	110,4	107,6	107,4	109,4	110,0	111,4	109,5
1938.....	107,1	102,0	104,8	99,8	95,1	106,4	101,7	118,2	119,7	118,7	119,5	118,9	117,6	118,0	114,7	115,3	115,2	115,3	118,1	114,8	114,3
1939 Januari.....	95,4	85,7	91,6	80,6	82,5	90,3	84,6	116,1	118,8	117,5	118,7	117,9	115,3	116,3	109,6	110,5	110,9	110,2	116,7	109,0	109,1
Februari.....	95,3	84,7	91,2	78,7	80,9	89,2	82,8	111,8	113,0	112,1	115,3	115,9	112,4	113,7	106,6	105,8	108,8	107,2	114,8	106,5	106,7
Maart.....	97,1	84,5	91,7	78,9	82,1	90,2	83,0	113,8	116,0	114,7	115,1	114,0	112,7	113,0	108,5	108,0	108,9	107,1	113,0	107,0	106,2
April.....	97,6	85,1	91,8	79,1	84,0	89,3	82,8	116,9	119,2	117,6	117,2	115,5	114,9	114,7	110,8	110,6	111,1	108,7	114,4	108,4	107,4
Mei.....	94,7	78,5	87,0	71,3	74,5	86,1	77,0	114,7	116,1	115,1	115,6	115,0	113,8	114,0	108,3	106,6	108,0	105,8	113,6	106,8	105,5
Juni.....	89,0	70,5	79,7	63,2	64,7	80,6	69,5	115,9	117,8	116,4	116,3	115,0	114,3	114,1	107,4	105,9	107,1	104,5	113,3	105,8	103,9
Juli.....	93,2	79,7	86,5	73,5	76,7	84,4	77,0	112,4	114,2	113,2	113,1	112,1	111,2	111,4	106,4	105,5	106,4	104,3	110,9	104,5	103,5
Augustus.....	95,0	81,8	88,3	76,5	81,8	85,5	79,2	104,5	106,0	105,5	104,9	104,2	103,7	103,9	101,5	99,9	101,2	98,6	103,4	99,1	98,3
September.....	108,7	101,6	102,8	100,6	90,8	105,2	96,9	99,6	101,2	100,8	99,5	98,5	98,5	98,7	102,5	101,3	101,3	99,8	98,3	100,2	98,3
October.....	117,0	109,8	112,1	109,7	96,0	113,8	103,7	99,8	102,3	102,0	99,8	98,3	98,5	98,9	105,2	104,2	104,6	102,0	98,2	102,3	100,0
November.....	121,0	112,9	116,4	112,6	98,6	115,9	106,0	102,8	103,4	103,2	104,0	104,3	103,0	103,6	108,6	105,8	106,6	105,9	104,1	106,3	104,2

TIJDVAK	INDEXCIJFER DER PRODUCTIEKOSTEN																				
	MESTSTOFFEN					VEEVOEDERS					TOTAAL VAN DE PRODUCTIEKOSTEN										
	Leenstreek van Midden-België	Vlaamsche zandstreek	Folders	Kempen	Weidestreek	Condroz	Ardennen	Leenstreek van Midden-België	Vlaamsche zandstreek	Folders	Kempen	Weidestreek	Condroz	Ardennen	Leenstreek van Midden-België	Vlaamsche zandstreek	Folders	Kempen	Weidestreek	Condroz	Ardennen
1937.....	103,7	102,7	103,3	100,0	98,0	101,0	95,7	122,3	122,6	122,3	120,7	118,5	122,7	124,6	108,3	108,6	107,8	108,4	108,4	108,0	105,6
1938.....	108,2	107,3	108,5	107,9	108,0	109,1	107,3	128,3	129,8	131,3	125,5	123,7	127,3	131,8	111,0	111,7	111,1	111,5	111,3	110,7	108,5
1939 Januari.....	108,4	107,8	109,0	110,0	110,9	110,6	111,2	118,1	119,9	122,0	115,7	115,0	116,6	120,9	110,6	111,2	111,1	110,8	110,6	110,6	110,2
Februari.....	108,0	107,4	108,6	109,5	110,2	110,1	110,4	110,8	112,7	115,1	108,5	108,3	109,1	113,4	109,1	109,5	109,7	108,8	108,7	109,0	109,5
Maart.....	108,7	108,3	109,5	110,8	112,2	111,4	112,8	107,3	108,6	110,3	105,7	105,6	106,0	109,0	108,5	108,8	109,0	108,3	108,1	108,6	109,4
April.....	109,6	109,6	110,7	113,6	115,7	113,7	117,4	111,8	112,1	112,6	111,6	112,0	111,3	111,3	109,3	109,6	109,5	109,9	109,8	109,6	109,9
Mei.....	106,5	106,7	107,8	110,8	112,4	111,1	113,8	108,8	109,8	111,4	108,3	109,1	107,6	109,2	108,4	108,8	108,9	108,8	108,9	108,7	109,4
Juni.....	105,6	105,7	107,4	108,5	110,4	109,7	111,2	111,0	111,0	111,3	111,2	111,6	110,7	110,6	108,7	108,9	108,8	109,2	109,4	109,2	109,3
Juli.....	105,5	104,9	106,6	105,9	108,7	107,3	106,6	99,0	99,2	100,0	99,4	100,7	98,3	98,1	106,8	106,8	107,1	106,5	106,7	107,1	106,7
Augustus.....	106,2	105,2	106,7	104,8	104,3	106,4	103,0	95,1	96,2	98,1	94,4	95,3	93,6	95,6	106,1	106,3	106,8	105,1	105,2	106,2	108,1
September.....	108,1	107,6	108,9	109,8	110,8	110,6	111,0	136,4	139,7	143,4	131,9	130,3	133,9	141,9	114,1	115,2	114,7	114,6	114,7	113,6	111,5
October.....	113,5	112,4	114,7	113,0	113,5	115,1	112,6	145,7	150,7	157,0	139,5	138,3	141,3	152,9	117,1	118,6	118,3	117,5	117,6	116,0	112,9
November.....	112,9	111,8	114,1	111,7	111,7	114,0	110,5	136,6	140,9	146,9	132,2	132,9	132,2	141,2	115,6	116,8	116,8	115,8	116,3	114,6	112,3

VOORTBRENGING.

I. — VOORTBRENGING DER STEENKOLENMIJNEN EN METAALBEDRIJVEN.

Bron : *Ministerie van Arbeid en Sociale Voorzorg.*

55

TIJDVAK	STEENKOLENMIJNEN										
	GEMIDDELD AANTAL ARBEIDERS (duizenden)		NETTO HOVEEELHEID OPGEDOLVEN STEENKOLEN PER BEKKEN (duiz. tons)							Gemiddeld aantal extractie- dagen	Voorraad op 't einde der maand (duiz. tons)
	onder- grondsche	onder- en boven- grondsche	Bergen	Centrum	Charleroi	Namen	Luik	Kempen	TOTAAL		
1937 Maandgemiddelde	86,5	124,9	421	364	652	34	450	552	2.473	24,6	605
1938 Maandgemiddelde	91,4	130,3	408	355	665	33	459	545	2.465	24,1	1.934
1938 September	87,8	125,9	371	346	669	34	464	502	2.380	24,4	2.351
October	91,1	130,4	427	367	670	34	470	558	2.526	24,8	2.204
November	94,3	134,1	407	364	678	33	480	568	2.531	24,0	2.234
December	92,1	131,5	421	358	690	33	481	583	2.566	24,8	2.222
1939 Januari	94,5	133,8	441	387	704	34	503	595	2.664	25,4	2.333
Februari	91,0	130,2	385	320	632	31	452	537	2.357	22,8	2.506
Maart	92,8	132,3	451	379	717	36	511	630	2.724	25,9	2.698
April	93,6	134,0	400	352	644	31	456	569	2.452	23,2	2.524
Mei	93,6	133,9	422	358	677	32	468	613	2.569	24,0	2.274
Juni	93,8	133,4	403	386	712	33	491	638	2.662	24,9	2.311
Juli	90,1	129,6	339	308	606	33	469	567	2.322	22,7	2.275
Augustus	88,8	127,1	310	343	640	27	375	598	2.293	22,3	2.212
September	81,4	116,8	349	356	648	31	433	591	2.403	25,6	1.923
October	83,3	120,0	376	375	665	32	451	614	2.513	25,9	1.645
November	88,7	125,6	354	357	655	31	453	662	2.512	24,2	1.526

TIJDVAK	COKES		BRIKETTEN		Hoogovens in werking (aan het eind van het tijdvak)	VOORTBRENGING DER METAALNIJVERHEID (duiz. tons)					
	Voort- brenging (duiz. tons)	Gemiddeld aantal arbeiders	Voort- brenging (duiz. tons)	Gemiddeld aantal arbeiders		Gietijzer	Ruw staal	Stukken gegoten staal	Afgewerkte staalwaren	Afgewerkte ijzerwaren	Blik
1937 Maandgemidd.	489	3.974	155	893	47 (1)	320	315	7,7	231	3,0	—
1938 Maandgemidd.	392	3.775	142	870	37 (1)	205	184	6,0	145	2,5	0,2
1938 September	356	3.625	139	848	35	197	180	6,6	156	2,8	—
October	384	3.685	136	862	36	216	201	6,3	179	2,9	0,2
November	380	3.685	136	839	36	222	213	5,7	188	2,3	0,2
December	406	3.768	136	836	37	232	214	5,5	176	2,6	0,3
1939 Januari	406	3.745	132	818	37	231	204	5,9	162	3,2	0,3
Februari	360	3.681	105	814	37	203	193	5,9	152	2,5	0,6
Maart	371	3.673	123	772	35	222	217	7,5	174	3,1	0,6
April	362	3.647	110	782	37	225	213	6,0	169	2,5	0,6
Mei	417	3.662	121	803	42	270	274	6,7	195	2,7	0,7
Juni	436	3.741	117	793	44	286	298	7,0	200	2,7	0,7
Juli	471	3.836	96	758	46	295	291	5,4	196	2,1	0,8
Augustus	470	3.860	110	754	45	280	277	5,8	185	2,4	—
September	419	3.761	126	735	38	206	206	6,1	145	10,6	—
October	474	3.813	155	836	39	256	255	6,0	196	10,8	—
November	482	3.806	168	905	45	281	290	5,9	213	2,7	—

(1) Op 31 December.

II. — DIVERSE PRODUCTIES.

TIJDVAK	KATOEN Halfjaar- lijksche productie van gesponnen katoen (tons)	WOL		BIERBROU- RIJEN Hoeveelheden aangegeven meel (tons)	STOKERIJEN Voort- gebrachte alcohol (hectoliters)	MARGARINE EN BEREIDE VETTEN		
		Drooginrich- tingen van Verviers, van Dison en van het Oosten (reeds gedroogd of enkel gewogen) (tons)	Kamwol- voorraden in de "façon", wolkammerijen (eind der maand) (tons)			Voort- brenging (tons)	Voor verbruik verklaard (tons)	Voor den uitvoer verklaard
1937 Maandgemiddelde	36.300 (1) 36.200 (2)	2.511	2.952	16.829	32.904	4.558	4.516	17
1938 Maandgemiddelde	29.100 (1) 32.600 (2)	2.274	3.801	16.087	38.730	5.089	5.072	17
1938 September	32.600 (2)	2.316	3.525	14.489	40.379	5.558	5.910	23
October		2.836	3.626	16.771	30.674	5.311	5.263	30
November		2.674	3.879	15.869	42.032	5.779	5.597	12
December		2.631	3.951	13.696	48.340	6.452	6.553	17
1939 Januari	34.500 (1)	2.607	4.264	15.407	45.055	6.126	6.158	10
Februari		2.671	3.765	13.699	41.533	5.092	5.086	7
Maart		2.825	3.785	17.911	43.619	5.473	5.395	10
April		2.617	3.323	16.732	41.054	4.568	4.569	7
Mei		2.692	3.314	16.966	37.676	4.312	4.071	7
Juni		3.021	3.551	18.190	25.919	4.546	4.422	19
Juli		2.439	3.399	16.943	40.047	4.363	4.503	5
Augustus		2.589	3.648	15.642	43.303	5.497	5.629	22
September		2.767	4.468	11.088	32.023	4.772	4.681	4
October		3.185	4.177	11.837	37.134	5.581	5.266	7
November		3.224	2.581	13.145	36.733	5.216	5.189	11

TIJDVAK	SUIKER				VISSCHERIJ		LUCIFERS		
	Voortbrenging		Voorraden (raffinade- en ruwe suiker) (eind der maand) (tons)	Voor verbruik verklaard	Omzetten ter mijn van Oostende		Fabricage	Verbruik	Uitvoer (met onthefving van de accijns)
	Ruwe suiker	Raffinade- suiker			Hoeveelheden	Waarde			
				(tons)	(duiz. fr.)	(millioenen lucifertjes)			
1937 Maandgemiddelde .	18.675	15.938	111.567	17.210	2.286	7.164	4.703	1.830	2.739
1938 Maandgemiddelde .	15.099	18.745	124.816	17.612	2.481	7.445	3.956	1.725	2.334
1938 September	17	17.211	49.212	19.191	4.071	7.705	4.121	2.096	2.482
October	50.708	22.248	68.435	21.263	3.031	8.128	5.302	2.810	3.489
November	120.898	27.371	161.138	18.841	2.812	7.208	4.893	1.522	2.302
December	8.949	19.236	158.699	15.193	2.179	7.453	3.092	1.513	2.105
1939 Januari	552	17.929	152.301	14.641	2.258	8.362	3.963	1.453	2.447
Februari	292	15.843	141.351	12.809	2.352	7.792	4.325	1.555	2.065
Maart	86	19.969	128.891	19.211	2.658	9.814	5.118	1.704	3.820
April	123	20.241	113.897	20.708	2.289	6.719	4.823	2.161	2.518
Mei	—	21.821	98.829	17.722	2.464	6.395	4.780	1.575	3.639
Juni	3	20.461	74.464	17.026	2.077	5.595	5.637	1.571	3.366
Juli	—	19.024	53.389	23.579	2.077	5.695	4.515	1.830	2.609
Augustus	7	21.677	25.579	20.112	2.662	7.067	5.109	2.000	3.695
September	91	17.462	9.655	27.823	2.550	7.665	5.515	2.827	3.854
October	72.752	19.771	50.384	28.780	5.141	12.083	5.744	3.856	3.225
November	123.732	21.620	143.104	18.631	1.804	5.538	5.298	2.552	2.514

(1) Productie van het halfjaar 1 Februari-31 Juli.
(2) Productie van het halfjaar 1 Augustus-31 Januari.

III. — BOUWBEDRIJVIGHEID.

TIJDVAK	BOUWVERGUNNINGEN VERLEEND IN STEDELIJKE CENTRA (53 CENTRA — 114 GEMEENTEN)		
	Nieuwbouw	Herbouw en verbouwingen	Totaal
1937 Voor het jaar	8.196	18.002	26.198
1938 Voor het jaar	8.585	16.416	25.001
1938 Augustus	816	1.379	2.195
September	575	1.438	2.013
October	566	1.024	1.590
November	533	1.072	1.605
December	424	1.012	1.436
1939 Januari	505	951	1.456
Februari	721	1.140	1.870
Maart	940	1.528	2.468
April	646	1.261	1.907
Mei	573	1.259	1.832
Juni	572	1.282	1.854
Juli	454	1.208	1.662
Augustus	442	1.113	1.555
September	110	501	611
October	77	385	462
November (1)	47	274	321

(1) Onvolledige cijfers (111 gemeenten op 114).

IV. — VOORTBRENGING VAN ELECTRISCHEN STROOM.

58

TIJDVAK	TOTALE PRODUCTIE (Centrales van 100 kWh. en meer) Bron : <i>Ministerie van Openbare Werken en Werkverschaffing</i>						PRODUCTIE van de 121 voornaamste industriële centrales Bron : <i>Association des Centrales Electriques Industrielles de Belgique</i>	
	Aantal centrales	PRODUCTIE (duizenden kWh.)					Totale productie (duiz. kWh.)	Gemiddelde dagproductie (miljoenen kWh.)
		Unie der electrische bedrijven van België	Verbond der industriële centrales	Niet aangesloten maatschap- pijen	Gemeen- telijke regioën	Totaal		
1937 Maandgemiddelde	343 (1)	198.932	213.803	28.234	21.424	462.393	—	—
1938 Maandgemiddelde	338 (1)	194.288	198.624	26.321	20.616	439.848	—	—
1938 September	338	194.731	196.347	25.724	18.251	435.048	177.218	6,81
October	338	204.253	213.638	27.740	22.782	468.413	187.878	7,22
November	338	207.337	214.280	28.483	24.364	474.464	189.212	7,88
December	338	218.200	216.367	28.107	27.447	490.111	189.698	7,02
1939 Januari	355	217.255	214.820	29.772	26.635	488.482	186.775	7,18
Februari	355	195.481	192.896	27.778	22.632	438.787	170.454	7,10
Maart	354	218.876	214.559	31.550	23.918	488.903	190.151	7,31
April	354	192.663	200.359	28.857	19.996	441.875	177.113	6,81
Mei	354	182.439	218.713	29.710	18.155	449.017	192.685	7,70
Juni	354	173.536	227.097	28.831	18.017	452.481	199.800	7,68
Juli	354	173.089	222.932	27.476	15.720	439.217	195.995	7,54
Augustus	354	189.844	216.505	28.318	18.411	453.077	189.417	7,58
September	353	177.409	209.001	29.159	18.512	434.081	183.616	7,06
October	352	206.819	227.810	32.182	22.123	488.934	201.140	7,73
November	351	213.328	228.283	32.648	23.064	497.323	202.248	8,25

(1) Op het eind van het jaar.

V. — GASDISTRIBUTIE (1)

(duizenden kubieke meters).

Bron : *Ministerie van Openbare Werken en Werkverschaffing.*

59

TIJDVAK	GEMEENTEBEDRIJVEN		GASVERDEELINGSMAATSCHAPPIJEN		Gasvoort- brengende nijverheids- maatschappijen die rechtstreeks verbruikende inrichtingen voeden (verkocht gas)	TOTAAL
	die zelf het gas dat zij verdeelen, geheel of gedeeltelijk voortbrengen (voortgebr. gas)	die het gas dat zij verdeelen, aankopen (aangekocht gas)	die zelf het gas dat zij verdeelen geheel of gedeeltelijk voortbrengen (voortgebr. gas)	die het gas dat zij verdeelen geheel of gedeeltelijk aankopen (aangekocht gas)		
1937 Maandgemiddelde	5.894	468	1.238	40.170	16.317	64.086
1938 Maandgemiddelde	5.915	463	1.208	39.810	9.876	57.273
1938 September	6.173	536	1.322	41.301	5.966	55.298
October	6.222	402	1.179	39.702	9.277	56.782
November	5.815	358	1.103	38.283	9.378	54.937
December	6.419	388	1.255	42.688	9.494	60.242
1939 Januari	6.209	398	1.116	41.226	9.758	58.707
Februari	5.490	356	996	37.663	9.082	53.687
Maart	5.720	384	1.054	41.497	9.716	58.371
April	5.265	428	1.006	38.404	11.231	56.344
Mei	5.422	449	1.098	39.790	13.297	60.056
Juni	5.959	515	1.333	42.600	14.498	64.905
Juli	5.904	632	1.423	43.799	17.886	69.645
Augustus	5.979	722	1.438	43.753	18.395	70.287
September	5.540	407	1.217	39.884	15.632	62.680
October	5.274	317	1.023	37.271	19.005	62.890
November	5.132	305	980	37.045	17.983	61.445

(1) Deze statistiek betreft de verdeling van gas, verkregen door droge distillatie van steenkool. Zij omvat dus niet het soort-
gelijk gas, voortgebracht in de mijn-, metaal- en chemische cokesfabrieken of in de andere bedrijven en door de voortbrengers
voor eigen gebruik gebezigd.

VERBRUIK.

N. B. — Voor het verbruik van suiker, lucifers, margarine en toebereidende vetstoffen, zie tabel n° 56.

I. — INDEXCIJFERS VAN DEN VERKOOP AAN DE VERBRUIKERS.

Basis : maandgemiddelde van 1927 = 100 (1).

65

TIJDVAK	GROOTE WARENHUIZEN						Winkels met bijhuizen		COOPERATIES EN PATROONSWINKELS					
	Kleeding		Meubelen		Huishoudelijke artikelen en andere (1)		Voedingswaren		Bakkerij		Voedingswaren		Kleeding	
	1937	1938	1937	1938	1937	1938	1937	1938	1937	1938	1937	1938	1937	1938
December	86	76	138	118	182	182	162	164	87	72	167	180	164	174
	1938	1939	1938	1939	1938	1939	1938	1939	1938	1939	1938	1939	1938	1939
Januari	85	74	129	103	123	127	132	133	74	63	148	154	158	162
Februari	72	65	117	110	101	99	123	128	73	59	140	143	127	119
Maart	109	95	129	129	125	130	136	146	81	71	150	163	166	165
April	100	89	130	100	123	126	140	146	73	64	153	161	184	176
Mei	99	99	136	119	124	134	136	139	71	64	146	152	167	163
Juni	88	86	114	105	128	130	137	138	72	67	148	150	142	141
Juli	77	81	120	108	138	148	141	149	72	64	147	158	130	127
Augustus	55	50	96	84	124	142	137	158	67	61	142	176	114	123
September	76	99	114	71	137	171	150	202	69	65	175	212	164	237
October	99	96	116	66	126	138	140	160	68	63	140	166	220	222
November	76	67	101	49	121	158	135	(*) 119	66	83	140	145	155	147

(1) Basis van de indexcijfers van de groote warenhuizen (huishoudelijke artikelen en verscheidene) = het maandgemiddelde over 1934.

(*) Voorloopig cijfer.

II. — TABAKSVERBRUIK.

(Fabricage en invoer.)

66

TIJDVAK	Sigaren	Sigarillos	Sigaretten	Rook-, snuif- en pruimtabak (tons)
	(millioenen stuks)			
1938	195	615	5.108	13.201
1939	180	556	5.128	14.335
1937 2 ^o kwartaal	43	140	1.395	3.283
3 ^o id.	46	153	1.406	3.420
4 ^o id.	57	159	1.252	3.274
1938 1 ^{ste} id.	47	152	1.263	3.223
2 ^o id.	48	200	1.444	3.246
3 ^o id.	42	133	1.312	3.299
4 ^o id.	57	129	1.089	3.433
1939 1 ^{ste} id.	45	117	1.070	3.152
2 ^o id.	40	135	1.376	3.436
3 ^o id.	39	130	1.404	3.654
4 ^o id.	56	174	1.278	4.093

III. — SLACHTINGEN IN DE 13 VOORNAAMSTE SLACHTHUIZEN VAN HET LAND.

67

TIJDVAK	Groot vee (Ossen, stieren, koeien, vaarzen)	Paarden	Kalveren	Varkens, biggen	Schapen, lammeren, geiten
1937 Maandgemiddelde	16.561	656	12.727	29.991	6.957
1938 Maandgemiddelde	16.457	778	10.957	23.066	6.304
1938 September	16.057	788	9.578	18.897	3.953
October	18.822	1.002	9.333	23.356	10.229
November	17.740	856	9.665	23.217	13.537
December	15.260	919	8.904	21.624	13.636
1939 Januari	16.012	917	12.212	22.581	8.968
Februari	15.186	822	13.043	20.001	6.588
Maart	18.069	871	16.844	23.553	5.573
April	14.831	770	14.353	22.357	3.701
Mei	19.493	903	16.135	25.312	3.330
Juni	15.120	767	13.323	22.733	2.117
Juli	16.003	871	11.685	24.663	2.231
Augustus	19.068	975	13.045	25.295	2.308
September	26.433	1.075	10.910	24.704	3.399
October	31.072	1.054	10.306	25.209	10.934
November	23.486	881	11.296	26.302	15.216

VERVOER.

I. — BEDRIJVIGHEID VAN DE NATIONALE MAATSCHAPPIJ DER BELGISCHE SPOORWEGEN.

a) Bedrijfsontvangsten en -uitgaven

(millioenen franken).

70

TIJDVAK	ONTVANGSTEN				UITGAVEN	SALDO	UITBATINGS- COEFFICIENT
	Reizigers	Goederen	Buitengewone inkomsten	Totaal			
1937 Maandgemiddelde	69,8	149,4	4,9	224,1	221,0	3,1	98,63
1938 Maandgemiddelde	70,2	136,7	5,0	211,9	226,2	— 14,4	106,78
1938 September	79,9	143,3	4,8	227,9	220,7	7,2	96,84
October	67,3	151,6	4,7	223,6	220,1	3,5	98,43
November	54,5	148,8	4,2	207,5	219,9	— 12,4	106,95
December	57,8	141,5	5,5	204,8	225,7	— 20,9	110,20
1939 Januari	66,8	139,2	8,5	214,7	226,8	— 12,2	106,62
Februari	53,9	126,5	6,0	186,5	217,6	— 31,2	116,70
Maart	62,4	145,9	6,2	214,5	229,0	— 14,5	106,76
Apr.l.	70,8	142,3	5,8	218,8	220,9	— 2,0	100,92
Mei	71,9	151,9	6,6	230,4	220,2	10,2	95,57
Juni	69,3	151,7	6,0	227,0	220,4	6,6	97,10
Juli	94,2	141,0	6,2	241,4	250,6	20,9	91,36
Augustus	89,0	139,7	6,4	235,2	218,7	16,5	92,98
September	50,4	144,3	6,6	201,4	217,8	— 16,4	108,12
October	48,4	154,0	8,0	210,4	213,6	— 3,2	101,51
November	47,6 *	160,9 *	7,2 *	215,7 *	212,2 *	3,5 *	98,37 *

* Voorloopige cijfers.

TIJDVAK	b) Aantal wagens aan de nijverheid geleverd (1).				c) Transportstatistiek. 1° Algemeen spoorverkeer.						
	A	B	C	A + C	REIZIGERS		ZWARE GOEDEREN				
					Aantal (duizenden)	Reizigers- Km. (millioen.)	Ton (duizenden)	Ton-km. (millioenen)			
								Belgisch binnenl. vervoer	Internat. vervoer	Doorvoer	Totaal
1937 Maandgemidd..	438.774	132.576	108.493	547.267	16.870	512	6.090	205	204	110	519
1938 Maandgemidd..	388.982	114.745	90.664	479.647	16.234	497	5.250	186	154	88	429
1938 Augustus	377.312	101.951	87.807	466.119	16.818	653	4.911	175	139	73	386
September	399.858	118.692	96.075	495.933	16.173	530	5.440	196	165	86	447
October	433.676	135.446	97.584	531.260	16.004	485	5.907	204	171	93	468
November	424.833	122.017	94.742	519.575	16.093	475	5.940	205	167	105	477
December	382.513	134.608	91.991	474.504	15.068	450	5.226	177	176	118	471
1939 Januari	368.597	130.560	89.095	457.692	16.780	496	4.990	170	167	97	434
Februari	339.856	108.450	79.899	419.755	14.292	417	4.573	155	148	82	385
Maart	392.725	118.072	87.221	479.946	15.660	461	5.246	179	167	85	431
April	376.007	128.090	84.736	460.743	14.966	463	5.237	186	167	83	436
Mei	400.619	140.343	95.620	496.239	16.125	505	5.727	191	196	109	496
Juni	406.538	129.738	100.441	506.979	15.105	493	5.848	190	204	120	514
Juli	368.714	112.613	94.553	463.267	15.346	569	5.310	172	200	84	456
Augustus	379.086	114.627	91.876	471.962	15.274 (2)	563 (2)	5.283	178	184	86	448
September	390.057	143.102	71.524	461.581	12.612 (3)	416 (3)	5.136 (4)	172	207	59	438 (4)
October	441.757	149.098	83.058	524.815							
November	437.869	142.616	86.800	524.669							

A. — Aantal wagens aan de nijverheid afgeleverd en belast bij het vertrek aan de Belgische stations (incl. deze voor het vervoer van kolen, cokes en briketten).

B. — Aantal wagens meer speciaal voor het vervoer van kolen, cokes en briketten afgeleverd.

C. — Aantal geladen wagens komend van vreemde netten en bestemd, 't zij voor stations van het net van de Maatschappij, 't zij voor stations van andere netten.

(1) Spoorwagens van de Nationale Maatschappij en van particulieren.

(2) Excl. heropgeroepen militairen.

(3) Incl. heropgeroepen militairen.

(4) Incl. militaire transporten.

I. — **BEDRIJVIGHEID VAN DE NATIONALE MAATSCHAPPIJ DER BELGISCHE SPOORWEGEN**

(vervolg).

c) **Transportstatistiek (vervolg).**

2° **Vervoer der voornaamste zware goederen.**

A. — **Gezamenlijk verkeer.**

70

TIJDVAK	(duizenden tons)										
	Totaal	Landbouw- en voedings- producten	Brand- stoffen	Ertsen	Metaal- waren	Bouw- materialen, glas en spiegelglas	Producten der groefbe- drijven, zand, kiezel en aarde	Textiel, leerlooi- er., kleding	Chemische en artseni- kundige producten	Nijver- heidsvetten en oliën, petroleum, teer	Vershil- lende
1937 Maandgemidd..	6.090	379	2.434	572	653	556	777	65	202	82	370
1938 Maandgemidd..	5.250	347	2.161	401	439	476	794	54	191	66	320
1936 Maart	5.563	298	2.276	453	536	541	734	50	215	68	392
Juni	3.767	227	1.486	328	355	366	556	29	128	53	239
September	5.492	281	2.152	435	542	534	822	104	192	63	367
December	5.942	385	2.679	511	609	443	629	67	188	72	359
1937 Maart	6.147	341	2.472	536	672	592	726	64	255	98	391
Juni	6.316	243	2.515	567	826	594	898	53	175	61	384
September	6.251	289	2.434	584	664	630	869	100	198	71	412
December	5.985	330	2.370	674	608	456	747	49	275	108	370
1938 Maart	5.547	301	2.110	424	428	555	996	51	228	81	373
Juni	5.000	207	1.954	388	422	509	983	39	125	66	317
September	5.440	284	2.232	378	429	496	864	81	268	63	345
December	5.226	315	2.506	408	547	374	450	52	200	70	304
1939 Maart	5.246	307	2.180	368	517	455	727	55	216	68	353
Juni	5.848	244	2.446	550	639	495	872	46	155	55	346
September	5.136	262	2.450	503	357	347	672	45	181	53	266

B. — **Belgisch binnenlandsch verkeer.**

TIJDVAK	(duizenden tons)										
	Totaal	Landbouw- en voedings- producten	Brand- stoffen	Ertsen	Metaal- waren	Bouw- materialen, glas en spiegelglas	Producten der groefbe- drijven, zand, kiezel en aarde	Textiel, leerlooi- er., kleding	Chemische en artseni- kundige producten	Nijver- heidsvetten en oliën, petroleum, teer	Vershil- lende
1937 Maandgemidd..	3.527	253	1.692	11	186	350	610	13	94	30	288
1938 Maandgemidd..	3.250	231	1.523	10	130	312	673	12	85	26	248
1938 Juli	3.013	125	1.327	9	116	317	779	6	74	23	237
Augustus	3.071	143	1.373	13	130	317	694	38	89	23	251
September	3.384	183	1.566	12	134	322	737	26	98	26	280
October	3.700	532	1.734	11	136	295	640	9	83	25	235
November	3.766	804	1.648	11	131	277	550	8	71	24	242
December	2.962	177	1.743	7	133	212	353	8	75	23	231
1939 Januari	2.909	148	1.795	8	130	201	369	9	82	25	232
Februari	2.729	131	1.468	13	122	231	410	9	98	23	224
Maart	3.225	162	1.574	12	146	288	623	9	119	24	268
April	3.259	135	1.711	21	130	270	641	8	87	27	229
Mei	3.321	115	1.741	10	136	297	684	8	67	25	238
Juni	3.384	118	1.679	10	154	314	750	9	71	27	252
Juli	3.050	123	1.515	22	122	296	617	8	76	28	243
Augustus	3.166	149	1.569	21	134	296	614	33	95	27	228
September	3.485	207	1.849	27	182	232	591	28	119	28	222

II. — HAVENVERKEER.

71

a) Haven van Antwerpen.												
Bronnen : Havendienst van Antwerpen en « Bulletin over den Handel met de vreemde landen ».												
TIJDVAK	ZEEVAART						BINNENVAART					
	In			Uit			In			Uit		
	Aantal schepen	Tonnenmaat (duizenden register-tons)	Goederen (duizenden metrieke tons)	Aantal schepen		Goederen (duizenden metrieke tons)	Aantal schepen	Laadvermogen (duizenden steren)	Goederen (duizenden metrieke tons)	Aantal schepen	Laadvermogen (duizenden steren)	Goederen (duizenden metrieke tons)
				geladen	ledig (op ballast)							
1937 Maandgemidd..	1.032	2.093	1.193	864	167	1.177	4.129	1.422	469	3.994	1.378	422
1938 Maandgemidd..	980	2.012	989	846	134	975	3.699	1.222	382	3.662	1.187	368
1938 September.....	1.026	2.142	1.012	855	139	993	3.921	1.252	368	3.589	1.135	405
October.....	1.012	2.042	926	915	132	1.042	3.916	1.220	376	3.757	1.198	318
November.....	987	1.987	1.000	838	143	1.166	3.780	1.234	399	3.463	1.148	314
December.....	1.007	2.097	1.027	870	153	1.145	3.195	1.064	399	3.207	1.045	355
1939 Januari.....	1.018	2.240	1.004	847	155	952	3.910	1.245	269	3.662	1.224	302
Februari.....	939	1.931	924	841	119	932	3.664	1.126	392	3.503	1.134	331
Maart.....	1.046	2.124	903	901	136	1.002	4.054	1.284	361	3.950	1.246	285
April.....	1.040	2.107	926	926	132	921	3.960	1.290	399	3.852	1.253	346
Mei.....	1.093	2.212	994	954	122	1.084	3.996	1.373	438	3.721	1.297	342
Juni.....	1.066	2.233	1.137	931	131	1.199	4.266	1.397	464	3.876	1.279	432
Juli.....	1.018	2.051	937	894	126	1.168	3.836	1.259	344	3.834	1.266	407
Augustus.....	983	1.950	990	858	139	1.135			421			380
September.....	(*) 258	(*) 523	428			751			253			290
October.....	(*) 346	(*) 666	491			467			241			195
November.....	(*) 377	(*) 688										

TIJDVAK	a) Haven van Antwerpen (vervolg).					b) Haven van Gent.							
	Bron: Havendienst van Antwerpen.					Bron: Havendienst van Gent en Bulletin over den Handel met de vreemde landen.							
	OPGELEGDE ZESCHEPEN (op het eind van de maand)					ZEEVAART						BINNENVAART	
	Aantal schepen		Tonnenmaat (duizenden registertons)			Aantal schepen	Tonnenmaat (duizenden register-tons)	Goederen (duizenden metrieke tons)	Uit			GOEDEREN (duizenden metrieke tons)	
	totaal	Belgische	totaal	Belgische	Aantal schepen				Tonnenmaat (duizenden register-tons)	Goederen (duizenden metrieke tons)	Gelost	Geladen	
1937 Maandgemidd..	(1) 5	(1) —	(1) 19	(1) —	185	189	243	186	190	94	212	186	
1938 Maandgemidd..	(1) 15	(1) 3	(1) 37	(1) 3	151	162	191	151	162	87	170	127	
1938 October.....	18	4	44	7	147	160	174	151	175	101	163	116	
November.....	16	3	38	3	163	172	241	181	156	77	150	124	
December.....	15	3	37	3	158	163	204	162	174	103	152	106	
1939 Januari.....	12	2	33	2	141	153	161	141	157	116	144	82	
Februari.....	12	2	31	2	131	124	171	134	134	88	133	128	
Maart.....	10	2	25	2	161	137	139	160	134	78	124	142	
April.....	9	2	17	2	153	141	161	154	138	59	131	125	
Mei.....	5	2	5	2	148	144	152	149	147	76	131	120	
Juni.....	5	2	5	2	177	165	133	172	157	116	140	122	
Juli.....	4	2	4	2	168	184	220	166	183	117	146	165	
Augustus.....	4	2	4	2	181	171	227			112	117	154	
September.....					58	75	126			57	57	114	
October.....					59	51	66			52	84	57	
November.....					64	71							
December.....					62	70							

(*) Cijfers door de Moniteur des Intérêts Matériels gepubliceerd.
 (1) Op het eind van het jaar.

II. — HAVENVERKEER (vervolg).

TIJDVAK	c) Haven van Brugge-Zeebrugge. Bronnen: Havendienst van Brugge en « Bulletin over den Handel met de vreemde landen ».						d) Haven van Groot-Brussel. Bron: Havendienst van Brussel.						
	ZEEVAART			BINNENVAART			ZEEVAART			BINNENVAART			
	Binnengekomen zeeschepen	Tonnenmaat (duizenden register-tons)	GOEDEREN (duizenden metrieke tons)		GOEDEREN (duizenden metrieke tons)	Gelosten	BINNENGEKOMEN		VERTROKKEN			GELOST EN GELADEN GOEDEREN (duizenden metrieke tons)	
			Gelosten	Geladen			Aantal schepen	Tonnenmaat (duizenden register-tons)	Goederen (duizenden metrieke tons)	Aantal schepen	Tonnenmaat (duizenden register-tons)		Goederen (duizenden metrieke tons)
1937 Maandgemiddelde...	172	189	59	34	21	4	72	37	32	73	38	39	579
1938 Maandgemiddelde...	131	163	37	26	13	2	52	28	22	52	28	29	492
1938 October.....	127	150	33	31	10	2	58	30	19	52	25	29	492
November.....	130	145	35	28	15	2	66	36	26	67	36	42	450
December.....	166	208	34	36	16	1	58	38	35	60	39	43	387
1939 Januari.....	146	185	27	39	16	3	60	40	25	63	41	39	462
Februari.....	134	162	38	33	19	3	45	23	15	46	27	33	453
Maart.....	146	183	26	27	15	3	48	22	17	47	22	23	543
April.....	133	166	21	30	11	2	50	30	17	49	27	33	481
Mei.....	134	191	31	37	14	3	65	30	27	61	30	32	498
Juni.....	128	156	42	28	15	4	63	32	27	62	31	29	504
Juli.....	159	235	65	19	13	3	84	39	38	85	40	31	489
Augustus.....	123	174	44	29	10	2	80	41	30	79	38	40	499
September.....	27	46	18	14	7	2	40	29	20	45	32	36	485
October.....	25	33	10	14	9	2	46	26	16	46	29	33	559
November.....	15	19					30	13	8	30	13	13	510
December.....	20	19					15	9	10	19	9	6	500

TIJDVAK	e) Haven van Oostende.															
	ZEEVAART						BINNENVAART						STAATSPAKETBOOTEN			
	BINNENGEKOMEN			VERTROKKEN			BINNENGEKOMEN			VERTROKKEN			BINNENGEKOM.		VERTROKKEN	
	Aantal schepen	Tonnenmaat (duizenden register-tons)	Goederen (duizenden metrieke tons)	Aantal schepen	Tonnenmaat (duizenden register-tons)	Goederen (duizenden metrieke tons)	Aantal schepen	Tonnenmaat	Goederen (duizenden metrieke tons)	Aantal schepen	Tonnenmaat	Goederen (duizenden metrieke tons)	Aantal schepen	Aantal reizigers (duizenden)	Aantal schepen	Aantal reizigers (duizenden)
1937 Maandgemiddelde...	71	39	10	71	39	21	107	20	8	109	3	—	100	32	101	33
1938 Maandgemiddelde...	69	41	10	69	41	20	88	16	7	86	3	—	95	27	95	27
1938 September.....	85	62	2	84	61	21	92	17	9	89	3	—	127	27	127	47
October.....	55	31	13	56	31	22	80	14	7	80	2	—	63	7	62	8
November.....	54	31	11	56	32	26	83	16	8	85	2	—	62	5	62	6
December.....	71	33	19	68	33	20	63	11	6	66	2	—	64	11	64	7
1939 Januari.....	58	31	10	62	32	19	69	12	6	62	1	—	63	7	63	11
Februari.....	47	27	21	46	25	14	66	12	7	65	3	—	56	5	56	6
Maart.....	52	32	12	54	35	11	74	11	3	89	7	—	63	6	63	7
April.....	49	32	3	48	31	17	86	17	8	79	1	—	74	19	75	20
Mei.....	52	33	11	52	33	17	93	17	7	82	3	—	71	16	71	16
Juni.....	79	67	6	76	64	18	112	21	8	114	6	—	92	18	93	21
Juli.....	111	94	26	115	97	20	109	20	9	95	3	—	154	51	154	43
Augustus.....	121	105	20	116	103	27	110	22	13	107	9	3	173	58	174	73
September.....	22	14	9	24	16	13	52	10	3	59	3	—	34	2	34	3
October.....	12	12	3	12	12	11	72	16	5	66	6	—	14	1	14	2
November.....	16	10		17	11		57	13		55	1		11	1	11	1
December.....	23	13		22	12		52	8		58	1		13	1	13	—

BUITENLANDSCHE HANDEL VAN DE BELGISCH-LUXEMBURGSCHE ECONOMISCH UNIE MET DE OVERIGE LANDEN.

I. — SAMENVATTING NAAR DE VIJF GROEPEN DER ALGEMEENE NOMENCLATUUR AANGENOMEN DOOR DE OVEREENKOMST VAN BRUSSEL VAN 31 DECEMBER 1913.

75

TIJDVAK	GEWICHT (duizenden tons)					WAARDE (miljoenen franken)						GEMID- DELDE PRIJS PER TON (franken)	INVOER- (+) OF UITVOERSALDO (-) VAN DE HANDELSBALANS (miljoenen franken)	VERHOUDING VAN UIT- TOT INVOER IN PCT.
	Levende dieren	Voedings- mid- delen en dranken	Ruwe of enkel toebe- reide stoffen	Fabri- katen	Totaal	Levende dieren	Voedings- mid- delen en dranken	Ruwe of enkel toebe- reide stoffen	Fabri- katen	Onbew. goud en zilver gouden en zilver. munt	Totaal			
INVOER														
1937 Voor het jaar	12,0	4.076	34.063	835	38.986	34,0	5.419	15.869	6.163	405,5	27.893	715		
1938 Voor het jaar	8,6	3.777	27.110	659	31.555	28,2	4.660	12.612	5.395	471,7	23.167	734		
1938 Augustus...	0,9	321	2.202	56	2.579	3,2	395	1.127	389	46,4	1.961	760		
September...	0,7	344	2.287	47	2.659	2,2	401	1.001	409	32,6	1.845	694		
October.....	0,3	372	2.228	57	2.655	1,7	414	999	423	18,6	1.855	699		
November...	0,3	382	2.249	52	2.683	1,4	408	1.004	425	56,7	1.895	706		
December...	0,3	337	2.234	51	2.622	2,0	381	1.161	424	17,6	1.986	757		
1939 Januari.....	0,1	296	2.283	54	2.633	0,9	334	1.224	441	70,8	2.071	787		
Februari.....	0,3	304	2.098	54	2.456	1,5	319	1.061	459	41,3	1.841	750		
Maart.....	0,3	359	2.166	65	2.590	1,4	367	1.120	519	40,4	2.047	791		
April.....	0,2	307	2.150	62	2.519	1,-	318	927	425	38,7	1.709	679		
Mei.....	0,2	347	2.489	63	2.897	1,6	365	995	443	33,5	1.839	633		
Juni.....	0,1	416	2.381	59	2.857	0,7	388	962	418	29,0	1.798	629		
Juli.....	0,8	272	2.533	56	2.862	3,2	280	885	397	41,-	1.587	572		
Augustus...	0,9	279	2.469	52	2.802	3,2	261	1.057	399	56,2	1.777	634		
September...	0,6	171	1.495	31	1.698	2,0	210	455	198	37,7	904	551		
October.....	0,8	292	1.796	41	2.130	2,8	341	569	300	12,1	1.225	554		
UITVOER														
1937 Voor het jaar	6,3	730	18.516	5.758	25.010	67,4	1.364	11.252	12.523	310,0	25.516	1.020	- 2.377	91,5
1938 Voor het jaar	5,5	604	17.209	4.189	22.008	67,4	1.134	9.790	10.502	231,1	21.724	987	- 1.443	93,8
1938 Augustus...	0,5	29	1.429	321	1.780	6,3	61	858	788	11,0	1.725	969	- 236	88,0
September...	0,4	36	1.499	343	1.879	5,6	72	829	849	20,0	1.776	945	- 68	96,3
October.....	0,4	52	1.665	360	2.078	4,3	91	905	941	18,2	1.959	943	+ 103	105,6
November...	0,5	56	1.546	404	2.007	6,1	99	892	923	26,0	1.946	969	+ 50	102,6
December...	0,3	90	1.331	383	1.805	4,4	137	919	963	23,4	2.047	1.134	+ 61	103,0
1939 Januari.....	0,3	51	1.277	338	1.667	4,2	98	802	823	21,8	1.749	1.050	+ 322	84,5
Februari.....	0,5	42	1.289	317	1.649	5,3	92	907	823	23,4	1.851	1.122	+ 9	100,5
Maart.....	0,5	39	1.345	368	1.752	5,6	80	900	881	25,5	1.892	1.079	+ 155	92,4
April.....	0,5	35	1.356	359	1.750	5,1	69	725	838	20,0	1.656	946	+ 53	96,9
Mei.....	0,4	41	1.656	406	2.103	4,9	79	940	979	16,8	2.020	960	+ 178	109,7
Juni.....	0,5	52	1.870	451	2.374	4,8	88	886	1.056	25,8	2.061	868	+ 263	114,6
Juli.....	0,7	30	1.695	425	2.151	7,4	61	812	989	19,6	1.859	869	+ 224	113,6
Augustus...	0,6	41	1.715	427	2.184	5,0	74	958	969	24,7	2.031	930	+ 254	114,3
September...	0,2	10	1.123	266	1.399	2,6	25	657	774	5,7	1.464	1.049	+ 530	156,4
October.....	0,3	13	1.374	287	1.674	4,0	29	692	913	7,2	1.645	972	+ 456	139,6

II. — SAMENVATTING NAAR DEN GRAAD VAN VOLTOOIING DER PRODUCTEN
(rangschikking aangenomen door den Raad van den Volkenbond op 17 September 1935).

TIJDVAK	GEWICHT (duizenden tons)				WAARDE (miljoenen franken)			
	Ruwe artikelen	Artikelen welke een verwerking hebben ondergaan		Totaal (1)	Ruwe artikelen	Artikelen welke een verwerking hebben ondergaan		Totaal (1)
		gewone verwerking	grootere verwerking			gewone verwerking	grootere verwerking	
1937 Voor het jaar	29.755	8.557	752	39.065	13.754	7.641	5.860	27.662
1938 Voor het jaar	24.462	6.432	670	31.555	11.297	6.267	5.163	23.167
1938 Juli	1.988	526	48	2.562	844	550	399	1.786
Augustus	2.005	521	53	2.580	1.063	436	349	1.939
September	2.100	516	43	2.658	890	535	388	1.845
October	2.039	533	83	2.655	900	531	404	1.855
November	2.054	552	77	2.683	937	483	418	1.895
December	1.946	626	50	2.623	1.011	545	372	1.987
1939 Januari	1.979	602	52	2.633	1.022	558	421	2.071
Februari	1.873	511	51	2.455	976	428	393	1.839
Maart	1.961	568	60	2.589	982	522	504	2.048
April	1.914	544	59	2.517	774	478	415	1.708
Mei	2.240	598	59	2.898	856	591	447	1.839
Juni	2.198	604	55	2.857	844	515	409	1.798
Juli	2.245	543	53	2.840	708	446	395	1.692
Augustus	2.233	545	50	2.828	794	523	402	1.776
September	1.285	374	35	1.694	360	291	218	907

INVOER.

TIJDVAK	GEWICHT (duizenden tons)				WAARDE (miljoenen franken)			
	Ruwe artikelen	Artikelen welke een verwerking hebben ondergaan		Totaal (1)	Ruwe artikelen	Artikelen welke een verwerking hebben ondergaan		Totaal (1)
		gewone verwerking	grootere verwerking			gewone verwerking	grootere verwerking	
1937 Voor het jaar	11.462	11.716	1.833	25.011	5.021	11.846	8.666	25.689
1938 Voor het jaar	11.041	9.281	1.682	22.008	4.394	9.321	7.873	21.724
1938 Juli	846	742	131	1.719	317	686	614	1.623
Augustus	939	717	123	1.779	344	682	701	1.734
September	963	775	142	1.875	362	780	624	1.777
October	1.103	829	143	2.077	413	857	682	1.960
November	1.023	840	144	2.007	382	869	669	1.945
December	857	789	157	1.805	411	866	761	2.040
1939 Januari	787	761	118	1.667	368	794	575	1.749
Februari	761	767	121	1.649	374	710	753	1.851
Maart	971	636	145	1.752	398	750	724	1.888
April	910	697	141	1.749	339	731	576	1.656
Mei	1.139	801	163	2.103	409	917	683	2.017
Juni	1.244	961	168	2.374	378	840	728	2.053
Juli	1.051	961	127	2.147	326	884	662	1.882
Augustus	830	1.197	155	2.184	263	1.030	581	1.889
September	624	671	105	1.399	258	716	489	1.464

UITVOER.

(1) Incl. onrangschikbare of aan bijzondere voorwaarden onderworpen artikelen.

WERKLOOSHEID.

I. — MAANDCIJFERS.

Bron : Nationale Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Werkloosheid.

MAAND	Aantal werkloze verzekerden								Verloren werkdagen.			
	Absolute cijfers				Gemiddelden per 100 verzekerden				Per 1.000 verzekerden en per week	In % van het totaal der mogelijke werkdagen		
	Geheel werkloos		Gedeeltelijk werkloos		Geheel werkloos		Gedeeltelijk werkloos					
	1937	1938	1937	1938	1937	1938	1937	1938	1937	1938	1937	1938
November	115.564	150.892	110.176	156.470	12,7	15,5	12,1	16,1	872	1.123	14,5	18,7
December	136.298	167.145	147.510	232.788	14,9	16,9	16,1	23,6	1.114	1.420	18,6	23,7
	1938	1939	1938	1939	1938	1939	1938	1939	1938	1939	1938	1939
Januari	146.678	173.299	178.668	218.334	15,9	17,4	19,4	21,9	1.213	1.318	20,2	22,0
Februari	141.499	166.851	164.444	178.051	15,3	16,7	17,8	17,8	1.195	1.208	19,9	20,1
Maart	131.007	152.735	136.510	148.688	14,2	15,1	14,8	14,7	1.038	1.092	17,3	18,2
April	121.734	144.932	136.141	145.062	13,1	14,3	14,7	14,3	992	1.056	16,5	17,6
Mei	121.763	150.021	171.217	167.655	13,1	14,8	18,4	16,6	1.014	1.073	16,9	17,9
Juni	115.382	144.188	158.064	146.928	12,3	14,2	16,8	14,5	956	1.010	15,9	16,8
Juli	114.555	144.651	152.286	156.804	12,1	14,3	16,1	15,4	936	990	15,6	16,5
Augustus	118.750	150.791	149.098	163.355	12,5	14,9	15,7	16,1	899	1.021	15,0	17,0
September	124.010	183.292	144.074	158.385	13,0	18,2	15,1	15,7	950	1.259	15,8	21,0
October	135.847	168.681	154.827	137.116	14,1	16,7	16,1	13,6	958	1.120	15,9	18,7

II. — WERKLOOSHEID PER PROVINCIE.

Bron : Nationale Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Werkloosheid.

a) Aantal gecontroleerde werklozen (daggemiddelde).

STATISTISCHE MAAND	Week		Aantal werkdagen	Voor het RIJK		ANTWERPEN		BRABANT		WEST- VLAANDEREN		OOST- VLAANDEREN		HENEGOUWEN		LUIK		LIMBURG		LUXEMBURG		NAMEN	
	van	tot		Mannen	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	Totaal
	1939 Mei	—		—	28	174.059	186.993	41.520	42.800	22.226	23.541	27.169	28.961	40.044	45.734	25.182	26.217	10.363	12.102	3.199	3.212	779	779
Juni	—	—	24	163.867	175.250	38.995	40.068	20.921	22.146	24.141	25.769	37.445	42.318	26.718	27.581	9.091	10.738	2.834	2.846	656	656	3.066	3.128
Juli	—	—	29	163.532	173.732	38.473	39.494	21.248	22.432	25.470	26.981	36.556	40.553	25.842	26.740	9.525	11.048	2.774	2.785	699	699	2.945	3.000
Augustus	—	—	23	165.850	176.033	39.345	40.334	21.529	22.719	25.688	27.428	37.402	41.389	25.556	26.358	9.550	10.954	3.028	3.050	826	826	2.916	2.975
September	—	—	24	203.355	222.884	48.162	49.537	25.467	27.189	36.281	42.532	42.489	49.137	29.643	31.087	12.636	14.631	3.655	3.676	1.238	1.238	3.779	3.856
(*) October	—	—	29	180.279	193.978	43.802	45.151	23.877	25.401	33.458	37.556	37.173	41.425	25.227	26.175	10.374	11.823	2.846	2.861	894	894	2.628	2.693
(*) November	—	—	23	185.956	202.806	45.540	47.198	26.484	28.309	33.269	38.314	37.992	42.952	24.988	26.340	10.467	12.318	3.228	3.253	944	944	3.071	3.129
(*) December	—	—	23	198.549	214.194	46.490	48.007	28.748	30.377	35.998	39.519	41.011	46.169	26.523	27.861	11.604	13.678	3.881	3.908	949	950	3.346	3.425
1939 October	2	7	6	186.098	202.443	44.830	46.190	23.322	24.937	35.743	41.568	38.353	43.170	26.317	27.367	11.021	12.621	2.858	2.871	1.014	1.014	2.635	2.705
	9	14	6	181.171	195.812	44.493	45.816	23.614	25.196	34.227	38.864	37.448	41.969	25.620	26.264	10.224	11.717	2.690	2.705	817	819	2.398	2.462
	16	21	6	181.289	194.290	44.302	45.650	23.902	25.386	33.592	37.234	37.365	41.508	25.422	26.306	10.148	11.573	2.868	2.881	960	961	2.730	2.791
	23	28	6	177.771	190.067	43.051	44.379	24.132	25.586	32.154	35.399	36.543	40.485	24.784	25.664	10.411	11.779	3.076	3.090	886	887	2.734	2.798
	30	4	5	175.072	187.276	42.333	43.719	24.413	25.893	31.575	34.715	36.158	39.994	24.351	25.272	10.064	11.424	2.740	2.757	793	794	2.645	2.708
November	6	11	5	178.753	195.058	44.267	45.823	25.201	26.911	31.784	37.008	36.685	41.427	24.273	25.494	10.057	11.825	3.060	3.078	786	786	2.640	2.706
	13	18	6	182.561	199.207	45.321	47.023	25.643	27.360	32.791	37.967	37.372	42.211	24.528	25.819	10.192	12.002	2.995	3.018	870	872	2.849	2.935
	20	25	6	185.819	202.983	45.808	47.494	26.692	28.605	33.506	38.509	37.839	42.905	24.706	26.136	10.245	12.202	3.120	3.150	962	963	2.941	3.019
	27	2	6	196.690	213.977	47.763	48.450	28.401	30.358	34.996	39.771	40.070	45.261	26.446	27.912	11.372	13.446	3.737	3.765	1.158	1.159	3.855	3.855
December	4	9	6	192.706	210.419	45.904	47.602	27.606	29.793	34.656	39.199	39.915	45.399	25.637	27.135	11.311	13.496	3.445	3.474	1.017	1.017	3.215	3.304
	11	16	6	190.000	205.585	45.233	46.765	28.053	30.048	33.441	36.960	39.133	44.101	25.295	26.656	11.297	13.395	3.465	3.494	921	923	3.162	3.243
	18	23	6	199.593	213.656	46.881	48.281	28.706	30.360	36.952	39.917	41.536	46.241	26.006	27.221	11.383	13.410	4.067	4.090	898	899	3.164	3.237
	25	30	5	211.895	227.116	47.942	49.380	30.627	32.508	38.941	41.998	43.459	48.933	29.155	30.433	12.423	14.411	4.545	4.574	961	962	3.842	3.917

b) Aantal opgeteekende dagen werkloosheid (duizenden dagen).

STATISTISCHE MAAND	Week		Aantal werkdagen	Voor het RIJK		ANTWERPEN		BRABANT		WEST- VLAANDEREN		OOST- VLAANDEREN		HENEGOUWEN		LUIK		LIMBURG		LUXEMBURG		NAMEN	
	van	tot		Mannen	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	Totaal
	1939 Mei	—		—	28	4.828	5.176	1.149	1.186	620	659	752	799	1.110	1.262	698	726	289	337	89	90	21	22
Juni	—	—	24	3.876	4.140	924	950	499	528	571	607	881	993	629	649	217	256	68	68	15	15	72	74
Juli	—	—	29	4.688	4.995	1.105	1.126	614	647	727	765	1.049	1.189	741	769	274	311	82	80	19	20	84	87
Augustus	—	—	23	3.766	3.985	890	911	492	522	591	616	848	938	582	598	217	245	69	70	19	19	66	68
September	—	—	24	4.817	5.210	1.129	1.149	606	603	859	1.008	1.006	1.155	719	740	295	347	87	88	28	29	90	92
(*) October	—	—	29	5.176	5.569	1.238	1.277	689	734	965	1.084	1.069	1.188	729	756	300	341	82	82	26	26	75	79
(*) November	—	—	23	4.242	4.631	1.022	1.060	608	651	763	878	868	980	574	604	240	284	73	73	22	22	69	71
(*) December	—	—	23	4.515	4.869	1.044	1.081	758	803	822	903	932	1.045	607	637	266	312	88	90	22	22	76	78
1939 October	2	7	6	1.103	1.200	262	270	139	149	213	248	227	255	157	163	66	75	17	17	6	6	16	16
	9	14	6	1.076	1.163	260	268	141	151	204	232	223	249	151	157	61	70	16	16	5	5	14	15
	16	21	6	1.077	1.153	259	267	143	152	200	222	223	247	152	157	61	69	17	17	6	6	16	17
	23	28	6	1.054	1.126	252	260	144	153	191	209	216	239	148	153	62	70	18	18	5	5	16	17
	30	4	5	866	927	205	212	122	129	157	173	180	193	121	126	50	57	14	14	4	4	13	14
November	6	11	5	885	966	214	222	125	134	158	184	182	206	121	127	50	59	15	15	4	4	13	13
	13	18	6	1.084	1.187	266	276	155	166	196	227	222	250	147	154	61	72	18	18	5	5	17	17
	20	25	6	1.105	1.207	269	279	159	170	200	230	225	255	148	156	61	73	18	18	6	6	17	18
	27	2	6	1.168	1.271	273	283	169	181	209	237	239	269	158	167	68	80	22	22	7	7	22	23
December	4	9	6	1.144	1.247	269	280	165	178	207	234	235	266	154	162	68	81	21	21	6	6	19	20
	11	16	6	1.130	1.222	265	275	167	179	200	221	233	262	151	160	68	80	20	21	6	6	19	19
	18	23	6	1.191	1.275	276	285	174	184	221	239	248	275	156	163	68	80	24	25	5	5	19	19
	25	30	5	1.050	1.125	234	241	152	162	194	209	216	242	146	152	62	71	23	23	5	5	19	20

(*) Voorloopige cijfers.

BANKSTATISTIEKEN.

I. — BELGIE EN BELGISCH-CONGO.

a) Nationale Bank van België.

Voornaamste posten van de weekstaten

(millioenen franken).

85

TIJDVAK	Goudvoorraad	Buitenlandsche deviezen en goudwaarden	Wissels		Beleeningen op Belgische Staatsfondsen	Vorderingen op den Staat	Overheidsfondsen	Bankbiljetten in circulatie	Rek.-courantsaldi		Totaal der opeisbare schulden	Dekkingspercentage	Discontovoet voor geaccepteerde wissels (1)	Rentevoet voor beleening op overheidsfondsen (2)
			binnenlandsche	buitenlandsche					Diverse	Van 's Rijks-schatkist				
Jaargemiddelde :														
1938.....	15.945	4.717	1.486	16	286	742	1.144	21.812	2.118	227	24.157	66,01	2,61	3,70
1939.....	16.935	3.827	2.156	16	581	716	1.327	24.029	1.222	97	25.348	66,81	2,67	3,93
Maandgemiddelde :														
1938 October.....	16.393	5.057	2.335	13	276	735	1.153	23.334	1.962	456	25.752	63,66	2,92	4,—
November.....	17.065	4.512	1.632	11	242	735	1.152	22.547	2.016	605	25.168	67,80	2,50	4,—
December.....	17.207	4.580	1.103	11	227	735	1.152	22.076	2.137	641	24.854	69,23	2,50	4,—
1939 Januari.....	17.157	4.618	952	11	181	729	1.163	21.941	2.286	413	24.640	69,63	2,50	4,—
Februari.....	17.341	4.604	873	11	190	722	1.173	22.122	2.363	256	24.741	70,09	2,50	4,—
Maart.....	15.659	3.775	1.433	11	464	722	1.170	21.604	1.362	95	23.061	67,91	2,50	4,—
April.....	15.318	2.807	2.392	15	729	722	1.191	22.152	791	51	22.994	66,62	3,20	4,70
Mei.....	15.428	2.480	2.877	19	530	722	1.269	22.300	685	90	23.075	66,86	3,32	4,82
Juni.....	15.828	3.313	1.970	16	311	722	1.210	22.167	914	106	23.187	68,26	3,—	4,50
Juli.....	16.585	3.981	1.214	13	313	712	1.222	22.741	1.037	51	23.829	69,60	2,68	3,66
Augustus.....	17.810	4.385	1.190	17	489	709	1.265	24.048	1.542	32	25.622	69,51	2,50	3,50
September.....	18.182	4.664	2.254	21	1.089	709	1.634	27.186	1.065	23	28.274	64,24	2,50	3,50
October.....	18.089	4.393	2.582	19	758	709	1.668	27.032	934	12	27.978	64,65	2,50	3,50
November.....	17.993	3.701	3.540	18	944	709	1.580	27.403	824	7	28.234	63,73	2,50	3,50
December.....	17.962	3.232	4.718	18	1.000	709	1.462	27.878	914	65	28.857	62,24	2,50	3,50
Weekgemiddelde :														
1939 December 7..	17.952	3.318	4.546	19	954	709	1.465	27.839	854	6	28.699	62,55	2,50	3,50
14..	17.964	3.263	4.667	18	920	709	1.452	27.842	875	42	28.759	62,46	2,50	3,50
21..	17.961	3.191	4.773	19	990	709	1.459	27.838	979	61	28.878	62,21	2,50	3,50
28..	17.968	3.156	4.886	18	1.138	709	1.471	27.994	950	150	29.094	61,76	2,50	3,50

(1) Sedert 6 Juli 1939, is het disconto voor geaccepteerde wissels of documentaire wissels en bankaccepten in vertegenwoordiging van verkoopen in het buitenland van in België gefabriceerde producten op 1,50 pCt. bepaald.

(2) Sedert 6 Juli 1939, is de rente voor beleeningen op Belgische Overheidsfondsen met maximum 120 dagen looptijd, vastgesteld op 2,50 pCt.

Nota: Sedert 25 Januari 1940 zijn de toegepaste discontovoet en rentetarieven de volgende:

Geaccepteerde documentaire wissels en bankaccepten in vertegenwoordiging van verkoop in het buitenland van in België gefabriceerde producten: 1,50 pCt.

Geaccepteerde wissels en warrants
Beleeningen en voorschotten in rekening-courant op overheidsfondsen met ten hoogste 120 dagen looptijd } 2 pCt.

Niet-geaccepteerde wissels en promessen
Beleeningen en voorschotten in rekening-courant op overheidsfondsen met meer dan 120 dagen looptijd } 3 pCt.

b) Bank van Belgisch-Congo.

Voornaamste posten van de maandstaten

(millioenen franken).

TIJDVAK	DEKKINGSVOORRAAD			Diverse kasgelden en tegoed bij banken	Wissels op Congo, op België en op andere landen	Debiteuren	Circulatie (Bankbiljetten en munten)	CREDITEUREN		Dekkingspercentage
	Gouden munt en muntmateriaal	Gouddeviezen	Totaal					dadelijk opvraagbaar	op termijn	
1937 Jaargemiddelde.....	98,3	67,4	165,7	344,1	174,4	168,3	342,6	559,5	58,6	48,39
1938 Jaargemiddelde.....	155,9	17,1	173,0	246,3	226,4	169,3	377,2	502,5	64,5	45,85
1938 31 Juli.....	165,9	—	165,9	360,4	173,7	163,1	380,1	565,0	61,6	43,64
31 Augustus.....	165,9	—	165,9	254,8	240,0	158,3	374,4	519,0	61,2	44,32
30 September.....	165,9	—	165,9	190,0	292,0	155,6	369,0	497,6	61,0	44,96
31 October.....	165,9	—	165,9	134,2	319,9	150,2	363,1	481,0	50,9	45,68
30 November.....	165,9	—	165,9	149,8	293,8	184,9	364,6	503,8	52,9	45,49
31 December.....	165,8	—	165,8	193,0	244,7	188,9	395,8	488,1	46,9	41,90
1939 31 Januari.....	165,8	5,0	170,8	212,2	267,4	167,6	398,4	504,1	49,7	42,88
28 Februari.....	165,8	5,0	170,8	232,6	262,1	164,4	401,3	523,0	48,2	42,58
31 Maart.....	165,8	—	165,8	267,8	211,6	167,1	387,6	530,6	51,3	42,79
30 April.....	165,8	—	165,8	275,6	197,0	171,6	376,9	529,1	42,0	44,—
31 Mei.....	165,8	—	165,8	282,2	221,9	172,4	380,7	562,7	41,2	43,56
30 Juni.....	170,9	—	170,9	261,9	249,5	162,8	389,8	546,7	44,6	43,83
31 Juli.....	170,9	—	170,9	207,9	327,5	190,0	394,1	596,8	51,2	43,35
31 Augustus.....	170,9	—	170,9	250,4	336,4	186,5	389,0	636,1	49,6	43,92
30 September.....	170,9	—	170,9	225,1	331,8	200,6	385,2	595,0	48,2	44,36

c) **Algemeene driemaandelijksche staat der Belgische banken (1)**
 door de Nationale Bank van België gepubliceerd
 (millioenen franken).

85

RUBRIEKEN	30 Sept. 1938	31 Dec. 1938	31 Maart 1939	30 Juni 1939	30 Sept. 1939
ACTIVA.					
A. <i>Spaargelden</i> (artikel 15, koninklijk besluit 42)	—	—	—	—	—
B. <i>Beschikbare en vlottende middelen</i> :					
Kas, Nationale Bank, Postrekeningen	1.493	2.106	1.263	978	1.281
Daggeld	314	579	524	785	388
Bankiers	3.040	2.686	3.320	3.006	2.622
Moedermaatschappij, filialen en dochtermaatschappijen	294	517	477	409	359
Andere te innen waarden op korten termijn	1.509	1.539	1.693	1.617	1.285
Wissels	2.190	3.747	3.283	3.365	3.682
Prolongaties en voorschotten op effecten	1.347	1.292	1.322	1.135	862
Debiteuren wegens verstrekte acceptaties	895	872	1.017	956	936
Diverse debiteuren	5.447	5.272	5.604	5.475	5.207
Effecten	5.174	4.838	4.926	4.607	5.094
a) Belegde wettelijke reserve	141	144	148	149	149
b) Belgische overheidsfondsen	4.025	3.710	3.770	3.498	3.590
c) Buitenlandsche overheidsfondsen	58	44	66	34	308
d) Bankaandelen	334	335	334	324	333
e) Andere fondsen	616	605	608	602	714
Diversen	286	168	204	226	241
Niet gestort kapitaal	50	52	52	54	53
<i>Totaal beschikbare en vlottende middelen...</i>	22.040	23.668	23.685	22.613	22.010
C. <i>Vastgelegde middelen</i> :					
Oprichtings- en eerste inrichtingskosten	4	5	5	5	7
Gebouwen	335	329	333	331	328
Participaties in de dochtermaatschappijen voor immobiliën	171	171	171	171	170
Vorderingen op dochtermaatschappijen voor immobiliën	117	116	100	98	96
Materieel en meubilair	15	13	13	13	13
<i>Totaal vastgelegde middelen...</i>	642	634	622	618	614
Algemeen totaal activa ...	22.682	24.302	24.307	23.231	22.624

PASSIVA.

A. <i>Spaargelden</i> (artikel 15, koninklijk besluit 42)	—	—	—	—	—
B. <i>Opvraagbaar</i> :					
Bevoorrechte of gewaarborgde schuldeischers	297	128	413	219	687
Daggeld	26	10	50	28	35
Bankiers	1.215	1.473	1.336	1.299	1.175
Moedermaatschappij, filialen en dochtermaatschappijen	230	300	259	227	174
Geaccepteerde wissels	895	873	1.019	958	937
Andere te betalen waarden op korten termijn	459	389	850	538	485
Crediteuren wegens wissels ter incasso	878	819	800	801	766
Deposito's crediteuren	14.610	16.313	15.635	15.286	14.423
a) Dadelijk opvraagbaar en op ten hoogste 30 dagen	12.868	14.592	13.993	13.798	12.983
b) Op meer dan 30 dagen	1.742	1.721	1.642	1.487	1.440
Obligaties en kasbons	61	55	32	29	29
Nog te storten op fondsen en participaties	261	255	247	246	252
Diversen	441	380	357	268	359
<i>Totaal opvraagbaar...</i>	19.373	20.995	20.998	19.899	19.322
C. <i>Niet opvraagbaar</i> :					
Kapitaal	2.686	2.685	2.676	2.678	2.650
Niet beschikbare reserve wegens uitgiftepremie	64	64	64	64	64
Wettelijke reserve (artikel 13, koninklijk besluit 185)	145	146	151	152	151
Beschikbare reserve	371	376	377	393	391
Reservefonds	42	36	41	46	46
<i>Totaal niet opvraagbaar...</i>	3.309	3.307	3.309	3.333	3.302
Algemeen totaal passiva ...	22.682	24.302	24.307	23.231	22.624

(1) Omloopsnelheid van het geld in de banken, zie tabel nr 35.

II. — BUITENLANDSCHE CIRCULATIEBANKEN.

86

a) Discontovoet van de voornaamste circulatiebanken.

	Sedert	%		Sedert	%
België	25 Januari 1940	2,—	Japan	11 Maart 1938	3,46
Bohemen en Moravië	1 Januari 1936	3,—	Joego-Slavië	1 Februari 1935	5,—
Bulgarije	15 Augustus 1935	6,—	Letland (1)	1 Januari 1939	5,—
Dantzig	2 Januari 1937	4,—	Litauen	15 Juli 1939	6,—
Denemarken	10 October 1939	5,50	Nederland	29 Augustus 1939	3,—
Duitsland	22 September 1932	4,—	Noorwegen	22 September 1939	4,50
Estland	1 October 1935	4,50	Polen	18 December 1937	4,50
Finland	3 December 1934	4,—	Portugal	11 Augustus 1937	4,—
Frankrijk	4 Januari 1939	2,—	Roemenië	5 Mei 1938	3,60
Griekenland	4 Januari 1937	6,—	Spanje	5 December 1938	4,—
Groot-Brittannië	26 October 1939	2,—	Zweden	14 December 1939	3,—
Hongarije	29 Augustus 1935	4,—	Vereenigde Staten (Feder. Reserve Bank of New-York)	27 Augustus 1937	1,—
Indië	30 November 1935	3,—	Zwitserland	26 November 1936	1,50
Italië	18 Mei 1936	4,50			

(1) Discontovoet voor handelshuizen. Voor creditinstellingen : 4 1/2 pCt.

b) Banque de France.

Weekstaten

(in millioenen franken).

DATUM	Munt en muntmateriaal	Tegood in het buitenland	Wisselportefeuille en publieke waarden		Beleeningen op effecten	Voorloepige renteloze voorschotten aan den Staat (terugbetaalbaar krachtens artikel 8 van overeenkomst van 12-11-38)	Voorloepige voorschotten aan den Staat (overeenk. van 29 September 1938 goedgekeurd bij decreet van 1 September 1939)	Bankbiljetten in circulatie	Creditsaldi in rekening-courant	Dekkingspercentage
			Gedisconteerd handelspapier							
			binnenlandsch	buitenlandsch						
1937 Jaargemidd. .	56.612	15,1	9.374	16,4	1.393	3.856	—	88.288	17.726	53,40
1938 Jaargemidd. .	—	21,9	10.513	20,3	1.475	3.740	—	101.704	23.291	—
1938 : Gemiddelde van 1-1 tot 10-11.	56.086	—	—	—	—	—	—	—	—	45,90
Gemiddelde van 17-11 tot 31-12	87.265	—	—	—	—	20.627	—	—	—	61,01
1938 6 October ..	55.808	10,0	18.416	24,6	1.967	3.988	—	118.290	23.707	39,30
10 November.	55.808	12,2	12.941	26,5	1.997	4.005	—	108.771	26.987	41,11
17 November.	87.264 (1)	13,5	12.070	25,8	2.253	3.971	20.627	107.349	37.785	60,13
8 December .	87.265	19,1	10.783	22,7	2.500	3.708	20.627	108.779	33.911	61,16
1939 5 Januari ...	87.265	14,6	7.923	23,1	2.677	3.686	20.627	111.520	29.081	62,07
9 Februari ..	87.266	15,3	7.743	20,2	3.012	3.422	20.627	111.253	27.877	62,72
9 Maart	87.266	14,0	6.830	18,4	3.037	3.371	20.627	113.886	24.336	63,13
6 April	87.266	13,8	6.651	17,5	3.873	3.397	20.577	120.303	18.775	62,76
4 Mei	92.266	15,6	7.476	16,8	3.862	3.441	20.577	125.353	19.460	63,71
8 Juni	92.266	14,7	6.964	15,5	3.631	3.468	20.577	121.287	23.517	63,72
6 Juli	92.266	14,0	6.420	14,7	3.481	3.557	20.577	123.478	20.379	64,14
10 Augustus .	97.266	13,8	6.441	14,1	3.595	3.502	20.577	123.733	25.939	64,99
7 September.	97.266	7,2	20.101	19,7	4.520	3.824	20.577	146.149	20.239	58,46
5 October ...	97.266	17,2	13.185	19,7	4.309	3.724	20.473	145.716	18.094	59,38
9 November.	97.266	35,9	8.470	19,0	4.576	3.653	20.473	146.721	16.067	59,75
7 December.	97.266	46,5	7.015	28,5	5.797	3.581	20.473	149.456	13.669	59,63

Discontovoet { huidige : 2 % sedert 4 Januari 1939.
vorige : 2 1/2 % sedert 25 November 1938.

(1) Herwaardeering van den goudvoorraad op basis van 27,5 mgr. goud van 0,900 fijn per frank.

c) Bank of England.
Weekstaten
(in duizenden £).

86

DATUM	Metaalvoorraad		Beleggingen van het «Banking Department»				Bank- biljetten in circulatie	Deposito's				Verhoud. v. d. goudv. v. h. Bank. Dep. tot het saldo van haar dep. %
	Goud (Issue Departm.)	Gouden en zilveren munt (Banking Departm.)	Door den Staat gewaar- borgde fondsen	Disconto en beleening	Andere waarden	Totaal		Openbare organismen	Banken	Andere deposito's	Totaal	
1937 Jaargemidd.	321.351	1.071	98.357	6.855	21.164	126.376	479.590	19.514	97.155	37.243	153.912	29,6
1938 Jaargemidd.	326.411	995	103.168	9.581	20.986	133.735	485.562	18.200	106.224	36.230	160.654	28,0
1938 5 October.	326.414	1.344	121.871	10.205	22.477	154.553	505.784	12.055	109.703	37.141	158.899	13,8
9 Novemb.	326.414	1.292	101.571	11.103	20.979	133.653	482.690	15.937	109.498	35.504	160.939	27,9
7 Decemb.	326.416	1.198	66.136	17.871	21.503	105.510	487.752	18.628	102.945	35.944	157.517	44,3
1939 4 Januari.	326.416	685	71.381	48.906	22.380	142.667	488.071	20.503	135.955	37.241	193.699	35,6
11 Januari.	126.414	652	98.171	22.122	22.321	140.614	475.644	19.214	118.139	36.653	174.006	29,5
8 Februari.	126.414	890	77.636	20.649	22.357	120.642	474.998	15.351	103.950	35.490	154.791	33,7
8 Maart ..	226.033	1.041	89.246	3.360	22.395	115.001	479.178	11.449	97.424	35.804	144.677	33,1
5 April ...	226.160	1.105	100.351	8.485	21.509	130.345	491.451	16.042	91.947	40.529	148.518	24,1
0 Mei	226.160	703	114.126	8.102	21.245	143.473	495.894	19.059	101.356	36.279	156.694	19,7
7 Juni	226.160	587	114.176	7.801	22.608	144.585	498.371	18.401	100.623	36.104	155.128	18,2
5 Juli	226.414	671	118.706	8.789	22.465	149.960	505.722	19.301	96.477	37.561	153.339	13,9
9 Augustus	246.417	687	114.831	5.955	21.533	142.319	521.877	31.846	81.654	35.929	149.429	16,8
6 Septemb. (1)	102	586	123.721	6.017	25.213	154.951	549.886	15.029	111.267	41.235	167.531	18,3
4 October.	165	735	113.616	2.392	22.335	138.343	538.749	15.346	106.034	40.867	162.247	25,9
8 Novemb.	193	935	102.246	5.451	21.923	129.620	528.372	21.267	101.859	41.477	164.603	32,0
7 Decemb.	220	1.129	114.886	5.400	23.362	143.648	533.876	47.141	86.288	39.824	173.253	27,4

(1) Overdracht van goud naar het Egalisatiefonds.

Discontovoet { huidige : 2 %, sedert 26 October 1939.
vorige : 3 %, sedert 28 September 1939.

d) Nederlandsche Bank.
Weekstaten
(in millioenen guldens).

DATUM	Munt en munt- materiaal	Wissels		Beleening			Bank- biljetten	Credit- saldi in rekening- courant	Dekkings- percentage
		Binnen- landsche	Buiten- landsche	op titels	op goederen en ceelen	Totaal			
1937 Jaargemiddelde	1.158	17,2	3,2	183	2,8	186	828	555	83,71
1938 Jaargemiddelde	1.484	10,0	4,8	295	1,3	296	944	870	81,79
1938 10 October	1.495	18,5	4,0	289	1,3	290	1.069	757	81,85
7 November	1.502	15,7	4,0	307	1,3	308	1.016	835	81,15
5 December	1.486	10,9	3,6	306	1,6	307	1.010	819	81,28
1939 9 Januari	1.489	8,4	3,6	305	1,7	307	988	839	81,47
6 Februari	1.489	8,1	3,1	299	1,7	301	993	828	81,77
6 Maart	1.442	7,4	3,1	244	1,3	245	988	730	83,91
11 April	1.317	11,0	2,7	208	0,9	209	1.022	535	84,51
8 Mei	1.227	11,6	2,7	215	1,0	216	1.056	422	83,02
5 Juni	1.227	11,6	2,7	209	0,7	210	1.034	436	85,48
10 Juli	1.151	10,1	2,2	222	0,9	223	1.025	382	81,81
7 Augustus	1.154	9,9	1,8	214	1,2	215	1.014	387	82,34
4 September	1.139	84,5	1,6	247	1,4	248	1.206	303	75,44
9 October	1.113	35,2	1,6	225	1,6	227	1.129	291	78,39
6 November	1.115	17,9	1,6	212	1,7	213	1.114	272	80,44
4 December	1.034	48,2	1,6	215	4,4	219	1.158	195	76,41

Discontovoet { huidige : 3 %, sedert 29 Augustus 1939.
vorige : 2 %, sedert 3 December 1936.

e) Nationale Bank van Zwitserland.
Weekstaten
(in millioenen Zwitsersche franken).

DATUM	Goud- voorraad	Tegoed in het buitenland	Binnen- landsche wissels	Beleening	Correspon- denten	Bank- biljetten in circulatie	Andere terstond opvorderbare verplichting.	Dekkings- percentage
1937 Jaargemiddelde	2.638	182	12,0	32,5	12,3	1.382	1.480	98,56
1938 Jaargemiddelde	2.852	394	35,7	22,8	15,5	1.558	1.807	96,46
1938 7 October.....	2.851	311	110,4	26,8	4,6	1.803	1.565	93,86
7 November.....	2.873	302	96,0	24,8	3,7	1.696	1.668	94,38
7 December.....	2.890	284	95,8	27,5	4,1	1.670	1.697	94,26
1939 7 Januari.....	2.890	281	140,1	19,7	5,0	1.675	1.717	93,46
7 Februari.....	2.813	255	148,9	18,8	4,4	1.620	1.673	93,18
7 Maart.....	2.813	265	114,3	24,3	5,2	1.642	1.631	94,03
5 April.....	2.633	249	171,5	25,9	7,0	1.741	1.405	91,60
6 Mei.....	2.472	264	172,5	32,0	3,9	1.748	1.237	91,67
7 Juni.....	2.471	266	36,1	28,8	4,2	1.699	1.148	96,18
7 Juli.....	2.469	271	37,8	29,5	5,5	1.711	1.141	96,07
7 Augustus.....	2.461	274	41,6	26,8	4,3	1.711	1.135	96,12
7 September.....	2.419	283	61,9	48,7	5,0	2.067	787	94,71
7 October.....	2.419	278	86,6	45,4	5,2	2.043	823	94,10
7 November.....	2.353	316	86,4	60,2	7,1	2.002	852	93,55
7 December.....	2.307	335	87,6	61,4	5,0	1.990	834	93,55

Discontovoet { huidige : 1 ½ %, sedert 26 November 1936
vorige : 2 %, sedert 9 September 1936.

f) Reichsbank.
Weekstaten
(in millioenen RM.).
1° Tot 15 Juni 1939.

DATUM	Goud- voorraad	Deviezen als goud- dekking geldende	Pasmunt	Waarden tot bijkomende dekking	Wissels	Beleeningen op onderpand	Ge-discont. Schatkist- bons	Bank- biljetten in circulatie	Vershill. opeischa- schulden	Dekkings- percentage van goud en deviezen
1937 Jaargemiddelde	68,8	5,8	192	133	4.893	43,3	14,7	4.778	739	1,35
1938 Jaargemiddelde	70,8	5,6	174	394	6.039	45,0	11,3	6.228	983	1,06
1938 7 September.....	70,8	5,4	133	550	6.378	28,5	0,2	6.690	948	1,00
7 October.....	70,8	5,7	92	550	7.337	19,6	0,8	7.541	887	0,91
7 November.....	70,8	5,8	121	548	7.020	32,9	0,5	7.423	918	0,92
7 December.....	70,8	5,6	134	548	7.252	47,1	0,1	7.629	1.003	0,88
1939 7 Januari.....	70,8	5,7	168	554	7.225	44,1	1,5	7.705	950	0,88
7 Februari.....	70,8	5,9	203	671	6.761	43,8	1,2	7.549	1.064	0,89
7 Maart.....	70,8	5,7	179	677	7.084	37,9	0,2	7.737	1.027	0,87
6 April.....	70,8	5,6	121	668	7.776	37,8	2,3	8.165	1.060	0,83
8 Mei.....	70,8	5,9	123	659	7.473	48,5	1,2	8.252	1.219	0,81
7 Juni.....	70,8	5,7	153	921	7.174	34,1	2,3	8.192	1.117	0,82

2° Sedert 23 Juni 1939.

DATUM	Dekkingsreserve aan goud en deviezen	Bezit aan wissels, cheques en Schat- kistwissels	Papier aangekocht krachtens § 13, n° 3 (als toegevoegde dekking dienend)	Beleeningen op onderpand	Pasmunt	Bankbiljetten in circulatie	Vershillende opeischa- schulden	Dekkings- percentage van goud en deviezen t. o. v. de gezamenlijke opeischa- verplichtingen
1939 7 Juli.....	76,6	7.779	925	57,3	133	8.531	987	0,80
7 Augustus...	76,6	8.188	919	24,9	125	8.799	1.036	0,77
7 September...	76,8	10.592	1.063	32,0	63	10.970	1.611	0,61
7 October....	76,7	9.754	1.349	20,9	237	10.695	1.395	0,63
7 November...	76,6	9.625	1.218	34,9	345	10.583	1.552	0,63
7 December...	77,1	9.921	942	38,8	371	10.922	1.606	0,62

Discontovoet { huidige 4 %, sedert 22 September 1932.
vorige : 5 %, sedert 28 April 1932.

g) Federal Reserve Banks.
Weekstaten
(in millioenen \$).

86

DATUM	MUNTVOORRAAD		WISSELS		Nationale publieke fondsen	Bankbiljetten in circulatie (Federal Reserve Notes)	Deposito's (aangesloten banken, Schatkist, enz.)	Dekkings- percentage (1)
	Goud- certificaten op de Schatkist	Andere reserves	in herdisconto van de member- banks	in de open markt gekocht				
1937 Jaargemiddelde	8.939	297	13,9	3,4	2.504	4.221	7.326	80,0
1938 Jaargemiddelde	10.423	402	8,6	0,5	2.564	4.200	8.980	82,1
1938 7 September.....	10.640	356	7,1	0,5	2.564	4.212	9.147	82,3
5 October.....	10.976	367	7,3	0,5	2.564	4.263	9.437	82,8
9 November.....	11.327	352	7,8	0,5	2.564	4.356	9.654	83,4
7 December.....	11.672	346	6,0	0,5	2.564	4.422	9.950	83,6
1939 4 Januari.....	11.848	365	4,3	0,5	2.564	4.441	10.146	83,7
8 Februari.....	11.989	442	7,4	0,5	2.564	4.345	10.437	84,1
8 Maart.....	12.194	415	3,3	0,5	2.564	4.343	10.597	84,4
5 April.....	12.582	361	2,6	0,6	2.564	4.398	10.891	84,7
3 Mei.....	13.128	364	3,5	0,6	2.564	4.465	11.362	85,2
7 Juni.....	13.401	350	3,5	0,6	2.564	4.476	11.618	85,4
5 Juli.....	13.543	318	4,6	0,6	2.551	4.543	11.649	85,6
9 Augustus.....	13.923	349	4,9	0,5	2.443	4.551	11.950	86,5
6 September.....	14.461	308	6,0	0,5	2.594	4.684	12.505	85,9
4 October.....	14.705	325	6,7	0,5	2.785	4.732	12.916	85,2
8 November.....	14.867	324	6,5	—	2.687	4.817	12.875	85,9

Discontovoet van de Federal Reserve Bank of New-York { huidige : 1 %, sedert 27 Augustus 1937.
vorige : 1,50 %, sedert 2 Februari 1934.

(1) Verhouding muntvoorraad tegenover opelschbare schulden

h) Sveriges Riksbank.

Toestand op het eind van ieder maand

(in millioenen Kr.).

TIJDVAK (op het einde van het jaar of van de maand)	Metaalvoorraad (1)	In het buitenland bewaarde goud niet in den metaalvoorraad begrepen	Rekening-courant in het buitenland	STAATS- FONDSEN		BETAALBARE WISSELS EN WAARDEN		Beleggingen en voor- schotten in rekening- courant	Bankbiljetten in circulatie	REKENING-COURANTSALDI				Emissierecht (2)	VERHOUDING, IN %		
				Zweedsche	Vreemde	Zweedsche	Vreemde			Staat	Handelsbanken	Andere rekeningen	Buitenlandsche banken		vandemetaalvoor- raad tot de biljet- tencirculatie	van de metaal- voorraad tot het emissierecht	
1936	459	69,8	259	29,7	70,4	12,2	391	25,3	893	278	294	15,4	3,0	1.269	51,45	36,21	
1937	471	68,1	256	6,1	39,6	12,8	749	25,4	980	311	434	6,4	61,4	1.291	48,02	36,45	
1938 September.....	573	110,7	548	72,0	32,8	12,2	411	25,9	1.083	248	678	2,9	69,3	1.496	52,89	38,30	
October.....	591	115,9	473	82,0	31,8	13,2	385	28,0	1.028	237	673	4,1	71,1	1.531	57,49	38,58	
November.....	591	115,8	491	87,0	32,1	14,1	351	32,7	982	484	452	3,2	89,5	1.533	60,18	38,55	
December.....	591	115,8	414	102,0	34,0	13,2	386	36,8	1.061	418	428	3,4	83,7	1.533	55,76	38,58	
1939 Januari.....	594	135,5	448	112,0	36,0	12,3	298	39,9	979	350	583	3,4	87,5	1.538	60,63	38,62	
Februari.....	595	135,3	468	117,0	36,2	12,1	259	42,7	991	345	564	3,1	87,6	1.541	60,06	38,64	
Maart.....	596	135,2	460	127,0	38,9	12,6	231	47,6	1.054	324	524	3,6	69,1	1.543	56,59	38,66	
April.....	601	146,6	488	137,0	49,8	12,8	153	51,4	1.041	347	500	3,2	72,1	1.551	57,66	38,72	
Mei.....	614	144,6	526	147,0	45,9	13,2	87	56,3	1.012	506	397	3,5	66,2	1.572	60,68	39,08	
Juni.....	615	146,5	550	152,1	45,7	12,5	50	57,2	1.059	490	368	4,3	63,0	1.570	58,12	39,20	
Juli.....	621	146,1	560	162,1	45,5	11,2	22	59,2	1.025	350	544	4,0	64,0	1.567	60,60	39,65	
Augustus.....	633	148,9	545	182,1	43,6	11,3	19	60,5	1.126	338	483	3,2	58,7	1.589	56,24	39,86	
September.....	634	152,3	470	190,0	43,6	13,0	15	78,4	1.259	320	327	3,4	53,6	1.547	50,35	40,99	
October.....	626	106,1	392	203,0	43,3	13,8	17	111,5	1.248	291	246	3,4	31,4	1.485	50,17	42,19	
November.....	627	106,0	348	213,0	40,9	65,2	18	150,0	1.232	519	90	3,0	20,2	1.551	50,91	40,44	
December.....	590	88,6	278	232,9	32,6	197,3	14	211,5	1.422	267	153	4,6	23,1	1.530	41,48	38,56	

Discontovoet { huidige : 3 %, sedert 14 December 1939.
vorige : 2 1/2 %, sedert 1 December 1933.

(1) De metaalvoorraad omvat het door de Bank in het binnenland aangehouden goud, alsmede het in het buitenland gedeponeerde goud (ten hoogste 15 pCt. van de totale dekkingsvoorraad).

(2) De bank mag bankbiljetten in omloop brengen voor een bedrag gelijk aan het dubbel van haar metaalvoorraad + (sedert 30 Juni 1933) 350 miljoen kronen.

i) Japansche Bank.
Weekstaten
(in millioenen yens).

DATUM	MUNT EN MUNTMATERIAAL			Speciaal fonds voor buitenlandsche valuta	Gedisconteerde wissels	Voorschotten aan den Staat	Voorschotten	Voorschotten op buitenlandsch papier	Obligaties van de Schatkist	Bijzettencirculatie	DEPOSITO'S VANDE REGERING			Andere deposito's	Overige verplichtingen	Gezamenlijke verbintenissen	Dekingspercentage munt en muntmateriaal (verbintenissen)
	Gouden munt en goudmunt- materiaal	Andere	Totaal								Rekening- courant	Diverse	Totaal				
1937 Jaargemiddelde	624	46	670	—	535	154	29,9	86,1	676	1.532	217	129	346	72	163	2.113	31,7
1938 Jaargemiddelde	665	41	706	(1) 300	456	2,9	30,4	30,8	1.251	1.930	278	150	428	112	132	2.602	27,1
1938 6 Augustus ...	501	46	547	300	486	2,9	32,1	23	1.141	1.965	179	157	336	70	147	2.518	21,7
10 September ..	501	46	547	300	468	2,9	30,4	15	1.366	1.843	452	178	630	122	139	2.734	20,0
8 October.....	501	44	545	300	482	2,9	30,5	15	1.441	1.940	411	201	612	143	140	2.835	19,2
5 November...	501	47	548	300	477	2,9	30,5	25	1.571	2.042	430	200	630	89	215	2.976	18,4
10 December...	501	49	550	300	418	2,9	30,6	15	1.495	2.105	187	216	403	202	120	2.830	19,4
1939 7 Januari.....	501	46	547	300	403	2,9	30,7	22	1.845	2.318	306	251	557	148	145	3.168	17,3
4 Februari....	501	36	537	300	420	2,9	30,5	25	1.619	2.246	265	295	560	85	121	3.012	17,8
4 Maart.....	501	34	535	300	416	2,9	30,2	31	1.627	2.234	225	323	548	89	170	3.041	17,6
8 April.....	501	26	527	300	407	2,9	30,6	15	1.650	2.162	323	298	621	110	137	3.030	17,4
6 Mei.....	501	37	538	300	402	2,9	30,1	15	1.499	2.142	226	213	439	134	162	2.877	18,7
10 Juni.....	501	39	540	300	399	2,9	30,4	29	1.475	2.060	277	230	507	180	128	2.875	18,8
15 Juli.....	501	47	548	300	397	2,9	30,6	22	1.500	2.194	331	257	588	99	113	2.994	18,3
19 Augustus ...	501	46	547	300	387	2,9	30,2	29	1.497	2.244	227	285	512	84	119	2.959	18,5
9 September ..	501	49	550	300	390	2,9	30,3	58	1.630	2.284	325	286	611	81	137	3.113	17,7
7 October.....	501	45	546	300	408	2,9	30,3	74	1.852	2.504	359	271	630	85	124	3.343	16,3
4 November ..	501	50	551	300	421	2,9	30,4	144	2.059	2.679	409	275	684	79	205	3.647	15,1

Discontovoet { huidige : 3,46 %, sedert 11 Maart 1938.
vorige : 3,285 %, sedert 7 April 1936.

(1) Deze post komt in de weekstaten slechts sedert 23 Juli 1938 voor.

III. — BANK VOOR INTERNATIONALE BETALINGEN, TE BAZEL.

STAAT in duizenden Zwitsersche goud-franken [eenheden van 0,29032258... gr. fijn goud (art. 5 der statuten)].

87

	Per 30 November 1939		Per 31 December 1939	
ACTIVA.				
I. Goud in baren	22.100	4,8	22.008	4,7
II. Kas : Specie en tegoed bij banken	28.678	6,2	50.415	10,5
III. Call-gelden	12.356	2,7	11.788	2,5
IV. Herdiscontabel papier : 1° Handelswissels en bankaccepten	70.867	15,4	61.024	12,7
2° Schatkistpapier	88.822	19,3	99.324	20,7
	159.689		160.348	
V. Fondsen op termijn tegen interest uitgezet : 1° Op ten hoogste 3 maanden	20.653	4,5	9.960	2,1
VI. Wissels en onderscheiden beleggingen : 1° Op ten hoogste 3 maanden : a) Schatkistpapier	26.811	5,8	38.400	8,0
b) Onderscheiden beleggingen	42.830	9,3	39.304	8,2
2° Op 3 tot 6 maanden : a) Schatkistpapier	53.260	11,6	44.816	9,3
b) Onderscheiden beleggingen	46.266	10,1	57.549	12,0
3° Op méér dan 6 maanden : a) Schatkistpapier	15.940	3,5	12.963	2,7
b) Onderscheiden beleggingen	25.474	5,6	25.878	5,4
	210.581		218.910	
VII. Andere activa	5.530	1,2	5.673	1,2
TOTAAL ACTIVA...	459.587	100,0	479.702	100,0

PASSIVA.

I. Kapitaal : Geautoriseerd en geëmiteerd kapitaal : 200.000 aandelen van 2.500 Zwitsersche franken ieder	500.000		%	500.000	%
Aandelen met 25 % volgestort	125.000	27,2		125.000	26,1
II. Reserves : 1° Wettelijke reserve	5.117			5.117	
2° Dividend-reservefonds	6.659			6.659	
3° Algemeen reservefonds	13.317			13.317	
	25.093	5,5		25.093	5,2
III. Lang loopende deposito's : 1° Deposito's op rekening van de Trust der annuïteiten	153.096	33,3		153.096	31,9
2° Deposito der Deutsche regering	76.548	16,7		76.548	16,0
	229.644			229.644	
IV. Kort loopende en dadelijke opvraagbare deposito's : 1° Circulatiebanken voor eigen rekening : a) Op 3 maanden maximum	1.602	0,3		73	0,0
b) Op zicht	26.073	5,7		46.398	9,7
2° Circulatiebanken voor rekening van derden : Dadelijk opvraagbaar	27.675	6,1		46.471	9,7
	1.278	0,3		1.187	0,2
3° Andere depositanten : a) Op ten hoogste 3 maanden. — Deposito der Fransche regering (Saargebied) ..	697	0,1		—	—
b) Op 3 maanden maximum (inbegrepen, vanaf 31 December 1939, het Deposito der Fransche regering — Saargebied — 697)	26	0,0		723	0,1
c) Op zicht	776	0,2		1.232	0,3
	1.499			1.955	
V. Deposito's op zicht (goud)	10.266	2,2		10.298	2,1
VI. Verschillende posten	39.132	8,5		40.054	8,4
TOTAAL PASSIVA...	459.587	100,0		479.702	100,0

NOTA. — In dezen staat is niet begrepen het goud voor rekening van circulatiebanken bewaard en de fondsen dienende tot betaling van de internationale leeningen waarvan de Bank voor Internationale Betalingen trustee of fiscaal agent is.

INHOUDSTAFEL DER DOORLOOPENDE MAANDSTATISTIEKEN.

	Tabel		Tabel
BEVOLKINGSSTATISTIEK VAN BELGIË	1	III. — Groothandelsprijzen van nijverheidspro-	
GELDMARKT.		ducten	47
I. — Discontovoet en rentestand voor belee-	2	IV. — Prijzen van landbouwproducten	48
ningen		V. — Landbouwindexcijfers	49
II. — Rentevoet der Schatkistcertificaten	3		
en kortlopende bons		VOORTBRENGING.	
III. — Rentestanden voor bankdeposito's en	4	I. — Steenkoolmijnen en metaalproductie..	55
tegoed ter Algemeene Spaar- en		II. — Diverse producties	56
Lijfrentekas		III. — Bouwbedrijvigheid	57
WISSELMARKT EN MARKT DER EDELE	9	IV. — Electriciteit	58
METALEN.		V. — Gas	59
I. — Noteering der edele metalen te Londen.	10		
II. — Contantwisselkoersen op de Beurs te	11	VERBRUIK.	
Brussel		I. — Indexcijfers van den verkoop aan de	
III. — Termijnwisselkoersen		verbruikers	65
a) wisselkoers op é n maand;		II. — Tabakverbruik	66
b) wisselkoers op drie maanden.		III. — Slachtingen	67
KAPITAALMARKT.	14		
I. — Noteeringen van enkele publieke fondsen	15	VERVOER.	
II. — Indexcijfer van de Beurs te Brussel...		I. — Nationale Maatschappij der Belgische	
III. — Noteeringen, rendementen en index-	16	Spoorwegen	70
cijfers van de voornaamste obliga-		a) Uitbatingsontvangsten en -uit-	
tietypen	17	gaven;	
IV. — Kapitaaluitgiften in België en Belgisch-		b) Wagons aan de nijverheid gele-	
Congo		verd;	
a) retrospectief overzicht;		c) Verkeer :	
b) detail der uitgiften;		1° algemeen spoorverkeer;	
c) ingedeeld naar de belangrijkheid		2° zware goederen :	
van het kapitaal.	18	A) gezamenlijk verkeer;	
V. — Overheidsleeningen	19	B) binnenlandsch verkeer.	
VI. — Hypotheekinschrijvingen	25	II. — Havenverkeer	71
RIJKSFINANCIËN.		a) Antwerpen;	
I. — Opbrengst van de belastingen	26	b) Gent;	
II. — Toestand van de Fonds voor Del-		c) Brugge-Zeebrugge;	
ging der Staatsschuld	26	d) Groot-Brussel;	
HET INKOMEN EN HET SPAREN.		e) Oostende.	
I. — Rendement der Belgische naamlooze	30	BUITENLANDSCHE HANDEL.	
vennootschappen		I. — Indeeling aangenomen door de overeen-	
a) detailgegevens per bedrijfsklasse;		komst van Brussel	75
b) retrospectief overzicht;		II. — Indeeling naar den graad van verwerking	
II. — Algemeene Spaar- en Lijfrentekas	31	der producten	76
a) inlagen op particuliere spaar-			
boekjes;		WERKLOOSHEID.	
b) stortingen ingeschreven op de		I. — Algemeen overzicht	80
rekeningen der aangeslotenen		II. — Indeeling per provincie	81
ter Lijfrentekas.	32		
III. — Driemaandelijksch loonindexcijfer		BANKSTATISTIEKEN.	
LOOP DER ZAKEN.		I. — België en Belgisch-Congo	85
I. — Verrekenkamers	35	a) Nationale Bank van België;	
II. — Postchèque- en giroverkeer	36	b) Bank van Belgisch-Congo;	
III. — Gevaarlijke of hinderlijke inrichtingen.		c) Driemaandelijksche staten der	
— Aanvragen om vergunning	37	Belgische banken, door de	
IV. — Onbetaalde wissels	38	Nationale Bank gepubliceerd.	
V. — Faillissementen en accoorden tot voor-	39	II. — Buitenlandsche circulatiebanken	86
koming van faillissement		a) Discontovoet;	
a) retrospectief overzicht;		b) Staat van de Banque de France;	
b) detail per bedrijfsklasse.		c) » Bank of England;	
PRIJZEN.		d) » Nederland. Bank;	
I. — Indexcijfers der groothandelsprijzen..	45	e) » Zwitserseche Natio-	
a) in België;		nale Bank;	
b) in het buitenland		f) » Reichsbank;	
II. — Indexcijfers der kleinhandelsprijzen en		g) » Feder. Res. Banks;	
van de kosten van levenshonder-	46	h) » Sveriges Riksbank;	
houd		i) » Japansche Bank.	
a) kleinhandelsprijzen in België;		III. — Bank voor Internationale Betalingen ...	87
b) nieuwe indexcijfers der klein-			
handelsprijzen in België;			
c) kosten van levensonderhoud in			
België;			
d) kosten van levensonderhoud en			
kleinhandelsprijzen in het buit-			
enland.			

Abonnementsprijs per jaargang : fr 100 voor België.
fr 120 voor het buitenland.

Losse exemplaren : fr 7,50 voor België.
fr 9,— voor het buitenland.

Prijs van het extranummer gewijd aan het overzicht van den economischen
toestand van België in den loop van het voorafgaande jaar :
fr 20 voor België.
fr 25 voor het buitenland.

De betaling moet vooraf geschieden door overmaking op postgiroreke-
ning n° 500 van de Nationale Bank van België.

De abonneuten worden verzocht op te geven welke uitgave zij wenschen
te ontvangen : de Nederlandsche of de Fransche.

Voorheen Drukkerijgesticht.
TH. DEWARICHT
J., M., G. en L. Dewarichet.
Brs & Zrs, maat. in gez. naam
Wildewoudstr. 16, Brussel.

17687